

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

DLA OBSZARU GMINY SIEMYŚL
NA POTRZEBY OPRACOWANIA PLANU OGÓLNEGO GMINY

Autor opracowania: mgr inż. arch. krajobrazu Izabela Szymańska	
Kierownik Pracowni: mgr inż. arch. Marek Perepeczo	

Koszalin, 27 grudnia 2025 r.

Spis treści

1	Wstęp	5
1.1	Podstawa prawna opracowania	5
1.2	Zakres opracowania i wykorzystane materiały	6
1.3	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	9
2	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania	11
3	Charakterystyka i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego	12
3.1	Ukształtowanie powierzchni terenu oraz budowa geologiczna	12
3.2	Surowce mineralne	19
3.3	Gleby	26
3.4	Warunki hydrologiczne.....	30
3.4.1	Wody powierzchniowe	30
3.4.2	Wody podziemne	39
3.5	Klimat	45
3.6	Szata roślinna.....	49
3.7	Fauna.....	93
3.8	Walory krajobrazowe	102
3.9	Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione.....	134
3.9.1	Obszary ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody	134
3.9.2	Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną	139
3.9.3	Obszary ustanowione na mocy ustawy o lasach.....	148
3.9.4	Obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	150
3.10	Korytarze ekologiczne	151
3.11	Strefy ochronne uzdrowiska	154
3.12	Identyfikacja głównych zagrożeń	156
3.12.1	Zagrożenia naturalne	156
3.12.2	Zagrożenia wynikające z zagospodarowania terenu	159
3.12.3	Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000	174
3.12.4	Ryzyko wystąpienia poważnych awarii	176
4	Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego	177

4.1	Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności.....	177
4.2	Ocena stanu środowiska i jego zagrożeń.....	178
5	Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku.....	182
6	Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego	187
6.1	Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych.....	187
6.1	Ocena przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych	191
7	Wnioski i wytyczne do planu ogólnego gminy	197
8	Spis rysunków i tabel.....	209

Załączniki:

Załącznik nr 1 (skala 1:25 000, format B1)

Uwarunkowania abiotyczne dla obszaru gminy Siemyśl

Załącznik nr 2 (skala 1:25 000, format B1)

Uwarunkowania biotyczne dla obszaru gminy Siemyśl

Załącznik nr 3 (skala 1:25 000, format B1)

Ustalenia dotyczące kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej w oparciu o predyspozycje przyrodnicze

1 Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Przez opracowanie ekofizjograficzne rozumie się dokumentację sporządzaną na potrzeby planu ogólnego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, charakteryzującą poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym planem i ich wzajemne powiązania.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla obszaru Gminy Siemyśl na potrzeby opracowania planu ogólnego gminy powstało na zlecenie Wójta Gminy Siemyśl.

Obowiązek sporządzenia opracowania ekofizjograficznego do planu ogólnego gminy (tzw. POG) wynika z artykułu 72 [Wymagania w zakresie ochrony środowiska uwzględniane w planach ogólnych gminy oraz planach miejscowych. Opracowania ekofizjograficzne] ust. 1 – 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.).

Zgodnie z art. 72. Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wymagania w zakresie ochrony środowiska uwzględniane w planach ogólnych gminy określa się na podstawie opracowań ekofizjograficznych, stosownie do rodzaju sporządzanego dokumentu, cech poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań.

Określając ustalenia planu ogólnego gminy zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez:

- 1) ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami;
- 2) uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż;
- 3) zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni;
- 4) uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
- 5) zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
- 6) uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom;

- 7) uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

1.2 Zakres opracowania i wykorzystane materiały

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych do kształtowania struktury funkcjonalno - przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu. Przeprowadzone analizy dały podstawy do sformułowania wniosków i zaleceń do planu ogólnego gminy.

POG, zgodnie z art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sporządza się dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu. POG ma postać elektroniczną, której graficzne odzwierciedlenie znajduje się jedynie w uzasadnieniu do uchwały.

Opracowanie wykonano na podstawie następujących materiałów:

1. Aktualizacja Opracowania Ekofizjograficznego do projektu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, marzec 2018 r. Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego,
2. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Siemyśl (ZARZĄDZENIE NR 36/19 WÓJTA GMINY SIEMYŚL z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Siemyśl),
3. ZARZĄDZENIE NR 37/19 WÓJTA GMINY SIEMYŚL z dnia 23 lipca 2019 r. w sprawie wykreślenia obiektów z Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Siemyśl,
4. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Siemyśl na lata 2016-2019 (UCHWAŁA NR 88/XVII/16 RADY GMINY SIEMYŚL z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Siemyśl na lata 2016-2019),
5. Informacja dotycząca zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej miasta Szczecin (stan na dzień 23.06.2025 r.),
6. Karty informacyjne mezoregionów wg Solona (<https://www.igipz.pan.pl/aktualnosc/items/regionalizacja-2021.html>),
7. Karty Informacyjne Złóża Kopaliny Stałej (pobrane dla złóż nr 4285, 7317, 8736, 12103, 17841, 19321, 19457, 21511, 21780) - System Gospodarki

- i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski "Midas" (<https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>),
8. Mapa geośrodowiskowa Polski, Skala 1:50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, arkusze nr 79 Gościno, nr 118 Sławoborze, nr 78 Trzebiatów, wraz z objaśnieniami,
 9. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obecny stan prawny,
 10. Strategia Rozwoju Gminy Siemysł na lata 2025-2030. Siemysł 2025 r.,
 11. Podstawy prawne utworzenia i ochrony Obszarów Natura 2000:
 - a. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313),
 - b. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275),
 - c. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 198, poz. 1226),
 - d. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133),
 12. Podstawy prawne utworzenia i ochrony pomników przyrody:
 - a. Orzeczenie Nr 206 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. - Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie,
 - b. Orzeczenie Nr 207 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. - Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie,
 - c. Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992,
 13. Regionalna geografia fizyczna POLSKI; Praca zbiorowa pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego; Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Poznań 2021,

14. Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim.
Raport wojewódzki za rok 2023,
15. Standardowy formularz danych (SDF) dla Obszaru Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk „Kemy Rymańskie” PLH320012,
16. Stan Środowiska w Województwie Zachodniopomorskim Raport 2017 -
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Szczecin, 2017 r.,
17. Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2018 -
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Szczecin, 2018 r.,
18. UCHWAŁA NR 315/XLIII/23 RADY GMINY SIEMYŚL z dnia
27 września 2023 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego Gminy Siemyśl,
19. Uchwała Nr 125/XIX/04 Rady Gminy Siemyśl z dnia 27 października 2004 r.
w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Gminy Siemyśl
do 2012 roku,
20. UCHWAŁA NR 134/XXVI/12 RADY GMINY SIEMYŚL z dnia 12 września
2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania
przestrzennego dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w obrębach
geodezyjnych Siemyśl, Trzynik, Unieradz, Kędrzyno w gminie Siemyśl,
21. Uchwała Nr 38/VIII/24 Rady Gminy Siemyśl z dnia 4 listopada 2024 r.
w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego Gminy Siemyśl,
22. Waloryzacja przyrodnicza gminy Siemyśl (Operat Generalny), Biuro
Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2003,
23. Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego (Biuro
Konserwacji Przyrody w Szczecinie), 2010 r.,
24. Wybrane elementy z gleboznawstwa. W: Wademekum klasyfikatora gleb.
Franciszek Woch (red.). Wydawnictwo IUNG-u, 2007,
25. Warstwy tematyczne CBDG:
 - a. Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - b. Surowce - złoża kopalin,
 - c. Surowce - obszary górnicze,
 - d. Surowce - tereny górnicze,
 - e. Środowisko - regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018),
 - f. Hydrogeologia – obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych
(podtopienia),
 - g. Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych w latach 2022-2027 -
174 JCWPd,
26. Strony internetowe:

- a. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- b. <http://dm.pgi.gov.pl/>
- c. <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Mapy-geologiczne>
- d. <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>
- e. www.pgi.gov.pl
- f. <http://stat.gov.pl>
- g. <https://siemysl.e-mapa.net/>
- h. <http://dane.gov.pl>
- i. <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>
- j. <https://www.igipz.pan.pl/Roslinnosc-potencjalna-zgik.html>

1.3 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- ✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478),
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U.2023.0.1478 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2024.0.1292 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2023.0.1587 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2024.1130 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. 2024 poz. 530),
- ✓ Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2024 poz. 82),
- ✓ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2024.1112 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz.U. 2024 poz. 399),
- ✓ Ustawa z dnia 6 lipca 2001 o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1235),
- ✓ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2024 poz. 757),
- ✓ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2024 poz. 266),

- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2023.0.633 t.j.),
- ✓ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2024.0.725 t.j.),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 138),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. z 2020 r., poz. 2270),
- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych Dz.U.2024.537 t.j.,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2022 poz. 2630),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1311),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021r., poz. 845),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1555),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz.U. 2022 poz. 1679 z późn. zm.),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych (Dz.U. z 2012 r., poz. 463),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409),

- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 2380),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczania jako obszary Natura 2000 (t. j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1713),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz.U. 1992 nr 67 poz. 337),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395).

2 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Siemyśl położona jest w północno-środkowej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim. Graniczy z gminami: Gościno, Kołobrzeg i Rymań (powiat kołobrzeski) oraz Brojce i Trzebiatów (powiat gryficki). Powierzchnia gminy wynosi 107,31 km², co stanowi 14,8% powierzchni powiatu. Według danych z 2018 roku gminę zamieszkuje 3 748 osób. w skład jednostki administracyjnej wchodzi 11 sołectw obejmujących 15 miejscowości zamieszkałych.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest na Równinie Gryfickiej, w obrębie podprovincji Pobrzeża Bałtyku. Tereny gminy mają w większości charakter równinny, jedynie w części południowej występuje rzeźba falista i niskopagórkowata. Przez obszar gminy przepływają rzeki Dębosznicza i Błotnica, należące do zlewni jeziora Resko Pomorskie. Największym zbiornikiem wodnym jest jezioro Kamica o powierzchni około 66 ha. Lesistość gminy wynosi 17%, natomiast użytki rolne zajmują około 75% powierzchni, co potwierdza jej rolniczy charakter.

Środowisko przyrodnicze gminy charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, czystym powietrzem oraz harmonią terenów rolniczo-leśnych. Do szczególnie atrakcyjnych obszarów należą okolice jeziora Kamica, doliny rzek Dęboszniczy i Błotnicy, a także parki podworskie i liczne pomniki przyrody.

Główna oś komunikacyjna gminy przebiega drogą powiatową nr 3309Z, łączącą miejscowości Charzyno, Nieżyn, Siemyśl, Białokury i Gorawino z drogą wojewódzką nr 162 w kierunku Kołobrzegu. Gmina posiada powiązania z drogami wojewódzkimi nr 112 i 162 oraz z drogą ekspresową S6, co zapewnia dobrą dostępność do Kołobrzegu i regionalnej sieci transportowej. Przez teren gminy w przeszłości przebiegała nieczynna obecnie linia kolejowa Trzebiatów – Kołobrzeg, z przystankiem w Siemyślu.

Gmina Siemysł, mimo położenia poza bezpośrednim oddziaływaniem głównych ośrodków administracyjnych (Szczecin, Koszalin), znajduje się w strefie wpływów gospodarczych Kołobrzegu, położonego około 20 km na północ. Może stanowić jego zaplecze osadnicze i rekreacyjne, oferując czyste środowisko naturalne, krajobraz wiejski i warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, agroturystyki oraz wypoczynku.

3 Charakterystyka i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

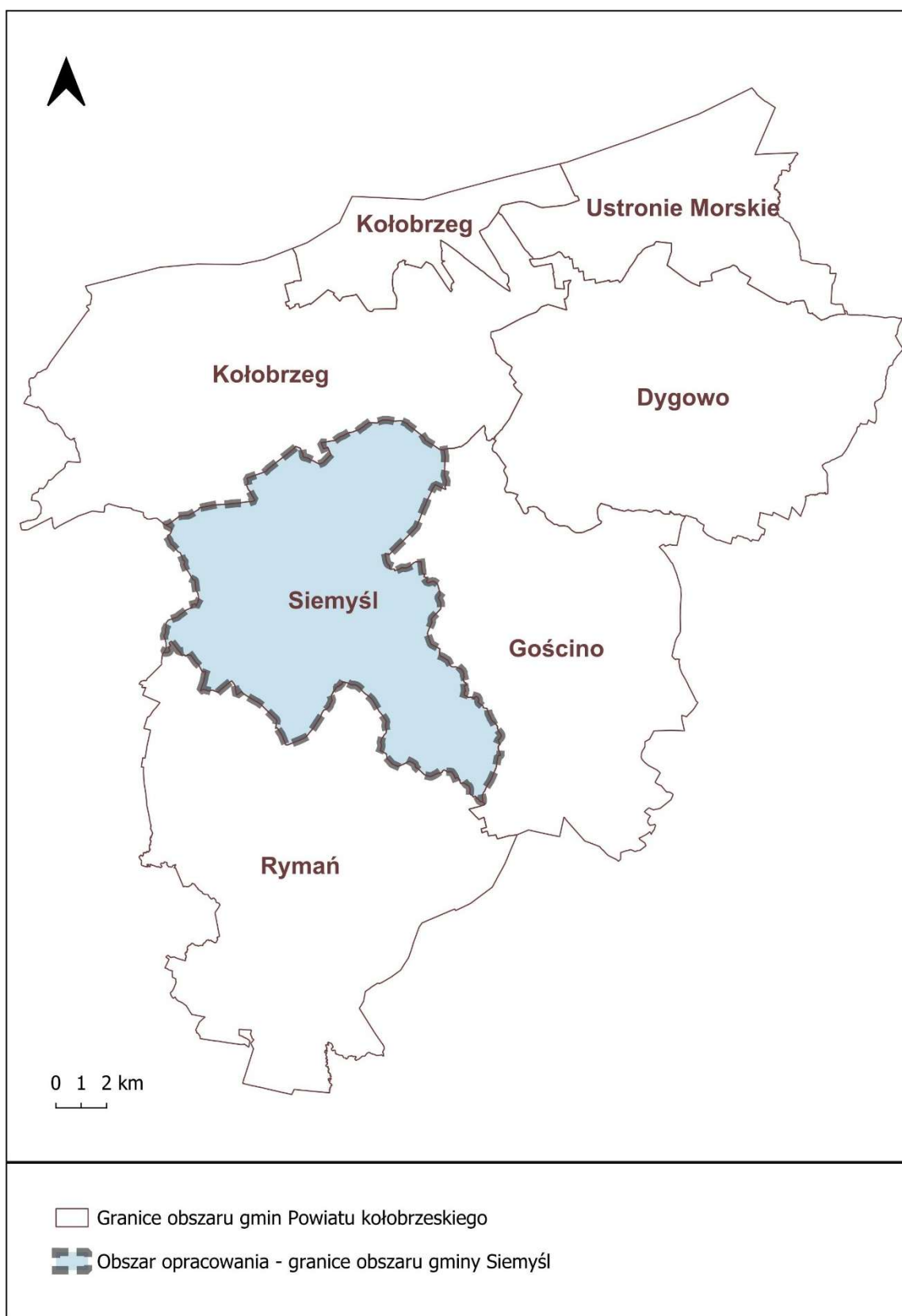
3.1 Ukształtowanie powierzchni terenu oraz budowa geologiczna

Zgodnie z najnowszym podziałem kraju na mezoregiony (wg Solona) Gmina Siemysł położona jest **głównie w granicy mezoregionu 313.33 Równina Gryficka**.

Równina Gryficka (313.33) położona jest w północnej części makroregionu.

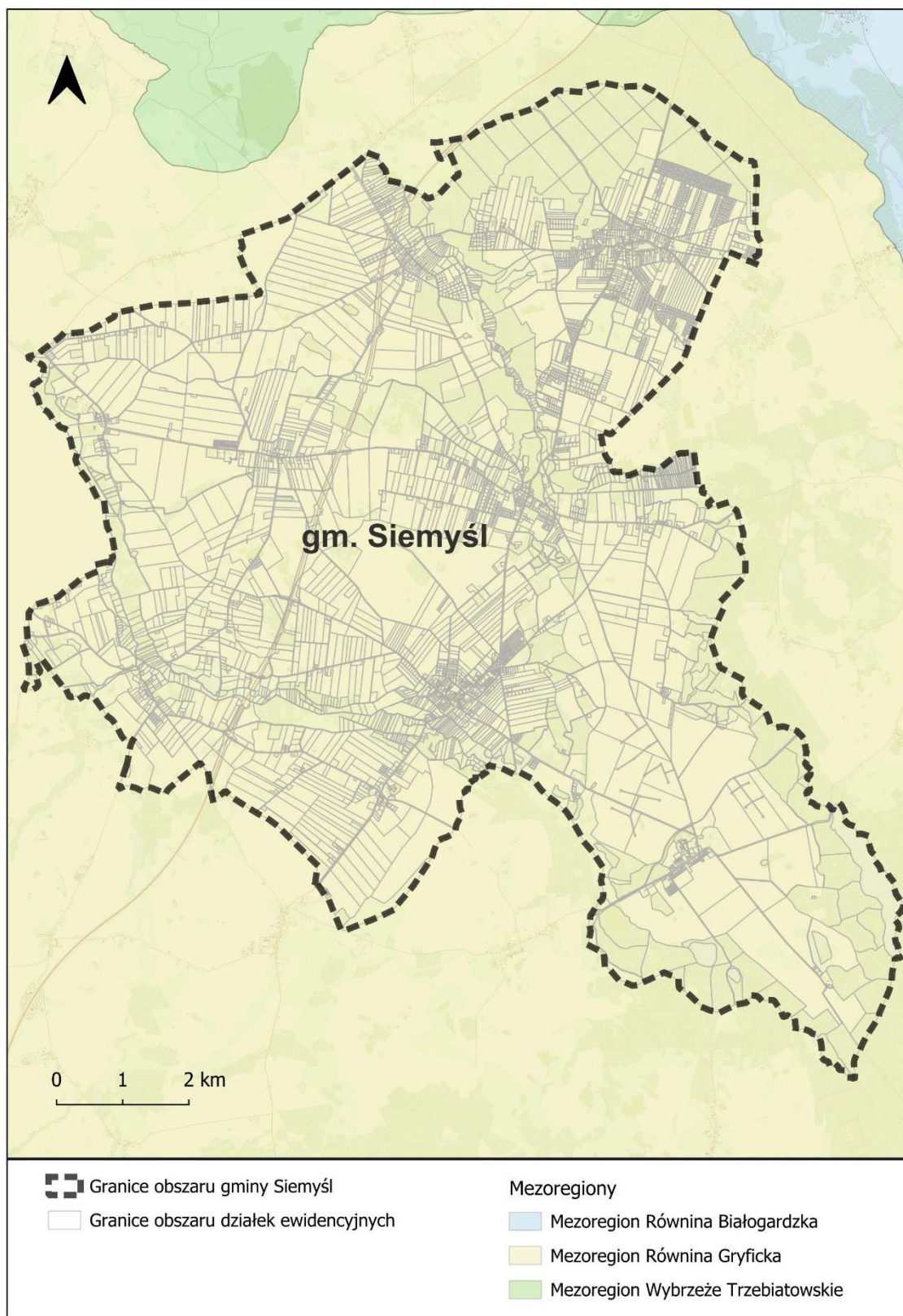
Na zachodzie i północy sąsiaduje z Wybrzeżem Trzebiatowskim, na wschodzie z wysoczyzną Równiną Białogardzką, a na południu z akumulacyjnymi poziomami Równiny Goleniowskiej, Równiną Nowogardzką i Wysoczyzną Łobeską.

Jest to obszar wysoczyzny morenowej równinnej i falistej. w rejonie Trzebiatowa zachowały się niskie pagórki ciągu morenowego należącego do fazy wolińsko-gardnieńskiej. Rzeźba części południowej jest bardziej urozmaicona. Występują tam pagórki morenowe i kemowe. Są to formy związane z recesją fazy pomorskiej. Podobnie jak sąsiadujące wysoczyzny morenowe Równina Gryficka jest silnie rozcięta małymi dolinami i rynnami glacialnymi. Przez jej południowy kraniec przebiega Pradolina Pomorska. Odprowadzała ona wody lodowcowe na zachód do doliny Odry. Wyraźne jest zwężenie tej pradoliny koło miasta Płoty. Powierzchnia regionu wznosi się od około 20 m n.p.m. w części północnej do około 40 m w części południowej i 60–80 m w części wschodniej. Pojedyncze wzniesienia przekraczają wysokość 90 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie koło Podwilcza sięga 114,9 m n.p.m., natomiast najniżej położone miejsce to 3,3 m n.p.m. na zachodzie, w do linii Świńca koło Świerzna. w budowie geologicznej przeważają gliny zwałowe, częściowo z pokrywą piasków i żwirów. Gliniaste i piaszczysto-żwirowe są również pagóry morenowe. Obniżenia wypełniają piaski, mułki oraz torfy. Pokrywa glebowa nawiązuje do zróżnicowania budowy geologicznej. Dominują gleby brunatne wytworzone z glin zwałowych. Mniejsze powierzchnie zajmują gleby płowe. w obszarach piaszczysto-żwirowych występują gleby rdzawe, a w obniżeniach pradolin i dolin przeważają gleby organiczne, torfowe i murszowe. Stosunkowo niewiele jest jezior, wśród których przeważają jeziora rynnowe. Największe Ostrowo o powierzchni 377,5 ha oraz Piaski (91,8 ha) występują w części zachodniej, a na południu ponadto Przybiernowskie (88,9 ha) oraz Okonie i Szczucze koło Golczewa. Licznie występujące rzeki często wykorzystują obniżenia rynnowe i szlaki pradolinne.

Rysunek 1 Położenie obszaru opracowania na tle granic gmin powiatu kołobrzegi

Źródło: opracowanie własne, z użyciem warstw ze strony: www.dane.gov.pl

Rysunek 2 Położenie obszaru opracowania na tle mezoregionów wg Solona

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Regionalna geografia fizyczna POLSKI; Praca zbiorowa pod red.: A. Richlinga, J. Solona (...) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Poznań 2021 oraz danych przestrzennych z dm.pgi.gov.pl/

Największe z nich uchodzą do Zalewu Kamieńskiego – Świniec, Wołczenica, lub do Morza Bałtyckiego – Rega, Błotnica, Dębosznic. Na Redze powyżej Gryfic znajduje się zbiornik wodny Jezioro Rejowickie, wykorzystywany do pozyskiwania energii. Wśród roślinności potencjalnej dominuje żyzna buczyna niżowa. Na zachodzie w mozaice z acydofilnym pomorskim lasem brzoźowo-dębowym i bukowo-dębowym, a w części centralnej z grądem subatlantyckim serii ubogiej, kontynentalnym borem mieszanym sosnowo-dębowym i suboceanicznym borem sosnowym. z dolinami rzek wiążą się siedliska olsów środkowoeuropejskich, łągów wierzbowo-topolowych i jesionowo-olszowych. Ze względu na żyzne podłoże Równina Gryficka jest w większości zajęta przez pola uprawne. Wśród roślinności rzeczywistej na uwagę zasługują występujące w wilgotnych obniżeniach terenu zbiorowiska rzadkiej subatlantyckiej brzeziny bagiennej i kontynentalnego boru bagiennego. Są one chronione są m.in. w rezerwacie przyrody Golczewo. Cenne pod względem florystycznym są również mszary wysokotorfowiskowe występujące w zabagnionych nieckach i objęte ochroną m.in. w rezerwacie Wrzosowisko Sowno.

Budowa geologiczna i geomorfologiczna

Budowa geologiczna gminy Siemysł jest wynikiem procesów związanych z rozwojem zlodowaceń plejstoceńskich, zwłaszcza ostatniego – zlodowacenia Wisły (bałtyckiego). Cały obszar gminy leży w zasięgu fazy pomorskiej tego zlodowacenia. Łądolód skandynawski ustąpił z tych terenów około 14 tysięcy lat temu, pozostawiając po sobie rozległe osady, które dziś kształtują powierzchnię gminy. Dominującą formą rzeźby są równiny moreny dennej, zbudowane głównie z glin zwałowych, miejscami z domieszką piasków i żwirów, o miąższości od 10 do 20 metrów. Najgrubsze pokłady glin występują w okolicach wsi Niemierze, natomiast większe skupiska piasków zwałowych znajdują się w północnej części gminy – w rejonie Charzyna i Byszewa. w północno-wschodniej części gminy występują rozległe piaski fluwioglacjalne tworzące stożek sandrowy o miąższości dochodzącej do 10–12 metrów. Obszar ten stanowi strefę zasilania wód gruntowych o znaczących zasobach – to właśnie tam, choć już poza granicami gminy, znajduje się ujęcie wody pitnej dla Kołobrzegu.

W krajobrazie wysoczyzn morenowych licznie występują formy szczelinowe, wśród których przeważają kemy – głównie fluwioglacjalne, zbudowane z piasków oraz osadów piaszczysto-mułkowych. Najwięcej tego typu form można spotkać w rejonie wsi Niemierze, Nieżyn, Świecie Kołobrzesckie i Kędrzyno. Drugim charakterystycznym typem form są ozy, reprezentowane w gminie przez fragment tzw. ozu drozdowskiego, położonego w południowo-wschodniej części Siemysła, wzdłuż górnego biegu doliny Dębosznic. Zbudowany jest on z warstwowanych piasków i żwirów. Na stokach rynien subglacjalnych rzek Błotnicy i Dębosznic spotyka się również terasy kemowe zbudowane z podobnych osadów piaszczysto-żwirowych.

W okresie holocenu pierwotna rzeźba terenu uległa jedynie nieznacznym przekształceniom w wyniku procesów stokowych i spłukiwania powierzchniowego,

które doprowadziły do częściowego zasypywania obniżeń wytopiskowych namułami i materiałem deluwialnym o miąższości 1–2 metrów. w tym samym czasie rozpoczęło się formowanie pokryw torfowych w dolinach rzecznych oraz w większych zagłębieniach terenu. Największe obszary torfowisk występują w dolinie Dębosznicy (na całym odcinku w granicach gminy), osiągając w rejonie Siemyśla miąższość do 6 metrów. Miejscami torfy zostały zamulone przez osady rzeczne. Drugim znaczącym obszarem występowania torfów jest dolina Błotnicy – w okolicy Unieradza ich miąższość dochodzi do 7 metrów. Ponadto mniejsze torfowiska spotyka się na terenie całej gminy, m.in. pomiędzy Siemysłem i Nieżynem oraz między Byszewem a Świeciem Kołobrzeskim. w większości przypadków są to torfy niskie lub przejściowe.

Obecna rzeźba terenu została ostatecznie uformowana podczas deglacjacji lądolodu w fazie pomorskiej. Najwyższy punkt gminy (67,5 m n.p.m.) znajduje się na południowo-wschodnim skraju, natomiast najniższy – w dolinie Błotnicy (6 m n.p.m.), co daje różnicę wysokości przekraczającą 60 metrów. Lokalne deniwelacje wynoszą zazwyczaj od 20 do 30 metrów. Cały obszar gminy obniża się stopniowo z południowego wschodu ku północnemu zachodowi. Na tym tle wyróżniają się głęboko wcięte doliny Błotnicy i Dębosznicy, przecinające płaską wysoczyznę morenową, a także wzgórza kemowe w rejonie Nieżyna, Byszewa i Niemierza. Niektóre z wyraźniejszych kulminacji terenowych posiadają lokalne nazwy, m.in. Góra Palanka, Wyżawa, Góra Niżawka i Warbla Góra.

Rzeźba terenu gminy jest stosunkowo wyrównana – jedynie około 25% powierzchni cechuje się spadkami powyżej 3%. Monotonie krajobrazu przełamują doliny Błotnicy i Dębosznicy o charakterze subglacialnym, z wyraźnie ukształtowanymi, stromymi zboczami (o nachyleniu ponad 20%), krętym biegiem i dnem wypełnionym torfami oraz miejscami gytiami. Poza dolinami wysoczyzny urozmaicają liczne zagłębienia wytopiskowe, powstałe w wyniku topnienia brył martwego lodu pozostawionych przez lądolód. Wiele z nich wypełnionych jest wodą, tworząc śródpolne oczka wodne.

W krajobrazie wyróżniają się także formy szczelinowe – ozy i kemy. Szczególnie wyraźny jest oz biegnący w południowo-wschodniej części gminy w rejonie jezior Trzynik Duży i Mały. Formy kemowe mają na ogół łagodne stoki i nie odznaczają się silnie w terenie, z wyjątkiem kemów w Nieżynie, które – położone przy dolinie Błotnicy – osiągają wysokość ponad 20 metrów. Ich rzeczywiste rozmiary są jednak częściowo maskowane przez pokrywający je las.

Ważnym elementem ukształtowania terenu jest ekspozycja zboczy, która wpływa m.in. na tempo topnienia śniegu wiosną oraz na procesy erozji gleb. Zbocza o południowej wystawie, silnie nasłonecznione i strome, sprzyjają powstawaniu siedlisk kserotermicznych. Na terenie gminy nieznacznie przeważają jednak stoki o wystawie północnej, co wynika z równoleżnikowego przebiegu dolin rzecznych oraz faktu, że część południowych zboczy (np. doliny Błotnicy na północ od Unieradza) leży już poza granicami gminy.

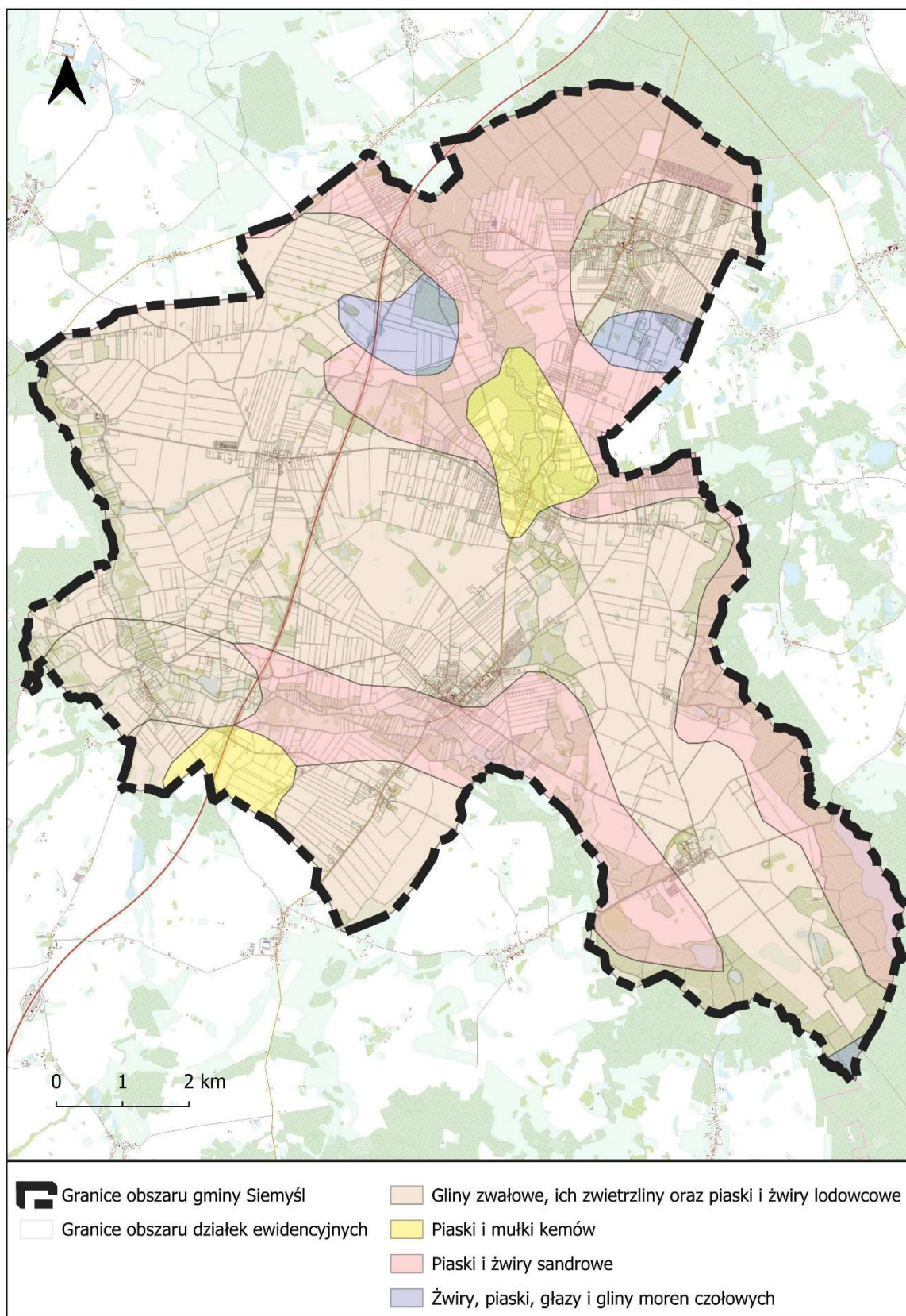
Zgodnie z rysunkiem 3, dominującym elementem geologii gminy są gliny zwałowe oraz ich zwietrzeliny, a także towarzyszące im piaski i żwiry lodowcowe. Utwory te zajmują największą część powierzchni gminy i stanowią podstawę budowy geologicznej regionu, odzwierciedlając bezpośrednią akumulację materiału niesionego przez masy lodowe. Ich obecność wskazuje na jednolity, lecz miejscami zróżnicowany litologicznie charakter podłoża, typowy dla obszarów młodoglacjalnych.

Istotną rolę w rzeźbie i budowie geologicznej gminy odgrywają także piaski i żwiry sandrowe, występujące przede wszystkim w środkowej i południowej części gminy. Są one efektem intensywnej działalności wód roztopowych płynących przed czołem lądolodu, które sortowały i transportowały materiał piaszczysto-żwirowy, tworząc rozległe powierzchnie sandrowe. Utwory te sprzyjają powstawaniu terenów stosunkowo równych oraz dobrze przepuszczalnych, co wpływa na lokalne warunki hydrologiczne i glebowe.

Kolejną grupę osadów stanowią piaski i mułki kemowe, występujące w formie niewielkich, izolowanych obszarów. Są to utwory związane z akumulacją materiału wewnątrz bryły lodu lub w jego zagłębieniach, co prowadziło do powstania charakterystycznych pagórkowatych form kemowych po ustąpieniu lądolodu. Ich lokalny charakter świadczy o dużym zróżnicowaniu procesów polodowcowych i mozaikowej budowie geologicznej terenu.

Istotnym elementem budowy geologicznej gminy są również żwiry, piaski, głązy i gliny występujące w obrębie moren czołowych. Utwory te lokalizują się głównie w północno-wschodniej części gminy oraz punktowo w części centralnej, co wskazuje miejsca dawnego zatrzymania lub stagnacji czoła lądolodu. Obszary moren czołowych odznaczają się większą miąższością materiału oraz jego słabym stopniem sortowania, co tworzy bardziej urozmaiconą rzeźbę terenu o charakterze pagórkowatym.

Podsumowując, budowa geologiczna gminy Siemyśl jest wyrazem złożonych procesów glacialnych i fluwioglacjalnych, które pozostawiły mozaikę utworów o zróżnicowanej genezie i strukturze. Występują tu zarówno rozległe gliny zwałowe stanowiące podstawę budowy geologicznej, jak i formy sandrowe oraz kemowe będące efektem działania wód roztopowych, a także lokalne strefy moren czołowych. Zróżnicowanie to wpływa na warunki glebowe, hydrologiczne oraz morfologiczne gminy, determinując jej współczesny krajobraz przyrodniczy.

Rysunek 3 Położenie obszaru opracowania na tle budowy geologicznej

Źródło: opracowane na podstawie danych w BDL

3.2 Surowce mineralne

W granicach obszaru gminy Siemysł występują **udokumentowane złoża surowców mineralnych – piaski i żwiry** (tabela 1) oraz obszary perspektywiczne dla występowania złóż (piaski, piaski i żwiry, torfy).

Tabela 1 Złoża w gminie Siemysł - wg systemu MIDAS (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CBDG).

L.p.	NR MIDAS	Nazwa	Grupa kopalin	Rodzaj kopaliny
1.	21511	Kędrzyno	KN	piaski i żwiry
2.	19321	Siemysł I	KN	piaski i żwiry
3.	21780	Siemysł II	KN	piaski i żwiry
4.	8736	Siemysł	KN	piaski i żwiry
5.	4285	Morowo	KN	piaski i żwiry
6.	7317	Morowo II	KN	piaski i żwiry
7.	12103	Morowo III	KN	piaski i żwiry
8.	17841	Morowo IV	KN	piaski i żwiry
9.	19457	Morowo V	KN	piaski i żwiry

Złoże „Kędrzyno” (KN 21511)

Złoże położone jest w miejscowości Kędrzyno (dz. nr 14/3), na gruntach rolnych klas IV–VI. Udokumentowane zostało szczegółowo (kategoria R) i posiada ważną koncesję do 2040 r. (Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego). Powierzchnia złoża wynosi 5,00 ha.

Złoże ma budowę pokładową i tworzą je osady czwartorzędowe. Nadkład jest cienki (0,5–1,5 m), a miąższość kopaliny wynosi 8,5–9,5 m, co zapewnia bardzo korzystny stosunek N/Z (0,05–0,18). Kopalina to piasek o dobrych właściwościach technicznych — punkt piaskowy 89–95%, niewielka ilość pyłów (2,6–5,1%), brak zanieczyszczeń i gliny.

Występuje jeden poziom wodonośny na głębokości ok. 7 m p.p.t., bez wpływu na planowaną eksploatację. Zasoby bilansowe C1 wynoszą 780 tys. ton. Eksploatacja będzie prowadzona metodą odkrywkową; w momencie sporządzenia karty wydobyć nie było jeszcze rozpoczęte.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Kędrzyno i nr 10-16/4/307 (nr decyzji: WOŚ-IV.7422.35.2024.MMI, wydana przez: Marszałka Województwa

Zachodniopomorskiego, termin ważności: 2040-02-11), oraz wyznaczono teren górniczy Kędrzyno.

Złoże „Siemyśl” (KN 8736)

Złoże zlokalizowane jest w Siemyślu (dz. nr 472), na gruntach rolnych klas V–VI. Eksploatacja została zaniechana, a złoże nie posiada obowiązującej koncesji. Powierzchnia złoża wynosi 1,19 ha.

Złoże jest pokładowe, związane z osadami czwartorzędowymi. Nadkład jest bardzo niewielki (0,20–0,60 m), a miąższość kopaliny wynosi 4,80–7,70 m, co daje bardzo korzystny stosunek N/Z = 0,05. Kopalina cechuje się dobrą jakością — drobne piaski z niewielką ilością pyłów (0–8,4%), bez zanieczyszczeń i gliny.

Występuje jeden poziom wodonośny na głębokości ok. 5,20–5,70 m p.p.t. Zasoby bilansowe C1 wynoszą 75,50 tys. ton. Złoże może być potencjalnie reaktywowane po aktualizacji dokumentacji geologicznej i uzyskaniu nowej koncesji.

Dla złoża nie wyznaczono obszaru ani terenu górniczego.

Złoże „Siemyśl I” (KN 19321)

Złoże zlokalizowane jest w Siemyślu (dz. nr 263/4), na gruntach rolnych klas V–VI i nieużytkach. Złoże jest zagospodarowane i eksploatowane. Powierzchnia wynosi 1,99 ha.

Budowa geologiczna jest prosta — nadkład ma 0,30–1,80 m, złoże 2,90–6,10 m, a stosunek N/Z jest korzystny (0,08–0,30). Kopalina to piaski drobno- i średnioziarniste, wysokiej jakości (punkt piaskowy 93,7–97,6%, pyły 0,6–1,1%, brak zanieczyszczeń).

Dokumentacja nie wykazała istotnych warstw wodonośnych ograniczających eksploatację. Zasoby bilansowe C1 wynoszą 115,29 tys. ton. Surowiec wykorzystywany jest w budownictwie i drogownictwie. Oddziaływanie środowiskowe jest lokalne i typowe dla eksploatacji odkrywkowej.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Siemyśl i i nr 10-16/4/279 (nr decyzji: OŚ.6522.00001.2020, wydana przez: Starostę Powiatowego – pow. Kołobrzeg, termin ważności: 2030-12-31), oraz wyznaczono teren górniczy Siemyśl I.

Złoże „Siemyśl II” (KN 21780)

Złoże położone jest w Siemyślu (dz. nr 263/9), na gruntach rolnych klas IV–VI. Złoże nie posiada koncesji i nie jest eksploatowane. Powierzchnia udokumentowana to 7,50 ha. Złoże ma formę pokładową, osady czwartorzędowe. Nadkład jest niewielki (0,30–1,20 m), a miąższość kopaliny znaczna (4,30–8,70 m). Bardzo korzystny stosunek N/Z (0,03–0,28) umożliwia ekonomiczną eksploatację odkrywkową. Parametry jakościowe piasków są dobre (punkt piaskowy średnio 83,8%, pyły 0,3–8,5%, brak zanieczyszczeń obcych).

Stwierdzono jeden poziom wodonośny na głębokości ok. 4,5 m p.p.t., bez przewidywanych utrudnień dla wydobywania. Zasoby geologiczne bilansowe

C1 wynoszą 852,32 tys. ton. Złoże jest rozpoznane szczegółowo i może być podstawą do ubiegania się o koncesję.

Dla złoży nie wyznaczono obszaru ani terenu górniczego.

Złoże „Morowo” (KN 4285)

Złoże „Morowo” jest udokumentowanym złożem piasków i żwirów zlokalizowanym w miejscowości Morowo, na działkach nr 51/3, 67/11 i 67/12. Złoże jest zagospodarowane i eksploatowane okresowo. Użytkownikiem jest Zakład Usługowy Roboty Ziemi „Transprzet”. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 10,62 ha. Złoże ma formę pokładową i zbudowane jest z osadów czwartorzędowych (plejstocen). Nadkład ma niewielką miąższość (0,30–0,40 m), a kopalina osiąga 11–21,3 m grubości, co daje bardzo korzystny stosunek N/Z (0,01–0,04). Litologię otoczenia stanowią piaski psamity. Kopalina jest jednolita, a złoże obejmuje jeden pokład. Parametry jakościowe piasku są dobre i typowe dla kruszyw budowlanych: gęstość nasypowa ok. 1710 kg/m³, frakcja <2 mm na poziomie 86–96%, pyły mineralne 0,8–7,8%, brak zanieczyszczeń obcych i organicznych. Surowiec nadaje się do zastosowań w budownictwie i drogownictwie.

W obrębie złoża stwierdzono poziom wodonośny na głębokości 1,5–17 m p.p.t., bez wskazań zwiększonego ciśnienia lub zagrożeń wodnych. Eksploatacja prowadzona jest od 1988 r., okresowo, bez wyznaczonej daty zakończenia. Zasoby geologiczne bilansowe oraz przemysłowe w kategorii C1 wynoszą 2 817,28 tys. ton (wg decyzji z 2015 r.). Zasoby pozabilansowe nie występują.

Złoże posiada aktualną koncesję, ważną do 31.12.2026 r., oraz zatwierdzony obszar i teren górniczy. Warunki geologiczne i hydrogeologiczne umożliwiają dalszą eksploatację odkrywkową.

Dla złoży obowiązuje obszar górniczy Morowo i nr 10-16/3/219a (nr decyzji: WZU.7422.1.2018.WP, wydana przez: Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, termin ważności: 2026-12-31), oraz wyznaczono teren górniczy Morowo.

Złoże „Morowo II” (KN 7317)

Złoże „Morowo II” jest udokumentowanym złożem piasków i żwirów zlokalizowanym w miejscowości Morowo. Użytkownikiem jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe TRAK-BUD, a eksploatacja prowadzona jest okresowo. Powierzchnia udokumentowanego obszaru złożowego wynosi 2,47 ha. Złoże posiada aktualną koncesję, ważną do 31.12.2028 r. Złoże ma formę pokładową i występuje w utworach czwartorzędowych. Kopalina obejmuje jeden pokład o miąższości od 3,0 do 4,8 m, przy praktycznie zerowej miąższości nadkładu. Głębokość spągu wynosi 11,5–18,3 m. Warunki geologiczne są bardzo korzystne dla eksploatacji odkrywkowej, a stosunek N/Z wynosi ok. 0,05. Piasek wykazuje bardzo dobre parametry jakościowe: gęstość nasypowa 1694–1740 kg/m³, zawartość frakcji <2 mm na poziomie 93,9–100%, pyły mineralne 0,5–2,4%, brak zanieczyszczeń obcych

i organicznych. Parametry te umożliwiają szerokie zastosowanie kopaliny w budownictwie oraz drogownictwie.

Litologia otoczenia obejmuje gleby, gliny oraz piaski i żwiry (psamity i psefity). Dokumentacja nie wskazuje szczególnych zagrożeń hydrogeologicznych ani środowiskowych. Eksploatacja rozpoczęła się w 1999 r. i trwa okresowo do dziś.

Zasoby geologiczne bilansowe w kategorii C1 wynoszą 345,53 tys. ton (wg decyzji z 2015 r.). Zasoby pozabilansowe oraz zasoby przemysłowe nie występują.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Morowo II i nr XVI/1/30 (nr decyzji: OS.V.7512/7/98, wydana przez: Wojewodę – UW w Koszalinie, termin ważności: 2028-12-31), oraz wyznaczono teren górniczy Morowo II.

Złoże „Morowo III” (KN 12103)

Złoże „Morowo III” jest udokumentowanym złożem piasków i żwirów, położonym w miejscowości Morowo, na działce nr 76/3. Złoże jest zagospodarowane i eksploatowane metodą odkrywkową. Użytkownikiem złoża jest Firma Handlowo-Usługowo-Transportowa Krzysztof Piotrowski. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 1,94 ha. Złoże ma formę pokładową i zostało rozpoznane wierceniami. Kopalina występuje w osadach czwartorzędowych (plejstocen), a nadkład tworzy cienka warstwa gleb o miąższości 0,30–0,50 m (średnio 0,40 m). Miąższość złoża wynosi 9,5–11,3 m, a głębokość spągu kształtuje się na poziomie 10–11,6 m. Stosunek N/Z jest bardzo korzystny (0,03–0,05), co sprzyja łatwej eksploatacji odkrywkowej.

Parametry jakościowe piasku są dobre i stabilne: gęstość nasypowa wynosi 1840 kg/m³, zawartość frakcji < 2 mm mieści się w granicach 96,8–98,2% (średnio 97,6%), a zawartość pyłów mineralnych wynosi 1,1–3,7%. Kopalina nadaje się do celów budowlanych i drogowych. Zanieczyszczenia organiczne i obce nie występują.

Dokumentacja nie wykazuje poziomów wodonośnych ani istotnych zagrożeń środowiskowych związanych z eksploatacją. Roczna przewidywana wielkość wydobycia wynosi do 20 tys. m³, a zakładany sposób rekultywacji po zakończeniu eksploatacji to kierunek rolniczy.

Zasoby geologiczne bilansowe (C1) zatwierdzone decyzją z 2009 r. wynoszą 158,46 tys. ton. Zasoby pozabilansowe i zasoby przemysłowe nie występują.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Morowo III i nr 10-16/2/112 (nr decyzji: OS-G.V.7510/1/2005, wydana przez: Starostę Powiatowego – pow. Kołobrzeg, termin ważności: 2025-12-31), oraz wyznaczono teren górniczy Morowo III.

Złoże „Morowo IV” (KN 17841)

Złoże „Morowo IV” to udokumentowane złożo piasków i żwirów, położone w miejscowości Morowo (dz. nr 78/2). Złoże jest eksploatowane okresowo metodą odkrywkową. Użytkownikiem złoża jest Zakład Usługowy Roboty Ziemne „TRANSPRZĘT” Głuszek Stanisław. Powierzchnia złoża wynosi 1,15 ha, a teren użytkowany jest jako obszar gospodarki leśnej.

Złoże ma formę pokładową i występuje w osadach czwartorzędowych. Kopalina tworzy jeden pokład o miąższości 10–20 m (średnio 15,25 m), przy nadkładzie o grubości 0,40–0,50 m (średnio 0,42 m). Głębokość spągu wynosi 10,4–20,4 m. Korzystny stosunek N/Z (0,02–0,04) umożliwia efektywną eksploatację odkrywkową. Parametry jakościowe piasku są dobre: gęstość nasypowa w stanie zagęszczonym wynosi 1710 kg/m³, zawartość frakcji <2 mm mieści się w granicach 95,6–97,7%, a pyłów mineralnych 1,4–3,1%. Kopalina nadaje się do celów budowlanych i drogowych. Dokumentacja nie wykazuje zanieczyszczeń obcych ani organicznych.

Brak danych o poziomach wodonośnych sugeruje niewielkie zagrożenia hydrogeologiczne. Roczna wydajność nie została określona. Przewidywana metoda eksploatacji to odkrywkowa, natomiast sposób rekultywacji nie został wskazany.

Zasoby geologiczne bilansowe kategorii C1, zatwierdzone decyzją z 2015 r., wynoszą 158,84 tys. ton. Zasoby przemysłowe wynoszą 158,83 tys. ton. Zasoby pozabilansowe nie występują.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Morowo IV i nr 10-16/3/213 (nr decyzji: WOŚ.III.7422.18.2016.WP, wydana przez: Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, termin ważności: 2026-10-05), oraz wyznaczono teren górniczy Morowo IV.

Złoże „Morowo V” (KN 19457)

Złoże „Morowo V” stanowi udokumentowane złoże piasków i żwirów, położone w miejscowości Morowo. Złoże jest zagospodarowane, a eksploatacja prowadzona jest metodą odkrywkową. Użytkownikiem złoża jest podmiot „Sprzedaż i kupno kruszyw i usługi” Marek Wierzbicki. Teren złoża wykorzystywany jest rolniczo (gleby klas I–IV). Powierzchnia udokumentowanego obszaru wynosi 1,91 ha.

Złoże ma formę pokładową i związane jest z osadami czwartorzędowymi. Nadkład tworzą gleby o miąższości 1,5–3,0 m (średnio 2,0 m). Kopalina występuje w jednym pokładzie o miąższości 15–16,5 m (średnio 16,0 m). Głębokość spągu kształtuje się w zakresie 10,4–20,4 m, przy korzystnym stosunku N/Z wynoszącym 0,09–0,20. Parametry te pozwalają na efektywną eksploatację odkrywkową.

Kopalina charakteryzuje się dobrymi właściwościami użytkowymi. Zawartość frakcji <2 mm wynosi 88,1–97,7% (średnio 94,2%), a zawartość pyłów mineralnych pozostaje na poziomie 1,4–3,1%. Parametry te kwalifikują piasek ze złoża do szerokiego zastosowania w budownictwie i drogownictwie. Dokumentacja nie wykazuje zanieczyszczeń obcych ani organicznych.

Brak jest istotnych zagrożeń środowiskowych ani hydrogeologicznych. Przewidywany sposób eksploatacji to metoda odkrywkowa, natomiast sposób przeróbki kopaliny oraz plan rekultywacji nie zostały określone.

Zasoby geologiczne bilansowe kategorii C1, zatwierdzone decyzją z 2018 r., wynoszą 483,52 tys. ton. Zasoby pozabilansowe oraz zasoby przemysłowe nie występują.

Dla złoża obowiązuje obszar górniczy Morowo V i nr 10-16/4/298 (nr decyzji: OŚ.6522.00002.2023, wydana przez: Starostę Powiatowego – pow. Kołobrzeg, termin ważności: 2033-12-31), oraz wyznaczono teren górniczy Morowo V.

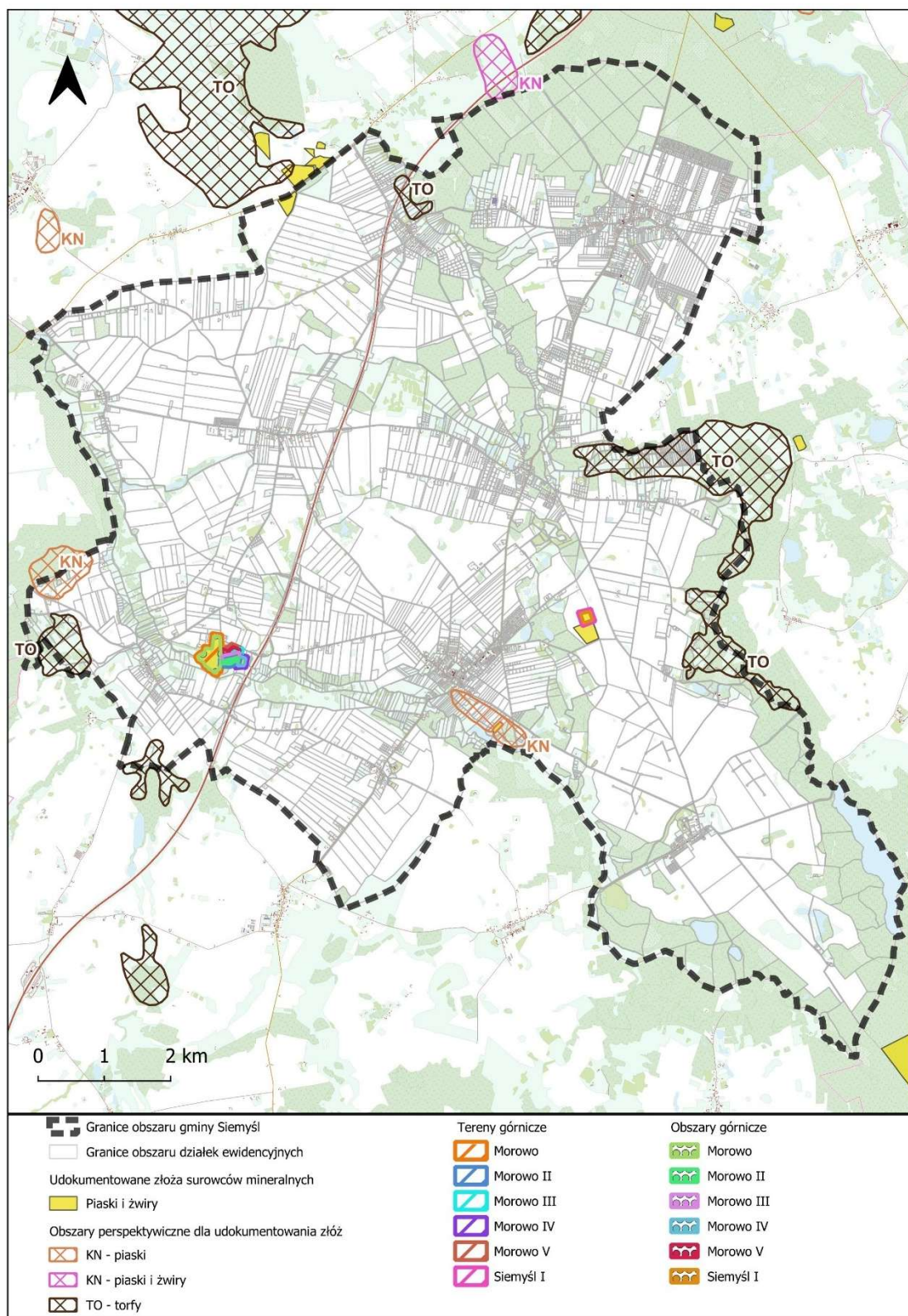
Podsumowując, gmina Siemyśl nie posiada złóż kopalin o większym znaczeniu gospodarczym. Występują jedynie złoża surowców pospolitych: piaski, żwiry, ewentualnie kreda jeziorna i torfy.

Perspektywy i prognozy występowania kopalin

Perspektywy i prognozy występowania kopalin w gminie Siemyśl związane są z czwartorzędowymi utworami piaszczystymi. w gminie Siemyśl wyznaczono następujące obszary perspektywiczne występowania złóż kopalin:

- 1) W północno-wschodniej części miejscowości Niemierze – TO – torf dla celów rolniczych (powierzchnia 15,20 ha, średnia miąższość 3,8 m),
- 2) Przy granicy z gminą Gościno, na wschód od miejscowości Nieżyn i na północ i na wschód od miejscowości Unieradz - TO – torf dla celów rolniczych (powierzchnia 265,07 ha, średnia miąższość 2,2 m),
- 3) Przy granicy z gminą Gościno, na wschód od miejscowości Unieradz - TO – torf dla celów rolniczych (powierzchnia 94,04 ha, średnia miąższość 2,5 m),
- 4) Na południowy wschód od miejscowości Siemyśl - KN – piasek, kopaliny skalne – drogowe i budowlane (powierzchnia 36,49 ha, średnia miąższość 6,1 m), na obszarze znajduje się udokumentowane złożo „Siemyśl” oraz trzy punkty występowania kopaliny – bez karty informacyjnej,
- 5) Przy granicy, na południe od miejscowości Świecie Kołobrzesckie - TO – torf dla celów rolniczych (powierzchnia 34,01 ha, średnia miąższość 2,0 m),
- 6) Przy granicy, na zachód od miejscowości Świecie Kołobrzesckie - TO – torf dla celów rolniczych (powierzchnia 52,01 ha, średnia miąższość 1,9 m),
- 7) Przy granicy, na północny zachód od miejscowości Świecie Kołobrzesckie - KN – piasek, kopaliny skalne – drogowe i budowlane (powierzchnia 50,49 ha, średnia miąższość 2,0 m), na obszarze znajduje się punkt niekoncesjonowanej eksploatacji 0078_024.

W myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska złoża kopalin podlegają ochronie, której wyrazem jest m. in. ich zabezpieczenie dla obecnej lub przyszłej eksploatacji (art. 72 ust. 1 pkt 2). Ochrona złoża przeznaczonego do eksploatacji odkrywkowej polegać powinna na wyłączeniu spod inwestycji (zabudowy oraz infrastruktury technicznej niezwiązanej z działalnością górniczą) gruntów położonych w jego granicach.

Rysunek 4 Położenie obszaru opracowania na tle udokumentowanych złóż surowców, obszarów górniczych oraz terenów górniczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG

3.3 Gleby

Pokrywa glebowa gminy Siemyśl ukształtowała się pod wpływem wielu czynników glebotwórczych, spośród których najważniejsze znaczenie mają: budowa geologiczna (litologia), rzeźba terenu oraz stosunki wodne. Największy udział w strukturze glebowej gminy, obejmujący ponad 40% powierzchni, stanowią gleby **płowe i brunatne** wykształcone z glin oraz piasków gliniastych mocnych. Są to gleby żyzne i średnio żyzne, o wysokiej przydatności rolniczej. Drugą co do wielkości grupę, zajmującą około 25% obszaru, tworzą gleby rdzawe i brunatne wylugowane, powstałe z piasków gliniastych, często zalegających na glinach zwałowych. Charakteryzują się one mniejszą żyznością niż poprzednie, jednak są powszechnie użytkowane rolniczo – zwłaszcza pod uprawy roślin mniej wymagających.

Okolo 13% powierzchni zajmują zarówno **gleby bielcowe i rdzawe, jak i torfowe oraz mułowo-torfowe**. Gleby bielcowe i rdzawe wykształcone zostały na piaskach luźnych lub słabogliniastych, co czyni je mało wartościowymi rolniczo – najczęściej porastają je lasy i zadrzewienia. z kolei gleby torfowe oraz mułowo-torfowe występują głównie w dolinach rzek i obniżeniach wytopiskowych, gdzie utrzymuje się wysoki poziom wód gruntowych. Zazwyczaj wykorzystywane są one jako użytki zielone – łąki i pastwiska.

Najmniejszy udział w ogólnej powierzchni gminy (1–2%) mają gleby murszowe i czarne ziemie. Czarne ziemie występujące na terenie gminy Siemyśl powstały z piasków gliniastych i często charakteryzują się okresowym nadmiernym uwilgotnieniem, co ogranicza ich wartość rolniczą.

Gleby brunatne

Gleby brunatne powstały głównie na glinach zwałowych, a także na piaskach gliniastych, w wyniku procesu brunatnienia, który polega na stopniowym rozkładzie minerałów zawierających żelazo i glin. Proces ten prowadzi do wytworzenia próchnicznej, bogatej w składniki odżywcze warstwy powierzchniowej o charakterystycznym brunatnym zabarwieniu.

Gleby te charakteryzują się dobrą pojemnością wodną i przewodnością, co czyni je jednymi z najbardziej przydatnych dla rolnictwa. Dzięki stosunkowo wysokiej zawartości próchnicy oraz średniemu zakwaszeniu są one dobrze przystosowane do uprawy roślin wymagających żyznych siedlisk, takich jak zboża, rośliny okopowe czy warzywa. Niemniej jednak, w zależności od podłoża i stopnia degradacji, niektóre gleby brunatne mogą wymagać wapnowania w celu regulacji odczynu pH oraz zwiększenia efektywności nawożenia.

Gleby płowe

Gleby płowe (lessivés) powstały w klimacie umiarkowanym w wyniku procesu płowienia (lessiważu), czyli wymywania przez wody opadowe cząstek ilu oraz związków żelaza i glinu z górnych warstw gleby i ich osadzania w głębszych

poziomach. w efekcie profil glebowy dzieli się na jaśniejszy poziom wymywania (E) i brunatniejszy, ilasty poziom wmycia (Bt).

Tworzą się głównie na pyłach, glinach i piaskach gliniastych, z których węglan wapnia został wypłukany. Zawartość próchnicy wynosi zwykle 2–5%, a odczyn jest lekko kwaśny (pH 4–6). Gleby te mają umiarkowaną żyzność i dobrą strukturę, choć w niektórych przypadkach wymagają wapnowania.

Naturalnie porastają je lasy liściaste i mieszane, a po odpowiednim użytkowaniu są dobre dla rolnictwa. Uprawia się na nich m.in. pszenicę, buraki cukrowe, kukurydzę, warzywa i ziemniaki.

Gleby bielice

Gleby bielice wykształciły się przede wszystkim na piaskach wodnolodowcowych oraz żwirach. Powstają one w wyniku silnych procesów wymywania składników mineralnych, co prowadzi do powstawania wyraźnych poziomów glebowych: jasnoszarego, ubogiego w składniki odżywcze poziomu eluwialnego oraz głębszego poziomu iluwialnego, w którym gromadzą się wtórnie wytrącone minerały, zwłaszcza żelazo i związki glinu.

Gleby te są zazwyczaj lekkie, dobrze przepuszczalne i charakteryzują się niską żyznością. Ze względu na ubogą zawartość próchnicy oraz silne zakwaszenie, gleby bielice wymagają intensywnej agrotechniki, w tym wapnowania oraz stosowania nawozów organicznych i mineralnych, aby mogły efektywnie służyć rolnictwu. Najczęściej wykorzystywane są do upraw roślin mało wymagających, takich jak żyto, owies czy ziemniaki, a także do zalesień i pastwisk.

Gleby organiczne

Gleby organiczne występują głównie w dolinach rzecznych, w pobliżu oczek wodnych oraz w terenach podmokłych. Zaliczają się do nich mady rzeczne oraz gleby torfowe, które powstały w wyniku długotrwałej akumulacji materii organicznej w warunkach nadmiernego uwilgotnienia.

Mady rzeczne charakteryzują się wysoką zawartością składników pokarmowych, dostarczanych przez okresowe zalewy. Dzięki temu są bardzo żyzne i dobrze nadają się do uprawy roślin o wysokich wymaganiach glebowych.

Gleby torfowe z kolei mają wysoką pojemność wodną i dużą zawartość próchnicy, ale są mniej żyzne niż mady i wymagają odwadniania oraz nawożenia mineralnego, aby mogły być efektywnie wykorzystywane w rolnictwie. Są one także cennym elementem krajobrazu pod względem ekologicznym, ponieważ stanowią siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt związanych z terenami podmokłymi.

Różnorodność kompleksów glebowych

Na terenie gminy Siemysł występują różne typy kompleksów glebowych, co świadczy o zmienności warunków glebowych i szerokim spektrum możliwości ich zagospodarowania. Dzięki temu obszar ten może być wykorzystywany zarówno do intensywnej produkcji rolniczej na glebach brunatnych i płowych, jak i do bardziej

ekstensywnych upraw na glebach bielcowych czy użytkowania trwałych użytków zielonych na glebach organicznych.

Zróznicowanie gleb wpływa także na lokalną bioróżnorodność oraz funkcjonowanie ekosystemów. Obszary z glebami organicznymi pełnią funkcję naturalnych zbiorników retencyjnych, regulując gospodarkę wodną i ograniczając skutki suszy. z kolei gleby brunatne, płowe oraz bielcowe, choć użytkowane głównie rolniczo, w wielu miejscach zachowały fragmenty naturalnych siedlisk, które stanowią cenne ostoje przyrody i zwiększają walory krajobrazowe gminy.

Podsumowując, gleby w gminie Siemyśl cechują się dużą różnorodnością zarówno pod względem pochodzenia, jak i właściwości użytkowych. Przeważają gleby korzystne dla rolnictwa, jednak ich optymalne wykorzystanie wymaga stosowania odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, aby utrzymać ich żyzność i zapewnić długofalową produktywność.

Niezależnie od powyższego, tam gdzie znajdują się budynki i budowle, występują gleby antropogeniczne – silnie przekształcone na etapie prowadzenia prac budowlanych.

Kompleksy gleb ornych korzystne

W strukturze gruntów ornych dominują gleby żyzne i średnio żyzne, należące do kompleksów glebowych: 4 – żytniego bardzo dobrego oraz 2 – pszennego dobrego. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klas IVa i IVb, co świadczy o dość dobrych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa na terenie gminy Siemyśl.

Kompleksy użytków zielonych

Wartość bonitacyjna i przydatność rolnicza gleb użytków zielonych uwarunkowana jest stosunkami wilgotnościowymi. Wśród trwałych użytków zielonych wyróżniają się pod względem przydatności rolniczej użytki zielone średnie - 2z oraz użytki zielone słabe i bardzo słabe – 3z.

Kompleks 2z – użytki zielone średnie –Do kompleksu tego zalicza się użytki zielone występujące zarówno na glebach torfowych i czarnych ziemiach zdegradowanych, jak i murszowo -mineralnych. Stosunki wodne nie są w pełni uregulowane. Gleby są okresowo za suche lub nadmiernie wilgotne. Użytki zielone występują głównie w obniżeniach terenu.

Kompleks 3z – użytki zielone średnie –Wykształciły się na glebach torfowych torfów niskich, murszowo - mineralnych oraz czarnych ziemiach. Są to użytki wadliwe uwilgotnione okresowo za mokre.

Wnioski i wytyczne:

W granicach gminy Siemyśl występują różne typy gleb, które powstawały z różnych skał macierzystych i charakteryzują się odmiennymi stosunkami wodnymi. Dobrymi glebami są gleby brunatne i płowe. Gleby te znajdują zastosowanie w rolnictwie i ogrodnictwie.

Na terenach przeznaczanych pod zabudowę ziemie o dobrych parametrach można w tym przypadku wykorzystać w ogrodnictwie – w obszarach publicznej zieleni miejskiej oraz przy zagospodarowywaniu prywatnych ogrodów i zieleni towarzyszącej ogólnej zabudowie. Dlatego też na terenach przeznaczonych pod zabudowę przy wykonywaniu robót budowlanych należy zebrać wierzchnią warstwę gruntu w celu jej ponownego wykorzystania oraz zagospodarowania zieleni urządzonej.

Znaczna część gleb to gleby związane z wysokim poziomem wód gruntowych, obecnością jezior, rzeki i jej dopływów, a także innymi historycznymi przepływami lub stagnacją wód. Do takich gleb należą gleby organiczne. Gleby powiązane z wysokim poziomem wód gruntowych są podatne na jego zmiany, co skutkuje czasami nieodwracalnymi przekształceniami tych gleb, które cały czas zachodzą w środowisku. Gleby organiczne, w wyniku osuszania, ulegają stopniowej mineralizacji.

W celu ochrony użytków rolnych zaleca się:

- Wykorzystanie gruntów ornych dobrych i średnio dobrych występujących w większych kompleksach wyłącznie na cele gospodarki rolnej;
- Gleby średniej jakości nadają się na cele gospodarki ekstensywnej jak i możliwość wykorzystania na cele nierolnicze;
- Gleby słabe i najslabsze rolniczo V i VI zajmujące niewielką powierzchnię w gminie powinny być wykorzystywane na cele nierolnicze lub zalesienie;
- Racjonalne gospodarowanie gruntami rolnymi poprzez wyznaczanie na cele inwestycyjne terenów o niższych klasach bonitacyjnych, w pierwszej kolejności na tereny osiedlowe;
- Zachowanie wszystkich oczek wodnych i torfowisk w obrębie użytków rolnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- Stosowanie odpowiednich zabiegów przeciwozyjnych w strefie zagrożenia gleb erozją wodną (zalesienia, zakrzewienia, zabiegi melioracyjne itp.);

Ze względu na rzeźbę terenu zjawiska erozji gleb są szczególnie intensywne na obszarach o większym nachyleniu. Degradacji ulegają także gleby terenów zalewowych wykorzystywanych rolniczo. w okresach wezbrań rzek dochodzi do ich podmoknięcia, a powolny odpływ wód dolinnych sprzyja wypłukiwaniu cennych składników mineralnych. Jakość gleb stanowi kluczowy czynnik determinujący rozwój rolnictwa, wpływając zarówno na wielkość, jak i jakość plonów. w celu ograniczenia degradacji niezbędne jest stopniowe dostosowanie struktury użytkowania gruntów do warunków środowiskowych.

Jednym z kluczowych aspektów degradacji gleb jest ich postępująca chemizacja wynikająca z działalności rolniczej oraz zmniejszanie powierzchni gruntów rolnych na rzecz inwestycji nierolniczych.

Monitoring jakości gleb i gruntów stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska. Jego celem jest śledzenie zmian właściwości gleb użytkowanych rolniczo, ze szczególnym uwzględnieniem parametrów chemicznych, w określonych przedziałach czasowych, pod wpływem działalności rolniczej i pozarolniczej. Kontrola chemicznego składu gleb ornych realizowana jest w ramach krajowego systemu monitoringu, prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach.

Przydatność terenów pod zabudowę

Zdecydowana większość powierzchni obszaru gminy charakteryzuje się korzystnymi warunkami geologiczno-inżynierskimi, umożliwiającymi realizację zabudowy o różnym przeznaczeniu. Pod względem geomechanicznym gruntów, teren ten cechuje się odpowiednią nośnością i stabilnością, co sprzyja zarówno budownictwu mieszkaniowemu, jak i infrastrukturalnemu. W przypadku wątpliwości co do przydatności terenu pod zabudowę, w celu minimalizacji ryzyka geotechnicznego zaleca się przeprowadzenie szczegółowych badań geologicznych przed rozpoczęciem jakichkolwiek inwestycji budowlanych. Na glebach mniej stabilnych, wskazane jest stosowanie odpowiednich metod inżynierskich, takich jak zabezpieczenia przeciwozyjne, regulacja gospodarki wodnej oraz wzmocnienia zboczy, które mogą znacząco ograniczyć negatywne skutki procesów geodynamicznych.

Dodatkowo w planowaniu przestrzennym należy uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalnych warunków geologicznych, w tym obszary narażone na powierzchniowe ruchy masowe. Na terenie gminy nie zidentyfikowano obszarów o podwyższonej podatności na występowanie powierzchniowych ruchów masowych, które powinny zostać wykluczone z możliwości zabudowy.

3.4 Warunki hydrologiczne

3.4.1 Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe stanowią istotny element środowiska przyrodniczego gminy Siemysł. Długość cieków wodnych na jej obszarze wynosi łącznie około 31 km, natomiast wody stojące zajmują powierzchnię 80,2 ha. Gmina położona jest pomiędzy dwiema głównymi rzekami regionu: Dębosznicą, przepływającą po jej zachodniej stronie, oraz Błotnicą, znajdującą się po stronie wschodniej. Na terenie gminy długość biegu Dębosznicy wynosi około 16 km, natomiast Błotnicy – 14 km. Dodatkowo w granicach gminy znajduje się niewielki ciek Lnianka o długości około 1 km. Obie główne rzeki zbiegają się w pobliżu miejscowości Nowogardek, po czym uchodzą do jeziora Resko Przymorskie, mającego bezpośrednie połączenie z Morzem Bałtyckim.

Wody płynące

Dębosznicza wypływa z rozległego, zmeliorowanego obszaru położonego na południe od gminy. Na terenie Siemyśla jej długość wynosi 16,1 km, co stanowi około połowy całkowitej długości rzeki. Ciek płynie głęboką, płaską i miejscami zatorfioną doliną o szerokości 300–500 m, lokalnie rozszerzającą się do około 900 m, zwłaszcza w pobliżu samego Siemyśla. Na odcinku między Trzynikiem a Świeciem koryto rzeki zostało uregulowane, a otaczające łąki – zmeliorowane. Dębosznicza przyjmuje na terenie gminy dwa dopływy: prawobrzeżną Łądówkę oraz lewobrzeżną Lniankę. Pod względem jakości wód rzeka klasyfikowana jest w różny sposób na poszczególnych odcinkach: w górnym biegu (poza granicami gminy) jej wody odpowiadają II klasie czystości, w południowej części obszaru gminy – III klasie, natomiast w dolnym biegu, w tym na odcinku uchodzącym do jeziora Resko Przymorskie, prowadzi wody pozaklasowe.

Błotnica na terenie gminy ma długość 15,4 km. Wypływa z jeziora Kamienica, po czym płynie dobrze wykształconą doliną wykorzystującą dawne rynny subglacialne do jeziora Resko Przymorskie.. Dolina ta charakteryzuje się znaczną nieregularnością – w niektórych miejscach jest wąska (poniżej 100 m, np. w okolicach Nieżyna), a w innych znacznie szersza, przekraczając 1000 m na północ od Unieradza. Koryto rzeki ma zróżnicowany charakter – fragmentami nurt jest spokojny, a miejscami staje się wartki. Odcinek pomiędzy Unieradzem a Niemierzem został poddany melioracji. w obrębie gminy rzeka nie przyjmuje większych dopływów. Występują w niej liczne gatunki ryb, m.in. pstrąg potokowy (*Salmo trutta fario*) i troć wędrowną (*Salmo trutta trutta*). Obecnie jej dolny bieg, w rejonie ujścia, ma status rzeki przyujściowej pod wpływem wód słonych, natomiast górny – charakter potoku o naturalnym stanie ekologicznym. w przeszłości wody Błotnicy oceniano jako III klasę jakości, natomiast w kolejnych badaniach z lat 2008–2011 stan ekologiczny określono jako umiarkowany. Jakość wód Błotnicy klasyfikowana jest najczęściej pomiędzy II a III klasą czystości, natomiast w części źródłowej (poza gminą) wody osiągają I klasę czystości. Dodatkowe analizy wykazują, że w zakresie:

- **substancji organicznych** – rzeka mieści się w II klasie czystości,
- **substancji mineralnych** – w I klasie,
- **substancji biogennych** – w III klasie,
- **zawiesiny ogólnej** – w III klasie,
- **stanu sanitarnego** – w II klasie,
- **hydrobiologii (seston/chlorofil "a")** – w II/I klasie.

Podobne zróżnicowanie klas czystości występuje w przypadku Dęboszniczy, przy czym rzeka ta charakteryzuje się nieco lepszymi parametrami w zakresie substancji mineralnych i zawiesiny (I klasa), a gorszymi pod względem stanu sanitarnego (III klasa).

Wody stojące

Na terenie gminy Siemyśl występują zarówno większe jeziora, jak i liczne niewielkie oczka wodne zlokalizowane w zagłębieniach wytopiskowych. Największym akwenem jest **jeziro Kamienica**, o powierzchni około 66 ha i średniej głębokości 5,9 m. Jezioro ma charakter rynnowy, zasilane jest licznymi źródłami, a jego brzegi – szczególnie od północno-zachodniej strony – kryją ślady dawnego grodziska. Kolejnym większym zbiornikiem jest **jeziro Trzynie Duży** o powierzchni 10,6 ha. w pobliżu znajdują się także mniejsze jeziora, takie jak **Trzynie Mały** (2,81 ha) oraz niewielki zbiornik Debica o powierzchni około 5 ha. Trzy największe jeziora zlokalizowane są w południowo-wschodniej części gminy, w dobrze wykształconych, polodowcowych dolinach, których zbocza porośnięte są lasami. Wody tych jezior cechują się wysoką czystością.

Poza jeziorami w krajobrazie gminy powszechnie występują drobne zbiorniki wytopiskowe, szczególnie w centralnej części wysoczyzny morenowej. Pełnią one funkcję retencyjną, wpływają na lokalny mikroklimat oraz stanowią siedliska wielu gatunków flory i fauny.

Jednolite części wód powierzchniowych

Jednolite części wód powierzchniowych zostały określone na podstawie "Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry". Dokument ten stanowi podsumowanie każdego z sześciuletnich cykli planistycznych, wymaganych przez Dyrektywę 2000/60/WE, znaną jako Ramowa Dyrektywa Wodna. Okresy planistyczne obejmują lata: 2003-2009, 2009-2015, 2015-2021 oraz 2021-2027. Plan ten powinien stanowić podstawę podejmowania wszelkich decyzji dotyczących zarządzania zasobami wodnymi oraz ich ochrony w przyszłości.

Plan gospodarowania wodami zawiera kluczowe elementy określone w artykule 114 Prawa wodnego, w tym:

- ogólną charakterystykę obszaru dorzecza, obejmującą wykaz jednolitych części wód powierzchniowych wraz z określeniem ich typów i warunków referencyjnych, a także wykaz jednolitych części wód podziemnych,
- podsumowanie wpływu znaczących oddziaływań antropogenicznych na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- rejestr obszarów chronionych wraz z ich graficznym przedstawieniem,
- mapę sieci monitoringu oraz programy monitoringowe,
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- analizę ekonomiczną korzystania z zasobów wodnych,
- podsumowanie działań ujętych w krajowym programie wodno-środowiskowym, uwzględniające sposoby realizacji celów środowiskowych,

- wykaz szczegółowych programów i planów gospodarowania wodami, odnoszących się do poszczególnych zlewni, sektorów gospodarki oraz specyficznych problemów lub typów wód,
- zestawienie działań związanych z informowaniem społeczeństwa oraz przeprowadzaniem konsultacji publicznych, wraz z analizą wyników i dokonanymi na ich podstawie zmianami w planie,
- wykaz organów administracyjnych odpowiedzialnych za gospodarowanie wodami na obszarze dorzecza,
- informacje dotyczące procedur pozyskiwania danych i dokumentacji źródłowej wykorzystanej przy opracowywaniu planu oraz przewidywanych efektów jego realizacji.

Wszystkie wymienione działania mają na celu utrzymanie lub poprawę jakości zasobów wodnych na obszarze dorzecza. Obejmują one zarówno konkretne inwestycje infrastrukturalne, jak i środki administracyjne, ekonomiczne, badawcze, informacyjne oraz edukacyjne. Charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Siemyśl przedstawiono poniżej:

- **RW600015432169** obejmuje rzekę **Błotnicę** i klasyfikowany jest jako potok lub struga w dolinie z dużym udziałem torfowisk (typ hydromorfologiczny P_org). Część ta jest monitorowana i w dostępnych zestawieniach oceniana jako **zagrożona**, choć w niektórych lokalnych dokumentach określana jest również jako **naturalna**,
- **RW60001043216899** – obejmuje rzekę **Dębosznicę**,
- **RW6000104286** – obejmuje rzekę **Wkrę**.

Wody stojące

Gmina Siemyśl wyróżnia się obecnością kilku istotnych zbiorników wodnych, pełniących funkcje rekreacyjne, ekologiczne i hydrologiczne. Na terenie gminy Siemyśl występują zarówno większe jeziora, jak i liczne niewielkie oczka wodne zlokalizowane w zagłębieniach wytopiskowych. Największym akwenem jest jezioro Kamienica.

Jezioro Kamienica to jezioro rynnowe położone na Równinie Gryfickiej, na granicy gmin Gościno i Siemyśl, w zlewni rzeki Błotnicy, która wypływa z tego jeziora. Jego powierzchnia według różnych źródeł wynosi od 66,2 do 75,0 ha, a zwierciadło wody znajduje się na wysokości około 21–22 m n.p.m. Średnia głębokość jeziora wynosi 5,9 m, a maksymalna 12,2 m. Jezioro Kamienica jest zbiornikiem przepływowym, typu leszczowego. w części centralnej zlokalizowano zagospodarowane kąpielisko z pomostem i plażą, natomiast na brzegu w Dargocicach znajdują się niewielkie ośrodki wypoczynkowe, pole namiotowe i kemping. Na całym jeziorze obowiązuje całoroczny zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi, zarówno do celów rekreacyjnych, jak i amatorskiego połowu ryb.

Kamienica jest popularnym miejscem wędkowania i rekreacji wodnej lokalnej społeczności.

Kolejnym większym zbiornikiem jest **jeziro Trzynik Duży** o powierzchni 10,6 ha. w pobliżu znajdują się także mniejsze jeziora, takie jak **Trzynik Mały** (2,81 ha) oraz niewielki zbiornik Debica o powierzchni około 5 ha. Trzy największe jeziora zlokalizowane są w południowo-wschodniej części gminy, w dobrze wykształconych, polodowcowych dolinach, których zbocza porośnięte są lasami. Wody tych jezior cechują się wysoką czystością.

Poza jeziorami w krajobrazie gminy powszechnie występują drobne zbiorniki wytopiskowe, szczególnie w centralnej części wysoczyzny morenowej. Pełnią one funkcję retencyjną, wpływają na lokalny mikroklimat oraz stanowią siedliska wielu gatunków flory i fauny.

Kod **LW20867** odnosi się do jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) o charakterze jeziora, położonej w gminie Siemysł, w województwie zachodniopomorskim. Jest to niewielki zbiornik wodny o powierzchni około 0,1 km², wchodzący w skład zlewni rzeki **Gościnka**, lewego dopływu Parsęty.

Typ hydromorfologiczny tej JCWP to **2b – jezioro eutroficzne**, co oznacza, że woda charakteryzuje się podwyższoną zawartością substancji odżywczych, sprzyjających rozwojowi roślinności wodnej i fitoplanktonu. Celem środowiskowym dla tej części wód jest osiągnięcie **dobrego potencjału ekologicznego** oraz **dobrego stanu chemicznego**.

Dla elementów biologicznych wyznaczono następujące wskaźniki: PMPL ≤ 2, IOJ > 0,705, ESMI ≥ 0,41, LMI w stanie dobrym oraz LFI+ ≥ 0,46. w zakresie elementów fizykochemicznych cele środowiskowe obejmują: zawartość azotu ogólnego ≤ 2,0 mg/l, zawartość fosforu ogólnego ≤ 0,065 mg/l, widzialność krążka Secchiego ≥ 1,2 m oraz przewodność w 20°C ≤ 800 µS/cm. Wymagania dotyczące elementów hydromorfologicznych oraz wskaźników stanu chemicznego są zgodne z projektem rozporządzenia Ministra Środowiska z 8 maja 2013 r. w przypadku tej JCWP, jako obszaru chronionego, nie przewiduje się odstępstw od celów środowiskowych.

Jezioro LW20867 objęte jest **monitoringiem w ramach regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego**. w dokumentach planistycznych wskazuje się na potrzebę działań poprawiających jakość wód, m.in. poprzez budowę kanalizacji, co umożliwi dokładniejsze określenie niezbędnych działań w przyszłości.

Dzięki swojemu położeniu i charakterowi, jezioro pełni ważną rolę w ekosystemie regionu, stanowiąc siedlisko dla licznych gatunków roślin i zwierząt wodnych. Ochrona i poprawa jakości jego wód jest kluczowa dla utrzymania bioróżnorodności oraz zapewnienia odpowiednich warunków życia organizmom wodnym.

Krajobraz hydrograficzny gminy urozmaicają także liczne eutroficzne zbiorniki wodne, głównie w postaci śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych.

W sąsiedztwie jezior i na obszarach gdzie występują licznie rowy melioracyjne mogą pojawiać się okresowo rozlewiska.

Jakość wód

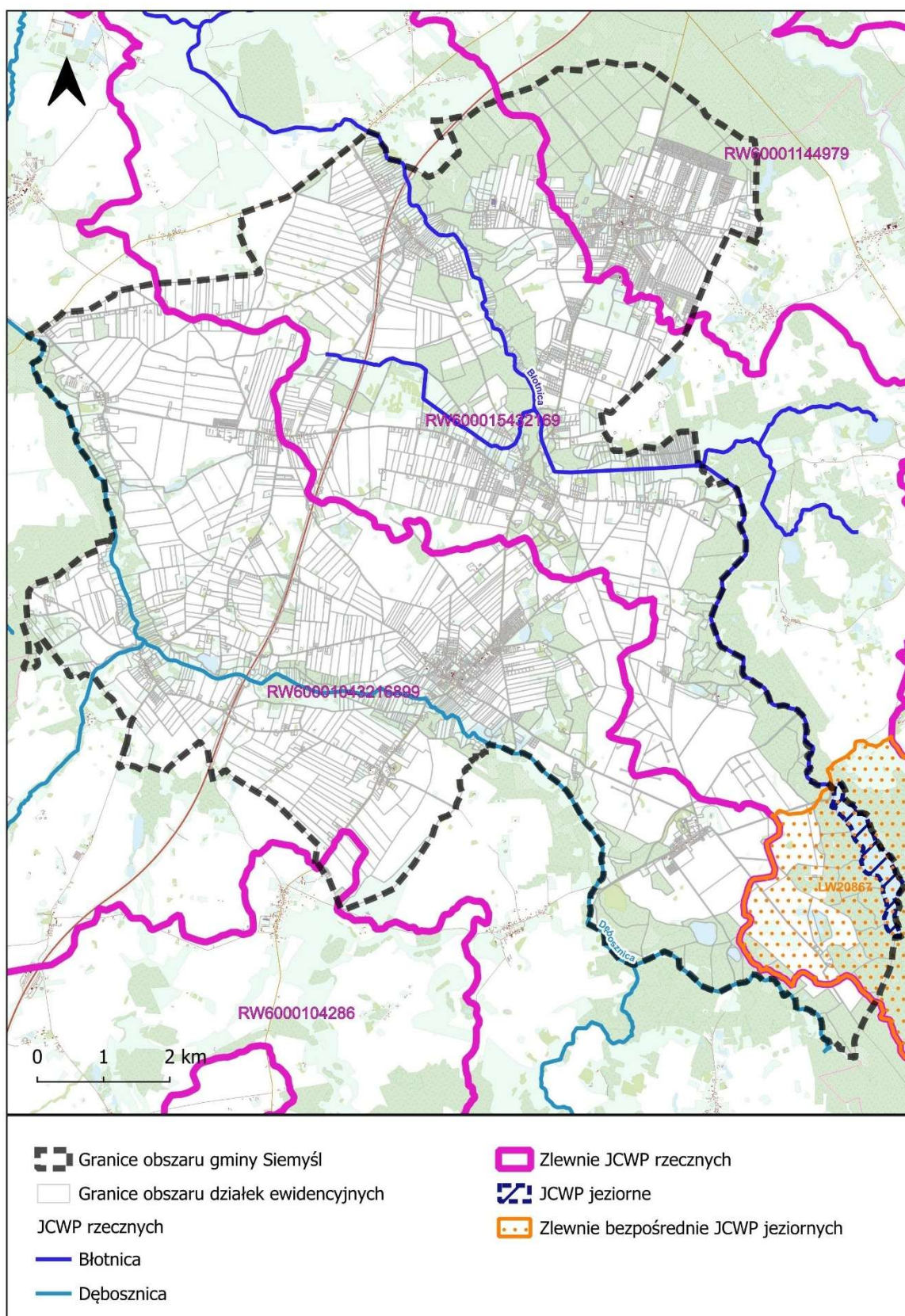
Jakość wód powierzchniowych zależy jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieków, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki. Ocena stanu wód powierzchniowych wykonywana jest w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Przez JCWP rozumie się oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak jezioro, strumień, rzeka itp.

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych zostały określone na podstawie wartości granicznych wybranych wskaźników fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych, które charakteryzują stan ekologiczny wód. Ponadto uwzględniono wskaźniki chemiczne determinujące stan chemiczny wód, zgodnie z wymaganiami osiągnięcia co najmniej dobrego stanu wód, w odniesieniu do kategorii wód określonych w przepisach dotyczących klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych.

Przyjęcie wartości granicznych jako celów środowiskowych wynikało z niepełnego wdrożenia prac nad ustaleniem warunków referencyjnych dla poszczególnych typów wód. Brak jednoznacznych danych referencyjnych uniemożliwił precyzyjne określenie wartości celów środowiskowych dostosowanych do specyfiki poszczególnych typów wód we wszystkich kategoriach.

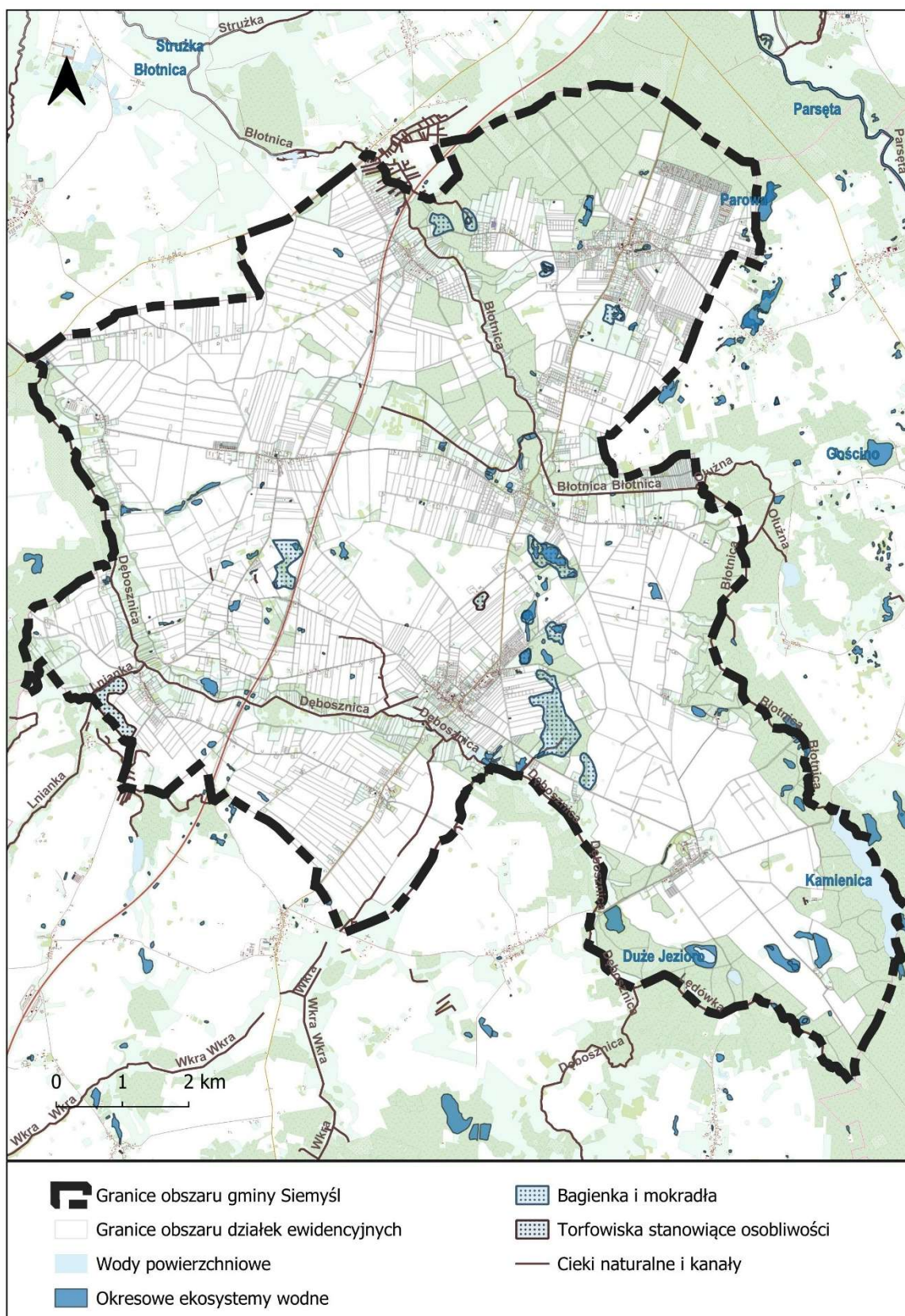
Ustalanie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) uwzględnia aktualny stan tych wód, przy czym podstawową zasadą jest jego nie pogarszanie. w przypadku jednolitych części wód o bardzo dobrym stanie lub potencjale ekologicznym, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu lub potencjału. Ponadto, w procesie ustalania celów uwzględniono różnice między naturalnymi, silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych JCWP celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, natomiast dla silnie zmienionych i sztucznych JCWP - osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. w obu przypadkach warunkiem koniecznym do uzyskania dobrego stanu lub potencjału ekologicznego jest zachowanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód.

Jednolite części wód powierzchniowych są podstawowym przedmiotem badań w ramach monitoringu jakości wód. Zgodnie z definicją Ramowej Dyrektywy Wodnej, JCWP to wydzielone i znaczące elementy wód powierzchniowych, obejmujące jeziora, zbiorniki wodne, strumienie, rzeki, kanały, fragmenty cieków, a także wody przejściowe i pasma wód przybrzeżnych.

Rysunek 5 Położenie obszaru opracowania na tle jednolitych części wód powierzchniowych (rzecznych i jeziornych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie PIG

Rysunek 6 Położenie obszaru opracowania na tle wód powierzchniowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG

Monitoring jakości wód na obszarze województwa prowadzony jest w ramach następujących programów:

- Monitoring diagnostyczny (MD) – realizowany co 6 lat, obejmujący pełny zakres badań w celu kompleksowej oceny jakości wód;
- Monitoring operacyjny (MO) – przeprowadzany co 3 lata lub corocznie (w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których w poprzednich latach odnotowano przekroczenia norm), obejmujący ograniczony zakres analiz;
- Monitoring obszarów chronionych (MOC) – realizowany co 3 lata lub corocznie w przypadku wód przeznaczonych do spożycia, z uwzględnieniem ograniczonego zakresu badań.

Wdrożenie powyższych działań umożliwia skuteczną kontrolę jakości wód powierzchniowych oraz podejmowanie adekwatnych działań mających na celu ich ochronę i poprawę stanu ekologicznego.

Poniższa tabela obejmuje dane dla wybranych JCWP z Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, obszaru Dorzecza Odry, dorzecze głównego dopływu: Dorzecze Parsęty.

Tabela 2 Ocena jednolitych części wód powierzchniowych w granicach opracowania w 2022-2024 (źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2030 (v. 1.3).

Kod JCWP	RW6000104286	RW600015432169	RW60001043216899
Nazwa JCWP	Wkra	Błotnica	Dębosznica
Klasa elementów biologicznych	3 (2022 r.)	3 (2022 r.)	4 (2022 r.)
Klasa elementów fizykochemicznych	2 (2024 r.)	1 (2024 r.)	1 (2024 r.)
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	2 (2022 r.)	2 (2024 r.)	2 (2024 r.)
Stan/potencjał ekologiczny	B. dobry	Umiarkowany stan ekologiczny	Słaby stan ekologiczny
Klasyfikacja stanu chemicznego	Zły	Zły	Zły
Ocena stanu JCWP	B. dobry	Zły stan wód	Zły stan wód

3.4.2 Wody podziemne

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę dla potrzeb komunalnych oraz przemysłu. W ostatnich latach obserwuje się spadek ich zużycia, co wynika przede wszystkim ze zmniejszonego zapotrzebowania w sektorze przemysłowym (spadek produkcji) oraz z bardziej oszczędnej gospodarki wodą. Ze względu na stopień naturalnej izolacji warstw wodonośnych, a tym samym ich podatność na zanieczyszczenia, wody podziemne dzieli się na głębinowe oraz gruntowe.

Do wód głębinowych zalicza się przede wszystkim poziomy wodonośne o charakterze subartezyjskim lub artezyjskim, cechujące się średnią lub dobrą ochroną przed zanieczyszczeniami. Gmina Siemyśl położona jest w obrębie kołobrzESCO–pomorskiego regionu wodonośnego. Główny poziom wodonośny występuje tu w utworach czwartorzędowych, głównie związanych ze zlodowaceniem bałtyckim. Zasoby wód podziemnych powinny być w pierwszej kolejności przeznaczane do zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

Głównym źródłem zaopatrzenia gminy Siemyśl w wodę są wody podziemne ujmowane systemem studni głębinowych. Obszar gminy nie należy do regionów zasobnych w wody podziemne, co wynika z uwarunkowań geologicznych i hydrogeologicznych Pojezierza Zachodniopomorskiego. Moduł eksploatacyjny wód podziemnych kształtuje się na większości obszaru gminy w granicach 50–100 m³/d/km², co wskazuje na ograniczone możliwości intensywnej eksploatacji.

Nieco korzystniejsze warunki występują w rejonie miejscowości Siemyśl i Trzynik, gdzie moduł zasobowy osiąga wartości rzędu 100–200 m³/d/km². Najlepsze warunki hydrogeologiczne notowane są w północno-wschodniej części gminy, położonej w obrzeżnej partii rynn Rościęcina. Dla tego obszaru moduł zasobowy wynosi 500–1000 m³/d/km², co czyni go kluczowym rejonem z punktu widzenia przyszłego zaopatrzenia gminy w wodę.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to naturalne rezerwuary wodny zlokalizowane pod powierzchnią ziemi, które magazynują wody podziemne i spełniają określone kryteria ilościowe i jakościowe. Ze względu na swoje właściwości, GZWP pełnią strategiczną rolę w krajowym systemie gospodarowania zasobami wodnymi. Należy jednak zaznaczyć, że obszar gminy Siemyśl nie znajduje się w granicach żadnego z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Jakość wód podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych jest wykonywana przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych. Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi się w celu dostarczenia informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby

zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego. Podstawowymi kierunkami środowiskowym w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego i chemicznego.

W ramach przepisów wprowadzonych przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW) funkcjonuje pojęcie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Termin ten odnosi się do konkretnej objętości wód znajdujących się w obrębie jednej lub kilku warstw wodonośnych, traktowanych jako funkcjonalna jednostka oceny stanu wód.

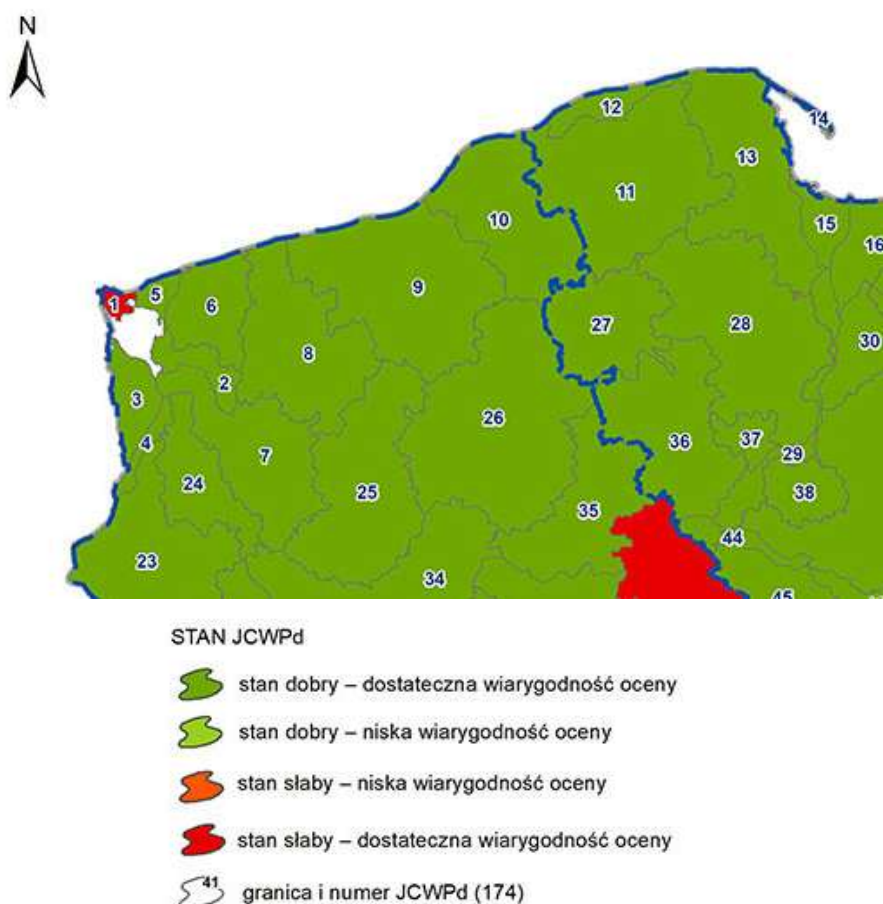
Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych od 2019 roku przeprowadzana jest w cyklu 6-letnim. w 2023 r. opracowana została Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w odniesieniu do podziału JCWPd na 174 części obowiązującym w cyklu planistycznym 2022–2027. Gmina Siemyśl położona jest w przeważającej części w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 9 (GW68009 – Region Wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego), w regionie wodnym Dolnej Odry i Pomorza Zachodniego (Kod 6000, obszar dorzecza Odry), nadzorowany przez RZGW w Szczecinie. zlewnie w obrębie JCWPd Płonia, Ina, Kanał Komarowski, Kanał Łąka (II).

Ocena stanu wód podziemnych w dorzeczach jest jednym z kluczowych elementów zarządzania zasobami wodnymi wg Ramowej Dyrektywy Wodnej. Pełni dwie funkcje:

1. podsumowuje cykl planistyczny i podjęte w nim działania na rzecz poprawy stanu wód,
2. otwiera kolejny cykl, podsumowując stan aktualny i wskazując obszary, w których konieczne jest podjęcie takich działań na przestrzeni kolejnych lat.

Ocena stanu ogólnego JCWPd składa się z oceny stanu chemicznego i ilościowego. Obie oceny są w stosunku do siebie równorzędne, a za ostateczny stan wód podziemnych przyjmuje się gorszą z tych dwóch ocen. w ramach oceny wykonuje się łącznie dziewięć testów klasyfikacyjnych, które przeprowadza się w odniesieniu do wszystkich JCWPd, niezależnie od wyników pozostałych testów klasyfikacyjnych. Oprócz testów klasyfikacyjnych wykonuje się również dwie analizy wspierające, dotyczące zmian długoterminowych. Są to analiza tendencji zmian stężeń wskaźników fizykochemicznych oraz analiza położenia zwierciadła wody. Ponieważ obie analizy zasilają testy klasyfikacyjne, wykonuje się je na początku procedury oceny stanu chemicznego i ilościowego. Wyniki tych analiz wspierają pozostałe testy ilościowe i chemiczne, zwłaszcza końcową ocenę stanu JCWPd.

W wyniku przeprowadzonej w 2023 r. oceny stanu jednolitych części wód podziemnych **dobry stan** stwierdzono w **155 JCWPd** a **stan słaby w 19**. w przypadku gminy Siemyśl położonej w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 9, stwierdzono stan dobry o dostatecznej wiarygodności oceny. Stan JCWPd, zarówno ilościowy jak i chemiczny, określa się jako dobry, lecz ocena ryzyka jest zagrożona.

Rysunek 7 Ocena stanu chemicznego JCWPd - stan na 2022 r.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8916-zadania-psh-ocena-stanu-wod-podziemnych.html>

W wyniku przeprowadzenia analizy (identyfikacji potencjalnych presji na wody podziemne oraz odniesienia zgromadzonych informacji do wyników monitoringu wód podziemnych w JCWPd, które traktowano jako wskaźnik efektu oddziaływania presji na stan wód podziemnych) zakwalifikowano 132 jednolite części wód podziemnych jako niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Do nich należy również jednolita część wód podziemnych nr 9, do której przynależy gmina Siemyśl¹.

Ujęcia wód

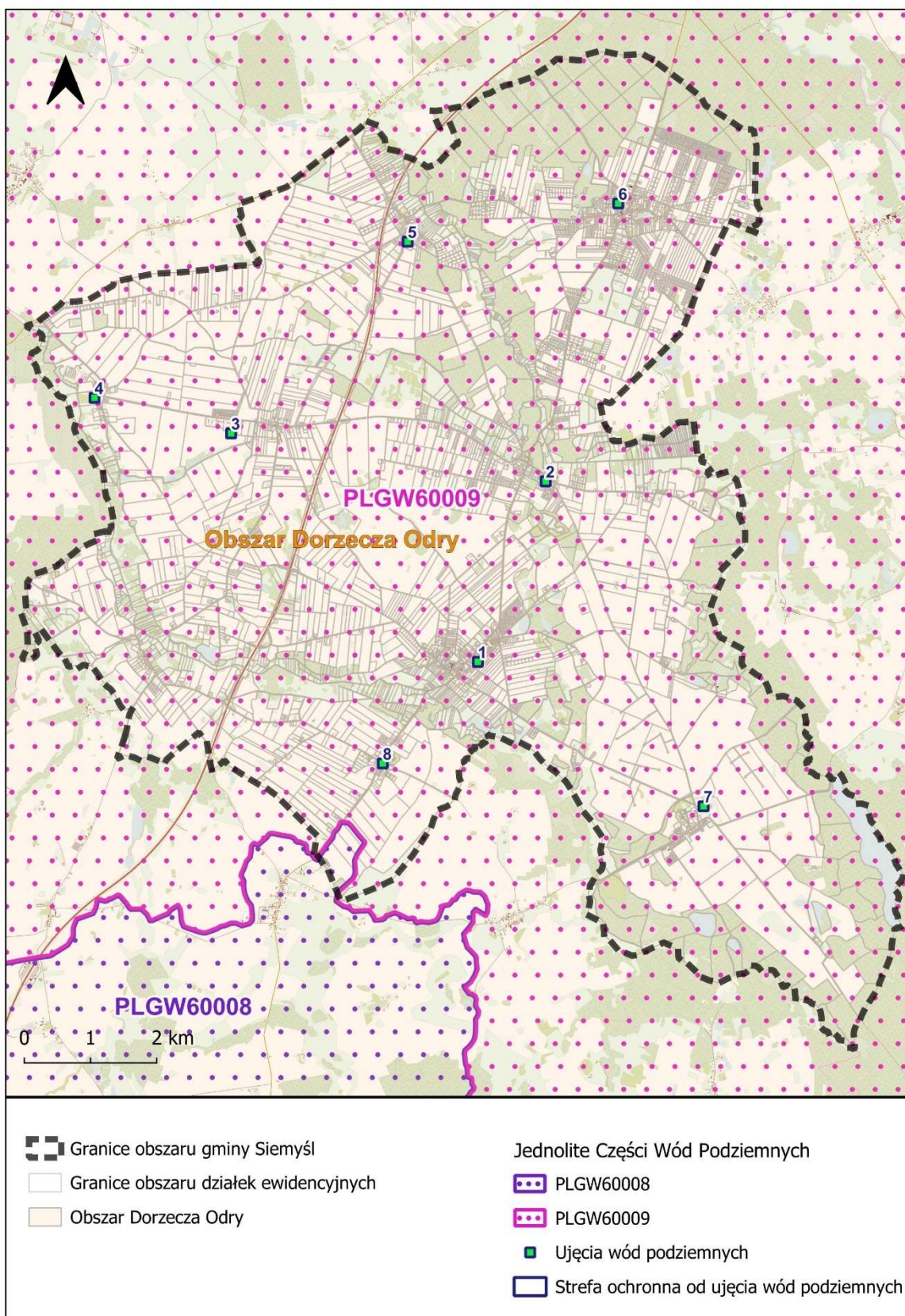
Na terenie gminy funkcjonuje kilka ujęć wody o zróżnicowanym stopniu uzdatniania i stanie technicznym infrastruktury. Na terenie gminy Siemyśl są cztery ujęcia wód na cele bytowo gospodarcze. Ujęcie wody w Siemyślu wyposażone jest w instalacje uzdatniające, a stan techniczny sieci wodociągowej oceniany jest jako dobry. w Trzynieku woda poddawana jest napowietrzaniu przy użyciu dwóch natleniaczy, a następnie procesom odżelaziania i odmanganiania prowadzonym przez dwa zestawy urządzeń; do sieci trafia poprzez dwa hydrofory, a stan techniczny sieci

¹ <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html>

uznaje się za dostateczny. Ujęcie w Nieżynie obejmuje dwa natleniacze oraz zbiornik retencyjny o pojemności 10 m³; po napowietrzaniu woda przechodzi przez układ odżelaziania i odmanganiania składający się z trzech urządzeń, a następnie, tłoczona przez dwa hydrofony, trafia do sieci. Stan techniczny tej sieci jest dobry. w Charzynie woda nie jest uzdatniana, a stan sieci określa się jako dostateczny. w Niemierzu woda poddawana jest napowietrzaniu oraz odżelazianiu, a do sieci kierowana jest za pomocą dwóch hydroforów; stan techniczny sieci jest dobry. w Kędrzynie – zarówno w części określonej jako ferma, jak i w suszarni – woda nie jest poddawana uzdatnianiu, a stan techniczny sieci oceniany jest jako dobry. w Charzynie, w części folwarcznej, woda przechodzi proces utleniania przy wykorzystaniu jednego utleniacza, następnie jest odżelaziana i tłoczona do sieci przez hydrofor; stan techniczny sieci pozostaje dobry. Natomiast w ujęciu wody w Białokurach nie prowadzi się uzdatniania, a stan techniczny sieci wodociągowej jest dostateczny.

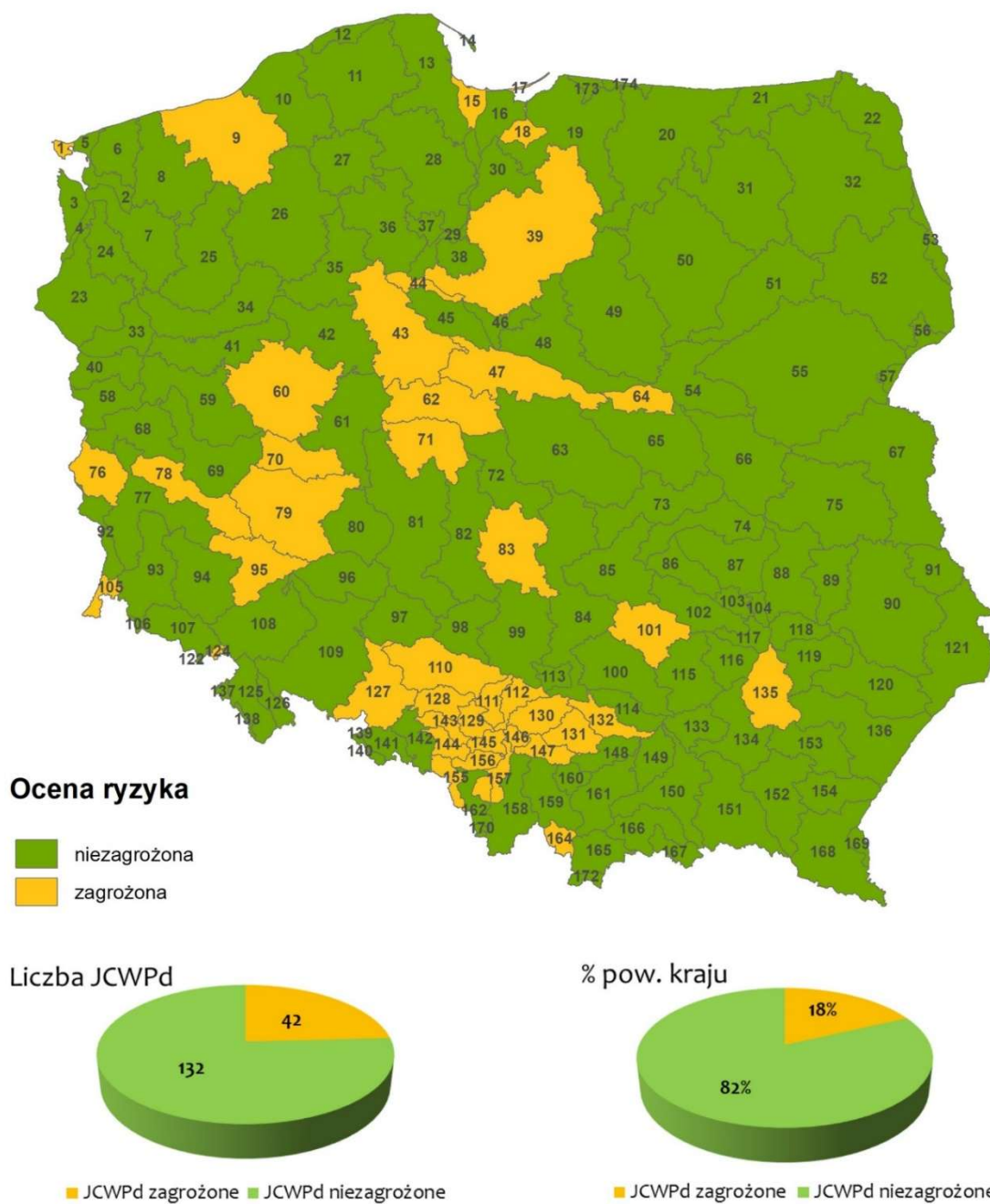
Tabela 3 Ujęcia wody w gminie Siemyśl (źródło: Program ochrony środowiska gminy Siemyśl)

Ujęcie (nr na rys.)	Rok oddania / modernizacji	Wydajność rzeczywista (m ³ /d)	Wydajność potencjalna (m ³ /d)	Liczba mieszkańców podłączonych	Nr pozwolenia wodnoprawnego	Ważne do
Siemyśl (1)	1981	820	1100	744	OŚ.VI.6223/13/2002 / 2003	29.08. 2005
Trzynie (7)	1980 / 2001	300	300	402	OŚ.VI.6 210/135/97	31.12. 2005
Neżyn (2)	1988	200	200	289	OŚ.IV.7211.64/88	30.09. 2005
Charzyno (6)	1969	130	340	644	OŚ.VI.6223/14/2002	15.07. 2012
Niemierze (5)	1985	74	74	145	BOŚ.VI.6210/8/99	31.12. 2004
Kędrzyno – ferma (3)	1975	31	77	148	OŚ.VI.6.223/27/2002	26.07. 2012
Kędrzyno – suszarnia (4)	1973	130	130	265	OŚ.VI.6.210.138/98	31.12. 2008
Charzyno – folwark	-	-	-	17	-	-
Białokury (8)	1969	13,4	59,34	198	OŚ.VI.6.223/26/2002	26.07. 2012

Rysunek 8 Położenie obszaru opracowania na tle jednolitych części wód podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie PIG

Rysunek 9 Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/images/psh/artykuly/jcwpd/174-zagrozzone.jpg>

3.5 Klimat

Warunki klimatyczne regionu

Klimat okolic Siemysła należy do chłodniejszych w makroregionie Pomorza Zachodniego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 6,8°C do około 7,0°C, przy czym w okresie letnim kształtuje się w granicach 15,6–15,8°C, a w zimowym od –1,5°C do –1,6°C. Średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) wynosi 16,3–16,5°C, natomiast najzimniejszego (lutego) około –2,5°C. Liczba dni gorących, z temperaturą powyżej 25°C, wynosi średnio około 20 rocznie. Amplituda temperatur wskazuje na bardziej kontynentalny charakter klimatu niż w regionach sąsiednich — średnia miesięczna temperatura maksymalna w lipcu wynosi 21,7°C, a minimalna w lutym –6,2°C; różnica między średnimi rocznymi wartościami maksymalnymi (12,0°C) i minimalnymi (–3,1°C) wynosi 15,1°C.

Wiosenne przymrozki mogą utrzymywać się do 15 maja, a jesienne pojawiają się już około 5 października, co sprawia, że okres bezprzymrozkowy trwa przeciętnie 150 dni. Zima zaczyna się przed końcem grudnia i trwa ponad 60 dni, przy czym około 30 dni w sezonie zimowym to dni z odwilżą. Pokrywa śnieżna pojawia się zwykle po 25 listopada, utrzymuje się średnio przez 60 dni i zanika na początku kwietnia. Okres wegetacyjny rozpoczyna się około 7 kwietnia i trwa nieco poniżej 210 dni. Roczna suma opadów wynosi 680–750 mm, z czego około 220 mm przypada na lato, a ponad 130 mm na zimę. Najwięcej opadów występuje w lipcu (średnio 90 mm), natomiast najmniej w lutym (ok. 36 mm).

Gmina Siemysł, położona w zasięgu wpływów morskich, według podziału Prawdzica na krainy rolniczo-klimatyczne należy do II rejonu Gryficko–Białogardzkiego, będącego obszarem przejściowym między łagodniejszą Krainą Bałtycką (o mniejszych opadach) a chłodniejszą i wilgotniejszą Krainą Pojezierną.

Warunki klimatu lokalnego

Z punktu widzenia planowania przestrzennego w analizie uwarunkowań istotniejszy jest klimat lokalny, tzw. topoklimat. Jest on zależny przede wszystkim od ukształtowania terenu, a także jego pokrycia (obecności szaty roślinnej, jej rodzaju [wysoka/niska], występowania wód powierzchniowych lub rodzaju zagospodarowania). Na terenie gminy Siemysł można zaobserwować topoklimat charakterystyczny dla:

- Form wklęsłych (poza mikroskalą, duże prawdopodobieństwo występowania zjawiska w granicach obszarów sąsiadujących z: jeziorem Duże Jezioro, Kamienica, Jeziorem Pławęcińskim, rzeką Parsętą, rzeką Dębosznicą a Błotnicą, rowami i kanałami melioracyjnymi, nieużytkami w obrębie łąk);

Warunki radiacyjno-termiczne form wklęsłych są niekorzystne. Doliny i wszelkiego rodzaju zagłębienia są podatne na spływ wychłodzonego powietrza i tworzenie się zastoisk, jak i wystąpienia inwersji termicznych. Potencjalna możliwość występowania przymrozków radiacyjnych, zwłaszcza

w czasie pogodnych, bezwietrznych nocy jesienią i wiosną; są to tereny niewłaściwe pod uprawę roślin mało odpornych na spadki temperatury powietrza poniżej zera.

Gorsze warunki występują w zatorfionych dolinach rzecznych, gdzie utrzymuje się nadmierna wilgotność powietrza, częste są mgły i słabe przewietrzanie.

– Form wypukłych

Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła pomiędzy podłożem a atmosferą drogą konwekcji (nocą) oraz o silnym zróżnicowaniu wartości całkowitego promieniowania słonecznego, uwarunkowane są przez urozmaiconą rzeźbę terenu o różnej ekspozycji. Obszary te nadają się dla celów rolniczych, rekreacyjnych, jak również pod zabudowę. Należy jednak wziąć pod uwagę, że w tak urozmaiconej rzeźbie terenu występują również formy wklęsłe, w których mogą tworzyć się przymrozki radiacyjne oraz inwersje termiczne, co może prowadzić do kumulacji zanieczyszczeń atmosferycznych. Pod względem lokalnym klimat gminy jest najkorzystniejszy na wysoczyznach morenowych, które charakteryzują się dobrym przewietrzaniem, odpowiednim nasłonecznieniem i prawidłowymi warunkami wilgotnościowymi. Występuje tu również korzystny stan sanitarny powietrza.

– Obszarów zadrzewionych)

W kompleksach leśnych, zwłaszcza w borach świeżych, panują sprzyjające zdrowotnie warunki klimatyczne. Charakteryzują się małymi wartościami wypromieniowania ciepła z podłoża ze względu na osłonięcie jego przez okapy drzew. Tereny te to na ogół obszary roślinności leśnej, która odznacza się specyficznymi wartościami klimatycznymi. Las wiosną i jesienią zmniejsza częstotliwość przymrozków. Wpływa również na wzrost wilgotności powietrza w warstwie przygruntowej. Niższa temperatura w lesie i mniejsza prędkość wiatru powodują, że parowanie wody jest w nim mniejsze niż na otwartym polu. Zwarty kompleks leśny modyfikuje prędkość i kierunki wiatru. Hamuje on w swym wnętrzu poziomy ruch powietrza, - wzmaga zaś ponad koronami drzew. Rozróżniamy:

- powierzchnie leśne o przeciętnych wartościach wypromieniowania ciepła z podłoża i przeciętnych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego. Są to niezbyt zwarte lasy na terenach suchych, często piaszczystych;
- powierzchnie leśne o małych wartościach wypromieniowania ciepła z podłoża i przeciętnych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego. Są to niezbyt zwarte lasy na terenach wilgotnych, często podmokłych.

– Obszarów zabudowanych

Powierzchnie o zróżnicowanym dopływie całkowitego promieniowania słonecznego oraz o dopływie ciepła wyzwalanego sztucznie w procesach spalania. Są to obszary luźno zabudowane z tendencją do kumulowania się zanieczyszczeń atmosferycznych. Ta tendencja zależna jest od położenia obszaru zabudowanego. Dla terenów zurbanizowanych położonych na dobrze przewietrzonych zboczach i wierzchołkach niebezpieczeństwo zalegania i koncentracji zanieczyszczeń atmosfery jest najmniejsze. Natomiast przy położeniu tych terenów na równinach niebezpieczeństwo wzrostu stężeń zanieczyszczeń jest już większe, zwłaszcza przy stagnacyjnych warunkach pogody. Obszary zabudowane położone we wszelkich obniżeniach odznaczają się najbardziej niekorzystnymi warunkami. Słabe przewietrzenie prowadzi bowiem do zwiększonej koncentracji zanieczyszczeń atmosferycznych.

Jakość powietrza

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, Główny Inspektor Ochrony Środowiska wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2023 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref w województwie zachodniopomorskim. Ocenie podlegają zanieczyszczenia, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach unijnych określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzkiego i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- 1) dwutlenek siarki (SO₂),
- 2) dwutlenek azotu (NO₂),
- 3) tlenek węgla (CO),
- 4) benzen (C₆H₆),
- 5) ozon (O₃),
- 6) pył zawieszony PM₁₀,
- 7) pył zawieszony PM_{2,5},
- 8) ołów (Pb) w pyle zawieszonym PM₁₀,
- 9) arsen (As) w pyle zawieszonym PM₁₀,
- 10) kadm (Cd) w pyle zawieszonym PM₁₀,
- 11) nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM₁₀,
- 12) benzo(a)piren (B(a)P) w pyle zawieszonym PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- 1) dwutlenek siarki (SO₂),
- 2) tlenki azotu (NO_x),
- 3) ozon (O₃).

W województwie zachodniopomorskim ocena jakości powietrza dokonywana jest w podziale na 3 strefy, zgodnie z tą zasadą gminę Siemyl zakwalifikowano do strefy zachodniopomorskiej (kod PL3203).

Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dla strefy zachodniopomorskiej (źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ)

Czynnik	Klasa strefy
dwutlenek siarki (SO ₂)	A
dwutlenek azotu (NO ₂)	A
tlenek węgla (CO)	A
benzen (C ₆ H ₆)	A
ozon (O ₃)	wg poziomu docelowego A, wg poziomu długoterminowego D2
pył zawieszony PM ₁₀	A
pył zawieszony PM _{2,5}	A1
ołów (Pb) w pyle zawieszonym PM ₁₀	A
Arsen (As) w pyle zawieszonym PM ₁₀	A
Kadm (Cd) w pyle zawieszonym PM ₁₀	A
Nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM ₁₀	A
Benzo(a)piren B(a)P w pyle zawieszonym PM ₁₀	A

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2023 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, żadna strefa, w tym zachodniopomorska, nie otrzymała klasy C. w przypadku wszystkich badanych zanieczyszczeń każda z trzech stref województwa została sklasyfikowana jako a (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie

w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2023 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska (tabela 5).

Również w rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2023 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A.

Podsumowując, stan powietrza w gminie Siemyśl jest dobry. Stężenie zanieczyszczeń gazowych jest bardzo niskie. w porównaniu z resztą kraju znaczne niższe jest stężenie pyłów (36-39% normy). Ma na to głównie wpływ brak znaczących punktowych i liniowych źródeł emisji zanieczyszczeń. Jednakże należy mieć na uwadze, że ze względu na rozwój transportu samochodowego w skali lokalnej, głównie na terenach zabudowanych, mogą pojawiać się zagrożenia związane przede wszystkim z nadmierną emisją dwutlenku azotu.

Potencjalne zagrożenia jakości powietrza atmosferycznego:

- źródła komunalne – główną przyczyną przekroczeń stężenia pyłów PM10 i benzo(a)pirenu jest emisja powierzchniowa związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalnym. Dotyczy to w szczególności lokalnych kotłowni, indywidualnych palenisk domowych, gdzie wykorzystuje się paliwa niskiej jakości;
- źródła komunikacyjne - związane z ruchem kołowym. Największe zanieczyszczenia powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występują przy trasach o dużym natężeniu ruchu, są to: droga powiatowa, droga ekspresowa S6, drogi lokalne. Emisja występuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję;
- źródła rolnicze — związane z uprawą ziemi, nawożeniem i opryskiwaniem roślin, pylenie z odsłoniętych powierzchni terenu.

3.6 Szata roślinna

Podział geobotaniczny

Według podziału geobotanicznego Matuszkiewicza przeważająca część gminy Siemyśl położona jest w granicach jednostek.:

- Dział Pomorski (A)
 - Kraina Pobrzeża Południowobałtyckiego (A.2.)
 - Okręg Koszalińsko Woliński (A.2.2.)
 - Trzebiatowsko-Koszaliński (A.2.2.d)

Roślinność potencjalna

Pod pojęciem potencjalnej roślinności naturalnej rozumie się hipotetyczny stan końcowego, granicznego stadium sukcesji roślinności na danym terenie, jaki mógłby być osiągnięty w sytuacji ustania antropopresji. Opisuje ona ekologiczną specyfikę siedlisk w stanie takim, w jakim się w danym momencie znajdują, to jest z uwzględnieniem wszystkich istotnych i trwałych przekształceń w środowisku jakie zostały wprowadzone przez człowieka. Potencjalna roślinność naturalna przedstawiana jest przy pomocy podstawowych typologicznych jednostek geobotanicznych, jakimi są zespoły roślinne. Wyróżnia się je w celu wyodrębnienia obszarów względnie jednorodnych botanicznie. Podstawą wyodrębnienia jednostek są elementy flory.

Roślinność potencjalna gminy Siemysł jest bardzo zróżnicowana. Dominują buczyny żyzne i ubogie, a w dolinach rzek i zagłębieniach terenu pojawiają się łęgi, olsy i siedliska bagienne. Dużą rolę odgrywają również bory mieszane i bory bagienne, typowe dla Pomorza. Całość tworzy mozaikę siedlisk zależną głównie od rzeźby terenu i stosunków wodnych.

Zgodnie z opracowaniem Matuszkiewicza, na terenie gminy (rysunek 10) występują główne typy siedlisk i ich rozmieszczenie:

1) Olsy środkowoeuropejskie (1)

- Występują w licznych, niewielkich płatach rozproszonych po całej gminie.
- Zlokalizowane głównie w dolinach rzecznych i w zagłębieniach terenowych o wysokiej wilgotności.
- Dominują w nich olsza czarna i roślinność torfolubna.

2) Niżowy łęg jesionowo-olszowy (5)

- Występuje wzdłuż cieków wodnych i większych dolin, tworząc ciągłe pasy w centralnej części gminy.
- Typowa roślinność łęgowa, zależna od okresowych podtopień.

3) Żyzna buczyna niżowa (29)

- Największy powierzchniowo typ siedliska na terenie gminy.
- Zajmuje rozległe tereny wysoczyznowe w centrum i na południu gminy.
- Potencjalnie dominowałby tu buczynowy drzewostan z bogatym runem.

4) Ubogie buczyny niżowe (37)

- Występują lokalnie, głównie na południowo-zachodnich obrzeżach.
- Siedliska mniej żyzne, z przewagą kwaśnej buczyny.

5) Grąd subatlantycki, seria uboga (8)

- Pojawia się w większych płatach we wschodniej i południowej części gminy.

- Charakteryzuje się mieszanym drzewostanem grądowym, lecz na jałowszych glebach.
- 6) Acidofilny pomorski las bukowo-dębowy (44)
- Obecny głównie na zachodniej granicy gminy i fragmentarycznie w innych miejscach.
 - Siedlisko typowe dla kwaśnych, piaszczystych gleb Pomorza.
- 7) Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe (47)
- Występują m.in. na północy gminy.
 - Drzewostan mieszany, choć z wyraźną przewagą sosny.
- 8) Suboceaniczny bór sosnowy (49)
- Występuje rzadziej, w pojedynczych płatach.
 - Typowy dla bardziej wilgotnych siedlisk borowych Pomorza.
- 9) Subatlantycka brzezina bagienna (52)
- Małe, izolowane płaty.
 - Roślinność bagienna zdominowana przez brzozę omszoną.
- 10) Kontynentalny bór bagienny (53)
- Obecny głównie w południowo-zachodniej części gminy.
 - Siedlisko silnie zależne od wody, z dominacją sosny bagiennej i torfowiskowym runem.

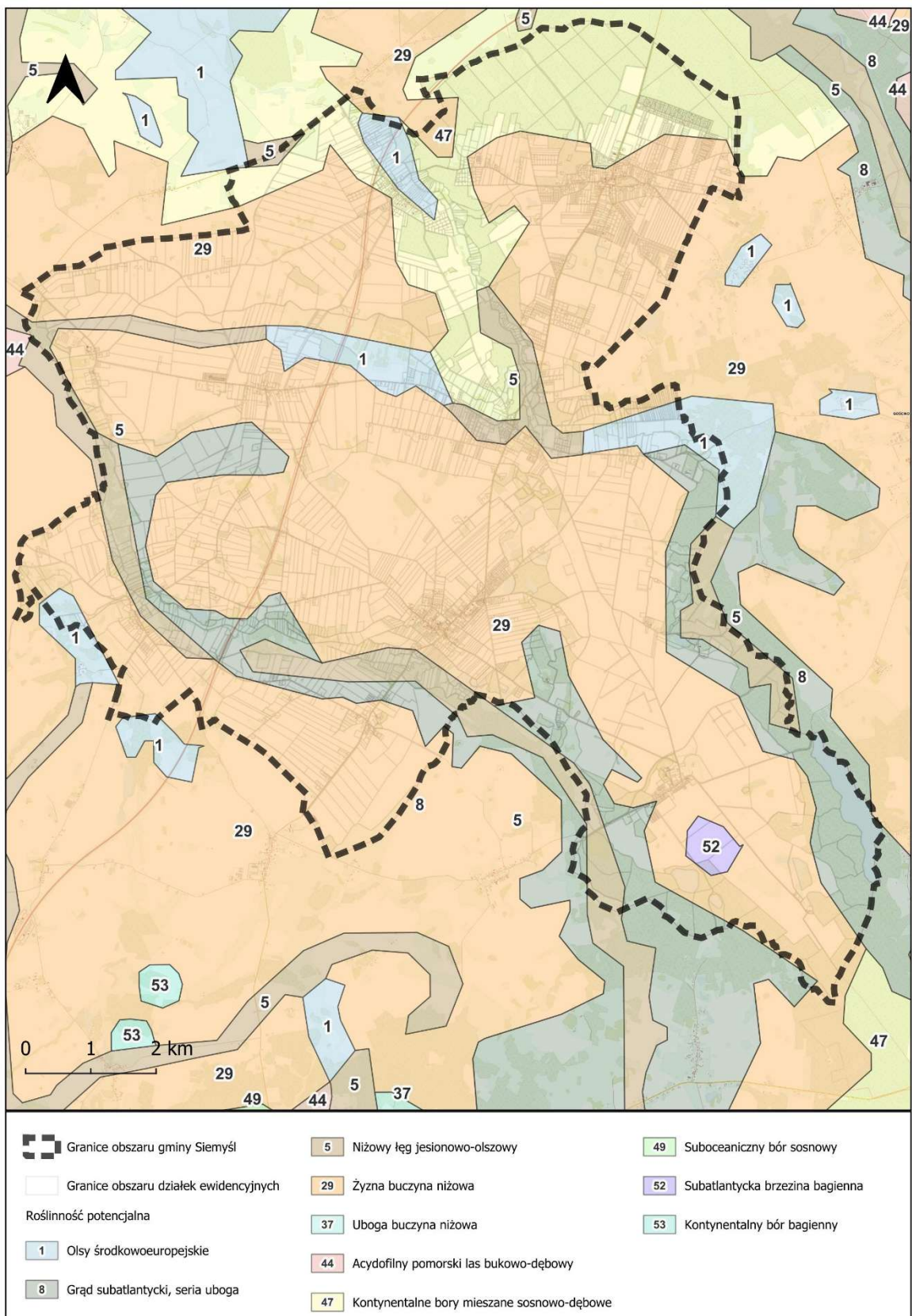
Roślinność rzeczywista

Szata roślinna na terenie gminy Siemyśl charakteryzuje się dużym bogactwem, występują zarówno zbiorowiska o charakterze naturalnym i półnaturalnym oraz zbiorowiska synantropijne, związane z działalnością człowieka, szczególnie z działalnością rolniczą. Należy jednak podkreślić, że udział antropofitów nie jest znaczący.

Lasy i zarośla

Gmina Siemyśl charakteryzuje się stosunkowo niską lesistością. Powierzchnia lasów i zadrzewień wynosi łącznie 1878 ha (w tym zadrzewienia – 234 ha), co stanowi zaledwie 14,4% obszaru gminy. Kompleksy leśne zlokalizowane są głównie w części północnej oraz południowo-wschodniej gminy.

W strukturze własności zdecydowanie przeważają lasy publiczne o łącznej powierzchni 1677 ha, znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych – Skarbu Państwa. Większość z nich administrowana jest przez Nadleśnictwo Gościno, a w niewielkim zakresie również przez Nadleśnictwo Gryfice.

Rysunek 10 Położenie obszaru opracowania na tle roślinności potencjalnej
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IGIPZ PAN

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną, lasy gminy Siemyśl należą do **Krainy Bałtyckiej, Dzielnicy Pobrzeża Słowińskiego, Mezuregionu Równiny Słupskiej**. Mezuregion ten, ze względu na przewagę urodzajnych gleb wytworzonych z glin morenowych, ma charakter wyraźnie rolniczy. Lasy występują tu w postaci rozproszonych kompleksów, zlokalizowanych głównie na siedliskach mniej żyznych.

Pod względem siedliskowym dominują **bory mieszane świeże**, które zajmują około 50% powierzchni leśnej gminy. Występują one przede wszystkim w **Leśnictwie Charzyno** oraz **Leśnictwie Trzynie**, położonych na północ od drogi Drozdowo–Trzynie. w północno-wschodniej części gminy (Leśnictwo Charzyno) spotykane są miejscami siedliska boru świeżego o słabszej bonitacji. Najżyźniejsze siedliska – **lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego** – zlokalizowane są w rejonie **jeziora Kamienica** (Leśnictwo Trzynie), natomiast w dolinie rzeki Błotnicy występują siedliska wilgotne: **bór mieszany wilgotny, ols i ols jesionowy**.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest **sosna**, natomiast na siedliskach żyzniejszych (las świeży, las mieszany świeży) występują także **buk i dąb**. Drzewostany sosnowe obejmują wszystkie klasy wieku, z przewagą młodych do 40 lat, podczas gdy drzewostany bukowe i dębowe dominują w wieku 50–80 lat.

Roślinność leśna i zaroślowa gminy Siemyśl obejmuje zarówno naturalne i półnaturalne zbiorowiska leśne, jak i szeroką gamę zarośli związanych ze strefami ekotonowymi, siedliskami wilgotnymi oraz terenami porzuconymi. Układ przestrzenny fitocenozy jest w dużej mierze wynikiem oddziaływania warunków siedliskowych, procesów sukcesyjnych oraz wieloletniej działalności człowieka, zwłaszcza melioracji, zaniechania koszenia i prowadzenia gospodarki leśnej.

Zarośla łozowe – *Salicetum pentandro–cinereae*

Zarośla łozowe, budowane przede wszystkim przez wierzbę szarą i wierzbę pięciopęcikową, są częstym elementem krajobrazu gminy. Fitocenozy te zajmują strefy przejściowe pomiędzy łąkami a zbiorowiskami bagiennymi, stanowiąc ważne ogniwo łączące siedliska mokradłowe z terenami łąkowymi. Pojawiają się na torfowiskach, w obniżeniach terenowych, nad rowami melioracyjnymi oraz w pobliżu linii brzegowych jezior. Ich obecność często sygnalizuje wtórne zabagnienie terenów wcześniej użytkowanych jako łąki.

Warstwa krzewów jest dobrze rozwinięta; dominują w niej wierzba szara i wierzba uszata, z domieszką olszy czarnej, brzozy oraz kruszyny i trzmieliny. w runie licznie występują gatunki charakterystyczne dla wilgotnych siedlisk olsowych i bagiennych, m.in. karbieniec pospolity, psianka słodkogórz, trzcina pospolita, tarczyca pospolita, mozga trzcinowata czy turzyca pęcherzykowata. Zbiorowisko przenika się także z florą łąk wilgotnych, co widoczne jest w udziale trybuli leśnej, śmiałka darniowego, situ rozpięzłego czy jaskra rozłogowego.

Ols porzeczkowy – *Ribesio nigri–Alnetum*

Olsy porzeczkowe reprezentują jedno z najbardziej naturalnych siedlisk wilgotnych w gminie, występujących głównie w dolinach rzek Błotnicy i Dębosznicy. Cechują się

wyraźnie kępkowo-dołkową strukturą terenu, która wpływa na mozaikowy charakter runa. Charakterystyczne są tu: porzeczek czarna, turzyca długokłosa, psianka słodkogórz, trzcinnik lancetowaty, narecznica błotna, a także liczne gatunki olsowe i szuwarowe.

Drzewostan zdominowany jest przez olszę czarną, z domieszką jesionu, dębów, brzozy i osiki. Podszyt tworzą kruszyna, kalina, jarząb i wierzba szara. w niektórych miejscach obserwuje się zubożone warianty tego zbiorowiska, z dominacją pokrzywy i maliny — efekt eutrofizacji lub wcześniej prowadzonych prac melioracyjnych.

Łęg jesionowo-olszowy – Fraxino–Alnetum

Łęgi jesionowo-olszowe to najpowszechniejsze zbiorowiska łęgowe Polski niżowej, występujące tu przede wszystkim w dolinie Błotnicy i Dębosznicy. Drzewostan tworzy olsza czarna z domieszką jesionu wyniosłego. Runo jest zmienne i zawiera zarówno elementy roślinności olsowej, jak i gatunki nitrofilne, świadczące o żyznym, aluwialnym podłożu. Często są karbieniec, psianka słodkogórz, turzyca długokłosa, tarczycza pospolita, przytulia błotna i tojeść zwyczajna. w wielu miejscach obserwuje się duży udział gatunków ruderalnych, takich jak pokrzywa czy niecierpek pospolity, co wskazuje na presję antropogeniczną.

Subatlantycki las dębowo-grabowy – Stellario holostaeae–Carpinetum betuli

Zbiorowiska grądowe występują w gminie na żyznych siedliskach mineralnych. Dominują w nich dęby szypułkowy i bezszypułkowy oraz grab zwyczajny; często obecny jest również buk. Do gatunków diagnostycznych należy leszczyna oraz gwiazdnica wielkokwiatowa, która osiąga tu wysoką stałość. w runie występują liczne gatunki typowe dla rzędu Fagetalia sylvaticae. Fitocenozy tego typu rozpoznano m.in. w Leśnictwie Trzynik.

Kwaśna buczyna niżowa – Luzulo pilosae–Fagetum

Kwaśne buczyny rozwijają się na ubogich, kwaśnych glebach mineralnych. Drzewostan ma charakter niemal czysto bukowy, z niewielkim udziałem dębu czy sosny. Runo jest ubogie florystycznie, zdominowane przez kosmatkę owłosioną, turzycę pigułkową, szczawik zajęczy oraz przetaczniki. Warstwa krzewów jest słabo wykształcona, a mchy tworzą płyty. Zbiorowiska te zanotowano w Leśnictwie Trzynik i Charzyno.

Bory mieszane

Bory mieszane stanowią formę wtórną, powstałą w wyniku przekształcenia siedlisk buczyn i dąbrów. w drzewostanie dominuje sosna, często wprowadzana sztucznie, z domieszką świerka, buka oraz dębów. Runo przypomina zbiorowiska borowe — obecne są borówki, wrzos, konwalijka, szczawik zajęczy oraz charakterystyczne gatunki mchów. Zbiorowiska te występują m.in. w Leśnictwie Charzyno.

Kwaśna dąbrowa typu pomorskiego – Fago–Quercetum petraeae

Zespół ten zajmuje siedliska boru mieszanego na Pobrzeżu Koszalińskim, często w warunkach umiarkowanej wilgotnych, czasem na przesuszonych torfach.

Drzewostan tworzą dąb bezszypułkowy i buk, zwykle z domieszką sosny. w podszycie licznie występuje wiciokrzew pomorski, będący gatunkiem charakterystycznym. Runo tworzą głównie gatunki borowe, m.in. borówka czarna, turzyca pigułkowa i kłosówka miękka.

Czyżnie – *Rubus fruticosus*–*Prunetum spinosae*

Zarośla tarninowo-głogowe są typowe dla krajobrazu rolniczego, szczególnie na miedzach i wzdłuż alei śródpolnych. Stanowią trwałe, antropoklimaksowy etap sukcesji, często wskazujący na potencjalną roślinność naturalną danego obszaru. w warstwie krzewów dominują tarnina, głogi, róże i jeżyny. Runo jest mieszane, z udziałem gatunków okrajowych, łąkowych i leśnych; w wariantach leśnych pojawiają się leszczyna czy narecznica samcza. Zarośla pełnią istotną rolę ekologicznego bufora i zasługują na ochronę w formie użytków ekologicznych.

Fitocenozy z żarnowcem miotlastym – *Holcus mollis*–*Cytisetum scoparium*

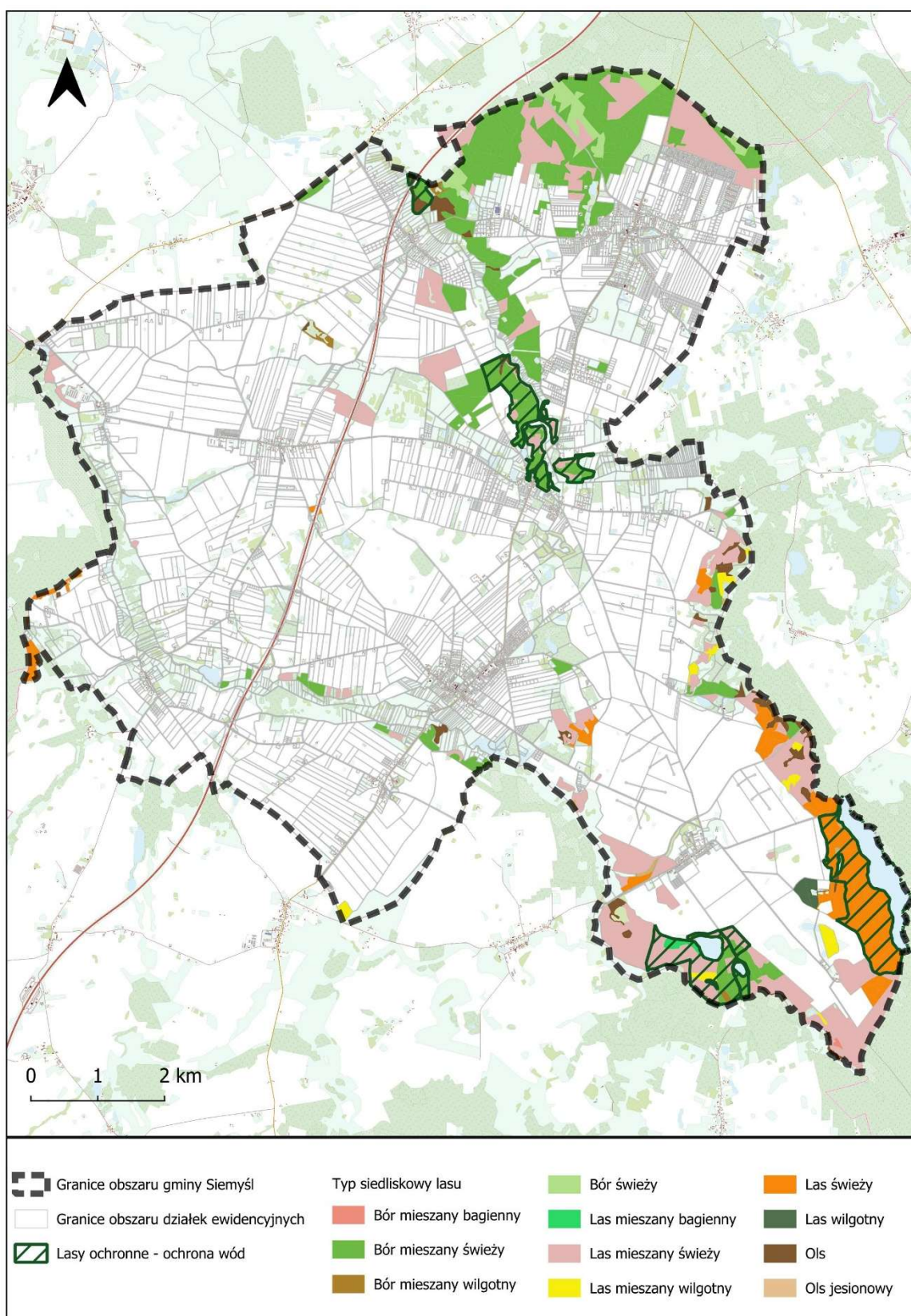
Zbiorowiska z żarnowcem występują na odłogach, miedzach i skrajach lasów. Są to fitocenozy pionierskie o dużym wpływie czynników antropogenicznych. Dominującym gatunkiem jest żarnowiec miotlasty, a w runie widoczny jest udział gatunków łąkowych, ruderalnych i borowych. Wyróżniają je kłosówka miękka oraz mchy pionierskie, takie jak *Ceratodon purpureus*. Zespoły te mają charakter wczesnosukcesyjny i dynamiczny.

Zarośla z dzikim bzem czarnym – *Sambucetum nigrae*

Zarośla te rozwijają się głównie na glebach żyznych — przy oczkach wodnych, na miedzach i obrzeżach zadrzewień. Dominuje w nich dziki bez czarny, często w towarzystwie pokrzywy, gatunków ruderalnych oraz roślin łąkowych. w podszycie pojawiają się również klon, olsza i wierzba. Fitocenozy te wskazują na wysoki stopień eutrofizacji siedliska i są typowe dla miejsc silnie przekształconych.

Nadleśnictwa Gościno i Gryfice, podobnie jak inne jednostki Lasów Państwowych, prowadzą gospodarkę leśną zgodnie z Planem Urządzenia Lasu sporządzanym na okres dziesięciu lat. Obecnie obowiązuje Plan Urządzenia Lasu na lata 2016–2025, zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska nr DLP-I.611.39.2016.LP. Nadleśnictwo Gościno prowadzi gospodarkę leśną (wyrębową, pielęgnacyjną, budowlaną) w oparciu o plan urządzenia lasu.

W granicach gminy Siemysł wyznaczono lasy ochronne, o których mowa w rozdziale 3.9.3.

Rysunek 11 Położenie obszaru opracowania tle lasów państwowych, lasów ochronnych i typów siedliskowych lasu

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL

Charakterystyka ekosystemów nieleśnych

Roślinność okrajków, łąk, bagien i wód – wersja do ekofizjografii

Roślinność nieleśna gminy Siemyśl reprezentowana jest przez zróżnicowany zestaw zbiorowisk okrajkowych, łąkowych, szuwarowych oraz wodnych. Strukturę roślinności kształtują przede wszystkim warunki siedliskowe – uwilgotnienie, żyzność oraz stopień użytkowania. W wielu miejscach zauważalne są procesy synantropizacji i zarastania, zwłaszcza w obrębie łąk porzuconych lub ograniczonych w użytkowaniu.

Zbiorowiska okrajkowe

Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem okrajkowym jest *Trifolio–Agrimonietum*, występujące na nasłonecznionych miedzach, skrajach zarośli i wzdłuż alei śródpolnych. Charakteryzuje się ono dużym udziałem gatunków światłolubnych i ciepłolubnych, typowych dla siedlisk lekko eutroficznych. Oprócz gatunków charakterystycznych, takich jak rzepik pospolity czy koniczyna pogięta, powszechnie rosną tu także: przytulia właściwa, krwawnik, świerzbica polna czy rajgras wyniosły. Najbardziej rozwinięty płat w gminie znajduje się w rejonie Świecia Kołobrzeskiego.

W miejscach silnie nawożonych azotem i związanych z użytkowaniem rolniczym dominują natomiast nitrofilne okrajki *Urtico–Aegopodietum podagrariae*. Zbiorowiska te rozwijają się wzdłuż zadrzewień, na obrzeżach pól i przy rowach, łącząc elementy roślinności leśnej oraz ruderalnej. Cechuje je obecność podagrycznika, pokrzywy zwyczajnej oraz gatunków towarzyszących żyznym glebom.

Łąki wykaszane i porzucane

Roślinność łąkowa jest silnie zróżnicowana i zależna od sposobu użytkowania terenu. Na stanowiskach często udeptywanych, przy drogach i na pastwiskach występuje zespół *Lolio–Polygonetum arenastri*, tworzący niskie, odporne na presję mechaniczną darnie.

Na wilgotnych obrzeżach łąk i rowów wodnych, zwłaszcza tam, gdzie użytkowanie zostało ograniczone, rozprzestrzeniają się zarośla *Filipendulo–Geranietum*. Dominacja wiąźówki błotnej wskazuje tu na postępującą sukcesję i zwiększoną wilgotność siedliska.

Cenne florystycznie łąki mokre reprezentowane są przez *Angelico–Cirsietum oleracei*, charakteryzujące się barwną i bogatą kompozycją gatunków wilgociolubnych. Obecność ostrożeń warzywnego, rdestu wężownika oraz licznych roślin łąkowych świadczy o dobrym stanie siedlisk.

Miejsca intensywniej uwilgotnione, zwłaszcza na torfach i glebach mułowych, zajmują ubogie florystycznie zbiorowiska *Scirpetum sylvatici*, z dominacją sitowia leśnego, oraz różne formy łąk śmiałkowych z *Deschampsia caespitosa*, które pojawiają się zwykle w wyniku zaniku tradycyjnego koszenia i świadczą o degradacji fitocenozy.

W bardziej podmokłych miejscach oraz na terenach poddanych silnym wpływom antropogenicznym notowano zbiorowisko *Epilobio–Juncetum effusi*, z dominacją situ

rozpierzchłego. Ma ono charakter wtórny i jest typowe dla nieużytkowanych lub zniszczonych łąk.

Często spotykanymi, wartościowymi siedliskami są *Alopecuretum pratensis* – żyzne łąki wyczyńcowe, wymagające regularnego użytkowania – oraz *Holcetum lanati*, rozwijające się na glebach o zmiennej wilgotności. Na suchszych, nasłonecznionych wyniesieniach stwierdzono także płaty *Arrhenatheretum elatioris*, łąk owsicowych o charakterze ciepłolubnym. Typowe pastwiska reprezentuje zespół *Lolio–Cynosuretum*, zróżnicowany i odporny na intensyfikację użytkowania.

Zbiorowiska wodne

Roślinność wodna obejmuje zarówno zbiorowiska pleustonowe, jak i zakorzenione. Do najczęstszych należą *Spirodeletum polyrhizae* oraz *Lemnetum trisulcae*, tworzące zwarte pokrywy z drobnych rzęs pływających. Są one typowe dla małych, eutroficznych oczek wodnych o spokojnej wodzie.

W jeziorach Trzynie Duży oraz Kamienica występuje klasyczne zbiorowisko ramienicowe *Nupharo–Nymphaeetum albae*, z udziałem grzybieni białych i grążeli, które świadczą o stosunkowo dobrych warunkach toni wodnej i umiarkowanym nasłonecznieniu.

Szuwary

Strefę przybrzeżną zbiorników wodnych zajmują zwarte szuwary. Najbardziej ekspansywnym jest *Phragmitetum australis*, czyli szuwar trzcinowy, który rozprzestrzenia się we wszystkich jeziorach oraz licznych rowach, często wypierając inne typy roślinności. W wielu miejscach szuwar ten odpowiada za przyspieszone zarastanie małych zbiorników.

W wodach o większej głębokości pojawia się *Scirpetum lacustris* z sitowiem jeziornym, natomiast w płytszych partiach rozwija się *Typhetum latifoliae*, czyli szuwar pałki szerokolistnej. Ubogie florystycznie, lecz dość powszechne są szuwary *Acoretum calami*, porastające szczególnie zsynantropizowane zbiorniki.

Na torfach i glebach organicznych rozwijają się turzycowiska: *Caricetum acutiformis* (turzyca błotna) oraz *Caricetum gracilis* (turzyca zaostzona), a na wilgotnych łąkach i obrzeżach oczek dominuje często *Phalaridetum arundinaceae*, czyli szuwar mozgowy.

Torfowiska

W okolicy kolonii Siemyśl występuje mozaika siedlisk torfowiskowych, w tym torfowisko z welnianką wąskolistną, która stanowi element cennych mszarów niskotorfowiskowych. Obszar ten jest istotny ze względu na naturalny charakter i obecność zarówno zbiorowisk torfowiskowych, jak i licznych formacji szuwarowych oraz typowych siedlisk wodnych.

Roślinność segetalna

Roślinność segetalna gminy Siemyśl jest zróżnicowana i odzwierciedla zarówno warunki siedliskowe, jak i strukturę użytkowania gruntów rolnych. Na podstawie wykonanych zdjęć fitosocjologicznych w zbożach i uprawach okopowych wyróżniono kilka zespołów typowych dla Pomorza Zachodniego, reprezentujących różne stopnie uwilgotnienia i żyzności gleb.

Zbiorowiska w uprawach zbóż

Arnoserido–Scleranthetum

Zespół występuje głównie w uprawach żyta na glebach kompleksów żytnich bardzo słabego i słabego, stąd rozpoznano go na terenie niemal całej gminy. w miejscach okresowo nadmiernie uwilgotnionych rozwija się wariant z miętą polną, związany z kompleksami zbożowo–pastewnymi słabymi. Najwięcej płatów zanotowano w rejonie Siemyśla, Trzynika, Charzyna i Nieżyna.

Papaveretum argemones

Zbiorowisko to wykształca się przede wszystkim w uprawach żyta na glebach żyzniejszych – kompleksu żytniego dobrego – rzadziej słabego. Występuje w wariancie suchym oraz w wariancie z miętą polną, charakterystycznym dla kompleksu zbożowo–pastewnego słabego. Zespół ma szeroki zasięg i jest obecny na całym obszarze gminy.

Aphano–Matricarietum

To najczęściej spotykany zespół segetalny w gminie. Występuje głównie w uprawie pszenicy ozimej na glebach żyznych – kompleksu żytniego bardzo dobrego. Dominują płaty wariantu suchego, pozbawione gatunków higrofilnych. Wariant wilgotny, z licznym udziałem roślin wilgociolubnych (w tym mięty polnej), pojawia się na glebach kompleksu zbożowo–pastewnego mocnego, szczególnie w okolicach Kędrzyna, Nieżyna, Niemierza oraz Białokur.

Spergulo–Chrysanthemetum segeti

Zespół o charakterze atlantyckim, na Pomorzu Zachodnim rzadki i rozproszony. w gminie Siemyśl występuje zaskakująco często, lecz wyłącznie w północnej części – w rejonie Charzyna i Niemierza. Rozwija się przede wszystkim w zbożach jarych, a rzadziej w uprawach okopowych, na glebach kompleksu żytniego dobrego.

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa przyrody w Polsce jest jednym z kluczowych elementów systemu ochrony środowiska, mającym na celu zapewnienie przetrwania dziko występujących roślin, grzybów i zwierząt oraz ich siedlisk. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. nr 92, poz. 880), ochrona gatunkowa obejmuje gatunki rzadkie, endemiczne, zagrożone wyginięciem oraz te objęte międzynarodowymi umowami ochronnymi.

W ramach ochrony gatunkowej wyróżnia się dwa główne tryby ochrony:

- **Ochrona ścisła** – zakazująca wszelkich działań mogących zagrozić gatunkowi, z wyjątkiem działań ochronnych.
- **Ochrona częściowa** – umożliwiająca pewne formy użytkowania gatunku, pod warunkiem spełnienia określonych warunków, takich jak uzyskanie zezwolenia.

Rzadkie gatunki flory i gatunki zagrożone

Flora roślin naczyniowych gminy Siemyśl obejmuje 591 taksonów, w tym kilka gatunków o wysokiej wartości przyrodniczej. Stwierdzono występowanie dwóch gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (2001): cisu pospolitego – gatunku narażonego na wyginięcie w Polsce na stanowiskach naturalnych oraz turzycy bagiennnej – uznawanej za gatunek niskiego ryzyka, lecz lokalnie zagrożonej; tej ostatniej nie potwierdzono w trakcie inwentaryzacji współczesnych stanowisk.

Z Polskiej Czerwonej Listy Roślin zanotowano (wyłącznie z danych historycznych) trzy taksony: turzycę bagienną, żurawinę drobnolistkową i rosiczkę okrągłolistną.

We florze gminy stwierdzono ponadto 14 gatunków umieszczonych na „Liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Wielkopolski” oraz 8 gatunków notowanych na analogicznej liście dla Pomorza Zachodniego (trzy jedynie na podstawie literatury). Wśród nich znajdują się 4 gatunki narażone (m.in. turzycza bagienna, wrzosiec bagienny, bagnica torfowa i czyściec lekarski), 2 gatunki rzadkie (dziurawiec rozesłany, cis pospolity), 1 silnie zagrożony (żurawina drobnolistkowa) oraz rosiczka okrągłolistna o nieustalonym statusie zagrożenia.

W zestawieniu z czerwonymi listami Niemiec (Meklemburgia–Pomorze Przednie oraz Brandenburgia) flora gminy wykazuje dużą liczbę taksonów zagrożonych: odpowiednio 74 i 70 gatunków, w wielu przypadkach określonych jako zagrożone, silnie zagrożone lub narażone. Podkreśla to wysoką wartość przyrodniczą regionu w kontekście transgranicznym.

Lista gatunków chronionych w gminie obejmuje 8 gatunków objętych ochroną ścisłą (6 potwierdzonych w terenie) oraz 12 gatunków chronionych częściowo. Nie stwierdzono natomiast występowania gatunków ujętych w systemie CORINE, Konwencji Berneńskiej ani Dyrektywie Siedliskowej.

Gatunki chronione

W trakcie badań terenowych potwierdzono obecność 6 gatunków objętych ochroną ścisłą, w tym dwóch znanych jedynie z literatury (rosiczka okrągłolistna i wrzosiec bagienny). Do gatunków bardzo rzadkich zaliczono grzybienie białe i naparstnicę purpurową, natomiast barwinek pospolity i grązel żółty uznano za gatunki rzadkie. Bluszcz pospolity i wiciokrzew pomorski występują na terenie gminy stosunkowo często. Spośród 12 gatunków chronionych częściowo najliczniejsze są rośliny wykorzystywane leczniczo, takie jak kruszyna pospolita, marzanka wonna i konwalia majowa.

Na szczególną uwagę zasługuje brak naturalnych stanowisk cisu pospolitego, który w gminie występuje jedynie jako nasadzenia na cmentarzu i w parku podworskim w Trzynieku.

Tabela 5 Gatunki objęte ochroną ścisłą w gminie Siemyśl (źródło: Waloryzacja Gminy Siemyśl)

Lp.	Gatunek	Główne stanowiska
1	Barwinek pospolity	Cmentarze: Morowo, Nieżyn, Unieradz, Trzynik
2	Bluszcz pospolity	Liczne cmentarze (Niemierze, Charzyno, Kędrzyno, Byszewo, Morowo, Nieżyn, Unieradz, Trzynik, Siemyśl), Nadleśnictwo Gryfice (oddz. 104), Leśnictwo Trzynik (oddz. 217f), park w Marianówku
3	Grażel żółty	Jeziora: Kamienica, Trzynik Mały; mszar śródpolny (Kolonias Siemyśl); Leśnictwo Charzyno (oddz. 269)
4	Grzybień biały	Jezioro Trzynik Duży
5	Naparstnica purpurowa	Leśnictwo Trzynik (oddz. 228d)
6	Wiciokrzew pomorski	Leśnictwo Charzyno (oddz. 253i, 292b, 295b,d,f), cmentarz w Nieżynie; Leśnictwo Trzynik (oddz. 212a,b, 223g, 226b, 242a–c); park w Marianówku

Tabela 6 Gatunki objęte ochroną ścisłą w gminie Siemyśl (źródło: Waloryzacja Gminy Siemyśl)

Lp.	Gatunek	Główne stanowiska
1	Bobrek trójlistkowy	Mszar śródpolny (Kolonias Siemyśl), Jezioro Trzynik Mały
2	Cis pospolity	Cmentarz w Trzynieku; park podworski w Trzynieku
3	Goździk kartuzek	Skarpa w Świeciu Kołobrzescim
4	Goździk kropkowany	Nieużytek w Kolonii Siemyśl
5	Kalina koralowa	Nadleśnictwo Gryfice (oddz. 104); Leśnictwo Trzynik (oddz. 217a)
6	Kocanki piaskowe	Kolonias Siemyśl; okolice Nieżyna

7	Konwalia majowa	Liczne oddziały Leśnictwa Charzyno i Trzynik; cmentarz w Nieżynie; park w Marianówku
8	Kruszyna pospolita	Liczne stanowiska w Leśnictwie Charzyno i Trzynik, Nadleśnictwo Gryfice (oddz. 104), mszar w Kolonii Siemyśl
9	Marzanka wonna	Leśnictwo Trzynik (wiele oddziałów), park w Marianówku
10	Paprotka zwyczajna	Leśnictwo Charzyno i Trzynik; park w Marianówku
11	Pierwiosnka lekarska	Park w Marianówku
12	Porzeczka czarna	Nadleśnictwo Gryfice (oddz. 104)

Siedliska przyrodnicze

Szata roślinna jest komponentem podporządkowanym, którego zróżnicowanie wynika ze zmiany warunków geomorfologicznych, wilgotnościowych oraz klimatycznych. Zmienność składowych krajobrazu warunkuje występowanie na terenie miasta mozaiki przenikających się ekosystemów. Dokumentem określającym typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, które wymagają ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000, ze wskazaniem typów siedlisk przyrodniczych o znaczeniu priorytetowym jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 oraz zmieniające je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

Na terenie gminy występują naturalne siedliska, których ochrona wymaga wyznaczenia obszarów szczególnie chronionych zgodnie z Dyrektywą Rady 92/43/EWG z 1992 r. (Natura 2000). Do najważniejszych z nich należą:

- **Łozowiska**, z dominacją wierzby szarej i wierzby pięciopręcikowej – często spotykane na terenie gminy Siemyśl. Występują na torfowiskach, w zagłębieniach terenowych, nad rowami w obrębie łąk oraz w pobliżu linii brzegowej jezior. Siedlisko objęte jest ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.

- **Ols porzeczkowy** – stwierdzany w dolinach rzek Błotnicy i Dębosznicy. Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Zbiorowiska niżowego lasu łęgowego**, obejmujące mokre lasy z dominacją olszy czarnej oraz domieszką jesionu – notowane w dolinach rzek Błotnicy i Dębosznicy. Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Lasy dębowo-grabowe** – występują m.in. na terenie Leśnictwa Trzynie (oddz. 212d). Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Kwaśna buczyna niżowa** – fragmenty tego zespołu odnotowano w Leśnictwie Trzynie (oddz. 212b, 217g, 223g, 226b) oraz Leśnictwie Charzyno (oddz. 292b). Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Mszar wełniankowy**, z zespołem *Eriophoro angustifolii–Sphagnetum recurvi* Jasn. 1968 var. *Menyanthes trifoliata*, występujący w okolicach Siemysła. Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Łąka rajgrasowa** – notowana na nieużytkowanych, ciepłych zboczach. Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.
- **Naturalne łąki wyczyńcowe** – występujące na terenie gminy Siemysł.
- **Zespół *Angelico–Cirsietum oleracei*** – obserwowany na kompleksach zbiorowisk łąkowych w okolicach Byszewa. Siedlisko objęte ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.08.2001 r.

Na terenie obszaru Natura 2000 PLH320012 Kemy Rymańskie występuje 12 rodzajów siedlisk przyrodniczych, które podlegają ochronie prawnej (zasięg siedlisk przedstawiony jest na rysunkach nr 12-17).

3150, 3150-1 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*.

Grupa: siedliska wodne i nadwodne

Opis siedliska: Siedlisko 3150 obejmuje szeroką grupę naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych o różnej genezie, tj. naturalne jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych (starorzeczy). Kryterium wyróżniającym jest obecność zbiorowisk makrofitów naczyniowych zanurzonych w toni wodnej i o liściach pływających ze związków *Potamion* i *Nymphaeion* oraz roślin niezakorzenionych pływających po powierzchni wody z klasy *Lemnetea*. w obrębie siedliska wyróżnia się dwa podtypy: 1 – jeziora eutroficzne oraz 2 – eutroficzne starorzecza i naturalne, drobne zbiorniki wodne. Jeziora reprezentujące

siedlisko 3150 występują na terenie całego kraju z wyjątkiem Polski południowej, starorzecza oraz drobne zbiorniki wodne – w dolinach rzek na obszarze całego kraju.

Najczęstszymi gatunkami diagnostycznymi w obszarze są: rogateksztynny *Ceratophyllum demersum*, rdestnica grzebieniasta *Potamogeton pectinatus*, r. pływająca *P. natans*, żabiściek pływający *Hydrocharis morsus-ranae*, rzęsa drobna *Lemna minor*, rzęsa trójrowkowa *L. trisulca*, spirodela wielokorzeniowa *Spirodela polyrhiza*, rdest ziemnowodny (forma wodna) *Polygonum natans* fo. *natans*, grążel żółty *Nuphar lutea*, włosienicznik krążkolistny *Batrachium circinatum*, wywłócznik okółkowy *M. verticillatum* oraz grzybienie białe *Nymphaea alba*. Natomiast wśród identyfikatorów fitosocjologicznych wystąpiły: *Nymphaeo albo-Nupharetum luteae*, *Potametum lucentis*, *Potametum pectinati*, *Potametum perfoliati*, *Ceratophylletum demersi*, *Ceratophylletum subersi*, *Elodeetum canadensis*, *Lemno-Hydrocharitetum*, *Lemno-Spirodeletum polyrhizae*, *Lemnetum minoris*, *Lemnetum trisulcae*, *Polygonetum natantis*, *Potametum natantis*, *Myriophylletum verticillati*, *Myriophylletum spicati*, *Hottonietum palustris*, *Wolffietum arrhizae*, *Ranunculetum circinati*. W zbiornikach podścielonych gytą wapienną dość często notuje się ponadto zespół *Najadetum marinae*, nielicznie spotykane są ponadto pospolite gatunki ramienic *Chara* sp. i kryniczników *Nitellopsis* sp. w najbardziej zeutrofizowanych jeziorach w obszarze roślinność wodna jest silnie zubożona.

Typowe gatunki roślin:

Grążel żółty *Nuphar lutea*

Grzybienie białe *Nymphaea alba*

Grzybieńczyk wodny *Nymphoides peltata*

Jezierza morska *Najas marina*

Kotewka orzech wodny *Trapa natans*

Moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*

Okrężnica bagienna *Hottonia palustris*

Osoka aloesowata *Stratiotes aloides*

Przęstka pospolita *Hippuris vulgaris* fo. *submersa*

Rdest ziemnowodny *Polygonum amphibium* fo. *natans*

Rdestnica grzebieniasta *Potamogeton pectinatus*

Rdestnica kędzierzawa *Potamogeton crispus*

Rdestnica lśniaca *Potamogeton x nitens*

Rdestnica nitkowata *Potamogeton filiformis*

Rdestnica ostrolistna *Potamogeton acutifolius*

Rdestnica pływająca *Potamogeton natans*

Rdestnica połyskująca *Potamogeton lucens*

Rdestnica przeszyta *Potamogeton perfoliatus*
Rdestnica stępiona *Potamogeton obtusifolius*
Rdestnica ścieśniona *Potamogeton compressus*
Rogatek sztywny *Ceratophyllum demersum*
Rzęsa drobna *Lemna minor*
Rzęsa garbata *Lemna gibba*
Rzęsa trójrowkowa *Lemna trisulca*
Salwinia pływająca *Salvinia natans*
Spirodela wielokorzeniowa *Spirodela polyrhiza*
Wgłębik pływający *Ricciocarpus natans*
Wgłębka wodna *Riccia fluitans*
Włosienicznik krążkolistny *Batrachium circinatum*
Wywłócznik kłosowy *Myriophyllum spicatum*
Wywłócznik okółkowy *Myriophyllum verticillatum*
Zamętnica błotna *Zannichellia palustris*
Żabiściek pływający *Hydrocharis morsus-ranae*
Zdrojek pospolity *Fontinalis antipyretica*

3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

Grupa: siedliska wodne i nadwodne

Opis siedliska: Siedlisko 3160 stanowią niewielkie zbiorniki wodne, zlokalizowane w sąsiedztwie torfowisk wysokich i wrzosowisk, rzadziej torfowisk przejściowych, o wodach zazwyczaj skąpożywnych, o znacznej zawartości substancji humusowych. w Polsce występują przede wszystkim na obszarze regionu kontynentalnego, zarówno na niżu (pojezierza pomorskie, wielkopolskie i mazurskie), jak i na terenach górskich (Sudety), mniej licznie na obszarze regionu alpejskiego (Karpaty).

Siedlisko wskazuje na brak potencjału przetrwania.

Typowe gatunki roślin:

Grążel drobny *Nuphar pumila*
Grążel żółty *Nuphar lutea*
Grzybienie białe *Nymphaea alba*
Grzybienie północne *Nymphaea candida*
Jeżogłówka najmniejsza *Sparganium minimum*
Pływacz *Utricularia* spp.

Rdestnica pływająca *Potamogeton natans*
Rdestnica trawiasta *Potamogeton gramineus*
Skorpionowiec brunatnawy *Scorpidium scorpioides*
Torfowiec *Sphagnum* spp.
Warnstorfia bezpierzścieniowa *Warnstorfia exannulata*
Warnstorfia pływająca *Warnstorfia fluitans*

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Grupa: siedliska łąkowe i murawowe

Siedlisko obejmuje szereg zbiorowisk trawiastych, występujących w piaszczystych miejscach w dolinach dużych rzek, na obszarach morenowych, wydmach śródlądowych, a także w dawnych żwirowniach i wyrobiskach piaskowych, porzuconych piaszczystych polach, nasypach kolejowych. Roślinność ciepłolubnych muraw napiaskowych jest stabilizowana przez wypas. Siedlisko występuje w rozproszeniu w regionie kontynentalnym.

Typowe gatunki roślin:

Babka piaskowa *Plantago arenaria*
Chaber nadreński *Centaurea stoebe*
Chondrilla sztywna *Chondrilla juncea*
Gorysz pagórkowy *Peucedanum oreoselinum*
Goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*
Goździk piaskowy *Dianthus arenarius*
Jasieniec piaskowy *Jasione montana*
Jastrzębiec żmijowcowaty *Hieracium echiioides*
Kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*
Koniczyna polna *Trifolium arvense*
Kostrzewa piaskowa *Festuca psammophila*
Kostrzewa pochwiasta *Festuca vaginata*
Kostrzewa poleska *Festuca polesica*
Kostrzewa szczeciniasta *Festuca trachyphylla*
Lepięźnik kutnerowaty *Petasites spurius*
Lepnica drobnokwiatowa *Silene borysthena*
Lepnica litewska *Silene lithuanica*
Lepnica tatarska *Silene tatarica*

Lepnica wąskopłatkowa *Silene otites*
Lepnica zielonawa *Silene chlorantha*
Lucerna kolczastostrąkowa *Medicago minima*
Łyszczec baldachogronowy *Gypsophila fastigiata*
Macierzanka piaskowa *Thymus serpyllum*
Mietlenik piaskowy *Kochia laniflora*
Naradka północna *Androsace septentrionalis*
Niezapominajka pagórkowa *Myosotis ramosissima*
Piaskownica zwyczajna *Ammophila arenaria*
Pięciornik jedwabisty *Potentilla leucopolitana*
Pięciornik omszony *Potentilla pusilla*
Pięciornik piaskowy *Potentilla arenaria*
Pylenieć pospolity *Berteroa incana*
Rogownica drobnokwiatowa *Cerastium brachypetalum*
Rogownica pięciopręcikowa *Cerastium semidecandrum*
Rojownik pospolity *Jovibarba sobolifera*
Rozchodnik ostry *Sedum acre*
Rozchodnik ościsty *Sedum reflexum*
Rozchodnik sześciorzędowy *Sedum sexangulare*
Smagliczka drobna *Alyssum turkestanicum*
Stokłosa dachowa *Bromus tectorum*
Strzęplica nadobna *Koeleria macrantha*
Strzęplica sina *Koeleria glauca*
Szczotlika siwa *Corynephorus canescens*
Traganek piaskowy *Astragalus arenarius*
Trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*
Turzyca wczesna *Carex praecox*
Tymotka Boehmera *Phleum phleoides*
Wiosnówka pospolita *Erophila verna*
Wydmuchrzyca piaskowa *Elymus arenarius*
Zawciąg pospolity *Armeria maritima* subsp. *elongata*
Zęboróg purpurowy *Ceratodon purpureus*

6410, 6410-1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe

Grupa: siedliska łąkowe i murawowe

Siedlisko ma charakter półnaturalny, rozwinęło się w miejscach po dawnych lasach, które wyróżniają się zmiennym, w czasie sezonu wegetacyjnego, poziomem wody gruntowej. Charakteryzuje się dużą zmiennością geograficzną, edaficzną oraz zróżnicowaniem związanym z formą i intensywnością użytkowania. Występuje w całym kraju, znacznie częściej w regionie kontynentalnym. w regionie alpejskim nieliczne stanowiska ograniczają się do jego północnych krańców.

Typowe gatunki roślin:

Biedrzyca mniejsza *Pimpinella saxifraga*
Bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*
Czarcikęs łąkowy *Succisa pratensis*
Drżączka średnia *Briza media*
Dziwięciornik błotny *Parnassia palustris*
Goryczuszka błotna *Gentianella uliginosa*
Goryczuszka gorzkawa *Gentianella amarella*
Goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*
Goździk pyszny *Dianthus superbus*
Komonica skrzydlastostrąkowa *Tetragonolobus maritimus*
Koniopłoch łąkowy *Silaum silaus*
Kosaciec syberyjski *Iris sibirica*
Krwiściąg pospolity *Sanguisorba officinalis*
Len przeczyszczający *Linum catharticum*
Mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*
Nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*
Okrzyn łąkowy *Laserpitium prutenicum*
Olszewnik kminkolistny *Selinum carvifolia*
Oman wierzbolistny *Inula salicina*
Przytulia północna *Galium boreale*
Pięciornik kurze ziele *Potentilla erecta*
Sierpik barwierski *Serratula tinctoria*
Trzęślica modra *Molinia caerulea*
Turzyca filcowata *Carex tomentosa*

Turzyca żółta *Carex flava*

Wierzba rokita *Salix rosmarinifolia*

6510, 6510-1 Świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Grupa: siedliska łąkowe i murawowe

Siedlisko obejmuje bogate w gatunki mezofilne łąki, występujące od niżu po tereny podgórskie, użytkowane jedno- lub dwukośnie i umiarkowanie nawożone.

Charakteryzuje się znaczną zmiennością lokalno-siedliskową, związaną głównie z żyznością i wilgotnością gleby. Jest silnie uzależnione od formy i intensywności gospodarki łąkarskiej. Występuje w całym kraju, głównie w dolinach rzecznych, na wypłaszczeniach i łagodnych zboczach dolin, aż po wysokość 500-600 m n.p.m. – na obszarach, na których utrzymała się tradycyjna hodowla zwierząt.

Typowe gatunki roślin:

Barszcz syberyjski *Heracleum sibiricum*
Barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*
Bodziszek łąkowy *Geranium pratense*
Brodawnik zwyczajny *Leontodon hispidus*
Chaber łąkowy *Centaurea jacea*
Dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*
Groszek łąkowy *Lathyrus pratensis*
Jastrun właściwy *Leucanthemum vulgare*
Kminek zwyczajny *Carum carvi*
Komonica zwyczajna *Lotus corniculatus*
Koniczyna drobnogłówkowa *Trifolium dubium*
Koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*
Konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*
Kostrzewa czerwona *Festuca rubra*
Kozibród łąkowy *Tragopogon pratensis*
Kozibród wschodni *Tragopogon orientalis*
Krwawnik pospolity *Achillea millefolium*
Kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*
Marchew zwyczajna *Daucus carota*
Mniszek pospolity *Taraxacum officinale*
Pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*
Pępawa dwuletnia *Crepis biennis*
Przytulia pospolita *Galium mollugo*
Rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*
Rogownica pospolita *Cerastium holosteoides*
Skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*
Stokłosa miękka *Bromus hordaceus*
Szczaw rozpierzchły *Rumex thyrsiflorus*
Świerzbica polna *Knautia arvensis*
Tymotka łąkowa *Phleum pratense*

Wiechlina łąkowa *Poa pratensis*
Wiechlina zwyczajna *Poa trivialis*
Wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*)

Grupa: siedliska torfowiskowe i źródliskowe

Siedlisko obejmuje ubogie w gatunki zbiorowiska roślinne, rozwijające się w miejscach stale silnie przesyconych wodą, jak pło, okrajki torfowisk wysokich, niektóre torfowiska w dolinach cieków i kwaśne młaki górskie. Charakteryzuje je bardzo dobrze wykształcona warstwa mszysta. Torfowiska przejściowe i trzęsawiska występują w wypłaszczeniach terenu, na glebach torfowych i torfowo-glejowych. Są stosunkowo częste w północnej i zachodniej Polsce, na pozostałym terenie znacznie rzadsze. w regionie alpejskim ich największe skupienia leżą w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej, mniejsze w Tatrach i Bieszczadach. w pozostałych pasmach karpaccich siedlisko zajmuje bardzo małe powierzchnie.

Typowe gatunki roślin:

Bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*
Drabinowiec mroczny *Cinclidium stygium*
Fiołek błotny *Viola palustris*
Gwiazdnica błotna *Stellaria palustris*
Jaskier płomiennik *Ranunculus flammula*
Mietlica psia *Agrostis canina*
Prątnik jajowaty *Bryum subneodamense* (ovatum)
Przetacznik błotny *Veronica scutellata*
Przygielka biała *Rhynchospora alba*
Rosiczka długolistna *Drosera anglica*
Rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*
Siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*
Sit cienki *Juncus filiformis*
Słomiaczek złotawy *Straminergon stramineum*
Torfowiec jednoboczny *Sphagnum subsecundum*
Torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*
Torfowiec obły *Sphagnum teres*
Torfowiec skręcony *Sphagnum contortum*
Torfowiec szpiczastolistny *Sphagnum cuspidatum*

Torfowiec tępolistny *Sphagnum obtusum*
Torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium*
Trzcinnik prosty *Calamagrostis stricta*
Turzyca bagienna *Carex limosa*
Turzyca dzióbkowata *Carex rostrata*
Turzyca gwiazdkowata *Carex echinata*
Turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*
Turzyca obła *Carex diandra*
Turzyca pospolita *Carex nigra*
Turzyca siwa *Carex canescens*
Turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*
Turzyca torfowa *Carex heleonastes*
Wąkrota zwyczajna *Hydrocotyle vulgaris*
Wątlík błotny *Hammarbya paludosa*
Wełnianka delikatna *Eriophorum gracile*
Wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*
Wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*
Wierzbownica zwieszona *Epilobium nutans*
Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Grupa: siedliska torfowiskowe i źródliskowe

Opis siedliska: Siedlisko obejmuje neutralne i zasadowe młaki górskie oraz torfowiska źródliskowe i przepływowe. Wykształca się na glebach torfowych i torfowo-glejowych, w miejscach wycieku wód podziemnych zawierających pewne ilości jonów zasadowych. Jest stale wysycone wodą i z reguły ma dobrze rozwiniętą warstwę mszystą. Torfowiska alkaliczne pojawiają w miejscach o podłożu bogatym w węglan wapnia, m.in. w północno-zachodniej, północno-wschodniej i środkowo-wschodniej Polsce oraz na południu kraju, gdzie występują stosunkowo często, lecz zwykle zajmują małe powierzchnie.

Typowe gatunki roślin:

Błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*
Błyszczce włoskowate *Tomentypnum nitens*
Dziewięciornik błotny *Parnassia palustris*

Gnidosz królewski *Pedicularis sceptrum-carolinum*
Gnidosz błotny *Pedicularis palustris*
Grzebieniowiec piórkowaty *Ctenidium molluscum*
Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*
Kosatka kielichowa *Tofieldia calyculata*
Kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*
Kruszczyk błotny *Epipactis palustris*
Kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*
Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*
Limprichtia pośrednia *Limprichtia cossonii*
Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*
Marzyca czarniawa *Schoenus nigricans*
Marzyca ruda *Schoenus ferrugineus*
Niebielistka trwała *Swertia perennis*
Mszar krokiewkowaty *Paludella squarrosa*
Pierwiosnek omączony *Primula farinosa*
Ponikło skąpokwiatowe *Eleocharis quinqueflora*
Prątnik nabrzmiący *Bryum pseudotriquetrum* var. *bimum*
Sierpowiec zakrzywiony *Drepanocladus aduncus*
Sit alpejski *Juncus alpino-articulatus*
Skorpionowiec brunatnawy *Scorpidium scorpioides*
Skrzydlik paprociowaty *Fissidens adianthoides*
Storczyk błotny *Orchis palustris*
Świbka błotna *Triglochin palustre*
Tłustosz pospolity *Pinguicula vulgaris*
Torfowiec obły *Sphagnum teres*
Torfowiec Warnstorfa *Sphagnum warnstorffii*
Turzyca Davalla *Carex davalliana*
Turzyca dwupienna *Carex dioica*
Turzyca Hosta *Carex hostiana*
Turzyca łuszczkowata *Carex lepidocarpa*

Turzyca pchła *Carex pulicaris*

Turzyca prosowata *Carex panicea*

Turzyca żółta *Carex flava*

Warnstorfia bezpierzścieniowa *Warnstorfia exannulata*

Warnstorfia pływająca *Warnstorfia fluitans*

Warnstorfia sznurecznik *Warnstorfia sarmentosa*

Wełnianka szerokolistna *Eriophorum latifolium*

Złocieniec gwiazdkowaty *Campylium stellatum*

9130, 9130-1 Żyzne buczyny

Grupa: siedliska leśne

Zasięg występowania żyznych buczyn obejmuje Polskę południową i północno-zachodnią. Pokrywa się on z zasięgiem występowania buka zwyczajnego oraz kwaśnych buczyn. w odróżnieniu jednak od kwaśnych buczyn siedlisko to wykształca się na glebach żyzniejszych. Drzewostan na nizinach jest przeważnie czysto bukowy, a w górach z domieszką jodły, świerka, czasem jaworu. Warstwa krzewów jest zazwyczaj słabo rozwinięta. Runo wykazuje zmienność sezonową, dominują w nim gatunki charakterystyczne dla żyznych lasów liściastych. Pokrycie warstwy zielnej jest bardzo zmienne i zależne od fazy rozwojowej drzewostanu.

Typowe gatunki roślin:

Czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*

Dzióbekowiec Zetterstedta *Eurhynchium angustriete*

Fiołek leśny *Viola reichenbachiana*

Gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*

Kokorycz pusta *Corydalis cava*

Kostrzewa leśna *Festuca altissima*

Perłówka jednokwiatowa *Melica uniflora*

Płonnik strojny *Polytrichastrum formosum*

Prosownica rozpierzchła *Milium effusum*

Przytulia wonna *Galium odoratum*

Szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*

Zawilec gajowy *Anemone nemorosa*

Ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*

Żurawiec falisty *Atrichum undulatum*

Żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*

9160 Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum)

Grupa: siedliska leśne

Opis siedliska: Grąd subkontynentalny jest wielogatunkowym lasem liściastym występującym na żyznych glebach w pobliżu cieków wodnych, u podnóży wyniesień lub na płaskich, rozległych obniżeniach terenu z utworami gliniastymi na powierzchni. Drzewostan jest wielopiętrowy z dużym udziałem graba, zwłaszcza w dolnych warstwach. Stałym elementem w drzewostanie jest również buk, który może być w niektórych płatach gatunkiem panującym. w runie, wykazującym wyraźną zmienność sezonową, dominują gatunki charakterystyczne dla żyznych lasów liściastych. Swoim zasięgiem siedlisko obejmuje pas pobraża oraz Pojezierze Zachodniopomorskie i Wschodniopomorskie.

Typowe gatunki roślin:

Bluszcz pospolity *Hedera helix*
Buk zwyczajny *Fagus sylvatica*
Czereśnia ptasia *Cerasus avium*
Dąb szypułkowy *Quercus robur*
Dzióbekwiec Zetterstedta *Eurhynchium angustriete*
Fiołek leśny *Viola reichenbachiana*
Gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*
Głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*
Grab zwyczajny *Carpinus betulus*
Groszek wiosenny *Lathyrus vernus*
Gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*
Klon jawor *Acer pseudoplatanus*
Klon pospolity *Acer platanoides*
Kokorycz wątła *Corydalis intermedia*
Kupkówka *Aschersona Dactylis polygama*
Leszczyna zwyczajna *Corylus avellana*
Lipa drobnolistna *Tilia cordata*
Nerecznica samcza *Dryopteris filix-mas*
Płonnik strojny *Polytrichum formosum*
Podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*
Prosownica rozpierzchła *Milium effusum*

Przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*
Przytulia wonna *Galium odoratum*
Suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*
Trzmielina pospolita *Euonymus europaeus*
Turzyca palczasta *Carex digitata*
Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*
Wiąz górski *Ulmus glabra*
Wiechlina gajowa *Poa nemoralis*
Zawilec gajowy *Anemone nemorosa*
Zawilec żółty *Anemone ranunculoides*
Zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*
Ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*
Złoc żółta *Gagea lutea*
Żurawiec falisty *Atrichum undulatum*

9190, 9190-1, 9190-2 Kwaśne dąbrowy

Grupa: siedliska leśne

Typ siedliska obejmuje lasy dębowe występujące na ubogich, świeżych i wilgotnych glebach. w drzewostanie prócz dębu bezszypułkowego i szypułkowego może wystąpić jako gatunek domieszkowy sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata i omszona a także buk. Warstwę krzewów tworzy kruszyna pospolita i jarzab pospolity oraz podrost gatunków wchodzących w skład drzewostanu. w runie występują głównie gatunki acydofilne, a dominującym jego składnikiem jest najczęściej borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa* i trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*. Siedlisko występuje w zachodniej części kraju wyłącznie w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Typowe gatunki roślin:

Borówka czernica *Vaccinium myrtillus*
Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*
Buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*
Dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*
Janowiec barwierski *Genista tinctoria*
Jastrzębiec gładki *Hieracium laevigatum*
Jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*
Jastrzębiec sabaudzki *Hieracium sabaudum*

Kokoryczka wonna *Polygonatum odoratum*
Konwalia majowa *Convallaria majalis*
Konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*
Kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*
Kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*
Kostrzewa owcza *Festuca ovina*
Naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*
Nawłóć pospolita *Solidago virgaurea*
Nerecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*
Orlica pospolita *Pteridium aquilinum*
Płonnik strojny *Polytrichastrum formosum*
Podkolan biały *Platanthera bifolia*
Przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*
Przytulia okrągłolistna *Galium rotundifolium*
Przytulia pospolita *Galium mollugo*
Pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*
Rokiet cyprysowy *Hypnum cupressiforme*
Rokiet pospolity *Pleurozium schreberi*
Siódmaczek leśny *Trientalis europea*
Śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*
Trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*
Turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*
Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum*
Widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*
Wiechlina gajowa *Poa nemoralis*

91D0 Bory i lasy bagienne

Grupa: siedliska leśne

Bory i lasy na bagiennych, rzadziej wilgotnych siedliskach torfowych (przynajmniej na płytkiej warstwie torfu), najczęściej związane z kompleksami torfowisk wysokich i przejściowych. Pozostają zwykle pod wpływem zasilania ubogą w związki odżywcze wodą opadową (ombrogeniczną) lub z płytkich warstw gruntowych (topogeniczną). Zbiorowiska budowane głównie przez brzozę omszoną, sosną zwyczajną i świerka pospolitego oraz gatunki specyficzne dla oligotroficznych i mezotroficznych terenów

bagiennych, w tym gatunki z rodzajów torfowiec *Sphagnum spp.*, turzyca *Carex spp.* i borówka *Vaccinium spp.* w Polsce typ wybitnie niejednorodny z przyczyn fitogeograficznych i lokalno-siedliskowych. Typowe sytuacje terenowe, w których występuje siedlisko, to torfowiska wysokie oraz torfowiska wypełniające zagłębienia wytopiskowe. Siedlisko można jednak spotkać także w nietypowych sytuacjach terenowych nawet w dolinach rzecznych. Siedlisko przyrodnicze 91D0 jest dość ściśle związane z typami siedliskowymi lasu Bb, BMb i LMb, może jednak wystąpić także na siedliskach Bw, BMw (postaci przesuszone lub związane z płytkimi torfami) oraz Ol (np. niektóre żyzne postaci świerczyn bagiennych w północno-wschodniej Polsce).

Typowe gatunki roślin:

Dla boru bagiennego:

Bagno zwyczajne *Ledum palustre*

Borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*

Modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*,

Sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*

Torfowce *Sphagnum spp.*

Wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*

Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*

Dla brzeziny bagiennnej (oprócz gatunków wymienionych przy borze bagiennym):

Brzoza omszona *Betula pubescens*

Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

Dla borealnej świerczyny bagiennnej:

Gwiazdnica długolistna *Stellaria longifolia*

Listera sercowata *Listera cordata*

Świerk pospolity *Picea abies*

Torfowce *Sphagnum spp.*

Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

Dla sosnowo-brzozowego lasu bagiennego:

Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*

Brzoza omszona *Betula pubescens*

Dziewięciornik błotny *Parnassia palustris*

Kruszczyk błotny *Epipactis palustris*

Torfowce *Sphagnum spp.*

Turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*
Sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*
Wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*
Zachyłnik błotny *Thelypteris palustris*
Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*

91E0, 91E0-2, 91E0b Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

Grupa: siedliska leśne

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy: olszowe, jesionowe, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej. Występują one w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite podtypy. Wymienione lasy wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych, głównie klasyfikowanych jako pobagienne lub napływowe aluwialne. Zgodnie z definicją należy tu kilka istotnie różniących się podtypów drzewostanów, a mianowicie od jesionowo-olszowych na obszarach źródlisk i związanych z nimi cieków, przez olszowe w dolinach szybko płynących rzek, olszyny nad wolno płynącymi strumieniami, górskie olszyny z olszą szarą, po nadbrzeżne lasy wierzbowe i topolowe nad dużymi rzekami. Okresowe zalewy są typowe dla łęgów, ale nie są warunkiem koniecznym: płaty siedliska spotyka się tak że w miejscach niezalewanych, a pozostających pod wpływem ruchu wód gruntowych.

Typowe gatunki roślin:

W drzewostanie:

Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*

Olsza czarna *Alnus glutinosa*

Topola biała *Populus alba*

Topola czarna *Populus nigra*

Wierzba biała *Salix alba*

Wierzba krucha *Salix fragilis*

W warstwie krzewów:

Czeremcha zwyczajna *Padus avium*

Kruszyna pospolita *Frangula alnus*

Porzeczka czarna *Ribes nigrum*

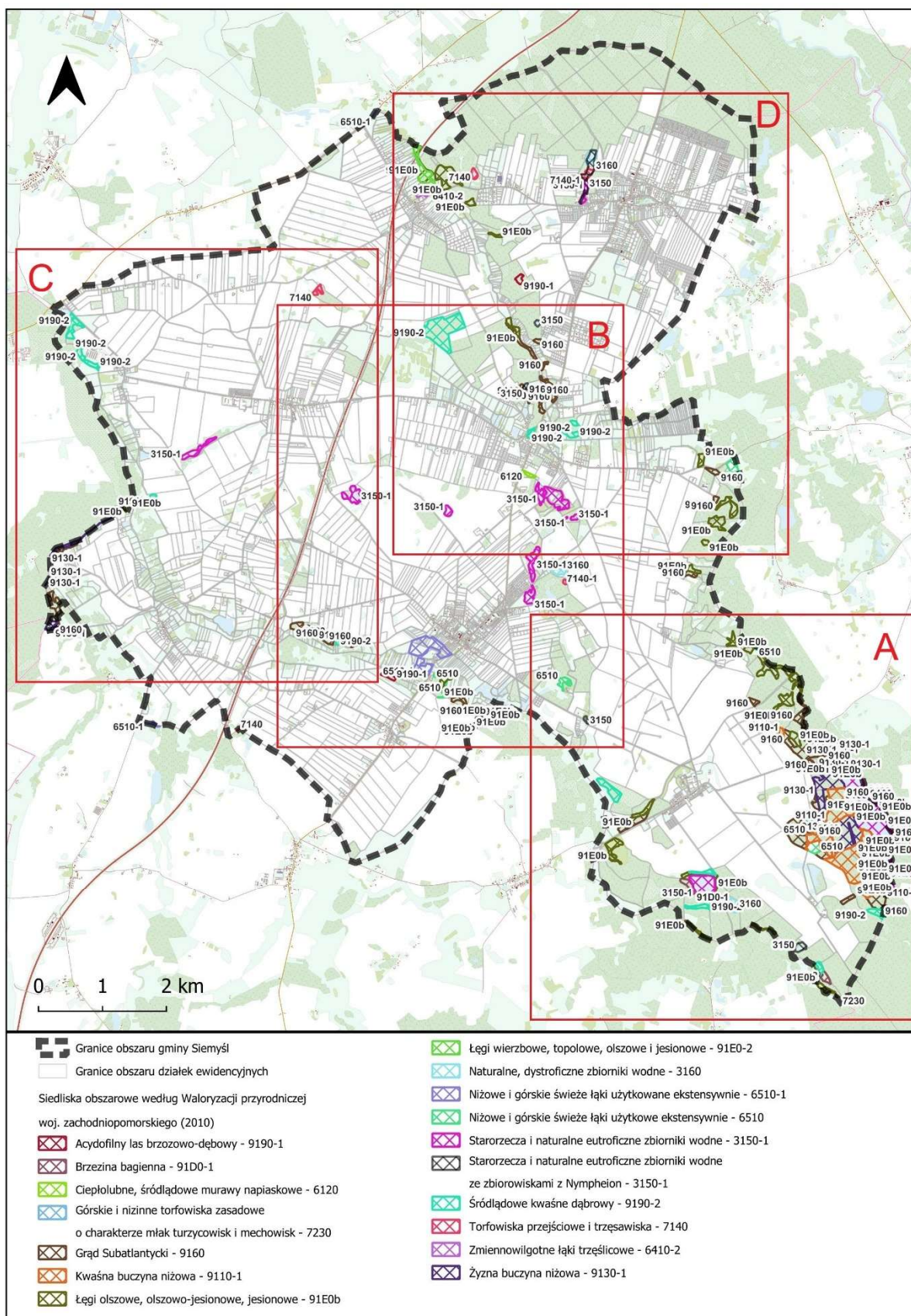
W runie:

Chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*

Czartawa drobna *Circaea alpina*

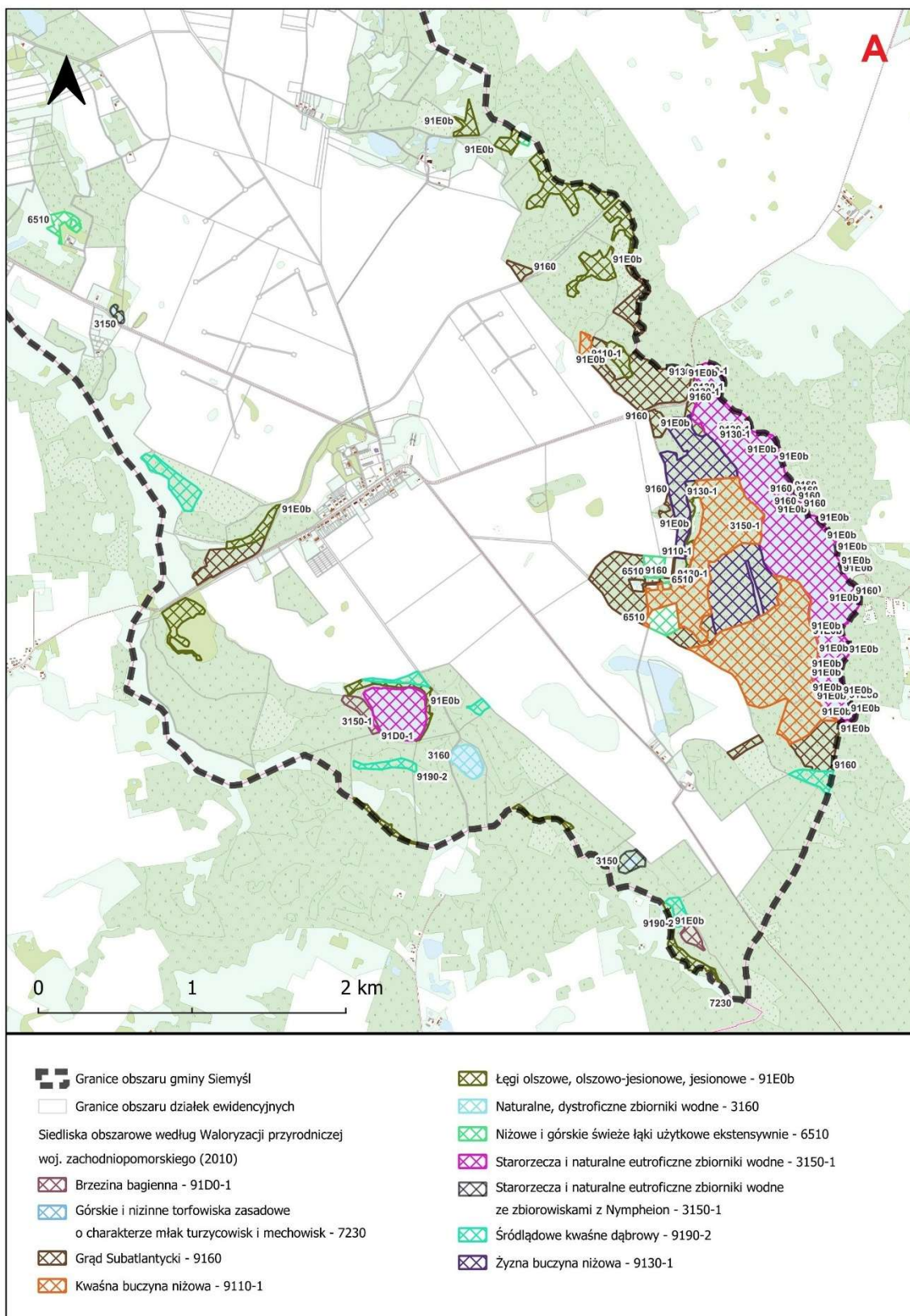
Czartawa pospolita *Circaea lutetiana*

Czyściec leśny *Stachys sylvatica*
Gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*
Gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*
Jeżyna popielica *Rubus caesius*
Karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*
Kielisznik zaroślowy *Calystegia sepium*
Kosaciec żółty *Iris pseudacorus*
Kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*
Krwawnica pospolita *Lythrum salicaria*
Kuklik zwisły *Geum rivale*
Leszczyna zwyczajna *Corylus avellana*
Mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*
Niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*
Podagrycznik zwyczajny *Aegopodium podagraria*
Pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*
Przytulia błotna *Galium palustre*
Przytulia czepna *Galium aparine*
Psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*
Sadziec konopiasty *Eupatorium cannabinum*
Śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*
Świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*
Tarczyca pospolita *Scutellaria galericulata*
Tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*
Turzyca długowłosa *Carex elongata*
Turzyca dzióbkowata *Carex rostrata*
Wietlica samicza *Athyrium filix-femina*
Zawilec żółty *Anemone ranunculoides*
Ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*
Żywokost lekarski *Symphytum officinale*

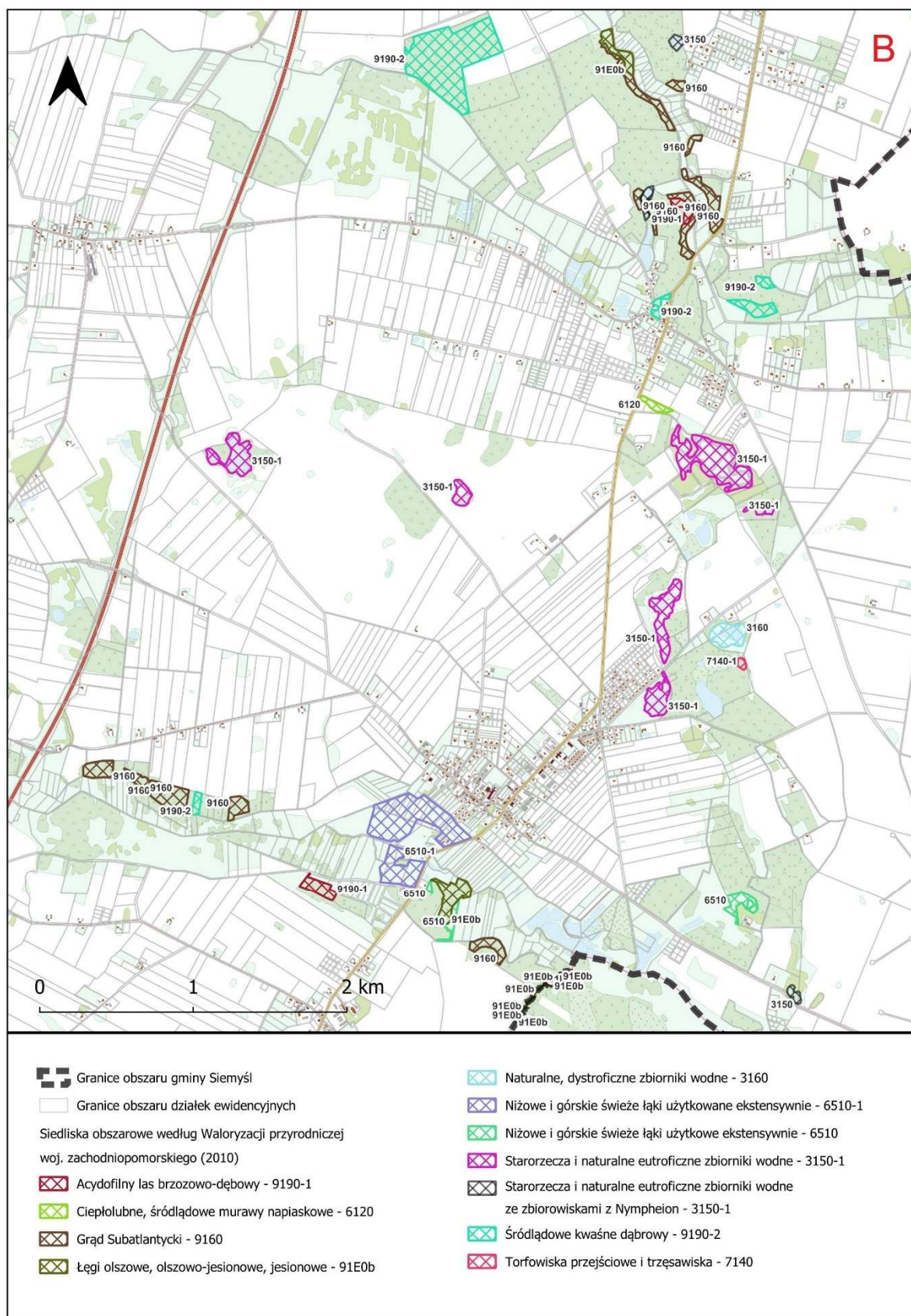
Rysunek 12 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

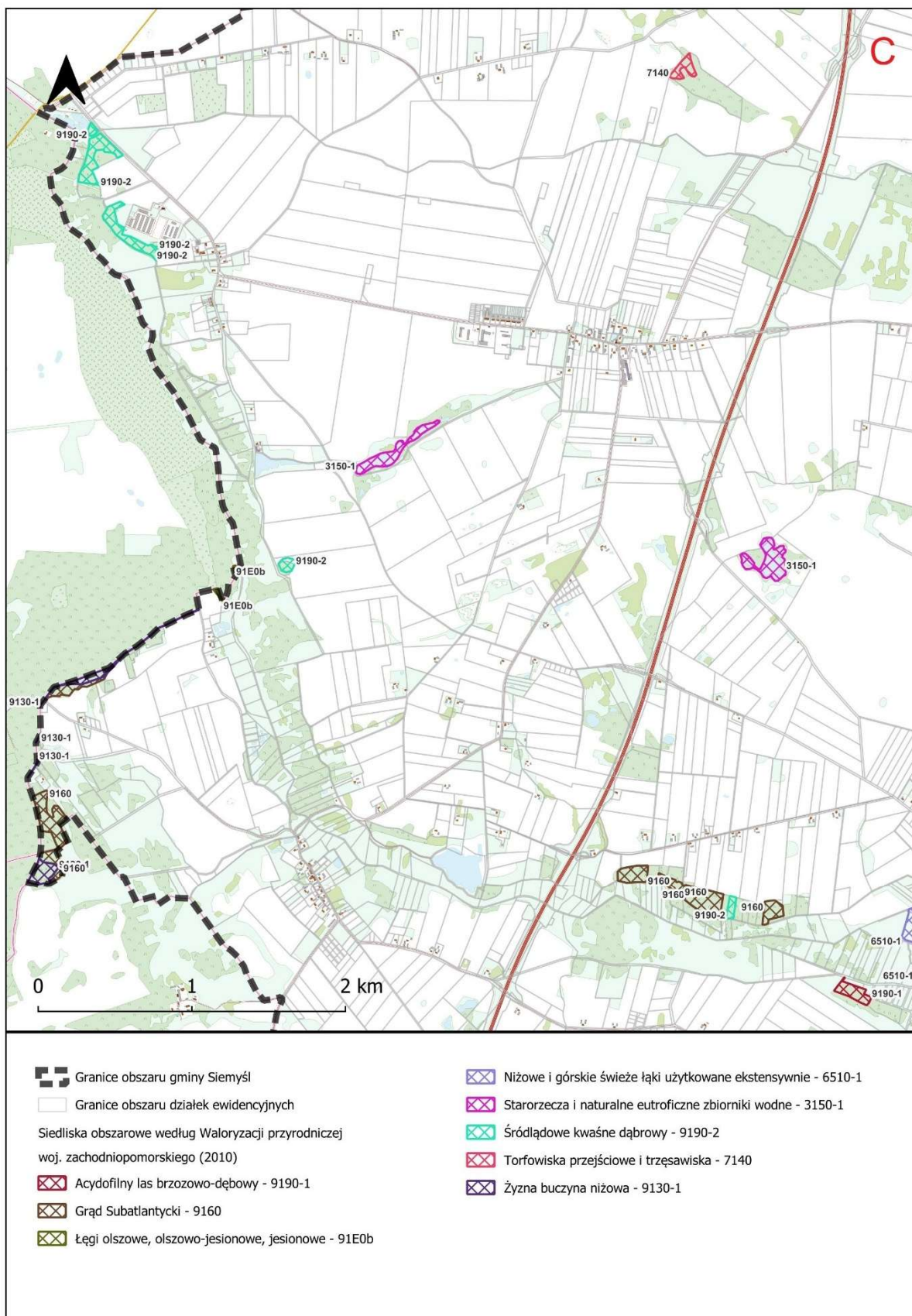
Rysunek 13 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część A)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

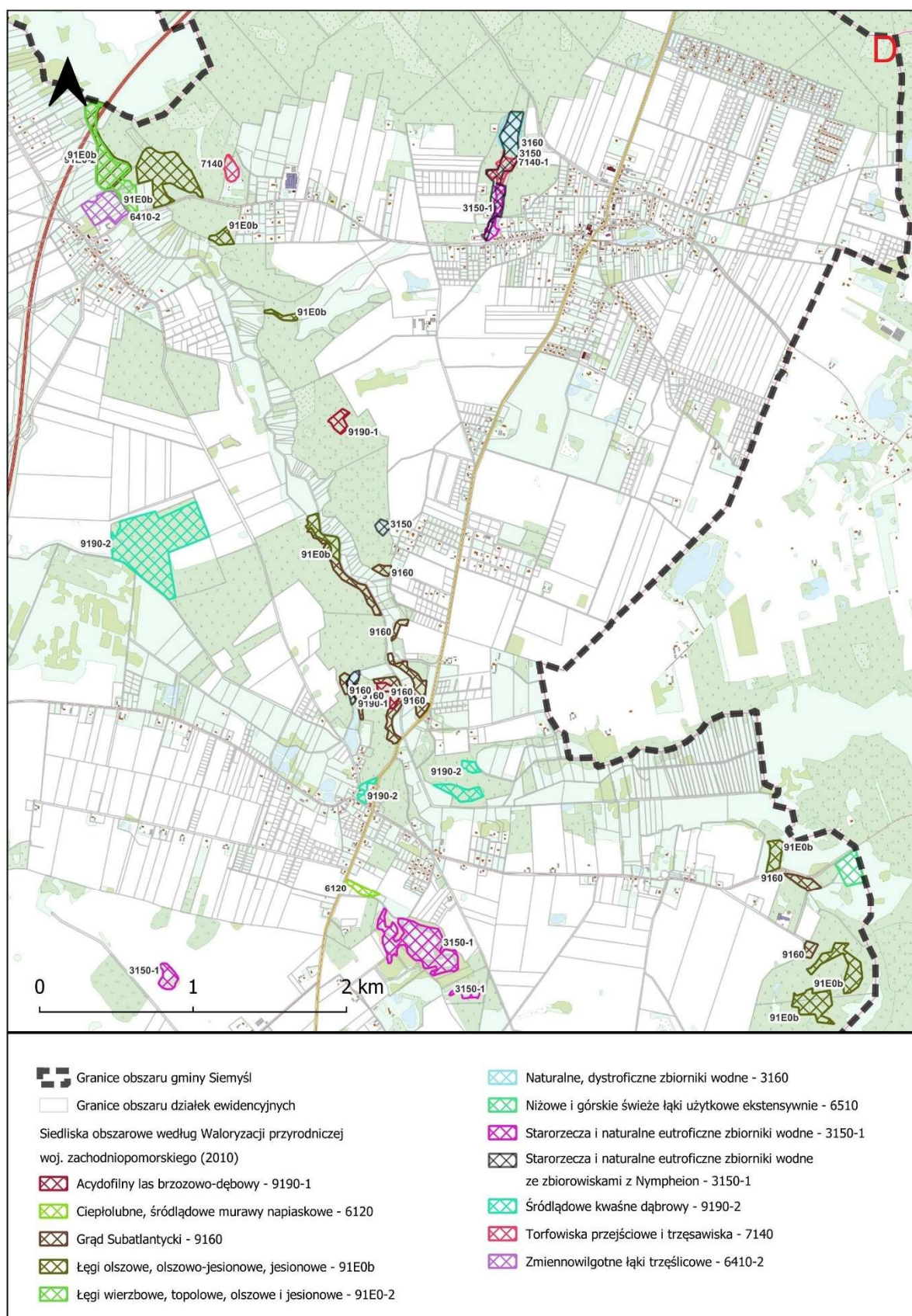
Rysunek 14 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część B)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

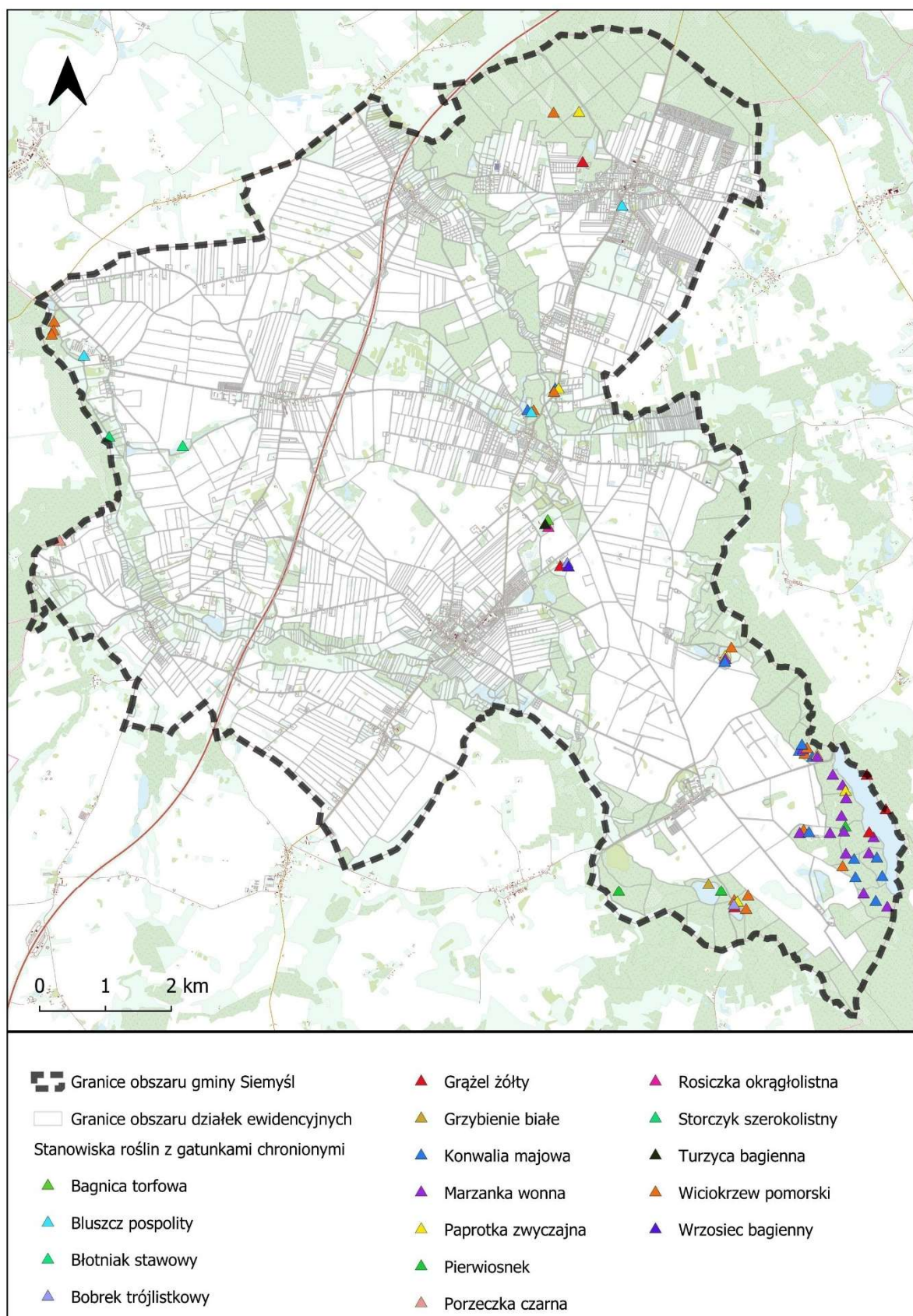
Rysunek 15 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część C)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

Rysunek 16 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część D)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

Rysunek 17 Położenie obszaru opracowania na tle stanowisk roślin chronionych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Gatunki ekspansywne i zagrażające rodzimym fitocenozom

Na terenie gminy Siemyśl stwierdzono obecność licznych antropofitów – roślin obcego pochodzenia, zawleczonych lub celowo wprowadzonych przez człowieka – które obecnie rozprzestrzeniają się w sposób ekspansywny. Wnikając w rodzime fitocenozy, prowadzą do ich stopniowej przebudowy, wypierania cennych gatunków lokalnych oraz zacierania charakterystycznego dla regionu krajobrazu roślinnego. Zjawisko to dotyczy zarówno konkurencji z rodzimymi gatunkami, jak i z archeofitami, często coraz rzadszymi i zagrożonymi zanikiem.

Do głównych czynników sprzyjających ekspansji gatunków obcych i uciążliwych należą: odłogowanie gruntów, rezygnacja z tradycyjnych zabiegów agrotechnicznych oraz uproszczenia w gospodarce rolnej. Konsekwencją jest wzrost liczebności chwastów, zwłaszcza traw, takich jak perz właściwy, miotła zbożowa czy owies głuchy, którego obecność obniża jakość plonu i dyskwalifikuje ziarno w obrocie handlowym. Na wieloletnich odłogach pojawiają się także gatunki szybko kolonizujące siedliska otwarte, m.in. żarnowiec miotlasty oraz nawłóć pospolita.

Szczególnie istotnym problemem jest ekspansja barszczu Sosnowskiego, obserwowana wzdłuż cieków wodnych i rowów melioracyjnych. Gatunek ten, niegdyś wprowadzany do upraw eksperymentalnych w byłych PGR-ach, stanowi poważne zagrożenie zarówno dla ludzi, jak i zwierząt, a jego obecność wymaga systematycznego monitorowania i zwalczania.

W północnej części gminy masowe występowanie złocienia polnego, zwłaszcza w zbożach jarych, prowadzi do wyraźnego spadku plonów, choć jednocześnie gatunek ten tworzy charakterystyczny, barwny akcent krajobrazowy w okresie kwitnienia.

Wszystkie wymienione gatunki wymagają aktywnego ograniczania ich liczebności oraz działań zapobiegających dalszemu rozprzestrzenianiu się na terenach użytkowanych rolniczo i w cennych siedliskach przyrodniczych. Jeśli chcesz, mogę przygotować do tego podrozdziału tabelę gatunków ekspansywnych, mapę zagrożeń lub zestawienie zaleceń ochronnych.

Tereny zieleni urządzonej i ogrodów działkowych

Na terenie gminy Siemyśl znajdują się 4 parki podworskie, z czego 3 są wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Kędrzyno

Park podworski o powierzchni 3,5 ha, założony w II połowie XIX w., w stylu krajobrazowym. Obejmuje sad, łąki parkowe i właściwą część parkową. Drzewostan tworzą głównie gatunki rodzime: grab, dąb szypułkowy, jesion wyniosły, klon zwyczajny, klon jawor i buk. Najokazalszym drzewem jest jawor o obwodzie 338 cm (proponowany pomnik przyrody). Park zaniedbany, z zatartym układem przestrzennym; dodatkowo zniekształcony powojennymi elementami technicznymi. Pałac w ruinie. Wymaga pełnej rewaloryzacji.

Rejestr zabytków: tak, nr 1038 (24.06.1978)

Wszemierzyce

Park podworski o powierzchni 12,8 ha; obecnie użytkowany przez ośrodek MONAR. Otoczenie pałacu ma charakter naturalistyczny, lecz bez starodrzewu. w części nad stawem dominuje olsza czarna i jesion, natomiast na zboczach ze źródłiskami występuje drzewostan bukowy z bogatym runem, m.in. gatunkami chronionymi częściowo. w parku rosną skupienia lip, klonów i brzoź oraz okazały modrzew europejski (obwód 320 cm – propozycja pomnika przyrody). Park jest zadbany.

Rejestr zabytków: nie

Białokury

Park podworski o powierzchni 3 ha, założony pod koniec XIX w., własność AWRSP. Typ krajobrazowy, z gazonem od frontu i łąką za pałacem. Drzewostan tworzą głównie rodzime gatunki liściaste, m.in. klony, jesiony, dęby, lipy i kasztanowce oraz iglaste – modrzew i świerki. Występują tu dwa pomnikowe dęby odmiany stożkowej. Park zaniedbany, częściowo zniszczony przez mieszkańców dawnego PGR-u; wymaga uporządkowania i prac konserwatorskich.

Rejestr zabytków: tak, nr 982 (02.02.1978)

Trzynik

Park podworski o powierzchni 2,7 ha, założony na początku XX w., w stylu naturalistycznym. Charakteryzuje się rozległymi przestrzeniami widokowymi i ścianą starodrzewu. Występują tu gatunki rodzime (buk, świerk, klon, dąb, lipa, brzoza) i obce (klon srebrzysty – pomnik przyrody, choina kanadyjska, orzech szary, dąb czerwony). w podszyciu dominuje bez czarny, a liczne pnącza, w tym bluszcz pospolity, porastają część drzew i zabudowań. Park zadbany jedynie w pobliżu pałacu; w pozostałych partiach zarośnięty i częściowo zdewastowany. Wymaga prac porządkowych i konserwacyjnych.

Rejestr zabytków: tak, nr 923 (11.12.1976)

Zasady pielęgnacji i prowadzenia rewaloryzacji parków zabytkowych

Współczesne podejście do ochrony przyrody i zabytków podkreśla, że ekologiczne funkcje parków są równie istotne jak ich kompozycja historyczna. w obiektach o mocno zatartym układzie przestrzennym, których rekonstrukcja wymagałaby odtworzenia całości założenia, dopuszcza się zachowanie wykształconych w procesie „dziczenia” nisz ekologicznych, wzbogacających lokalną bioróżnorodność.

W parkach gminy Siemyśl zachowały się cenne okazy drzew, często pomnikowe, a także egzemplarze gatunków obcego pochodzenia, dobrze zaaklimatyzowane i stanowiące wartościowy materiał nasienny i szkółkarski.

Prace pielęgnacyjne i rewaloryzacyjne powinny obejmować:

- utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej drzew, przy pozostawieniu części okazów martwych lub uszkodzonych jako elementów biocenotycznych,
- świadomy dobór nowych nasadzeń zgodny z pierwotną kompozycją,
- zachowanie wybranych enklaw dzikiej roślinności jako siedlisk dla fauny i flory,
- usuwanie nadmiernych samosiejek i ekspansywnych krzewów,
- likwidację źródeł zanieczyszczeń,
- usunięcie dzikich wysypisk śmieci,
- prowadzenie wszelkich prac z poszanowaniem zabytkowego charakteru założeń.

Na terenie gminy Siemyśl występuje szereg dawnych i współcześnie użytkowanych cmentarzy oraz terenów przykościelnych, które stanowią istotne skupiska drzew o wysokich wartościach historycznych, krajobrazowych i biocenotycznych. Łącznie zinwentaryzowano 14 takich obiektów, reprezentujących zróżnicowany stopień zachowania zieleni zabytkowej.

Obiekty nieczynne i pocmentarne

W wielu wsiach zachowały się dawne cmentarze ewangelickie lub ewangelicko-katolickie, często położone przy kościołach lub na ich obrzeżach. w Niemierzu (2 obiekty) zieleń obejmuje okazałe jesiony, klony oraz pozostałości żywopłotów głogowych, przy czym teren przykościelny wpisany jest do rejestru zabytków. Część drzew – zwłaszcza stare jesiony – kwalifikuje się do objęcia ochroną pomnikową.

W Charzynie drzewostan cmentarza tworzą głównie lipy drobnolistne, pojedyncze dęby i klony oraz zachowane okazy jesionów odmiany „Pendula”. Podobny charakter mają tereny pocmentarne w Kędrzynie, gdzie fragmenty obmurowań i pojedyncze stare dęby współwystępują z silnie narosłą roślinnością krzewiastą, głównie bzem czarnym. Drugi z obiektów w Kędrzynie jest obecnie zarośnięty i zachował jedynie szczątkową pierwotną zieleń.

Cmentarze w Byszewie, Morowie oraz Nieżynie (2 obiekty) cechują się zróżnicowanym stanem zachowania. Występują tu aleje lipowe, pozostałości dawnych szpalerów świerkowych oraz liczne płyty barwinka i bluszczu, które świadczą o wieloletniej ciągłości tych siedlisk. Część obiektów, zwłaszcza w Nieżynie i Byszewie, mogłaby po uporządkowaniu pełnić funkcję parków wiejskich.

Cenny drzewostan zachował się również przy kościołach w Unieradzu i Siemyślu, gdzie przeważają okazałe jesiony, lipy i kasztanowce, a część z nich posiada wymiary pomnikowe. w Unieradzu szczególnej ochrony wymaga monumentalna lipa o obwodzie 570 cm, wymagająca zabiegów pielęgnacyjnych.

Najliczniejsze skupisko drzew pomnikowych występuje na dawnym cmentarzu rodzowym w Trzynieku, przylegającym do parku podworskiego. Oprócz gatunków pomnikowych rosną tu cisy, dęby czerwone oraz szpalery klonów i kasztanowców. Mimo to teren ulega postępującej degradacji i wymaga kompleksowej ochrony.

Cmentarze czynne

Czynne cmentarze w Charzynie i Siemyślu zachowały częściowo historyczny układ kompozycyjny: aleje lipowe oraz szpalery świerkowe, lokalnie porośnięte przez bluszcz. w Siemyślu uwagę zwraca również grupa trzech zrośniętych żywotników zachodnich, rekomendowanych do ustanowienia pomnikiem przyrody.

Ocena ogólna

Większość obiektów dawnej zieleni cmentarnej jest zaniedbana, zarastają je gatunki ekspansywne i brakuje podstawowej pielęgnacji. w relatywnie dobrym stanie pozostają jedynie te cmentarze, które są powiązane z czynnymi parafiami rzymskokatolickimi lub były użytkowane po 1945 roku. z uwagi na wysokie walory dendrologiczne i kulturowe, wiele z tych terenów wymaga podjęcia działań ochronnych i konserwatorskich.

Tabela 7 Zestawienie obiektów zieleni przykościelnej, cmentarnej i pocmentarnej (źródło: Waloryzacja Gminy Siemyśl)

Nr	Miejscowość	Typ obiektu	Powierzchnia	Główne gatunki drzew	Stan zachowania / uwagi
1	Niemierze	nieczynny cmentarz przykościelny	0,4 ha	jesion wyniosły (w tym „Pendula”), świerk srebrny	zadbany, wpisany do rejestru zabytków; 2 jesiony proponowane na pomniki
2	Niemierze	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,25 ha	klon zwyczajny, głóg (żywopłót)	zarośnięty, przerzedzony drzewostan
3	Charzyno	nieczynny cmentarz przykościelny	0,9 ha	lipa drobnolistna, dąb, klon, świerk, jesion „Pendula”	zadbany, zachowane okazy historyczne
4	Kędrzyno	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,25 ha	dąb szypułkowy, bluszcz pospolity	zachowane obmurowanie; silnie zarośnięty
5	Kędrzyno	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,45 ha	lipa drobnolistna, jesion, dąb	zarośnięty; brak żywotników; możliwa adaptacja na park wiejski
6	Byszewo	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,65 ha	klon zwyczajny, jesion, wiąz, trzmielina, bluszcz	zarośnięty, niedostępny; potencjał na park wiejski

7	Morowo	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,25 ha	kasztanowiec (aleja), głóg, klon, jawor	aleja niekompletna, duże płaty bluszczu i barwinka
8	Nieżyn	nieczynny cmentarz przykościelny	0,1 ha	liczne lipy, świerk, buk, klony, robinia, jesion	bardzo dobry stan; teren zabytkowy
9	Nieżyn	nieczynny cmentarz ewangelicki	0,2 ha	lipa (aleja), świerk, sosna, klon	częściowo dewastowany, śmieci; bogate runo (barwinek, bluszcz, konwalia)
10	Unieradz	nieczynny cmentarz przykościelny	0,1 ha	jesion (25 szt.), lipa (5 szt.), grab	dobra zieleń; monumentalna lipa wymagająca konserwacji
11	Siemyśl	nieczynny cmentarz przykościelny	0,4 ha	jesion, lipa, kasztanowiec, buk, klony, świerk, żywotnik	zachowane liczne stare drzewa; ślady dawnych nagrobków
12	Trzynik	nieczynny cmentarz rodowy	0,6 ha	cisy, dąb czerwony, kasztanowce, klony jawory, świerki	wiele pomników przyrody; teren zaniedbany; wysoka wartość kulturowa
13	Charzyno	czynny cmentarz	1,1 ha	lipa (aleja), świerk	częściowa redukcja drzewostanu; zachowane szpalery
14	Siemyśl	czynny cmentarz	0,77 ha	lipa (aleja), świerk, żywotnik	dobre utrzymanie; cenny okaz 3 zrośniętych żywotników

Zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce, zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym, stanowi ważne uzupełnienie systemu przyrodniczego.

Tereny ogrodów działkowych znajdują się w Trzyniku i Byszewie. Roślinność je porastająca jest bardzo zróżnicowana – od roślin ozdobnych, po uprawne. Zagrożeniem związanym z indywidualną uprawą roślin są możliwe nadużycia nawozów i środków ochrony roślin, oraz możliwość niekontrolowanego przedostawania się na sąsiednie tereny otwarte roślin ekspansywnych.

Obszary cenne przyrodniczo

Do obszarów cennych przyrodniczo zalicza się rozproszone układy biocenotyczne obejmujące stanowiska roślin chronionych i zagrożonych, cenne zbiorowiska

roślinne, miejsca bytowania i rozrodu różnych gatunków fauny, a także skupiska starodrzewu, aleje i szpalery drzew, które nie zostały objęte ochroną pomnikową. Łącznie wyróżniono 15 obszarów, rozmieszczonych na terenie całej gminy.

Większość z nich stanowi wyraźnie wyodrębnione w krajobrazie rolniczym enklawy roślinności: podmokłe łąki, zarastające oczka wodne i niewielkie zbiorniki, które stanowią miejsca bytowania oraz rozrodu gatunków chronionych. Obiekty te mają istotne znaczenie dla zachowania lokalnej różnorodności biologicznej flory i fauny, a jednocześnie pełnią ważną funkcję krajobrazową.

Bytujące tu zwierzęta oraz występujące rośliny należą do taksonów objętych ochroną gatunkową, co powoduje, że ingerencja prowadząca do degradacji tych miejsc jest prawnie zabroniona. Część z omawianych obszarów może – zgodnie z obowiązującymi przepisami – zostać uznana za miejsca rozrodu i stałego przebywania gatunków chronionych, co umożliwia formalne wyznaczenie ich granic ochronnych.

Określenie lokalizacji i walorów tych obszarów stanowi istotną wskazówkę dla planistów i projektantów, wspierając proces kształtowania ładu przestrzennego gminy z poszanowaniem potrzeb ochrony przyrody. Decyzje dotyczące działań w obrębie tych terenów powinny być podejmowane w uzgodnieniu ze specjalistami z zakresu nauk przyrodniczych, którzy mogą ocenić potencjalne kolizje planowanych przedsięwzięć ze środowiskiem przyrodniczym oraz – w miarę możliwości – wskazać zalecenia ochronne.

Poniżej przedstawiono wykaz i krótki opis poszczególnych obiektów.

OC 1 - Stawy w Zabłociu – kompleks kilku oczek wodnych otoczonych podmokłymi łąkami z nielicznymi zakrzewieniami i pojedynczymi drzewami. Stanowisko rozrodu: żaby śmieszki, żaby moczarowej, kumaka nizinnego.

OC 2 - Śródpolne oczko wodne koło Niemierza. Miejsce rozrodu ptaków wróblowatych: skowronka, pliszki żółtej, trznadla, potrzescza.

OC 3 - Stawy w Niemierzu – teren podmokły, zadrzewiony, otoczony zakrzewieniami i polami uprawnymi. Stanowisko rozrodu: żaby moczarowej, traszki zwyczajnej.

OC 4 - Śródpolne oczko wodne w Charzynie. Miejsce rozrodu i stałego przebywania ropuchy szarej, żaby moczarowej, krzyżówki, łycki.

OC 5 - Staw w Nieżynie. Miejsce rozrodu żaby jeziorkowej.

OC 6 - Staw w Nieżynie. Miejsce rozrodu łabędzia niemego.

OC 7 - Oczko wodne w Nieżynie. Miejsce rozrodu żaby jeziorkowej i żaby moczarowej.

OC 8 - Śródpolne oczko koło Kolonii Byszewo. Miejsce rozrodu żaby jeziorkowej i żaby moczarowej.

OC 9 - Oczka wodne na południowy zachód od Unieradza. Miejsce rozrodu żaby moczarowej.

OC 10 - Jak wyżej – kolejne oczko wodne w tym kompleksie; miejsce rozrodu żaby moczarowej.

OC 11 - Oczko wodne na południowy zachód od Unieradza. Miejsce rozrodu żaby trawnej.

OC 12 - Oczka wodne na wschód od Morowa. Miejsce rozrodu żaby jeziorkowej i żaby moczarowej.

OC 13 - Stawy rybne w Marianówku – zbiorniki przepływowe przy ośrodku MONAR, na skraju lasu. Stanowiska rozrodu pliszki górskiej, pliszki siwej oraz ryb karpiowatych.

OC 14 - Helenówek – oczko śródleśne w zagłębieniu terenu, przylegające od północy i zachodu do lasu, od wschodu do nieużytków rolnych. Miejsce rozrodu żaby trawnej.

OC 15 - Dolina Dębosznicy – rozległy obszar dolinny o wysokich walorach przyrodniczych.

Zasady ochrony wynikające z przepisów

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (art. 3) oraz ustawą o lasach (art. 13), ochronie polegającej na zachowaniu w stanie naturalnym podlegają:

- śródpolne i śródleśne oczka wodne o powierzchni do 1 ha,
- torfowiska na gruntach rolnych i śródleśne,
- naturalne bagna i łąki położone na terenach śródleśnych.

W odniesieniu do tych obiektów zakazana jest ingerencja zakłócająca naturalne procesy i mogąca negatywnie wpłynąć na równowagę przyrodniczą lub ograniczyć różnorodność biologiczną. w szczególności nie należy:

- wykonywać prac melioracyjnych pogarszających stosunki wodne (zwłaszcza obniżających poziom wód),
- oddawać oczek wodnych w dzierżawę do celów rybackich, jeśli prowadzi to do niszczenia roślinności wodnej i przybrzeżnej oraz do zmian właściwości fizykochemicznych wód,
- niszczyć roślinności przybrzeżnej, zarośli i zadrzewień przywodnych,
- wykonywać w sąsiedztwie zrębów zupełnych,
- zalesiać łąk i muraw ciepłolubnych,
- zezwalać na eksploatację torfu.

Wnioski i wytyczne:

W granicach analizowanego terenu, z możliwości zabudowy i zmiany użytkowania należy wyłączyć wszystkie tereny, na których stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, oraz chronionych stanowisk flory. Część stanowisk nie wymaga ochrony poprzez całkowite wyłączenie danego obszaru

z zabudowy, w ich przypadku wystarczające jest zachowanie wokół terenów powierzchni biologicznie czynnej i wprowadzenie zakazu wycinki drzewostanu.

Wokół terenów występowania siedlisk chronionych (potwierdzonych ponownymi badaniami), należy wyznaczyć strefy buforowe przeznaczone pod zieleń ekologiczno-krajobrazową lub zieleń ogólnodostępną, zadaniem których będzie kompleksowe przejęcie presji rekreacyjno-wypoczynkowej, dla uniemożliwienia penetracji terenów cennych przyrodniczo. w maksymalnym stopniu, poprzez odpowiednie zapisy dokumentów planistycznych, należy chronić tereny łąk i ekosystemów wodnych. Tereny najcenniejsze pod kątem przyrodniczym powinny pozostawiać się niezabudowane, natomiast pozostałe tereny o wysokich walorach środowiskowych można przeznaczyć pod zieleń ekologiczno-krajobrazową lub zieleń ogólnodostępną, oraz poprzez mało intensywne formy zagospodarowania przestrzennego – np. zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zagrodową, o wysokim wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej oraz niskim wskaźniku powierzchni zabudowy.

Przed przystąpieniem do sporządzania projektu budowlanego w części dotychczas niezainwestowanej, na której stwierdzono występowanie elementów cennych przyrodniczo, należy przeprowadzić ponowną inwentaryzację przyrodniczą całego terenu objętego analizami, w celu określenia jego wartości przyrodniczych, jako podstawowych wytycznych do sposobu zagospodarowania poszczególnych jego fragmentów.

3.7 Fauna

Bezkręgowce

W gminie stwierdzono 103 taksony bezkręgowców, w tym 16 gatunków chronionych i 12 z czerwonych list. Dominują gatunki pospolite, związane głównie z łąkami, polami i nieużytkami. Fauna wodna występuje w podmokłych łąkach, oczkach śródpolnych oraz w ciekach Błotnicy i Dębosznicy. w zadrzewieniach i lasach spotyka się gatunki wilgociolubne i cieniolutne. Wyróżnia się cztery główne typy siedlisk: rzeki, małe zbiorniki wodne, pola i łąki, zadrzewienia i lasy. Błotnica i Dębosznica to wolno płynące cieki nizinne o mulistym dnie. Ze względu na zamulenie wód fauna jest mało zróżnicowana; dominują m.in. pijawki, pluskwiaki, chrząszcze i mięczaki. Śródpolne oczka wodne są płytkie, często z niedoborem tlenu. Żyją tu gatunki odporne na wysychanie, głównie pijawki, pluskwiaki, chrząszcze, muchówki i mięczaki. Na terenach rolniczych dominują gatunki ciepłolubne i wilgociolubne, najczęściej kosmopolityczne. Przeważają pająki, prostoskrzydłe, pluskwiaki, motyle i błonkoskrzydłe. w niewielkich lasach i zadrzewieniach występują gatunki cieniolutne, saprofagi i drapieżniki związane ze ściółką i drewnem. Dominują krocionogi, pająki, chrząszcze i mięczaki.

Łącznie na obszarze gminy wykazano 16 gatunków bezkręgowców prawnie chronionych, 12 gatunków z czerwonych list oraz 1 gatunek z listy Dyrektywy

Siedliskowej. Gatunki te zaliczane są do pospolicie występujących na obszarze Pomorza Zachodniego i w Polsce. Na szczególną uwagę zasługuje pająk tygrzyk paskowany. Jest to gatunek rzadki.

Tabela 8 Wykaz bezkręgowców wraz z podaniem statusu ochronnego wraz z wykazem stanowisk (źródło: *Waloryzacja gminy Siemysła*)

Lp.	Nazwa polska	Status ochronny	Wykaz st. poszczególnych gatunków, lokalizacja – miejscowość
1.	biegacz fioletowy	OG	Kompleks leśny 1,2 km na północ od Kolonii Charzyno.
2.	biegacz skórzasty	OG	Kompleks leśny 1,2 km na północ od Kolonii Charzyno.
3.	biegacz wręgaty	OG	1 km na północ od Charzyna.
4.	biegacz złoty	OG	Pola uprawne 1,5 km na zachód od wsi Niemierze; Pola uprawne na wschód od wsi Charzyno; pola uprawne przy wsi Kędrzyno; pola uprawne wokół PGR Kędrzyno; pola uprawne między wsiami: Byszewo i Nieżyn, pola uprawne 1 km na południe od wsi Białokury; pola uprawne 3 km na wschód od Siemysła;
5.	groszkówka pospolita	OG	Ciek Błotnica 1,5 km na południowy wschód od Niemierza; Jezioro Kamienica.
6.	<i>Pisidium amnicum</i>	OG	Jezioro Kamienica.
7.	<i>Pisidium nitidum</i>	OG	Ciek Błotnica 1,5 km na południowy wschód od Niemierza; Jezioro Kamienica.
8.	<i>Pisidium subtruncatum</i>	OG	Ciek Błotnica 1,5 km na południowy wschód od Niemierza.
9.	skójka malarska	OG	Jezioro Kamienica i Jezioro Trzynieć Mały.
10.	skójka zastrzona	OG	Jezioro Kamienica.
11.	ślimak winniczek	OG	Przy oczkach wodnych 0,7 km na południe od PGR Kędrzyno; podmokły teren wzdłuż Dębosznicy, na zachód od Siemysła.
12.	trzmiel gajowy	OG	1,2 km na południowy wschód od Niemierza.
13.	trzmiel kamiennik	OG	Przy kolonii Kędrzyno; przy jeziorze Kamienica.

14.	trzmiel rudy	OG	Przy kolonii Kędrzyno; Kompleks leśny na południowy-zachód od Trzynika.
15.	trzmiel ziemny	OG	1,2 km na południowy- wschód od Niemierza; przy oczkach wodnych 0,7 km na południe od PGR Kędrzyno; podmokły teren wzdłuż Dębosznicy, na zachód od Siemyśla; kompleks leśny na południowy zachód od Trzynika; Jezioro Kamienica; nieużytki rolne 0,5 km na południowy- zachód od Helenówka;
16.	tygrzyk paskowany	OG	Podmokły teren 1,5 km na południowy wschód od Siemyśla; podmokły teren 0,8 km na północny-zachód od Helenówka; nieużytki rolne 0,5 km na południowy zachód od Helenówka.

Kręgowce

Fauna kręgowców gminy Siemyśl obejmuje 84 gatunki. Najliczniejsze są ptaki (59,5%), następnie ssaki (20,2%). Ryb stwierdzono jedynie 7 gatunków (8,3%), podobnie jak płazów. Gady są wyjątkowo nieliczne (3,6%). w tekście zastosowano skróty określające status ochronny (m.in. PZ, PCZ, P, INT, OG, OGcz, OS, Ł).

Ichtiofauna

Badania prowadzono w ciekach (Błotnica, Dębosznica), 22 oczkach wodnych, mokradłach oraz jeziorach Trzynik Duży, Trzynik Mały i Kamienica. Łącznie stwierdzone ryby stanowią ok. 9% krajowej ichtiofauny. We wszystkich przebadanych wodach wykazano 7 gatunków ryb kostnych. Ze względu na podatność na zanieczyszczenia uznaje się je za cenne bioindykatory jakości środowiska.

Stwierdzone gatunki:

- **Jez. Kamienica** – leszcz, lin, szczupak, płoć, okoń
- **Jez. Trzynik Duży** – szczupak, lin, karaś
- **Jez. Trzynik Mały** – lin, karaś
- **Cieki (Błotnica, Dębosznica)** – kielb

Herpetofauna

Płazy

Płazy są kluczowymi wskaźnikami stanu środowiska i jednocześnie jedną z najbardziej zagrożonych grup kręgowców. w gminie stwierdzono 7 gatunków, co stanowi 39% krajowej batrachofauny i 8,2% wszystkich kręgowców gminy. Wszystkie są objęte ochroną gatunkową.

Gatunki te zasiedlają głównie śródpolne oczka wodne – jedno z najbardziej zagrożonych i chronionych siedlisk (m.in. RAMSAR, Konwencja o różnorodności biologicznej). z powodu małej liczby czystych zbiorników większość populacji

koncentruje się na kilku stanowiskach. Możliwe jest występowanie dodatkowych gatunków, zwłaszcza traszek, niewykrytych podczas dotychczasowych badań. Wskazane jest prowadzenie dalszych badań ilościowych i jakościowych.

W gminie obserwuje się duże wahania liczebności płazów, szczególnie żab, co wynika m.in. z niestabilnego poziomu wody w zbiornikach oraz ich zanieczyszczenia, głównie spływami z pól. Brak stref buforowych dodatkowo pogarsza warunki rozrodu i wpływa na zmienność populacji.

Tabela 9 Wykaz płazów w gminie Siemyśl wraz z lokalizacją stanowisk

(źródło: Waloryzacja gminy Siemyśl)

Lp.	Nazwa polska	PZ ²	Cz.L ²	Soch ²	Występowanie
1.	grzebiuszka ziemna	+	INT N	OG	UE-1 – stawy koło Byszewa.
2.	ropucha szara	+	INT N	OG	UE-2 – torfowisko przy kolonii Siemyśl; stawy – żwirownia koło Kędzyna; OC-1 - Zabłocie; OC-4 - staw w Charzynie.
3.	traszka zwyczajna	+	INT N	OG	Torfowisko w Kolonii Siemyśl – UE 2; OC-3 - stawy Niemierze.
4.	żaba jeziorkowa	+	INT N	OGcz	UE-1 – stawy koło Byszewa; OC-7 - stawy w Nierzynie; UE-2 – torfowisko przy kolonii Siemyśl; Oczka wodne koło Białokur; UE-3 – Trzynik; OC-12 - oczko śródpolne na zachód od Morowa; OC-5 - staw na północ od Nierzyna.
5.	żaba moczarowa	+	INT N	OG	UE-1- stawy na północ od Byszewa; UE-2 – torfowisko przy Kolonii Siemyśl; OC-12 - Morowo; OC-7 - staw na wschód od Nierzyna; oczka wodne koło kolonii Białokury; Świrownia koło Kędzyna; OC-3 - stawy koło Niemierza; OC-2 - śródpolne oczko wodne koło Niemierza; stawki śródpolne w Zabłociu; OC-4 - staw w Charzynie; OC-9 i OC-10 - oczka śródpolne w Unieradzu; UE-3 - Jezioro Trzynik; dolina Dębosznicy; mokradła śródpolne koło Siemyśla.

² **PZ** – (+) – występowanie w „Czerwonej księdze zwierząt Pomorza Szczecińskiego” Zyska, 1996, ze zmianami wprowadzonymi przez autora w 2001 r. – nie publikowanymi),

PCZ – Polska Czerwona Księga Zwierząt (Głowaciński, 2001 r.),

P – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (red. Głowaciński, 1992 r.),

INT – gatunki uznane za zagrożone w skali Europy lub Świata (czerwone listy, konwencje międzynarodowe),

N – gatunki uznane za zagrożone w skali Brandenburgii lub Meklemburgii,

Soch – status ochronny poszczególnych gatunków,

OG – gatunek objęty ochroną gatunkową,

OGcz – gatunek objęty częściową ochroną gatunkową,

OS – gatunek objęty ochroną strefową,

Ł – gatunek łowny.

6.	żaba śmieszka	+	INT N	OGcz	OC-1 - stawy w Zabłociu; UE-4 - Jezioro Kamienica.
7.	żaba trawna	+	INT N	OG	OC-11 - oczka wodne na południowy zachód od Unieradza; UE-4 – Jezioro Kamienica; dolina Dębosznicy.

Gady

Z 9 krajowych gatunków gadów w gminie stwierdzono 3 (33% krajowej herpetofauny), co stanowi 3,6% lokalnej fauny kręgowców. Najliczniejszy jest zaskroniec zwyczajny, występujący zwłaszcza przy jeziorach oraz w dolinie Dębosznicy. Dogodne warunki do bytowania mają tu również jaszczurka żyworodna i zwinka, korzystające z sieci cieków i podmokłych terenów.

Ochrona herpetofauny koncentruje się na zabezpieczaniu miejsc rozrodu, szczególnie w płytkich zbiornikach zagrożonych wahaniami poziomu wody i zanieczyszczeniami.

Tabela 10 Wykaz gadów w gminie Siemyśl wraz z lokalizacją stanowisk
(źródło: Waloryzacja gminy Siemyśl)

Lp.	Nazwa polska	PZ ²	Cz.L ²	Soch ²	Występowanie
1.	jaszczurka zwinka	+	N INT	OG	Wzdłuż silnie nasłonecznionych stoków rzeki Błotnicy, zwłaszcza w pobliżu lasów.
2.	jaszczurka żyworodna	+	N INT	OG	Dolina Dębosznicy na południe od Siemyśla.
3.	zaskroniec zwyczajny	+	N INT	OG	Dębosznica; UE-4 – Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynik.

Awifauna

W gminie Siemyśl stwierdzono 51 gatunków ptaków, z czego niemal wszystkie to gatunki lęgowe. Największą wartość przyrodniczą mają obszary wodno-błotne: jeziora, mokradła i doliny rzeczne.

Ptaki jezior

Jeziora Kamienica, Trzynik Duży i Trzynik Mały różnią się warunkami siedliskowymi, lecz wszystkie stanowią ważne miejsca lęgowe ptaków wodnych. Jezioro Kamienica, otoczone lasem bukowym, jest istotnym siedliskiem m.in. gągoła i nurogęsia; obserwowano tu również kanię czarną, jedyny gatunek wpisany do Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Trzynik Duży, z szerokim pasem szuwarów, sprzyja ptakom szuwarowym, natomiast Trzynik Mały jest siedliskiem lęgowym gągoła.

Śródpolne oczka wodne są ubogie w ptaki wodne, pełniąc głównie funkcję potencjalnych miejsc dla drobnych gatunków wróblowych oraz sporadycznie błotniaka stawowego.

Ptaki cieków wodnych

Uregulowane odcinki Błotnicy i Dębosznicy tworzą mozaikę podmokłych siedlisk sprzyjających gatunkom takim jak świerszczak, rokitniczka czy potrzos. Doliny rzek pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych.

Ptaki lasów

Lasy w gminie są nieliczne, lecz najcenniejsze kompleksy występują przy jeziorze Kamienica i w rejonie Trzynika Dużego. Mimo że część drzewostanów to młode monokultury sosnowe, obszary te są istotne dla wielu gatunków, m.in. dzięcioła dużego, nurogęsia, gągoła oraz kani czarnej.

W gminie odnotowano również rzadkie gatunki ptaków objęte ochroną i wpisane na czerwone listy.

Tabela 11 Wykaz najcenniejszych gatunków ptaków w gminie Siemyśl
(źródło: Waloryzacja gminy Siemyśl)

Lp.	Nazwa polska	PZ ²	Cz.L ²	Soch ²	Występowanie
1	błotniak stawowy	+	INT N	OG	UE-2 – Kolonia Siemyśl; UE-3 – Jezioro Trzynik.
2	bocian biały	+	INT N	OG	Niemierze, Kędrzyno, Nierzyn, Byszewo, Morowo, Siemyśl, Trzynik, Białokury.
3	brzeczka	+	INT N	OG	UE-1 – stawy w Byszewie.
4	czernica	+	INT	Ł	UE-2 – Kolonia Siemyśl; UE-4 – Jezioro Kamienica.
5	derkacz	+	INT N	OG	Łąka koło Charzyna.
6	drozd śpiewak	-	INT	OG	Las sosnowy nad Dębosznicą koło Trzynika.
7	dzięcioł czarny	+	INT	OG	UE-4 – las nad jeziorem Kamienica.
8	dzięcioł duży	-	INT	OG	Las koło Charzyna.
9	gągoł	+	PCZ INT N	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynik.
10	gęś gęgawa	-	-	Ł	UE-2 – torfowisko koło Siemyśla; UE-3 – Jezioro Trzynik.
11	głęb grzywacz	-	-	Ł	Las sosnowy na południowy zachód od Trzynika; las koło Charzyna; UE-4 – las nad jeziorem Kamienica.

12	głowienka	+	INT	Ł	UE-4 – Jezioro Kamienica.
13	kania czarna	+	INT N	OG OS	UE-4 – Jezioro Kamienica.
14	kos	-	INT	OG	Las w Dolinie Dębosznicy koło Trzynika; UE-4 – buczyna nad jeziorem Kamienica; zarośla na jeziorze Trzynik.
15	kowalik	-	INT	OG	Las w Trzyniku nad Dębosznicą; UE-4 – Jezioro Kamienica.
16	krakwa	+	INT N	OG	UE-2 – Kolonia Siemyśl;
17	Kruk	-	INT	OG	Las sosnowy nad Dębosznicą na południe od Trzynika; las na północny wschód od Byszewa.
18	krzyżówka	-	INT	Ł	UE-2 – torfowisko w Kolonii Siemyśl; UE-4 – Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynik; staw w Charzynie; UE-3 – Jezioro Dębica.
19	łabędź niemy	-	INT	OG	OC-6 - staw w Nierzynie; UE-4 – Jezioro Kamienica.
20	łozówka	+	INT N	OG	Torfowisko w Kolonii Siemyśl; Dolina Błotnicy; Dębosznica koło Świecia Kołobrzeskiego; podmokła łąka koło Nierzyna.
21	łyska	-	INT	Ł	Stawy koło Byszewa; UE-2 – Kolonia Siemyśl; żwirownia koło Kędrzyna; UE- 3 – Trzynik; UE-4 – Jezioro Kamienica; OC- 4 – staw w Charzynie.
22	muchołówka szara	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.
23	myszolów zwyczajny	-		OG	Las koło Charzyna; UE-4 – Jezioro Kamienica; las koło Trzynika nad Dębosznicą.
24	nurogęs	+	INT N	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.
25	pełzacz leśny	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.
26	perkoz dwuczuby	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynik.
27	pierwiosnek	-	INT	OG	Jezioro Trzynik; las sosnowy koło Trzynika nad Dębosznicą.
28	pliszka górska	+	INT	OG	Stawy rybne w Marianówku.
29	pliszka siwa	-	INT	OG	Stawy rybne w Marianówku; stawy koło Byszewa.
30	pliszka żółta	-	INT N	OG	Stawek koło Niemierza.

31	potrzeszcz	+	INT N	OG	Torfowisko koło Siemyśla; Dębosznicza koło Świecia Kołobrzeskiego; pola koło Siemyśla; OC-2 - śródpolne oczko wodne w Niemierzu; podmokła łąka w Niemierzu.
32	potrzos	-	INT	OG	Łłotnica; UE-1 – stawy w Byszewie; torfowisko koło Siemyśla;
33	ranuszek	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica; Jezioro Trzynik.
34	rokitniczka	+	INT N	OG	Podmokła łąka na północny zachód od Nierzyna.
35	rudzik	-	INT	OG	Las sosnowy nad Dębosznicą koło Trzynika; las koło Charzyna; UE-4 – buczyna nad jeziorem Kamienica.
36	sikora bogatka	-	INT	OG	Las w Trzyniku nad Dębosznicą;
37	sikora modra	-	INT	OG	Las w Trzyniku nad Dębosznicą; UE-4 – Jezioro Kamienica.
38	sikora uboga	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica; Jezioro Trzynik.
39	skowronek polny	-	INT	OG	UE-2 – Kolonia Siemyśl; pola koło Siemyśla; żwirownia koło Kędrzyna; śródpolne oczko wodne koło Niemierza.
40	strumieniówka	+	INT N	OG	Podmokła łąka na północny zachód od Nierzyna.
41	stryśyk	-	INT	OG	Las w Charzynie; UE-4 – buczyna nad jeziorem Kamienica.
42	świergotek drzewny	-	INT	OG	UE-2 – Kolonia Siemyśl; Świecie Kołobrzeskie-Dolina Dęboszniczy; łąki koło Niemierza; skraj lasu sosnowego na południowy zachód od Trzynika w Dolinie Dęboszniczy.
43	świergotek łąkowy	-	N	OG	Łąki nad Dębosznicą i Łłotnicą; stawek koło Niemierza.
44	świerszczak	-	INT	OG	Kolonia Siemysl; łąki przy Dęboszniczy; Świecie Kołobrzeskie nad Dębosznicą; łąki nad Łłotnicą; łąki na północny zachód od Nierzyna;
45	świstunka	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.
46	trznadel	-	INT	OG	Torfowisko koło Siemyśla; śródpolne oczko odne w Niemierzu; Dębosznicza koło Świecia Kołobrzeskiego; Świrownia w Kędrzynie.
47	wilga	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.

48	wodnik	+	INT	OG	UE-2 – Kolonia Siemyśl.
49	zaganiacz	-	INT	OG	Podmokła łąka koło Nierzyna.
50	zięba	-	INT	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynieć.
51	żuraw	+	INT N	OG	Śródpolne mokradła w Siemyślu; łąka koło Charzyna; UE-3 – Jezioro Trzynieć.

Teriofauna

W gminie Siemyśl stwierdzono tylko 13 gatunków ssaków na 102 występujących w Polsce. Spośród wykazanych gatunków tylko 4 znajdują się pod prawną ochroną gatunkową.

Tabela 12 Wykaz gatunków ssaków najcenniejszych, skrajnie zagrożonych i ginących stwierdzonych w gminie Siemyśl (źródło: Waloryzacja gminy Siemyśl)

Lp.	Nazwa polska	PZ	Cz.L	Soch	Występowanie
1.	badylarka	+	INT N	-	Pola koło Siemyśla.
2.	borsuk	+	INT N	Ł	Zabłocie.
3.	dzik	-	-	Ł	Łąki nad Dębosznicą; Unieradz dolina Błotnicy; Zabłocie; Byszewo.
4.	lis	-	-	Ł	Pola w Siemyślu; łąki nad Dębosznicą.
5.	mysz polna	-	INT N	-	Pola w Białokurach.
6.	nocek rudy	+	INT N	OG	UE-4 – Jezioro Kamienica.
7.	nornik północny	+	INT N	-	Łąki w okolicach Dębosznicy.
8.	piżmak	-	-	Ł	Okolice UE-4 – jeziora Kamienica; okolice UE- 3 – jeziora Trzynieć.
9.	ryjówka aksamitna	-	INT	OG	Dolina Dębosznicy.
10.	ryjówka malutka	-	INT	OG	Łąki Dębosznicy.
11.	rzęsorek rzeczek	+	INT N	OG	UE-4 - Jezioro Kamienica; UE-3 – Jezioro Trzynieć.

12.	sarna	-	INT	Ł	Łąki nad Dębosznicą; Unieradz dolina Błotnicy; Zabłocie; Byszewo; Charzyno.
13.	zając szarak	+	INT N	Ł	Pola w Białokurach.

Gatunki ekspansywne

Spośród obserwowanej fauny nie stwierdzono wzrostu liczebności lub ekspansji określonego gatunku.

Wnioski i wytyczne:

Sposób zagospodarowania przestrzennego obszaru opracowania powinien uwzględniać potrzeby występującej na nim fauny – zapewnić im miejsca schronienia, rozrodu i żerowania, czy też drożność szlaków migracyjnych poprzez pozostawienie możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej, zachowanie w formie zieleni urządzonej najwartościowszych siedlisk, ochronę starodrzewu, pozostawienia pasa zieleni wzdłuż rowów melioracyjnych, pozostawienie przestrzeni niezabudowanych wzdłuż rzek i linii brzegowej jezior, ciągów komunikacyjnych. Szczególnie przy rozważaniu dopuszczenia lokalizacji farm wiatrowych należy uwzględnić miejsca bytowania ptaków i nietoperzy, celem ograniczania kolizji pomiędzy wiatrakami a awifauną i chiropterofauną. Przed przystąpieniem do sporządzania projektu budowlanego należy przeprowadzić ponowną inwentaryzację przyrodniczą całego terenu objętego oddziaływaniem planowanej inwestycji, w celu określenia jego wartości przyrodniczych, w tym wykazania szlaków sezonowych wędrówek płazów i miejsc ich rozrodu. Wyniki tych inwentaryzacji powinny zostać uwzględnione w projekcie budowlanym, dla zachowania miejsc rozrodu płazów (włączenie ich do zieleni ekologiczno-krajobrazowej o ograniczonej penetracji) oraz szlaków ich migracji (np. przejścia pod drogami, itp.). Należy zabezpieczać wszelkie małe zbiorniki wodne, gdyż ich brak powoduje czasami zupełne wymarcie płazów na terenach ich pozbawionych.

3.8 Walory krajobrazowe

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Krajobraz kulturowy

W walory krajobrazowe miasta poza elementami przyrodniczymi wpisują się także walory kulturowe.

Rejestr zabytków

Wpis do rejestru zabytków zapewnia pełną ochronę prawną obiektu. Zabytki nieruchome mogą zostać wpisane do rejestru zarówno z urzędu, jak i na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym zabytek się znajduje. Do rejestru może zostać wpisane również otoczenie zabytku oraz jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna.

Wpis zabytków ruchomych dokonywany jest decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na wniosek właściciela lub – w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywozu za granicę – z urzędu.

Na terenie gminy Siemyśl ochroną rejestrową objęto łącznie 13 zabytków nieruchomych (w tym cztery stanowiska archeologiczne) oraz jedenaście zabytków ruchomych.

Obiekty nieruchome (13)

Kościoły wraz z otoczeniem (4):

1. Kościół filialny pw. św. Michała Archanioła w Unieradzu
2. Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Niemierzu
3. Kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela w Nieżynie
4. Kościół filialny pw. św. Kazimierza i św. Anny w Trzynieku

Parki dworskie (3):

1. Park dworski w Białokurach
2. Park dworski w Kędrzynie
3. Park dworski w Trzynieku

Stanowiska archeologiczne (4):

Najcenniejsze znaleziska kultury pradziejowej i historycznej, obejmujące pozostałości osadnictwa, cmentarzyska oraz relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Obiekty ruchome (11)

Zabytki sakralne stanowiące wyposażenie kościołów w Niemierzu, Siemyślu i Unieradzu. Wykaz znajduje się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie – Delegatura w Koszalinie. Zabytki te reprezentują sztukę późnego gotyku i baroku. Ich stan techniczny oceniany jest jako dobry i nie wymagają prac konserwatorskich.

Tabela 13 Zestawienie zabytków w rejestrze zabytków (źródło: Gmina Siemysł, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemysł Na Lata 2016 – 2019)

OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE					
I.p.	Miejscowość	Obiekt ochroniony		Rejestr zabytków	
1.	Niemierze	Kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z otoczeniem		Nr rej. A-1079 , Decyzja z dnia 08.11.1956r.	
2.	Nieżyn	Kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela (po obrysie murów obwodowych)		Nr rej. A-1089 Decyzja z dnia 08.11.1956r.	
3.	Unieradz	Kościół filialny p.w. św. Michała Archanioła wraz z otoczeniem		Nr rej. A-1077 Decyzja z dnia 22.09.1959r.	
4.	Trzynik	Kościół filialny p.w. św. Kazimierza i św. Anny (dawnej p.w. św. Kazimierza) po obrysie murów obwodowych		Nr rej. A-1090 Decyzja z dnia 09.04.1964r.	
CMENTARZE					
I.p.	Miejscowość	Obiekt ochroniony		Rejestr zabytków	
1.	Niemierze	Cmentarz przykościelny		Nr rej. A-1079 Decyzja z dnia 08.11.1956r.	
2.	Unieradz	Cmentarz przykościelny		Nr rej. A-1077 Decyzja z dnia 22.09.1959r.	
ZAŁOŻENIA PARKOWE					
I.p.	Miejscowość	Obiekt ochroniony		Rejestr zabytków	
1.	Białokury	Park dworski		Nr rej. 982 Decyzja z dnia 2.02.1978 r.	
2.	Kędrzyno	Park dworski		Nr rej. 1038 Decyzja z dnia 24.06.1978 r.	
3.	Trzynik	Park dworski		Nr rej. 923 Decyzja z dnia 11.12.1976 r.	
ZABYTKE ARCHEOLOGICZNE					
Lp.	Miejscowość	Jedn.	Numer AZP	waloryzacja	Rejestr zabytków
1.	Kędrzyno	1	17-14/121	W I	Nr rej. 747 , decyzja z dnia 25.07.1969r.
2.	Kędrzyno	3	17-14/123	W I	Nr rej. 748 z dnia 25.07.1969r.
3.	Mącznik	1	17-15/48	W I	Nr rej. 752 z dnia 25.07.1969r.
4.	Trzynik	1	18-15/180	W I	Nr rej. 760 z dnia 25.07.1969r.

Zabytki wyznaczone do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Wojewódzką ewidencję zabytków prowadzi Wojewódzki Konserwator Zabytków w formie kart ewidencyjnych (art. 22 ust. 2 ustawy). Do ujęcia w ewidencji wyznaczono z obszaru gminy 33 zabytki nieruchome, w tym kościoły, budynki mieszkalne i usługowe oraz historyczne parki i cmentarze.

W zakresie zabytków ruchomych wyznaczono 186 obiektów, będących wyposażeniem kościołów w Niemierzu, Siemysłu, Unieradzu, Charzynie i Trzyniku.

W grupie zabytków nieruchomych archeologicznych do ewidencji zakwalifikowano 325 stanowisk archeologicznych.

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt jest zobowiązany do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie kart adresowych zabytków nieruchomych. Ochronę obiektów ujętych w ewidencji uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 19 ust. 1).

Gminna ewidencja jest podstawą do opracowywania programów opieki nad zabytkami na szczeblu województwa, powiatu i gminy (art. 21). Rozpoznanie stanu zachowania i identyfikacja zagrożeń umożliwia podejmowanie działań mających na celu ochronę i niedopuszczanie do degradacji obiektów i ich otoczenia.

Architektura sakralna

Na terenie gminy Siemyśl znajdują się sześć kościołów stanowiących istotne dobro kulturowe gminy. Obiekty te charakteryzują się zróżnicowanymi walorami zabytkowymi, historycznymi i architektonicznymi:

1. Kościół filialny pw. św. Michała Archaniola w Unieradzu,
2. Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Niemierzu,
3. Kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela w Nieżynie,
4. Kościół filialny pw. św. Kazimierza i św. Anny w Trzynieku,
5. Kościół parafialny pw. św. Stanisława Kostki w Siemyślu,
6. Kościół filialny pw. św. Franciszka z Asyżu w Charzynie.

Architektura rezydencjonalna

Wśród dawnych siedzib właścicieli folwarków do czasów współczesnych zachowały się jedynie trzy budynki. Ze względu na przekształcenia dokonane w ciągu ostatnich 70 lat obiekty te różnią się stopniem zachowania wartości zabytkowych, jednak nadal stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego gminy:

1. Dwór w Trzynieku,
2. Dwór w Marianówku (Wszemierzyce),
3. Pałac w Siemyślu.

Założenia parkowe

Spośród historycznych założeń folwarcznych na terenie gminy zachowały się cztery parki będące świadectwem rozwoju dawnych siedzib ziemiańskich. w części przetrwały elementy historycznego drzewostanu, natomiast pierwotne kompozycje parkowe uległy znacznym przekształceniom. Parki te posiadają zarówno wartość historyczną, jak i krajobrazową:

1. Park dworski w Trzyniku,
2. Park dworski w Kędrzynie,
3. Park dworski w Białokurach,
4. Park dworski w Marianówku.

Zasady ochrony planistycznej

Wszelkie działania prowadzone w obrębie wymienionych obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego powinny znaleźć odzwierciedlenie w **miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego** poszczególnych miejscowości oraz w **Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami**.

Wszystkie wymienione elementy ujęto w **kartach Gminnej Ewidencji Zabytków**

Tabela 14 Zestawienie zabytków w gminnej ewidencji zabytków (źródło: Gmina Siemyśl, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemyśl Na Lata 2016 – 2019)

L.p.	GMINA	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	NR	OBIEKT
1	Siemyśl	Białokury		1	Park dworski- II poł. XIX w.
2	Siemyśl	Białokury		1	Magazyn – dawny spichlerz folwarczny – mur. pocz. XX w.
3	Siemyśl	Białokury		1	Magazyn folwarczny –mur. pocz. XX w.
4	Siemyśl	Białokury		4	Budynek mieszkalny - mur. ok. 1920 r.
5	Siemyśl	Białokury		11	Budynek mieszkalny - dawna szkoła - mur. ok. 1910 r.
6	Siemyśl	Białokury		14	Budynek mieszkalny - mur. XIX/XX w.
7	Siemyśl	Białokury		21	Stodoła –szachulcowy 3 ćwierć XIX w.
8	Siemyśl	Białokury			Stacja transformatorowa I – centrum wsi , mur. pocz. XX w.
9	Siemyśl	Białokury			Stacja transformatorowa II – kolonia, mur. pocz. XX w.
10	Siemyśl	Białokury			Budynek gospodarczy- dawna kuźnia, mur. 3 ćw. XIX w.
11	Siemyśl	Byszewo		5	Budynek mieszkalny - mur. ok. 1910 r.
12	Siemyśl	Byszewo		21	Budynek mieszkalny - mur. ok. 1910 r.
13	Siemyśl	Byszewo		22	Zagroda: Obora, 2 Stodoły – mur. pocz. XX w.
14	Siemyśl	Byszewo		27	Budynek mieszkalny - mur. pocz. XX w.
15	Siemyśl	Byszewo			Cmentarz ewangelicki poł. XIX w.
16	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	22	Kościół p.w. św. Franciszka z Asyżu (wraz z ogrodzeniem) mur., połowa XIX w.

17	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	22	Cmentarz ewangelicki przykościelny - połowa XIX w.
18	Siemyśl	Charzyno	ul. Polna	1	Świetlica wiejska -dawna szkoła- murowany 4 ćwierć XIX w.
19	Siemyśl	Charzyno	ul. Szkolna	16	Budynek gospodarczy -dawna kuźnia- murowany, pocz. XX w.
20	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	14	Budynek mieszkalny – dawna poczta – mur. , 30-te lata XX w.
21	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	11	Budynek mieszkalny i sklep – mur., 4 ćwierć XIX w.
22	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	13	Budynek mieszkalny – mur. ok. 1910 r.
23	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	16	Kaplica cmentarna– mur., XIX/XX w.
24	Siemyśl	Charzyno	ul. Wojska Polskiego	16	Cmentarz ewangelicki - XIX/XX w.
25	Siemyśl	Izdebno		2	Stodoła – mur., 1934 r.
26	Siemyśl	Izdebno		9	Stodoła – szachulcowy, 4 ćwierć XIX w.
27	Siemyśl	Kędrzyno			Park dworski – II poł. XIX w.
28	Siemyśl	Kędrzyno			Cmentarz Ewangelicki I- XIX w.
29	Siemyśl	Kędrzyno			Cmentarz Ewangelicki II - XIX w.
30	Siemyśl	Morowo		1	Budynek mieszkalny – mur. ok. 1910 r.
31	Siemyśl	Morowo			Cmentarz ewangelicki – II poł. XIX w.
32	Siemyśl	Niemierze		18	Kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z otoczeniem – mur., XIV-XVI w.
33	Siemyśl	Niemierze		18	cmentarz ewangelicki przykościelny – II poł. XIX w.
34	Siemyśl	Niemierze		1	Budynek mieszkalny – mur. ok. 1912 r.
35	Siemyśl	Niemierze		5	Budynek mieszkalny – mur. koniec XIX w.
36	Siemyśl	Niemierze		7	Budynek mieszkalny – mur. XIX/XX w.
37	Siemyśl	Niemierze		9	Zagroda: Budynek mieszkalny – mur. 4 ćwierć XIX w. Obora - mur., pocz. XX w. Stodoła – szachulcowy, 4 ćw. XIX w. Stajnia - mur., pocz. XX w.
38	Siemyśl	Niemierze		20	Budynek mieszkalny – mur. , XIX w.
39	Siemyśl	Niemierze		13	Budynek mieszkalny – mur., koniec XIX w.
40	Siemyśl	Niemierze		1	Budynek mieszkalny – dawny wiatrak holenderski - murowany pocz. XX w.
41	Siemyśl	Niemierze			Stacja transformatorowa- mur. pocz. XX w.
42	Siemyśl	Niemierze			Cmentarz ewangelicki - pocz. XX w.
43	Siemyśl	Nieżyn		22	Kościół filialny p.w. św. Jana Chrzcziciela- mur., XII w.- XVII w.- XIX w.
44	Siemyśl	Nieżyn		22	Cmentarz ewangelicki wraz z murem kościelnym- XVII w.
45	Siemyśl	Nieżyn		18	Budynek mieszkalny – dawna zlewnia mleka, mur., pocz. XX w.

46	Siemyśl	Nieżyn		17	Budynek mieszkalny -dawna szkoła-mur., pocz. XX w.
47	Siemyśl	Nieżyn		14a	Budynek mieszkalny - dawna kaplica ewangelicka- murowany, koniec XIX w.
48	Siemyśl	Nieżyn		14a	Cmentarz ewangelicki – II poł. XIX w.
49	Siemyśl	Nieżyn		15	Budynek mieszkalny – mur., koniec XIX w.
50	Siemyśl	Nieżyn		27	Budynek mieszkalny – mur., koniec XIX w.
51	Siemyśl	Nieżyn		32	Zagroda: Budynek mieszkalny, Obora – mur., XIX/XX w.
52	Siemyśl	Nieżyn		40	Budynek mieszkalny – mur., pocz. XX w.
53	Siemyśl	Nieżyn		41	Budynek mieszkalny – mur., ok. 1910 r.
54	Siemyśl	Siemyśl	ul. Kościelna	1	Kościół parafialny p.w. św. Stanisława Kostki – mur., 1866 r.
55	Siemyśl	Siemyśl	ul. Kościelna	1	Cmentarz przykościelny – II poł. XIX w.
56	Siemyśl	Siemyśl	ul. Kołobrzeska	1	Budynek mieszkalny - dawny młyn – mur., 4 ćwierć XIX w.
57	Siemyśl	Siemyśl	ul. Kołobrzeska	5	Budynek mieszkalny – dawna zlewnia mleka, mur., pocz. XX w.
58	Siemyśl	Siemyśl	ul. Ogrodowa	20	Kaplica cmentarna – mur., koniec XIX w.
59	Siemyśl	Siemyśl	ul. Ogrodowa	20	Cmentarz ewangelicki z ogrodzeniem i bramą główną - koniec XIX w.
60	Siemyśl	Siemyśl	ul. Polna	7	Budynek mieszkalny – mur., ok. 1910 r.
61	Siemyśl	Siemyśl	ul. Szkolna	6	Budynek mieszkalny – dawna poczta – mur., ok. 1920 r.
62	Siemyśl	Siemyśl	ul. Szkolna	7	Sala wiejska – mur., ok. 1910 r.
63	Siemyśl	Siemyśl	ul. Szkolna	21	Gminny Ośrodek Kultury - dawny dwór, mur., 1863 r.
64	Siemyśl	Siemyśl	ul. Szkolna	36	Zagroda: Budynek mieszkalny, Obora – mur., koniec XIX w.
65	Siemyśl	Siemyśl	ul. Szkolna	40	Budynek mieszkalny – mur., koniec XIX w.
66	Siemyśl	Siemyśl	ul. Kołobrzeska		Stacja transformatorowa- mur. pocz. XX w.
67	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		7	Budynek mieszkalny – mur., ok. 1910 r.
68	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		8	Zlewnia mleka – mur., ok. 1910 r.
69	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		18	Budynek mieszkalny wraz ze sklepem– dawna szkoła – mur., 20 te lata XX w.
70	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		20	Budynek mieszkalny – mur., pocz. XX w.
71	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		26	Budynek mieszkalny - dawny dom młynarza– mur., 3 ćw. XIX w.
72	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		36	Budynek mieszkalny – mur., pocz. XX w.
73	Siemyśl	Świecie Kołobrzeskie		37	Budynek mieszkalny – mur., pocz. XX w.
74	Siemyśl	Trzynik		7	Kościół filialny p.w. św. Kazimierza i św. Anny – mur., poł. XIX w.
75	Siemyśl	Trzynik		7	Cmentarz ewangelicki przykościelny – II poł. XVIII w.
76	Siemyśl	Trzynik		1	Park dworski – 4 ćwierć XIX w.

77	Siemyśl	Trzynik		1	Budynek mieszkalny – dawny dwór – 4 ćwierć XIX w.
78	Siemyśl	Trzynik		2	Budynek mieszkalny – dawna rządcówka – mur./szachulc., koniec XIX w.
79	Siemyśl	Trzynik		3	Budynek mieszkalny- dawny magazyn folwarczny–szachulc., koniec XIXw.
80	Siemyśl	Trzynik		3	Obora folwarczna I– mur., 1902 r.
81	Siemyśl	Trzynik		2a	Relikty dawnej wozowni – mur./szachulcowy, ok. 1910 r.
82	Siemyśl	Trzynik		3	Gorzelnia folwarczna – mur. 1881 r.
83	Siemyśl	Trzynik		3	Obora folwarczna– mur., koniec XIX w.
84	Siemyśl	Trzynik		3	Stodoła folwarczna– mur., koniec XIX w.
85	Siemyśl	Trzynik		19	Świetlica wiejska – dawna szkoła – mur., ok. 1910 r.
86	Siemyśl	Trzynik		18	Budynek mieszkalny – dawne dwojaki folwarczne- ok. 1938 r.
87	Siemyśl	Unieradz		1	Kościół filialny p.w. św. Michała Archanioła wraz z otoczeniem– mur., XIII w.
88	Siemyśl	Unieradz		1	Cmentarz ewangelicki wraz z murem kościelnym - pocz. XIX w.
89	Siemyśl	Unieradz		9	Budynek mieszkalny - dawna szkoła – mur., pocz. XX w.
90	Siemyśl	Wszemierzyce (Marianówek)		1	Ośrodek rehabilitacyjny Monar – dawny dwór – mur., koniec XIX w.
91	Siemyśl	Wszemierzyce (Marianówek)		1	Budynek gospodarczy – dawny czworak folwarczny– mur., koniec XIX w.
92	Siemyśl	Wszemierzyce (Marianówek)		1	Park dworski , koniec XIX w.

Zabytki archeologiczne

Obszar gminy Siemyśl charakteryzuje się bardzo wysoką wartością archeologiczną, związaną z ciągłością osadnictwa od epoki kamienia po okres nowożytny. Najstarsze ślady działalności człowieka datowane są na około 10 000 lat p.n.e., a preferowane lokalizacje osadnicze koncentrowały się w pradolinach Błotnicy i Dębosznicy oraz na terenach nizinnych. Na terenie gminy zidentyfikowano łącznie 329 stanowisk archeologicznych, reprezentujących wszystkie główne fazy rozwoju kulturowego Pomorza.

Najliczniej udokumentowane są ślady osadnictwa z epoki kamienia, neolitu, epoki brązu i kultury łużyckiej, a także z okresu wpływów rzymskich. Szczególnie bogaty jest materiał z okresu wczesnego średniowiecza, kiedy rozwój sieci osadniczej związany był z ośrodkiem grodowym w Kołobrzegu. w rejonach współczesnych miejscowości – m.in. Charzyno, Niemierze, Unieradz, Świecie Kołobrzeskie, Morowo, Siemyśl i Trzynik – występują liczne skupiska dawnych zespołów osadniczych.

Do najcenniejszych obiektów należą cztery wczesnośredniowieczne stanowiska o charakterze obronnym: grodziska w Kędrzynie, Mączniku i Trzyniku oraz osada w Kędrzynie, objęte ochroną konserwatorską. Stanowią one jedne z najstarszych grodów w dorzeczu Parsęty (VII–VIII w.) i dokumentują rozwój struktur terytorialnych oraz przekształcenia osadnictwa słowiańskiego.

Dziedzictwo archeologiczne gminy Siemyśl ma wysoką wartość poznawczą i kulturową, a zachowane stanowiska wymagają ochrony, zwłaszcza w kontekście planowania przestrzennego. Ich właściwe zabezpieczenie oraz promocja mogą przyczynić się do wzrostu świadomości lokalnej społeczności i zachowania najcenniejszych elementów historycznego krajobrazu kulturowego.

Tabela 15 Wykaz stanowisk archeologicznych (źródło: *Gmina Siemyśl, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemyśl Na Lata 2016 – 2019*)

L. P	MIEJSCOWOŚĆ	JEDNOSTKA	NUMER AZP	WALORYZACJA
1	Charzyno	4	16-15/72	W III
2	Charzyno	5	16-15/73	W III
3	Charzyno	6	16-15/74	W III
4	Charzyno	7	16-15/75	W III
5	Charzyno	8	16-15/76	W III
6	Charzyno	10	16-15/78	W III
7	Charzyno	12	16-15/80	W III
8	Charzyno	13	16-15/81	W III
9	Charzyno	14	16-15/82	W III
10	Charzyno	18	16-15/86	W III
11	Charzyno	20	16-15/88	W III
12	Charzyno	21	16-15/89	W III
13	Charzyno	22	16-15/91	W III
14	Charzyno	25	16-15/94	W III
15	Charzyno	26	16-15/95	W III
16	Charzyno	27	16-15/96	W III
17	Charzyno	30	16-15/99	W III
18	Charzyno	32	16-15/101	W III
19	Charzyno	33	16-15/102	W III
20	Charzyno	34	16-15/103	W III
21	Charzyno	35	16-15/104	W III
22	Charzyno	36	16-15/105	W III
23	Charzyno	37	16-15/106	W III
24	Charzyno	38	16-15/107	W III
25	Charzyno	39	16-15/108	W III
26	Charzyno	41	16-15/110	W III
27	Charzyno	42	16-15/111	W III
28	Charzyno	43	16-15/112	W III

29	Charzyno	44	16-15/113	W III
30	Charzyno	46	16-15/115	W III
31	Charzyno	49	16-15/118	W III
32	Charzyno	50	16-15/119	W III
33	Charzyno	51	16-15/120	W III
34	Charzyno	53	16-15/122	W III
35	Grabowo	1	16-15/123	W III
36	Niemierze	2	16-15/124	W III
37	Niemierze	4	16-15/126	W III
38	Niemierze	5	16-15/127	W III
39	Niemierze	6	16-15/128	W III
40	Niemierze	7	16-15/129	W III
41	Niemierze	9	16-15/131	W III
42	Niemierze	10	16-15/132	W III
43	Niemierze	11	16-15/133	W III
44	Niemierze	14	16-15/137	W III
45	Niemierze	15	16-15/138	W III
46	Niemierze	17	16-15/140	W III
47	Niemierze	18	16-15/141	W III
48	Niemierze	19	16-15/142	W III
49	Niemierze	20	16-15/143	W III
50	Niemierze	21	16-15/144	W III
51	Niemierze	22	16-15/145	W III
52	Niemierze	23	16-15/146	W III
53	Niemierze	24	16-15/147	W III
54	Niemierze	25	16-15/148	W III
55	Niemierze	26	16-15/149	W III
56	Paprocie	3	17-14/29	W III
57	Paprocie	4	17-14/30	W III
58	Paprocie	6	17-14/32	W III
59	Paprocie	10	17-14/36	W III
60	Paprocie	11	17-14/37	W III
61	Paprocie	17	17-14/43	W III
62	Paprocie	19	17-14/45	W III
63	Paprocie	23	17-14/49	W III
64	Byszewo	2	17-14/52	W I
65	Byszewo	3	17-14/53	W III
66	Byszewo	4	17-14/54	W III

67	Byszewo	6	17-14/56	W III
68	Byszewo	9	17-14/59	W III
69	Byszewo	10	17-14/60	W III
70	Byszewo	11	17-14/61	W III
71	Byszewo	12	17-14/62	W III
72	Byszewo	13	17-14/63	W III
73	Byszewo	14	17-14/64	W III
74	Byszewo	15	17-14/65	W III
75	Byszewo	16	17-14/66	W III
76	Byszewo	17	17-14/67	W III
77	Byszewo	18	17-14/68	W III
78	Byszewo	19	17-14/69	W III
79	Byszewo	20	17-14/70	W III
80	Byszewo	21	17-14/70A	W III
81	Byszewo	22	17-14/71	W III
82	Byszewo	23	17-14/72	W III
83	Byszewo	24	17-14/73	W III
84	Byszewo	25	17-14/74	W III
85	Byszewo	26	17-14/75	W III
86	Byszewo	27	17-14/76	W III
87	Byszewo	28	17-14/77	W III
88	Wędzice	1	17-14/80	W III
89	Wędzice	2	17-14/81	W III
90	Wędzice	4	17-14/82	W III
91	Wędzice	5	17-14/83	W III
92	Wędzice	6	17-14/84	W III
93	Wędzice	7	17-14/85	W III
94	Kędrzyno	5	17-14/87	W III
95	Kędrzyno	6	17-14/88	W III
96	Kędrzyno	7	17-14/89	W III
97	Kędrzyno	8	17-14/90	W III
98	Kędrzyno	10	17-14/92	W III
99	Kędrzyno	11	17-14/93	W III
100	Kędrzyno	12	17-14/94	W III
101	Kędrzyno	13	17-14/95	W III
102	Kędrzyno	15	17-14/97	W III
103	Kędrzyno	16	17-14/98	W III
104	Kędrzyno	17	17-14/99	W III

105	Kędrzyno	18	17-14/100	W II
106	Kędrzyno	19	17-14/101	W III
107	Kędrzyno	20	17-14/102	W III
108	Kędrzyno	21	17-14/103	W III
109	Kędrzyno	4	17-14/104	W III
110	Kędrzyno	22	17-14/105	W III
111	Kędrzyno	23	17-14/106	W III
112	Kędrzyno	24	17-14/107	W III
113	Kędrzyno	25	17-14/108	W III
114	Kędrzyno	27	17-14/110	W III
115	Kędrzyno	28	17-14/111	W III
116	Kędrzyno	29	17-14/112	W III
117	Kędrzyno	30	17-14/113	W III
118	Kędrzyno	31	17-14/114	W III
119	Kędrzyno	32	17-14/115	W III
120	Kędrzyno	33	17-14/116	W III
121	Kędrzyno	34	17-14/117	W III
122	Kędrzyno	35	17-14/118	W III
123	Kędrzyno	1	17-14/121	W I
124	Kędrzyno	2	17-14/122	W II
125	Kędrzyno	3	17-14/123	W I
126	Morowo	14	17-14/124	W II
127	Morowo	15	17-14/125	W II
128	Morowo	16	17-14/126	W III
129	Morowo	17	17-14/127	W III
130	Morowo	18	17-14/128	W III
131	Morowo	19	17-14/129	W III
132	Morowo	21	17-14/131	W III
133	Świecie Kołobrzesckie	22	17-14/132	W III
134	Świecie Kołobrzesckie	24	17-14/134	W III
135	Świecie Kołobrzesckie	26	17-14/136	W III
136	Świecie Kołobrzesckie	27	17-14/137	W III
137	Świecie Kołobrzesckie	28	17-14/138	W III
138	Świecie Kołobrzesckie	30	17-14/140	W I
139	Świecie Kołobrzesckie	31	17-14/141	W III
140	Świecie Kołobrzesckie	33	17-14/143	W III
141	Świecie Kołobrzesckie	34	17-14/144	W III
142	Świecie Kołobrzesckie	35	17-14/145	W III

143	Świecie Kołobrzeskie	36	17-14/146	W III
144	Świecie Kołobrzeskie	37	17-14/147	W III
145	Świecie Kołobrzeskie	39	17-14/149	W III
146	Paprocie	1	17-15/1	W III
147	Paprocie	2	17-15/2	W III
148	Niemierze	28	17-15/4	W III
149	Niemierze	29	17-15/5	W III
150	Niemierze	30	17-15/6	W III
151	Niemierze	31	17-15/7	W III
152	Niemierze	32	17-15/8	W III
153	Niemierze	33	17-15/9	W III
154	Niemierze	34	17-15/10	W III
155	Niemierze	35	17-15/11	W III
156	Niemierze	36	17-15/12	W III
157	Niemierze	37	17-15/13	W III
158	Niemierze	38	17-15/14	W III
159	Niemierze	39	17-15/15	W III
160	Charzyno	54	17-15/16	W III
161	Charzyno	55	17-15/17	W III
162	Charzyno	56	17-15/18	W III
163	Charzyno	57	17-15/19	W III
164	Charzyno	58	17-15/20	W III
165	Charzyno	59	17-15/21	W III
166	Charzyno	60	17-15/22	W III
167	Charzyno	61	17-15/23	W III
168	Charzyno	62	17-15/24	W III
169	Charzyno	63	17-15/25	W III
170	Charzyno	64	17-15/26	W III
171	Charzyno	65	17-15/27	W III
172	Charzyno	66	17-15/28	W III
173	Charzyno	67	17-15/29	W III
174	Charzyno	68	17-15/30	W III
175	Charzyno	69	17-15/31	W III
176	Byszewo	1	17-15/47	W III
177	Mączynik	1	17-15/48	W I
178	Nieżyn	2	17-15/49	W II
179	Nieżyn	3	17-15/50	W III
180	Nieżyn	4	17-15/51	W III

181	Nieżyn	5	17-15/52	W III
182	Nieżyn	6	17-15/53	W III
183	Nieżyn	7	17-15/54	W III
184	Nieżyn	8	17-15/55	W III
185	Nieżyn	9	17-15/56	W III
186	Nieżyn	10	17-15/57	W III
187	Nieżyn	11	17-15/58	W III
188	Nieżyn	12	17-15/59	W III
189	Nieżyn	13	17-15/60	W III
190	Nieżyn	14	17-15/61	W III
191	Nieżyn	15	17-15/62	W III
192	Nieżyn	16	17-15/63	W III
193	Nieżyn	17	17-15/64	W III
194	Nieżyn	18	17-15/65	W III
195	Nieżyn	19	17-15/66	W III
196	Nieżyn	20	17-15/67	W III
197	Nieżyn	21	17-15/68	W III
198	Nieżyn	22	17-15/69	W III
199	Nieżyn	23	17-15/70	W III
200	Unieradz	1	17-15/81	W II
201	Unieradz	2	17-15/82	W II
202	Unieradz	3	17-15/83	W II
203	Unieradz	4	17-15/84	W III
204	Unieradz	5	17-15/85	W III
205	Unieradz	6	17-15/86	W III
206	Unieradz	7	17-15/87	W III
207	Unieradz	8	17-15/88	W III
208	Unieradz	9	17-15/89	W III
209	Unieradz	10	17-15/90	W III
210	Unieradz	11	17-15/91	W III
211	Unieradz	12	17-15/92	W III
212	Unieradz	13	17-15/93	W III
213	Unieradz	14	17-15/94	W III
214	Unieradz	15	17-15/95	W III
215	Unieradz	16	17-15/96	W III
216	Siemyśl	41	17-15/106	W III
217	Siemyśl	42	17-15/107	W III
218	Siemyśl	43	17-15/108	W III

219	Siemyśl	44	17-15/109	W III
220	Siemyśl	45	17-15/110	W III
221	Siemyśl	46	17-15/111	W III
222	Świecie Kołobrzeskie	2	18-14/13	W III
223	Świecie Kołobrzeskie	3	18-14/14	W III
224	Świecie Kołobrzeskie	4	18-14/15	W III
225	Świecie Kołobrzeskie	5	18-14/16	W III
226	Świecie Kołobrzeskie	7	18-14/18	W III
227	Świecie Kołobrzeskie	8	18-14/19	W III
228	Świecie Kołobrzeskie	9	18-14/20	W II
229	Świecie Kołobrzeskie	10	18-14/21	W III
230	Świecie Kołobrzeskie	11	18-14/22	W III
231	Świecie Kołobrzeskie	13	18-14/24	W III
232	Świecie Kołobrzeskie	14	18-14/25	W III
233	Świecie Kołobrzeskie	15	18-14/26	W III
234	Świecie Kołobrzeskie	16	18-14/27	W III
235	Świecie Kołobrzeskie	17	18-14/28	W III
236	Świecie Kołobrzeskie	18	18-14/29	W III
237	Świecie Kołobrzeskie	19	18-14/30	W III
238	Świecie Kołobrzeskie	21	18-14/32	W III
239	Morowo	5	18-14/35	W II
240	Morowo	6	18-14/36	W III
241	Morowo	8	18-14/38	W III
242	Morowo	9	18-14/39	W III
243	Morowo	10	18-14/40	W III
244	Morowo	12	18-14/42	W III
245	Morowo	13	18-14/43	W III
246	Siemyśl	41	18-14/44	W III
247	Siemyśl	42	18-14/45	W III
248	Siemyśl	43	18-14/46	W III
249	Siemyśl	44	18-14/47	W III
250	Siemyśl	45	18-14/48	W III
251	Siemyśl	46	18-14/49	W III
252	Siemyśl	47	18-14/50	W III
253	Siemyśl	48	18-14/51	W III
254	Białokury	13	18-14/52	W I
255	Białokury	14	18-14/53	W III
256	Białokury	15	18-14/54	W III

257	Białokury	16	18-14/55	W III
258	Białokury	19	18-14/58	W III
259	Białokury	20	18-14/59	W III
260	Białokury	22	18-14/61	W III
261	Białokury	23	18-14/62	W III
262	Białokury	24	18-14/63	W III
263	Siemyśl	7	18-15/7	W III
264	Siemyśl	8	18-15/8	W III
265	Siemyśl	9	18-15/9	W III
266	Siemyśl	10	18-15/10	W III
267	Siemyśl	11	18-15/11	W III
268	Siemyśl	12	18-15/12	W III
269	Siemyśl	13	18-15/13	W III
270	Siemyśl	14	18-15/14	W III
271	Siemyśl	15	18-15/15	W III
272	Siemyśl	16	18-15/16	W III
273	Siemyśl	17	18-15/17	W III
274	Siemyśl	18	18-15/18	W III
275	Siemyśl	19	18-15/19	W III
276	Siemyśl	20	18-15/20	W III
277	Siemyśl	21	18-15/21	W III
278	Siemyśl	22	18-15/22	W III
279	Siemyśl	23	18-15/23	W III
280	Siemyśl	24	18-15/24	W III
281	Siemyśl	25	18-15/25	W III
282	Siemyśl	26	18-15/26	W III
283	Siemyśl	27	18-15/27	W III
284	Siemyśl	28	18-15/28	W III
285	Siemyśl	29	18-15/29	W III
286	Siemyśl	30	18-15/30	W II
287	Siemyśl	31	18-15/31	W III
288	Siemyśl	32	18-15/32	W III
289	Siemyśl	33	18-15/33	W III
290	Siemyśl	34	18-15/34	W III
291	Siemyśl	35	18-15/35	W III
292	Siemyśl	36	18-15/36	W III
293	Siemyśl	37	18-15/37	W III
294	Siemyśl	38	18-15/38	W III

295	Siemyśl	39	18-15/39	W III
296	Siemyśl	40	18-15/40	W III
297	Wątle Błota	1	18-15/41	W III
298	Wątle Błota	2	18-15/42	W III
299	Wątle Błota	3	18-15/43	W III
300	Wątle Błota	4	18-15/44	W III
301	Wątle Błota	5	18-15/45	W III
302	Wątle Błota	6	18-15/46	W III
303	Izdebno	1	18-15/47	W III
304	Izdebno	2	18-15/48	W III
305	Wszemierzyce	1	18-15/52	W III
306	Wszemierzyce	2	18-15/53	W III
307	Wszemierzyce	3	18-15/54	W III
308	Wszemierzyce	4	18-15/55	W III
309	Wszemierzyce	5	18-15/56	W III
310	Białokury	1	18-15/57	W III
311	Białokury	2	18-15/58	W III
312	Białokury	3	18-15/59	W III
313	Białokury	4	18-15/60	W III
314	Białokury	5	18-15/61	W III
315	Białokury	6	18-15/62	W III
316	Białokury	7	18-15/63	W III
317	Białokury	8	18-15/64	W III
318	Białokury	9	18-15/65	W III
319	Białokury	10	18-15/66	W III
320	Białokury	11	18-15/67	W III
321	Białokury	12	18-15/68	W III
322	Trzynik	5	18-15/107	W III
323	Trzynik	6	18-15/108	W III
324	Trzynik	7	18-15/109	W III
325	Trzynik	8	18-15/110	W III
326	Trzynik	9	18-15/111	W III
327	Trzynik	10	18-15/112	W III
328	Trzynik	11	18-15/113	W III
329	Trzynik	1	18-15/180	W I

Na terenie gminy wszystkie stanowiska archeologiczne podlegają ochronie konserwatorskiej, realizowanej w strefach w i i w II. Nie wyznaczono dotychczas

strefy w III. Natomiast zróżnicowana wartość zabytków archeologicznych stanowi podstawę do określenia form i warunków ich ochrony również w ramach tej kategorii:

Strefa „W I” – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Obejmuje stanowiska wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w ewidencji Urzędu Ochrony Zabytków. w strefie obowiązuje całkowity zakaz działalności inwestycyjnej i wszelkich prac ziemnych.

Rygory obowiązujące w strefie „W I”:

- zakaz prowadzenia prac inżynierskich, budowlanych i ziemnych (m.in. kopanie studni, melioracje, karczowanie i nasadzenia drzew),
- obowiązek zachowania istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem wpisanym do rejestru,
- obowiązek uzyskania szczegółowych wytycznych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przed podjęciem jakichkolwiek działań wynikających ze sposobu użytkowania terenu.

Strefa „W II” – częściowej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje stanowiska o wysokiej wartości poznawczej, ujęte w ewidencji Urzędu Ochrony Zabytków. Dopuszcza się inwestowanie, pod warunkiem spełnienia rygorów konserwatorskich.

Rygory obowiązujące w strefie „W II”:

- zachowanie stanowiska ujętego w ewidencji,
- obowiązek uzgadniania i opiniowania wszelkich prac inżynierskich i budowlanych przez Urząd Ochrony Zabytków,
- konieczność występowania o wytyczne przed rozpoczęciem jakiejkolwiek działalności,
- obowiązek przeprowadzenia badań ratunkowych na koszt inwestora przed realizacją inwestycji,
- obowiązek zawiadomienia Urzędu Ochrony Zabytków z minimum 3-miesięcznym wyprzedzeniem o zamiarze rozpoczęcia prac ziemnych,
- uzależnienie rozpoczęcia prac ziemnych od uzyskania stosownego zezwolenia.
Badania archeologiczne mogą być prowadzone w sezonie od maja do końca września.

Strefa „W III” – ograniczonej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje pozostałe stanowiska ujęte w ewidencji służb konserwatorskich. Ochrona polega na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku realizacji prac ziemnych.

Rygorry obowiązujące w strefie „W III”:

- uzgadnianie i opiniowanie działań inwestycyjnych, inżynierskich i budowlanych w obrębie strefy,
 - obowiązek przeprowadzenia interwencyjnych badań archeologicznych na koszt inwestora,
 - zgłoszenie planowanych prac ziemnych z co najmniej 2-tygodniowym wyprzedzeniem,
 - uzależnienie rozpoczęcia prac ziemnych od uzyskania zezwolenia Urzędu Ochrony Zabytków.
- Badania archeologiczne prowadzi się w sezonie od maja do października.

Lokalizacja stanowisk archeologicznych

Gmina Siemyśl obejmuje sześć obszarów AZP (częściowo lub w całości): 16-15, 17-14, 17-15, 18-14, 18-15, 18-16.

Pełną ochroną (strefa w I) objęto grodziska w Kędrzynie, Trzyniku oraz domniemane grodzisko w Nieżynie (Mączniku), a także nieliczne kurhany w Białokurach, Byszewie i Świeciu Kołobrzeskim:

- **Byszewo, stan. 2** (AZP 17-14/52), **kurhan**, oznaczony nr 66 na mapie 4 (poz. 64 wykazu)
- **Kędrzyno, stan. 1** (AZP 17-14/121), **grodzisko wyżynne** wczesnośredniowieczne, wpisane do rejestru zabytków pod nr 747, z dnia 25.07.1969, oznaczone nr 125 na mapie 6 (poz. 123 wykazu).
- **Kędrzyno, stan. 3** (AZP 17-14/123), **osada przygrodowa** grodziska jw., wpisana do rejestru zabytków pod nr 748, z dnia 25.07.1969, oznaczona nr 125 na mapie 6 (poz. 125 wykazu).
- **Świecie Kołobrzeskie, stan. 30** (AZP 17-14/140) **kurhan** oznaczony nr 140 na mapie 6 (poz. 138 wykazu).
- **Nieżyn, stan. 1** (AZP 17-15/48), domniemane **grodzisko** wczesnośredniowieczne, wpisane do rejestru pod nr 752, z dn. 25.07.1969 (jako Mącznik, stan. 1 – nazwa znana z literatury), oznaczone nr 176 na mapie 4 (poz. 177 wykazu).
- **Białokury, stan. 13** (AZP 18-14/52), **kurhan**, oznaczony nr 246 na mapie 8 (poz. 254 wykazu).
- **Trzynik, stan. 1** (AZP 18-16/80), **grodzisko wyżynne** wczesnośredniowieczne, wpisane do rejestru pod nr 760, z dn. 25.07.1969, oznaczone nr 324 na mapie 9 (poz. 329 wykazu).

Stanowią one jedno z najcenniejszych obiektów w dorzeczu Parsęty i są wpisane do rejestru zabytków. Pozostałe stanowiska pogrupowano w strefy w II:

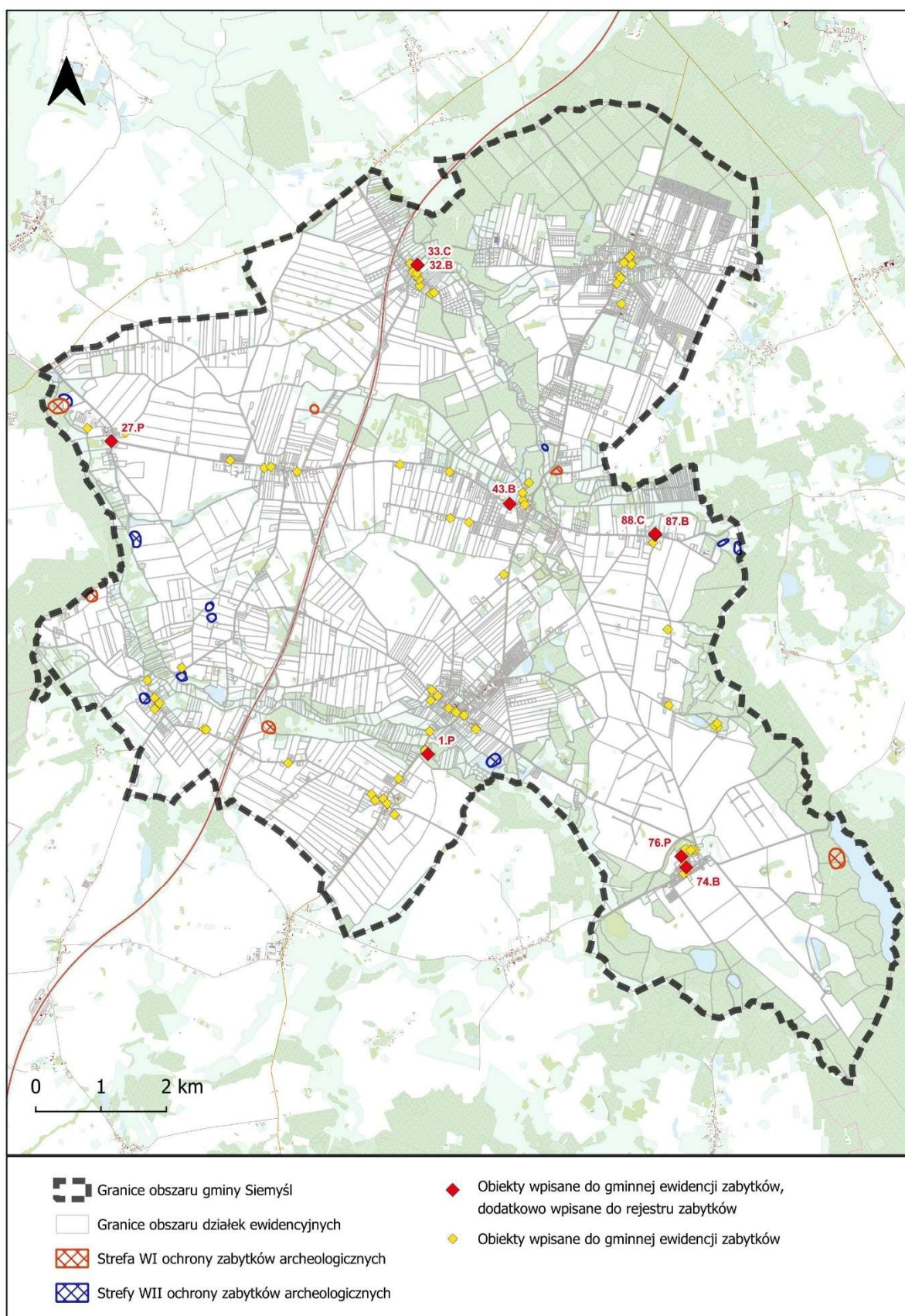
- **Kędrzyno, stan. 18** (AZP 17-14/100) – osada z okresu wpływów rzymskich i okresu wczesnośredniowiecznego, oznaczona nr 107 na mapie 6 (poz. 105 wykazu).

- **Kędrzyno, stan. 2** (AZP 17-14/122) – wczesnośredniowieczna osada przyrodowa grodziska w Kędrzynie oznaczona nr 126 na mapie 6 (poz. 124 wykazu).
- **Morowo, stan. 14** (AZP 17-14/124) – cmentarzysko kultury pomorskiej z wczesnej epoki żelaza, oznaczone nr 128 na mapie 4 (poz. 126 wykazu).
- **Morowo, stan. 15** (AZP 17-14/125) – cmentarzysko jw., oznaczone nr 129 na mapie 4 (poz. 127 wykazu).
- **Nieżyn, stan. 2** (AZP 17-15/178), cmentarzysko kultury pomorskiej z wczesnej epoki żelaza, oznaczone nr 177 na mapie 4 (poz. 178 wykazu).
- **Unieradz, stan. 1** (AZP 17-15/81) osada/obozowisko z mezolitu (środkowej epoki kamienia), oznaczona nr 198 na mapie 5 (poz. 200 wykazu).
- **Unieradz, stan. 2** (AZP 17-15/82) osada/obozowisko z mezolitu (środkowej epoki kamienia), oznaczona nr 199 na mapie 5 (poz. 201 wykazu).
- **Unieradz, stan. 3** (AZP 17-15/83) osada/obozowisko z mezolitu (środkowej epoki kamienia), oznaczona nr 200 na mapie 5 (poz. 202 wykazu).
- **Świecie Kołobrzesckie, stan. 9** (AZP 18-14/20), osady z okresu neolitu (młodszej epoki kamienia) i średniowiecze, punkt osadniczy (osada?) z okresu wczesnego średniowiecza, oznaczone nr 220 na mapie 7 (poz. 228 wykazu).
- **Morowo, stan. 5** (AZP 18-14/35), zapewne cmentarzysko kultury łużyckiej z epoki brązu, oznaczone nr 232 na mapie 4 (poz. 239 wykazu).
- **Siemyśl, stan. 30** (AZP 18-15/30), osady kultury łużyckiej oraz z okresu wpływów rzymskich, oznaczona nr 279 na mapie 8 (poz. 286 wykazu).

i w III zgodnie z ich wartością poznawczą i stopniem zachowania.

Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

- I. Warunki ochrony konserwatorskiej określają stanowiska objęte ochroną, zakres ochrony oraz sposób użytkowania dóbr kultury, jakimi są stanowiska archeologiczne.
- II. Warunki ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych obowiązują:
 1. organy administracji rządowej,
 2. organy administracji samorządowej,
 3. służby komunalne,
 4. państwowe jednostki organizacyjne,
 5. samorządowe jednostki organizacyjne,
 6. osoby prawne,
 7. osoby fizyczne.

Rysunek 18 Położenie obszaru opracowania na tle zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie GEZ

III. Wymienieni w pkt. II zobowiązani są w stosunku do dóbr kultury do:

1. zapewnienia im warunków trwałego zachowania, konserwacji, rekonstrukcji i odbudowy na zasadach naukowych;
2. uzgadniania ze służbą konserwatorską - Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków założeń, projektów inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
3. uzyskania zezwolenia służby konserwatorskiej na wszelkie prace i roboty w obrębie granic stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych;
4. zawiadomienia służby konserwatorskiej o wydarzeniach mogących mieć ujemny wpływ na stan zachowania stanowiska archeologicznego;
5. zawiadomienia służby konserwatorskiej w ciągu jednego miesiąca o zmianie właściciela bądź użytkownika terenu objętego granicami strefy ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego;
6. ujawnienia w księgach wieczystych na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisów do rejestru zabytków woj. zachodniopomorskiego.

IV. Warunki ochrony konserwatorskiej winny być przestrzegane przy:

1. stanowieniu praw miejscowych i przepisów gminnych;
2. opracowywaniu planów realizacyjnych zagospodarowania przestrzennego;
3. wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwoleniu na budowę;
4. wydawaniu decyzji dot. gospodarki terenami i podziałów własnościowych;
5. wydawaniu decyzji dot. sposobu użytkowania i eksploatacji terenu objętego ochroną konserwatorską.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Nie wyznaczono dotychczas stref ochrony konserwatorskiej. Natomiast zróżnicowana wartość zabytkowa zachowanych obszarów i obiektów stanowi podstawę do określenia form i warunków ich ochrony.

STREFA „A” ŚCISŁEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Jest to obszar uznany za materialne świadectwo historyczne, na którym dawny układ przestrzenny lub jego element zachowały się w stanie nienaruszonym lub nieznacznie zniekształconym. w strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie ulic i placów oraz ich oryginalna nawierzchnia
- historyczne linie zabudowy
- historyczne granice działek i szerokość frontów zabudowy
- istniejąca zabudowa o walorach zabytkowych (wpisana do rejestru zabytków lub zakwalifikowana do rejestru)
- historyczne formy zabudowy
- zieleń komponowana: jej układ i skład gatunkowy
- mała architektura (ogrodzenia, bramki, pomniki) o walorach zabytkowych

Warunki ochrony:

- obowiązuje trwałe zachowanie historycznego układu przestrzennego ze wszystkimi elementami (drogi, place, linie zabudowy, kompozycja wewnątrz architektonicznych i krajobrazowych)
- ochrona, konserwacja i rewaloryzacja zachowanych, głównych elementów układu przestrzennego
- usunięcie lub przebudowa obiektów dysharmonizujących
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej

STREFA „B” OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Jest to obszar ochrony układów przestrzennych lub ich fragmentów, w obrębie których czytelne jest historyczne rozplanowanie oraz zabudowa o lokalnych wartościach kulturowych. w strefie tej obowiązuje wymóg konsultowania i uzgadniania ze Służbą Ochrony Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie ulic i placów (z uwzględnieniem możliwości zachowania pierwotnych nawierzchni)
- historycznie ukształtowane działki siedliskowe, ze szczególnym uwzględnieniem szerokości frontów poszczególnych parceli
- rozplanowanie zabudowy poszczególnych posesji i charakterystycznego usytuowania domu mieszkalnego
- architektoniczna forma zabudowy (istniejącej i uzupełniającej: gabaryty, kształty dachów, zasadnicza kompozycja elewacji)
- zieleń komponowana (obsadzenie ulic, starodrzew w obrębie siedlisk)
 - układ i skład gatunkowy

Warunki ochrony:

- utrzymanie zasadniczych elementów historycznego układu przestrzennego
- rewaloryzacja i modernizacja obiektów o wartościach kulturowych
- docelowe usunięcie lub przebudowa obiektów dysharmonizujących
- nowe obiekty należy dostosować do historycznej kompozycji przestrzennej oraz architektonicznych form zabudowy, występujących o obrębie miejscowości

Obowiązuje wymóg konsultowania i uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań w zakresie:

- 1) budowy nowych obiektów
- 2) kształtowania zabudowy o określonych gabarytach i bryle
- 3) przebudowy i remontów, a także zmiany funkcji, obiektów figurujących w wykazie zabytków architektury i budownictwa
- 4) zmian historycznie ukształtowanych wnętrz ruralistycznych
- 5) prowadzenie wszelkich prac ziemnych

STREFA „K” OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Strefa ta obejmuje krajobraz integralnie związany z zespołem zabytkowym lub obszary ukształtowane w wyniku działalności ludzkiej – parki, cmentarze, aleje. Tereny te mogą stanowić również integralną część obszarów chronionych strefą „A” lub „B”, jako rodzaj zabezpieczenia i ekspozycji form tradycyjnych.

Ochronie podlega:

- historycznie ukształtowana granica parków, cmentarzy i ogrodów przydomowych
 - kompozycja zieleni: rozplanowania i skład gatunkowy
 - układ dróg i alejek w obrębie parków i cmentarzy
 - mała architektura: ogrodzenia i bramy
 - nagrobki, krzyże, ogrodzenia kwater i inne zachowane elementy urządzenia cmentarzy
- Warunki ochrony:
- zachowanie historycznych granic założeń krajobrazowych
 - utrzymanie integralności zespołów pałacowo-parkowych, parków, cmentarzy i alei (nie należy dzielić tych obszarów na działki użytkowe)
 - rewaloryzacja zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, np. ubytki w zadrzewieniu uzupełniać tymi samymi gatunkami drzew, zaleca się także stosowanie gatunków trwałych i długowiecznych

- gdy nie przewiduje się prac renowacyjnych należy pozostawić zbiorowisko naturalnej sukcesji przyrodniczej (np. zdewaloryzowane założenie cmentarne)
- prace melioracyjne winny dążyć do odtworzenia dawnego systemu wodnego oraz zachowania naturalnych zadrzewień nad brzegami cieków wodnych
- obiekty kulturowe na terenie parków mogą być lokalizowane tylko na miejscu dawnej zabudowy, przy odpowiednim wkomponowaniu w historyczne założenia krajobrazowe
- uporządkować tereny dawnych (ob. nieużytkowych) cmentarzy, a zachowane zabytki sepulkralne zabezpieczyć – np. w formie lapidarium
- wszelkie prace renowacyjne, porządkowe, wycinki drzew wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a w przypadku założeń wpisanych do rejestru zabytków – zezwolenia WKZ.

STREFA „E” OCHRONY EKSPOZYCJI

Jest to obszar ochrony ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego lub jego elementów.

Ochronie podlega:

- obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów, dominant zabytkowego układu oraz obiektów o szczególnych wartościach krajobrazowych

Warunki ochrony:

- wyłączenie spod zabudowy obszaru, który po zainwestowaniu mógłby zakłócić ekspozycję zabytku,
- wszelkie inwestycje na tym terenie należy poprzedzić studiami panoramicznymi, które określą warunki oraz dopuszczalny zasięg zabudowy,
- lokalizacja obiektów kubaturowych i innych wysokich urządzeń wymaga uzyskania akceptacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- dla obiektów wysokościowych o całkowitej wysokości ponad 80 m wyklucza się ich sytuowanie w odległości mniejszej niż 1000 m od zabytku oraz wprowadza się obowiązek wykonania studium panoramicznego, na etapie sporządzania projektu miejscowego planu zagospodarowania terenu w przypadku ich sytuowania w odległości od 1000 m do 6000 m.

Tereny otwarte

Tereny otwarte stanowią naturalny krajobraz gminy. Tworzą je tereny łąk, lasów, parków, obszary wzdłuż rzek i jezior. Dobrze zaprojektowane i zarządzane tereny otwarte są kluczem do zwiększenia standardu życia i zapewnienia oferty różnorodnego zbioru korzyści koniecznych do realizacji potrzeb życia codziennego mieszkańców i odwiedzających. Przestrzenie otwarte wywołują korzyści społeczne, środowiskowo-fizyczne i ekonomiczne. Przestrzeń przyrodnicza, taka jak parki, lasy czy tereny zielone, poza walorami krajobrazowymi, ma niezwykle znaczenie dla naszego zdrowia fizycznego i psychicznego. Kontakt z naturą może obniżać poziom stresu, poprawiać nastrój oraz zwiększać kreatywność. Dodatkowo, dostęp do przestrzeni przyrodniczej umożliwia nam aktywność fizyczną, co przyczynia się do lepszej kondycji fizycznej i ogólnego samopoczucia.

Tereny gminy Siemyśl pokryte są także roślinnością o różnorodnym przeznaczeniu, która nie tylko wzbogaca walory krajobrazowe regionu, ale również pełni istotne funkcje ekologiczne. Wpływa ona na mikroklimat obszarów zurbanizowanych poprzez oczyszczanie powietrza, regulację wilgotności oraz redukcję hałasu.

Audyt krajobrazowy

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Opis krajobrazu priorytetowego o kodzie 32-313.33-67

Lokalizacja: Obszar krajobrazu obejmuje gminy Gościno, Siemyśl.

Mezoregion: Równina Gryficka

Typ krajobrazu: Leśne

Podtyp krajobrazu: z przewagą siedlisk lasowych

Typ rzeźby terenu: Falisty

Charakterystyka krajobrazu:

Krajobraz leśny o urozmaiconej falistej rzeźbie terenu, położony na wysoczyźnie moreny płaskiej. Przez północną część krajobrazu przebiega dolina rzeki Błotnica, natomiast przez południową jego część rynną subglacialną, w której zlokalizowane jest jezioro rynnowe Kamienica. w krajobrazie przeważają siedliska lasowe.

Występuje tu również wiele cennych siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty UE: żyzne buczyny, pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy, kwaśne buczyny, łągi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe (91E0), grąd Subatlantycki, bory i lasy bagienne (91D0), torfowiska przejściowe i trzęsawiska, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Na obszarze krajobrazu występuje wiele gatunków ptaków. w południowej jego części znajduje się znaczna ilość pomników przyrody. Brzegi jeziora Kamieniec i południowy obszar krajobrazu porastają lasy ochronne,

jest to również specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 - PLH320012 „Kemy Rymańskie”. Ze względu na licznie występujące w krajobrazie źródłiska i mokradła śródleśne zawiera się on w granicach proponowanego do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Błotnicy i Jezioro Kamienica”. Przez obszar przebiega ponadregionalny płatowy korytarz ekologiczny.

W pobliżu południowej części krajobrazu – na jego wschodniej granicy położona jest wieś Wierzbka Dolna z zespołem dworskim z przełomu XIX i XX w. oraz parkiem dworskim z końca XIX w., oba obiekty znajdują się w rejestrze zabytków od roku 1978. Na brzegu jeziora Kamienica, w miejscowości Dargocice, niewielkie ośrodki wypoczynkowe, pole namiotowe i kemping. w części centralnej – zagospodarowane (pomosty, gastronomia, plaża) kąpielisko o znaczeniu lokalnym, poza tym popularne miejsce wędkowania. Na Kamienicy obowiązuje całoroczny zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi, służących do rekreacji, uprawiania sportów wodnych i amatorskiego połowu ryb. Na brzegach jeziora znajdują się liczne relikty średniowieczne. Na wschodnim brzegu grodzisko Dargocice i Kamica, na zachodnim grodzisko Trzynik. Dargocice to grodzisko jednoczłonowe, w rzucie poziomym czworoboczne, bronione wałem pierścieniowym, w przerwie którego należy zlokalizować bramę. Najbardziej czytelnie rysuje się wschodni i południowy odcinek wału. u jego podnóża znajduje się fosa szerokości 5-10 m. Wnętrze grodziska przecina droga. Szerokość podstawy wału wynosi ok. 10 m, a wysokość od podstawy wyniesienia dochodzi do 22,5 m. Bezpośrednio na północ od grodziska, położona niżej jest osada przygodowa o wymiarach 25 x 30 m . Oba obiekty datuje się na X wiek i wskazują one ślady stałego zamieszkania. Grodzisko Kamica jednoczłonowe o powierzchni wnętrza do 0,5 ha, z wałem podkowiastym i fosą. Szerokość podstawy wału wynosi ok. 14 m, a szerokość fosy 7-10 m. Wysokość obiektu od podstawy wyniesienia wynosi 24-26 m. Do wschodniej strony właściwego grodziska przylega przyczółek, w którym odkryto dodatkowe umocnienia obronne z niskim wałem i fosą o wymiarach 15 x 30 m, występujące tylko na tym obiekcie. w jego północnej części znajdują się dwa regularne kopce (domniemane kurhany). Jest to obiekt obronny datowany na drugą połowę IX wieku. Również tu stwierdzono ślady stałego zamieszkania. Grodzisko Trzynik położone jest na zachodnim brzegu jeziora, na cyplu wysoczyzny o stromych zboczach, od północy i od zachodu opływa je bezimienny strumyk. Jest to grodzisko wyżynne, dwuczłonowe. Zewnętrzny stok wału obłożony jest kamieniami. Korona wału i stok zewnętrzny również licowany jest polnymi kamieniami. Powierzchnia grodziska wynosi ok. 4,4 ha, a wysokość grodziska od podstawy wyniesień dochodzi do 23 m. Gród wczesnośredniowieczny wzniesiony został na miejscu warowni łużyckiej w VII-VIII wieku i jest zaliczany do najstarszych grodów w dorzeczu dolnej Parsęty (słowińska Prośnica). w miejscowości Marianówek położonej w północno-zachodniej części krajobrazu znajduje się budynek pałacowy z początków XX w., w tej chwili wykorzystywany przez Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji. Na północnym skraju krajobrazu położone jest jezioro Pławęcińskie, które wzięło swoją nazwę od pobliskiej wsi Pławęcín gdzie

znajduje się zabytkowy dwór i aleja grabowa XIX w. oraz miejsce postojowe dla rowerzystów. Jezioro wykorzystywane przez wędkarzy, na jego północnym brzegu znajduje się wpisane do rejestru zabytków grodzisko Pławęcino wczesnośredniowieczne, nizinne datowane pomiędzy VII a XI w. grodzisko, położone na nieznacznym wzniesieniu przy północno--wschodnim brzegu jeziora Pławęcińskiego. Przez obszar przebiega trasa rowerowa, boczny szlak Starego Kolejowego Szlaku wyznaczonego priorytetowy w ramach Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

Dolina rzeki Błotnica wraz z lasami łągowymi i liściastymi. Obejmująca również tereny podmokłe, gdzieś występują łąki i pastwiska. w północnej części niewielkie jezioro Pławęcińskie z wypływającym z niego ciekim Ołużna w kierunku północnym. w południowej części jezioro rynnowe Kamica z wypływającą z niego rzeką Błotnica. Zachodnia część jeziora posiada wysokie urwiste brzegi, w niektórych miejscach dochodzące do 15 m wysokości względnej. w północno-wschodniej części rzeźba ukształtowania terenu przechodzi z rynnowej na falistą i lekko się wznosi w kierunku miasteczka Gościno.

Zadania mające na celu co najmniej zachowanie dotychczasowego stanu krajobrazu i jego właściwego kształtowania:

I. Dziedzictwo przyrodnicze

1) Rzeźba terenu:

- Zakaz wydobywania kopalin metodą odkrywkową.
- Ochrona form geomorfologicznych krajobrazu, w tym stanowisk głazów narzutowych.
- Każdorazowo stosowane rębnie (w tym sposoby odnowień drzewostanu) oraz sposób wykonywania zabiegów hodowlanych powinny być dostosowane do rzeźby terenu oraz rodzaju podłoża zapobiegając zjawiskom erozyjnym.

2) Ekosystemy i struktura ekologiczna krajobrazu

- Z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia zaleca się: wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanów o szerokości ok. 30 m wokół jeziora Kamica; wyłączenie z użytkowania gospodarczego pasa drzewostanu o szerokości ok. 30 m od linii brzegowej siedliska: 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska; wyłączenie z użytkowania gospodarczego fragmentów drzewostanów o szerokości ok. 30 m od brzegów rzek Błotnicy i Ołużny; pozostawianie w cięciach rębnych fragmentów drzewostanu na kolejne pokolenie, w celu umożliwienia starzenia się drzew i rozwoju ich cech biocenotycznych.

II. Dziedzictwo kulturowe i fizjonomia krajobrazu

1) Osadnictwo

- Ograniczenie gospodarki leśnej na terenie grodzisk, wszelkie prace leśne w ich obrębie wykonywać w ścisłej współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

2) Architektura

- We wsi Wszemierzyce (Marianówek) zachowanie historycznych gabarytów, kształtów dachów, elewacji i układu okien budynków przed przekształceniami.

3) Kompozycja, ład przestrzenny i walory estetyczne

Brak rekomendacji i wniosków.

4) Zieleń komponowana

- Pielęgnacja parku dworskiego w Wierzbce Dolnej.
- Uczytelnienie układu kompozycyjnego parku dworskiego we wsi Wszemierzyce (Marianówek), (m.in. odtworzenie ścieżek i alei, wzbogacenie drzewostanu).
- Zachowanie ciągłości tradycyjnego sposobu użytkowania terenów otaczających.
- Pielęgnacja drzewostanów oraz zachowanych pozostałości alei.
- Wywieszenie skrzynek lęgowych i noclegowych dla ptactwa.
- Otwarte przestrzenie, powierzchnie parku utrzymać w kulturze trawnika.

III. Walory akustyczne, zapachowe i sanitarne

1) Walory sanitarne

- Wyposażenie miejsc przeznaczonych do kąpieli- jezioro Kamienica i innych form rekreacji w infrastrukturę sanitarną.
- Regularne usuwanie odpadów stałych.
- Ochrona stref brzegowych jezior przed zanieczyszczaniem odpadami poprzez egzekwowanie utrzymania czystości w obrębie stanowisk wędkarskich.

Zagrożenie walorów krajobrazowych

Na krajobraz składa się wiele czynników, stąd spektrum możliwych zagrożeń jest bardzo szerokie, bo może dotyczyć każdego z elementów krajobrazu: dziedzictwa geologicznego i rzeźby terenu, ekosystemów i ich zespołów, struktury ekologicznej krajobrazu, osadnictwa, architektury, obszarów rolniczych, obszarów przemysłowych,

miejsc kultu, kompozycji i ładu przestrzennego, walorów estetycznych, tożsamości miejsca, a nawet walorów akustycznych, zapachowych czy sanitarnych.

Zagrożeniem dla krajobrazu są m. in. reklamy, nieestetyczne ogrodzenia oraz wszelkie elementy w strefy publicznej, graniczące z nią lub widoczne z niej. Na szczególną uwagę zasługują duże obiekty infrastrukturalne, drogi, wiadukty, kominy elektrociepłowni, słupy energetyczne, a także składowiska odpadów, składy i magazyny, budynki gospodarcze.

Zagrożeniem dla walorów krajobrazowych jest również mieszanie się funkcji zabudowy, prowadzi to do chaosu wizualnego. Dlatego też istotne jest dążenie do wyraźnego strefowania obszaru opracowania poprzez odseparowanie funkcji.

Problem dotyczy również obiektów w złym stanie technicznym, zaniedbanych, lub doprowadzonych do ruiny.

Zagrożeniem walorów krajobrazowych jest również łączenie się nowoczesnej oraz zabytkowej zabudowy mieszkaniowej bez odniesienia do wzajemnych relacji w przestrzeni, istniejącej kubatury, itp. Przy zagospodarowywaniu tego terenu powinno się dostosować parametry zabudowy i zagospodarowania terenu w taki sposób, aby uniknąć zbyt drastycznych przejść w krajobrazie, w zakresie wysokości obiektów, linii zabudowy, powierzchni zabudowy, itp.

Zagrożeniem jest brak odpowiedniego kształtowania i pielęgnacji terenów zieleni lub brak spójności wizualnej w krajobrazie (wyrażonej poprzez zbyt oryginalne kolory elewacji, dachów, małej architektury czy też detali architektonicznych – chaos stylistyczny).

Zagrożeniem dla terenów otwartych jest np. osuszanie gruntów, wprowadzanie gatunków obcych i inwazyjnych, niszczenie zieleni, gleby i zmiana ukształtowania terenu, ogólna antropopresja.

Tabela 16 Zagrożenia dla krajobrazu priorytetowego 32-313.33-67 (źródło: Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego)

Rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	
A.1.Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	Eksploatacja węgla kamiennego na zawał, osiadanie gruntów
	Odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego
	Eksploatacja torfu
	Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf
	Zwałowiska skały dołowej i mas ziemnych
	Składowiska odpadów
	Erozja gleb
	Wykopy, nasypy, obwałowania i kopce
	Likwidacja osobiwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych,

	wąwozów, meandrów, wydmy itp.)
	Likwidacja naturalnych stanowisk głazów narzutowych, piargów, gołoborzy, otoczków rzecznych itp.
	Likwidacja naturalnych stanowisk i osobliwości geologicznych, stanowisk minerałów oraz skamieniałości
	Niewłaściwa rekultywacja lub adaptacja wyrobisk i składowisk
A.2. Ekosystemy i ich zespoły	Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej
	Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych
	Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne
	Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych
	Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej
A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie
	Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów
	Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie
	Zawężanie szerokości naturalnych i półnaturalnych stref ekotonowych
	Zmniejszenie się różnorodności biologicznej
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego	
B.1. Osadnictwo	Zaburzenie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje
	Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. "osiedla patronackie")
	Niszczenie dziedzictwa archeologicznego
B.2. Architektura	Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych
	Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno-krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu
	Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleni)
B.3. Obszary rolnicze	Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów
	Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci "szachownicy pól", układu łąkowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu - tekstury i faktury krajobrazu
B.4. Inżynieria wodna i lądowa	Zanikanie cennych kulturowo form inżynieryjno-architektonicznych związanych z tradycyjnymi technikami drobnoskalowej produkcji i przetwórstwa
	Zanikanie lub brak konserwacji cennych kulturowo form inżynieryjno-

	technicznych - świadectw dawnych technologii
B.5. Obszary przemysłowe	Degradacja, upadek i rozpad materialnej substancji historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich
B.6. Miejsca kultu i pamięci narodowej	Zaburzenia struktury przestrzennej, wiodącej funkcji oraz degradacja genius loci i sacrum miejsc kultu religijnego
	Zaburzenia struktury przestrzennej, wiodącej funkcji oraz deprecjonowanie powagi miejsc pamięci i martyrologii
	Dewastacja obiektów i zespołów religijnych mniejszościowych wyznań
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu	
C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	Chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania terenu
	Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą
	Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych
	Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg
C.2. Walory estetyczne	Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz
	Przypadkowa i niewłaściwa stylizacja i kolorystyka wielokondygnacyjnych osiedli blokowych podczas działań termomodernizacyjnych
	Zarastanie roślinnością drzewiastą i krzewiastą ostańców skalnych i ruin zamków oraz muraw kserotermicznych, zamykanie komponowanych historycznych widoków, panoram i wnętrza krajobrazowych itp.
C.3. Tożsamość miejsca	Zagrożenie tożsamości krajobrazu wskutek mieszania się wzorców lokalnych i procesów globalnych w danym obszarze
	Zanik swojskości krajobrazu - zanikanie związków przynależności i przywiązania
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	
D.1. Walory akustyczne	Hałas komunikacyjny i przemysłowy
D.2. Walory zapachowe	Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej
D.3. Walory sanitarne	Zanieczyszczenie terenu odpadami
	Zanieczyszczenie powietrza
	Zanieczyszczenie wód
E. Inne zagrożenia	

Wpływ farm wiatrowych na krajobraz

Rozwój farm wiatrowych w regionie może stanowić istotne zagrożenie dla krajobrazu. Kluczowe problemy to:

- **Zmiana charakteru krajobrazu** – wysokie konstrukcje turbin dominują w przestrzeni i mogą wpływać na estetykę oraz odbiór krajobrazu.
- **Zwiększenie ryzyka kolizji dla ptaków i nietoperzy**, szczególnie w pobliżu tras migracyjnych i obszarów cennych przyrodniczo.
- **Hałas infradźwiękowy i migotanie cieni**, które mogą negatywnie wpływać na komfort życia mieszkańców oraz zwierząt.
- **Fragmentacja ekosystemów**, związana z budową dróg dojazdowych i infrastruktury pomocniczej, co może ograniczać migrację zwierząt.

Ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka, w tym planowanie inwestycji z poszanowaniem krajobrazu i ekosystemów, jest kluczowe dla przyszłości tego obszaru.

3.9 Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Na terenie gminy Siemyśl znajduje się obszarowa i punktowa ochrona przyrody. Część obszaru gminy wchodzi w skład europejskich systemów obszarów chronionych.

3.9.1 Obszary ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Siemyśl, na podstawie ustawy o ochronie przyrody (z dnia 16 kwietnia 2004 r.), objęte są ochroną następujące obszary i obiekty (rysunek 18):

- Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie,
- Pomniki przyrody (8 to drzewa: pojedyncze lub rosnące w grupach, a 2 pozostałe to głązy narzutowe).

3.9.1.1 Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 tworzą sieć obszarów objętych ochroną w krajach Unii Europejskiej. Celem programu jest współpraca krajów Wspólnoty na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy, najcenniejszych i zagrożonych gatunków i siedlisk, które identyfikuje się na podstawie Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej. Wyznaczenie obszarów Natura 2000 nie wyklucza gospodarczego wykorzystania tych terenów. Wyjątkiem są siedliska, które podlegają zakazowi zabudowy.

Obszary o znaczeniu Wspólnotowym -Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk

PLH320012 Kemy Rymańskie

Obszar Natura 2000 Kemy Rymańskie PLH320012 obejmuje kompleks lasów, łąk i jezior, stanowiący ważne połączenie między korytarzem ekologicznym doliny rzeki Mołstowej a korytarzami Dębosznicy i Błotnicy. w jego obrębie znajduje się także rynnowe jezioro Kamienica. Teren wyróżnia się bardzo zróżnicowaną rzeźbą, z charakterystycznymi wzniesieniami kemowymi – pagórkami i wałami utworzonymi z piasków oraz żwirów osadzonych podczas topnienia lodowca. Wzniesienia te sięgają do 35 m wysokości względnej i porośnięte są buczynami, grądami oraz dąbrowami z licznym starodrzewem.

W granicach obszaru znajduje się kilka dominujących wzniesień, m.in. Kobyła Góra (82,6 m n.p.m.), Dębowa Góra (78 m n.p.m.), Łysica (76,5 m n.p.m.), Raciborskie Góry (74,8 m n.p.m.) oraz Niedźwiedzianka (75,2 m n.p.m.). Obniżenia terenu wypełniają kompleksy wilgotnych łąk, szuwarów, torfowisk, lasów bagiennych i łągów.

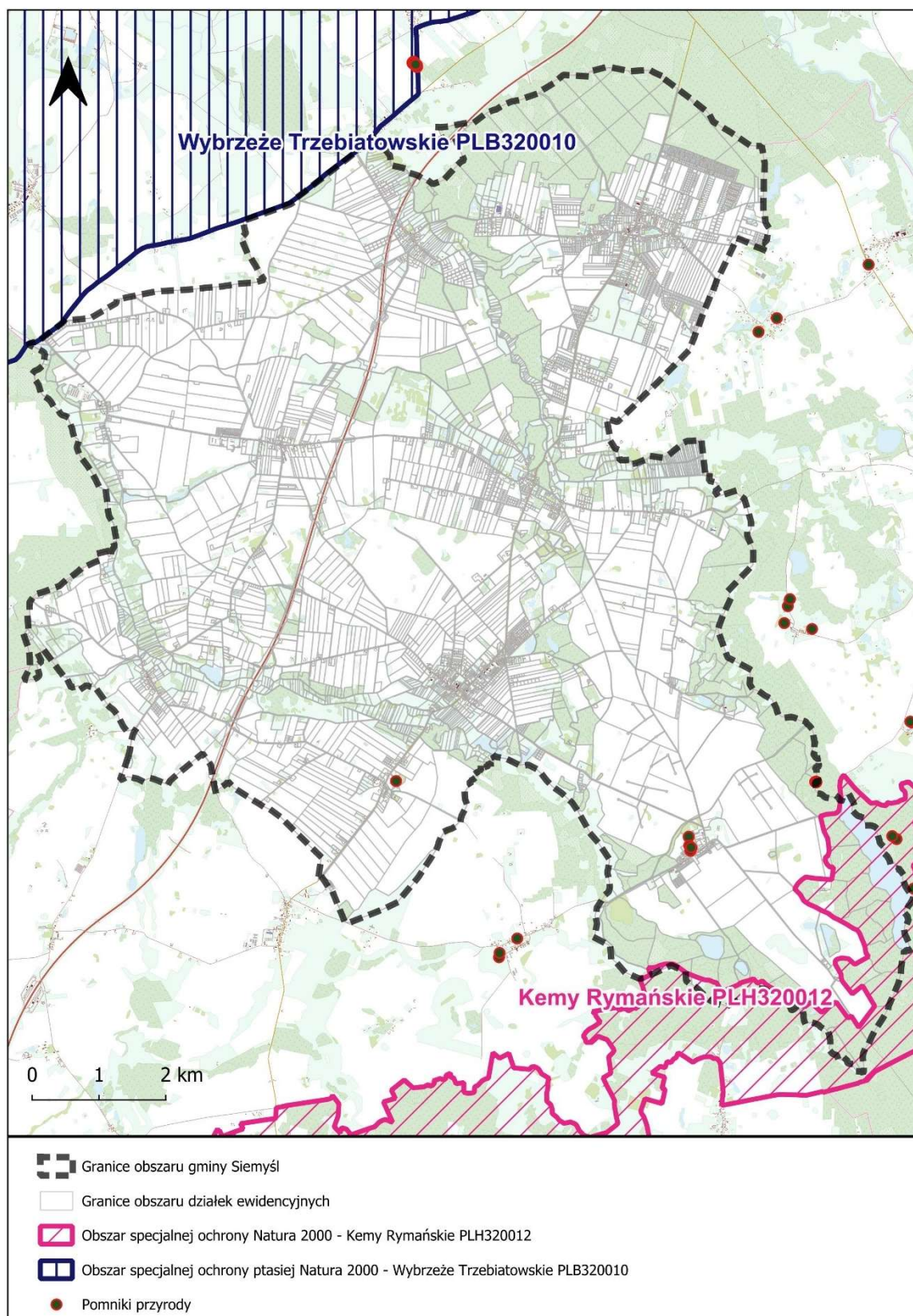
W krajobrazie istotną rolę odgrywają pomniki przyrody – głównie dęby, buki, lipy i graby, z których niektóre przekraczają 4 m obwodu pnia (największy ma aż 610 cm).

Obszar ten położony jest na terenie gmin Gościno, Rymań i Siemyśl w powiecie kołobrzeskim. Obejmuje wschodnią część Równiny Gryfickiej i rozciąga się na długości około 13,5 km z południowego zachodu na północny wschód – między doliną rzeki Mołstowej a doliną Łędownki. Graniczy z miejscowościami: Dargocice (od wschodu), Rymań (od południa), Rębice i Strzelbiewo (od północy) oraz Starnin (od zachodu).

Przez Kemy Rymańskie przebiega rowerowy „Szlak po nasypie kolejki wąskotorowej”. Główne zaplecze rekreacyjne znajduje się w Dargocicach – jedynej miejscowości położonej nad jeziorem Kamienica. Działa tam ośrodek wypoczynkowy z bazą noclegową i wypożyczalnią sprzętu wodnego. Na jeziorze obowiązuje całoroczny zakaz używania jednostek pływających z silnikami spalinowymi. Wędkarze mogą korzystać z pomostów, kładek i łodzi wiosłowych.

Jezioro Kamienica ma charakter polodowcowego jeziora rynnowego o powierzchni ok. 65 ha. Linia brzegowa jest urozmaicona – obejmuje zarówno płaskie brzegi, jak i strome skarpy oraz wzniesienia. Otaczają je lasy, głównie żywe buczyny.

Obszar Kemy Rymańskie znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gościno, które zarządza gruntami obejmującymi około 66% jego powierzchni.

Rysunek 19 Położenie obszaru opracowania na tle form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Na terenie obszaru stwierdzono występowanie dwunastu typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku i Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to:

- 3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion i Potamion,
- 3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- 6510 – Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion),
- 7110 – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (z roślinnością Scheuchzeria-Caricetea nigrae),
- 9110 – Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion),
- 9130 – Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion),
- 9160 – Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum),
- 9190 – Kwaśne dąbrowy (Quercetea roburi-petraeae),
- 91D0 – Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum itd.),
- 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae),
- 91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum).

Obowiązujący plan zadań ochronnych dla Kemy Rymańskiej nie został jeszcze formalnie ustanowiony. Dokumenty planistyczne są jednak w przygotowaniu (projekt PZO). Na części gruntów (np. nadleśnictwo) mogą być stosowane zapisy ochronne w innych dokumentach (np. plan urządzenia lasu z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody).

3.9.1.2 Pomniki przyrody

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Tabela 17 Wykaz istniejących pomników przyrody (źródło: RDOŚ)

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Data	Podstawa prawna
1	głaz narzutowy-granit	Leśnictwo Trzynik oddz. 211b, nadleśn. Gościno, nad rz. Błotnicą	1971-10-20	Orzeczenie Nr 206 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. - Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.
2	głaz narzutowy - granit	Leśnictwo Trzynik oddz. 211b, nadleśn. Gościno, nad rz. Błotnicą	1971-10-20	Orzeczenie Nr 207 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. - Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.
3	Drzewo, typ jednoobiektowy - Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	na dawnym cmentarzu przy kościele	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.
4	Drzewo, typ jednoobiektowy - Dąb szypułkowy - Quercus robur	na dawnym cmentarzu przy kościele	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.
5	Grupa drzew, typ wieloobiektowy – dwa Dęby szypułkowe - Quercus robur	Nieczynny Cmentarz ewangelicki	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.
6	Drzewo, typ jednoobiektowy - Dąb szypułkowy - Quercus robur	Park przy dawnym budynku pałacu, Białokury	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.

7	Drzewo, typ jednoobiektowy - Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	na dawnym cmentarzu przy kościele	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r
8	Drzewo, typ jednoobiektowy - Klon srebrzysty - Acer saccharinum	Dawny pałac, obecnie kaplica	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992
9	Drzewo, typ jednoobiektowy - Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na dawnym cmentarzu przy kościele	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992
10	Drzewo, typ jednoobiektowy - Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na dawnym cmentarzu przy kościele	1992-10-15	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody -Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992

3.9.2 Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną

Zgodnie z opracowaniami przyrodniczymi sporządzonymi dla gminy Siemysł, w granicach gminy proponuje się objąć ochroną wiele punktowych i powierzchniowych obiektów przyrodniczych, wyróżniających się szczególnymi walorami florystycznymi, faunistycznymi i fizjocenotycznymi, zasługującymi na utrwalenie w krajobrazie i ochronę przed przekształceniem antropogenicznym.

Na obszarze gminy wskazuje się obszary proponowane do objęcia ochroną prawną, są to:

- 1 obszar chronionego krajobrazu (OChK)
- 5 użytków ekologicznych
- 8 pomników przyrody

Proponowany obszar chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu (OChK) stanowi formę ochrony obejmującą rozległe tereny o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, charakteryzujących się zachowaną różnorodnością ekosystemów.

Wprowadzenie tej formy ochrony nie wyklucza działalności człowieka, jednak wszelka aktywność gospodarcza powinna być dostosowana do wymogów ochrony przyrody i krajobrazu.

Obecnie rekomenduje się utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jezioro Kamienica i Dolina Błotnicy”.

Tabela 18 Charakterystyka OChK „Jezioro Kamienica i Dolina Błotnicy” (źródło: *Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl*)

Forma ochrony i nazwa	Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezioro Kamienica i dolina Błotnicy”
Położenie	Południowo-wschodnia część gminy Siemyśl, obejmująca Jezioro Kamienica z przyległymi lasami, zalesiony górny bieg rzeki Błotnica do parku podworskiego we Wszemierzycach. Powierzchnia 345 ha.
Przedmiot i cel ochrony	Nieeutrofizowane jezioro oraz kompleks lasów liściastych buczyn, grądów, łęgów i olsów.
Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Fragmenty lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego (leśnictwo Trzcinik oddział 212d i 223g), liczne występowanie gatunków objętych ochroną ścisłą – wiciokrzew pomorski i częściową: konwalia majowa, marzanka wonna, kruszyna pospolita. w obrębie kompleksów leśnych znajduje się grodzisko wyżynne typu cypłowego nad jeziorem Kamienica oraz pomnikowe głazy narzutowe w dolinie Błotnicy. Do obszaru przylega park podworski we Wszemierzycach. Park ten stanowi naturalne otoczenie dla zabytkowego pałacu mimo braku okazów starodrzewu i szczególnie oryginalnych cech kompozycji czy składu gatunkowego (rodzime gatunki). Pomiędzy pałacem, a stawem rośnie kępa świerków z pnącym się bluszczem. Zbocza z licznymi źródłiskami pokrywa drzewostan bukowy z runem, w którym występują gatunki częściowo chronione pierwiosnka lekarska, konwalia majowa, marzanka wonna i miodunka plamista. Na uwagę zasługuje okaz modrzewia europejskiego o obwodzie 320 cm, rosnący po prawej stronie pałacu, proponowany do ochrony jako pomnik przyrody.
Ocena walorów	Ponadlokalny korytarz ekologiczny.
Dyrektywa siedliskowa	Obejmuje siedliska ujęte w Dyrektywie: lasy bukowe, lasy grądowe i lasy bagienne.
Dyrektywa ptasia	Ochrona miejsc występowania: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś, kania czarna, łyska, myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba.
Konwencja Berneńska	Ochrona miejsc występowania: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś, kania czarna, łyska, myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba, żaba śmieszka, żaba trawna, zaskroniec zwyczajny, rzęsorek rzeczek, nocek rudy.
Zagrożenia	Małe zagrożenia na terenie gminy Siemyśl (większość stanowią lasy wodochronne oraz lasy o charakterze naturalnym, brak obiektów turystycznych nad jeziorem Kamienica po stronie gminy Siemyśl, park we Wszemierzycach jest użytkowany i zadbany).

Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Brak lokalizacji obiektów turystycznych nad jeziorem, ochrona zieleni parkowej we Wszemierzycach, oznakowanie pomnikowych głazów narzutowych w dolinie Błotnicy oraz ochrona stanowiska archeologicznego wraz ze starodrzewiem na obszarze grodziska.
--	---

Projektowany **Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezioro Kamienica i Dolina Błotnicy”** obejmuje fragment doliny rzeki Błotnicy wraz z Jeziorem Kamienica oraz przyległymi kompleksami leśnymi i terenami podmokłymi, położony na pograniczu gmin Siemyśl (w granicach opracowania) i Gościno (poza granicami opracowania). w opracowaniach planistycznych i związanych z ochroną przyrody opracowanych dla gminy Gościno, zaproponowano formę ochrony przyrody - ZPK „Dolina Błotnicy”. Pierwotnie w opracowaniu „Waloryzacja przyrodnicza gminy Gościno” z 2003 roku, przygotowanym przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, zaproponowano utworzenie OChK „Dolina Błotnicy”, obejmującego dolinę rzeki Błotnicy i przyległe tereny. Po przeprowadzeniu szczegółowych analiz oraz konsultacji z władzami samorządowymi, odstąpiono od tej formy ochrony. Obszar ten, po wprowadzeniu korekt, zaproponowano objąć ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Błotnicy”. Natomiast po stronie gminy Siemyśl, dalej jest on przedstawiany jako propozycja OChK.

Obszar ten wyróżnia się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i hydrologicznymi, tworząc spójny system ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym.

Proponowane użytki ekologiczne

Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy. Na terenie Gminy Siemyśl proponuje się powołanie pięciu użytków ekologicznych.

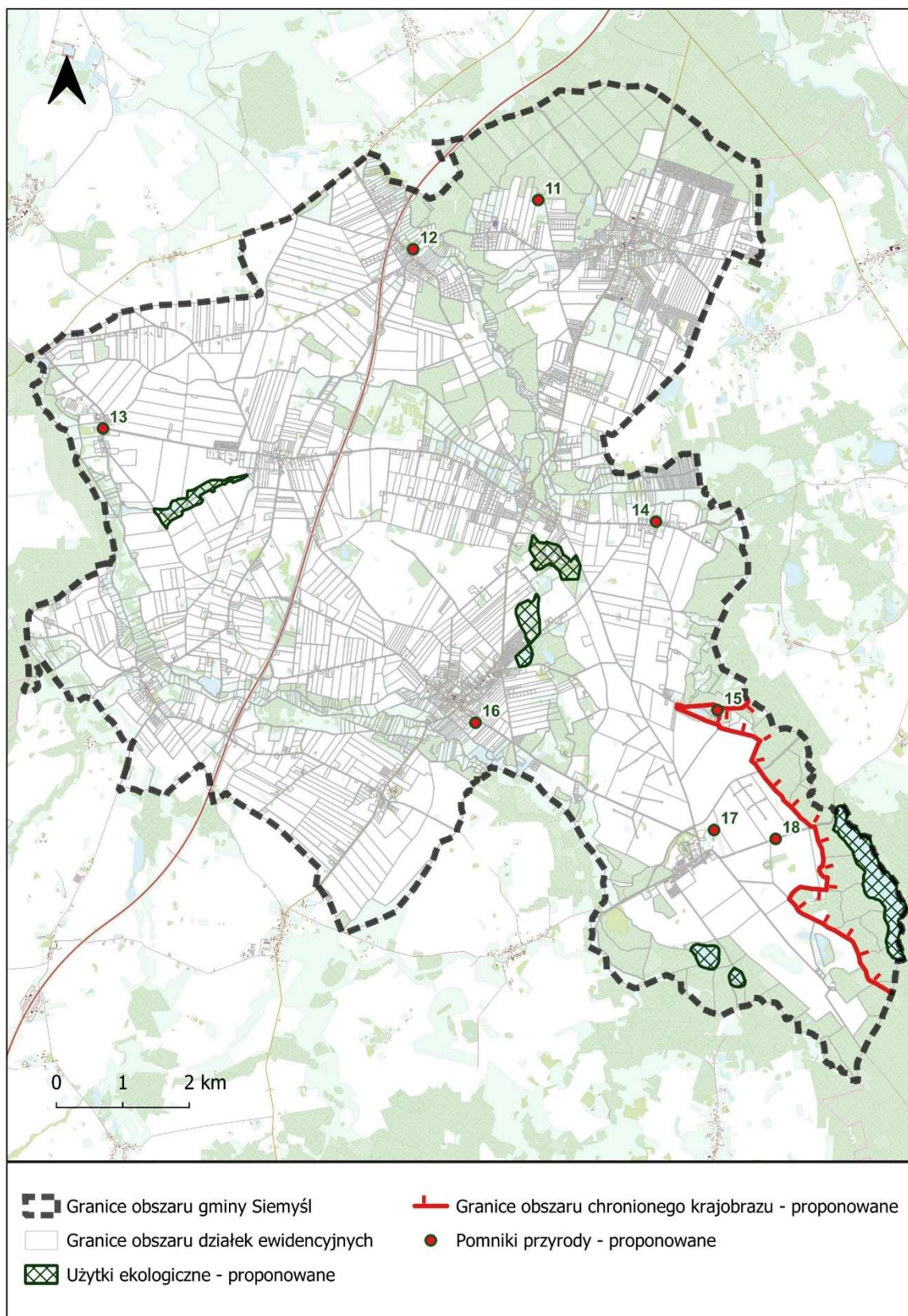
Tabela 19 Charakterystyka projektowanego UE-1 „Byszewskie Błota” (źródło: *Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl*)

Forma ochrony i nazwa	Użytek ekologiczny „Byszewskie Błota”
Położenie	Obiekt położony w Byszewie.
Przedmiot i cel ochrony	Ochrona unikalnych walorów różnorodności biologicznej oraz lęgowej awifauny wodno-błotnej.
Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Położone są tu stawy rybne, niewielkie zbiorniki o zredukowanym pasie makrofitów, płytkie o dnie piaszczysto-mulistym. Jest to miejsce lęgowe: łycki, błotniaka stawowego, potrzosa, potrzeszca, remiza. Stanowi miejsce rozrodu: żaby moczarowej, żaby jeziorkowej, grzebiuszki ziemnej, świtezianki dziewicy, świtezianki błyszczącej, ślimaka winniczka.
Ocena walorów	Obiekt ważny w skali regionalnej.
Dyrektywa siedliskowa	Ochrona miejsc występowania ślimaka winniczka.

Dyrektywa ptasia	Ochrona miejsc występowania błotniaka stawowego.
Konwencja Berneńska	Ochrona: łąska, błotniak stawowy, potrzos, potrzuszcz, remiz. Ochrona miejsc rozrodu: żaby moczarowej, żaby jeziorkowej, grzebiuszki ziemnej, ślimaka winniczka.
Zagrożenia	Odwadnianie obszarów podmokłych, płoszenie ptaków podczas okresu lęgowego.
Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Wskazania ochronne: wytyczenie, oznakowanie i opisanie szlaków turystycznych. Zakazy: odwadniania terenu, koszenia trzciny, zaśmiecania, oraz zakazy zawarte w art. 31a ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 20 Charakterystyka projektowanego UE-2 „Mszary Siemyślskie” (źródło: *Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl*)

Forma ochrony i nazwa	Użytek ekologiczny „Mszary Siemyślskie”
Położenie	Kolonia Siemyśl.
Przedmiot i cel ochrony	Ochrona unikalnych walorów różnorodności biologicznej oraz ochrona lęgowej awifauny wodno-błotnej, ochrona miejsc rozrodu i przebywania bezkręgowców.
Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Są to trzcinowiska z fragmentem lustra wody na obrzeżach z narastającym mchem torfowca, licznymi krzewami i gęstymi zakrzaczeniami wierzby, na obrzeżach z turzycami i siem oraz trzciną i pałąk wodną – doskonała ostoja dla ptaków wodno-błotnych i schronienie dla parzystokopytnych. Jest to lęgowisko ptaków wodno-błotnych: gęgawy, błotniaka stawowego, łąski, wodnika, krakwy, krzyżówki, czernicy, świergotka drzewnego, świerszczaka, łożówki, skowronka, potrzosa, trznadla, potrzuszcz. Jest to miejsce rozrodu: traszka zwyczajna, ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, świtezianka dziewica, świtezianka błyszcząca, żyworódka.
Ocena walorów	Obiekt ważny w skali ponadregionalnej.
Dyrektywa siedliskowa	Gatunki z listy: żaba jeziorkowa, żaba moczarowa.
Dyrektywa ptasia	Lęgowisko ptaków wodno-błotnych: gęgawy, błotniaka stawowego, łąski, wodnika, krakwy, krzyżówki, czernicy, świergotka drzewnego, świerszczaka, łożówki, skowronka, potrzosa, trznadla, potrzuszcz.
Konwencja Berneńska	Lęgowisko ptaków wodno-błotnych: gęgawa, błotniak stawowy, łąska, wodnik, krakwa, krzyżówka, czernica, świergotek drzewny, świerszczak, łożówka, skowronek, potrzos, potrzuszcz. Miejsce rozrodu płazów: traszka zwyczajna, ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa.
Zagrożenia	Odwodnienie obszarów podmokłych, zaśmiecanie, płoszenie ptaków podczas okresu lęgowego, wypalanie trawy i trzciny.
Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Wskazania: oczyszczenie terenu ze śmieci; wytyczenie, oznakowanie i opisanie szlaków turystycznych. Zakazy: zakaz odwadniania terenu oraz koszenia trzciny.

Rysunek 20 Położenie obszaru opracowania na tle proponowanych form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie waloryzacji przyrodniczej gminy Siemyśl

Tabela 21 Charakterystyka projektowanego UE-3 „Jeziora Trzynik Duży i Mały”
(źródło: Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemysł)

Forma ochrony i nazwa	Użytek ekologiczny „Jezior Trzynik Duży i Mały”
Położenie	Jezioro Trzynik Duży, Jezioro Trzynik Mały.
Przedmiot i cel ochrony	Ochrona unikalnych walorów różnorodności biologicznej i ochrona lęgowej awifauny wodno-błotnej.
Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Dwa zbiorniki wodne, częściowo otoczone lasem mieszanym, pas trzcin niezbyt szeroki miejscami zanikający, głębokość zbiorników niewielka. Jest to miejsce lęgowe ptaków wodno-błotnych: stanowisko rozrodu gągoła. Miejsce rozrodu: skótki malarskiej.
Ocena walorów	Obiekt ważny w skali lokalnej.
Dyrektywa siedliskowa	Gatunki z listy: gągoł.
Dyrektywa ptasia	Gatunki z listy: gągoł.
Konwencja Berneńska	Gatunki z listy: gągoł.
Zagrożenia	Zanieczyszczenia biogenami spływającymi z pól i łąk, odwadnianie obszarów podmokłych, zaśmiecanie i nadmierna penetracja ludzka, wypalanie trawy i trzcinowisk.
Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Wskazania: utworzenie strefy otulinowej chroniącej obiekt przed środkami ochrony roślin i spływem nawozów, uregulowanie ruchu turystycznego. Zakazy: wysypywania i wylewania odpadów i innego zanieczyszczania wód i gleby, biwakowanie w miejscach przygotowanych i wskazanych przez zarządcę tego terenu oraz zapisy art. 31a ustawy o ochronie przyrody odnośnie tej formy ochrony.

Tabela 22 Charakterystyka projektowanego UE-4 „Jezioro Kamienica” (źródło: Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemysł)

Forma ochrony i nazwa	Użytek ekologiczny „Jezioro Kamienica”
Położenie	Południowo-wschodnia część gminy – obejmuje Jezioro Kamienica.
Przedmiot i cel ochrony	Ochrona unikalnych walorów różnorodności biologicznej, ochrona regionalnych walorów krajobrazowych, ochrona stanowisk ptaków wodno-błotnych, ochrona krajobrazu, ochrona płątów buczyny – siedliska dla ptaków wróblowatych.

Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Jest to jezioro rynnowe, oligotroficzne, otoczone płacami buczyny o słabo lub wcale nie rozwiniętym pasie roślinności przybrzeżnej. Jest łęgowskim: perkoza dwuczubego, łabędzia niemego, krzyżówki, głowienki, czernicy, gągoła, nurogęsi, kani czarnej, łyski. Cenne gatunki fauny: myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba. Stanowi miejsca rozrodu płazów bezogonowych: żaba śmieszka, żaba trawna, gadów: zaskroniec zwyczajny oraz bezkręgowców: świtezianka dziewica, skójka zaostrowana, skójka malarska, <i>Pisidium amnicum</i> , groszkówka pospolita.
Ocena walorów	Obiekt ważny w skali regionalnej.
Dyrektywa siedliskowa	Ochrona miejsc występowania: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś, kania czarna, łyska, myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba, żaba śmieszka, żaba trawna, zaskroniec zwyczajny, rzęsorek rzeczek, nocek rudy.
Dyrektywa ptasia	Ochrona miejsc występowania: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś, kania czarna, łyska, myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba.
Konwencja Berneńska	Ochrona miejsc występowania: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, gągoł, nurogęś, kania czarna, łyska, myszołów zwyczajny, grzywacz, puszczyk, dzięcioł czarny, strzyżyk, rudzik, kos, świstunka, pierwiosnek, muchołówka szara, szarytka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, wilga, zięba, żaba śmieszka, żaba trawna, zaskroniec zwyczajny, rzęsorek rzeczek, nocek rudy.
Zagrożenia	Wycinka zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż brzegów jeziora, kłusownictwo ryb, nadmierna eksploatacja turystyczna.
Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Wskazania ochronne: oczyszczenie terenu ze śmieci, wytyczenie, oznakowanie i opisanie szlaków turystycznych oraz miejsc biwakowania – regulacja turystyki kajakowej i wędkarstwa, przyrodnicza edukacja i szkolenia organów samorządowych. Zakazy: zakaz pozyskiwania, niszczenia i uszkodzania drzew, zakaz usuwania starych, próchniejących drzew z powierzchni całego terenu i koryta rzeki, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego, zakaz wysypywania i wylewania odpadów i innego zanieczyszczania wód i gleby, zmiany stosunków wodnych poprzez budowę zastawek spiętrzających lub jakichkolwiek urządzeń hydrologicznych przecinających nurt rzeki, zakaz niszczenia gleby, budowy budynków i stawiania tymczasowych obiektów budowlanych w korycie rzeki, zakaz palenia ognisk i zakłócania ciszy oraz wynikające z art. 31a ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 23 Charakterystyka projektowanego UE-5 „Bagno pod Górą Białokurską” (źródło: *Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl*)

Forma ochrony i nazwa	Użytek ekologiczny „Bagno pod Górą Białokurską”
Położenie	Obiekt położony 1,7 km na północny-zachód od Gorawina..
Przedmiot i cel ochrony	Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych mokradła i oczka śródpolnego, ze zbiorowiskami szuwarowymi i zaroślowymi o charakterze naturalnym, z rzadko spotykanymi, zagrożonymi i chronionymi gatunkami roślin oraz zwierząt.
Charakterystyka przyrodnicza obiektu	Mokradło i oczko śródpolne ze zbiorowiskami szuwarowymi i zaroślowymi o charakterze naturalnym. Miejsce rozrodu ptaków i płazów bezogonowych.
Ocena walorów	Obiekt ważny w skali regionalnej.
Dyrektywa siedliskowa	Nie dotyczy.
Dyrektywa ptasia	Nie dotyczy.
Konwencja Berneńska	Nie dotyczy.
Zagrożenia	Odwodnienie obszarów podmokłych, zaśmiecanie, płoszenie ptaków podczas okresu lęgowego, wypalanie trawy i trzciny.
Wskazania konserwatorskie i planistyczne	Wskazania ochronne: oczyszczenie terenu ze śmieci, przyrodnicza edukacja i szkolenia organów samorządowych. Zakazy: zakaz pozyskiwania, niszczenia i uszkodzania drzew, zakaz usuwania starych, próchniejących drzew z powierzchni całego terenu, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego, zakaz wysypywania i wylewania odpadów i innego zanieczyszczania wód i gleby, zmiany stosunków wodnych, zakaz niszczenia gleby, budowy budynków i stawiania tymczasowych obiektów budowlanych w korycie rzeki, zakaz palenia ognisk i zakłócania ciszy oraz wynikające z art. 31a ustawy o ochronie przyrody.

Do czasu ustanowienia ww. użytków ekologicznych jako formy ochrony przyrody w trybie właściwych przepisów:

- obowiązuje ochrona, polegająca na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu i odnawianiu istniejących ekosystemów,
- obowiązuje ochrona przed zmianą dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów,
- obowiązują zakazy i rygory ochronne, takie same jakie mogą obowiązywać dla istniejącego użytku ekologicznego, na podstawie właściwych przepisów odrębnych dotyczących ochrony przyrody.

Proponowane pomniki przyrody

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

W gminie Siemysł zidentyfikowano osiem obiektów, które powinny zostać objęte ochroną jako pomniki przyrody. Wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa, szpaler oraz aleje.

W przypadku drzew uznanych za pomniki przyrody zaleca się wprowadzenie dwóch kategorii ochrony: ścisłej i częściowej, zależnych od celu ochrony i funkcji, jaką pełni dany obiekt.

Ochroną częściową powinny zostać objęte te pomniki, które mają przede wszystkim wartość krajobrazową lub kulturową. w ich przypadku dopuszczalne, a nawet wskazane są zabiegi pielęgnacyjne poprawiające stan zdrowotny i estetyczny drzew.

Natomiast obiekty o wysokim znaczeniu biocenotycznym — szczególnie okazałe drzewa rosnące na terenach leśnych lub ich obrzeżach — powinny podlegać ochronie ścisłej, która wyklucza jakiegokolwiek zabiegi pielęgnacyjne. Drzewa te należy chronić również po ich obumarciu, aż do całkowitego naturalnego rozpadu.

Poniżej przedstawiono wykaz pomników przyrody proponowanych do objęcia ochroną.

Tabela 24 Wykaz proponowanych pomników przyrody (źródło: SUIKZP, obowiązujące MPZP)

Nr	Miejscowość	Opis obiektu	Uwagi
11.	Charzyno – przy zabudowaniach rolnika.	Dąb szypułkowy o obw. 444 cm.	Ochrona częściowa.
12.	Niemierze – nieczynny ewangelicki cmentarz przykościelny.	Jesiony wyniosłe o obw. 330 i 333 cm.	Ochrona częściowa.
13.	Kędrzyno – park podworski.	Klon jawor o obw. 338 cm.	Ochrona częściowa.
14.	Unieradz – nieczynny ewangelicki cmentarz przykościelny.	Lipa drobnolistna o obw. 380cm.	Ochrona częściowa.
15.	Wszemierzyce (Marianówek) – park podworski, obecnie ośrodek Monaru.	Modrzew europejski o obw. 320cm.	Ochrona częściowa.

16.	Siemyśl – ewangelicko-katolicki cmentarz.	żywnotniki zachodnie o obw. 150, 170, 175 cm.	Ochrona częściowa.
17.	Trzynik.	Dęby szypułkowe o obw. 468 i 407 cm.	Ochrona częściowa.
18.	Aleja z miejscowości Trzynik w kierunku Gościna.	Buk zwyczajny o obw. 398 cm.	Ochrona częściowa.

Zgodnie z art. 44. Ustawy o ochronie przyrody ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy. Ww. uchwała rady gminy określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1.

Wnioski i wytyczne:

Na etapie sporządzania dokumentów planistycznych należy wziąć pod uwagę możliwość zachowania terenów objętych granicą proponowanych form ochrony przyrody. w przypadku zamierzeń inwestycyjnych przed przystąpieniem do sporządzania projektu budowlanego należy przeprowadzić ponowną inwentaryzację przyrodniczą całego terenu objętego propozycją objęcia formą ochrony przyrody, w celu określenia jego wartości przyrodniczych, jako podstawowych wytycznych do sposobu zagospodarowania poszczególnych jego fragmentów.

3.9.3 Obszary ustanowione na mocy ustawy o lasach

Lasy ochronne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 15 ustawy o lasach) za lasy szczególnie chronione, zwane "lasami ochronnymi", można uznać lasy, które:

- 1) chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;
- 2) chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;
- 3) ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;
- 4) są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- 5) stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;
- 6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- 6) są położone:

- a) w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
- b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 151, 1688 i 1692),
- c) w strefie górnej granicy lasów.

Według Rozporządzenia MOŚ, ZN i L z dn. 25. 08. 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej w lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- zachowanie trwałości lasów w drodze dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów, preferowania naturalnego odnowienia lasu, ograniczania regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych, ograniczenia trwałego odwodnienia bagien śródleśnych,
- zagospodarowanie i ochronę lasów w drodze kształtowania struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne, stosowania indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów, ograniczania w cięciach i stosowania zrębów zupełnych.

W granicach gminy Siemyśl występują lasy ochronne (rysunek 20). Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego lasy stanowią 1 677 ha, zaś lasy zaliczone do ochronnych zajmują powierzchnię 409,19 ha (ok. 25% wszystkich lasów w gminie Siemyśl). Są to lasy wodochronne pełniące dodatkowo istotne funkcje przyrodnicze i społeczne.

Na terenach lasów ochronnych prowadzona jest gospodarka leśna ukierunkowana na maksymalizację funkcji przyrodniczych i ochronnych. Obejmuje ona m.in. ograniczenie stosowania zrębów zupełnych, ograniczenie ingerencji w stosunki wodne (w tym odwadniania bagien śródleśnych), preferowanie naturalnego odnowienia drzewostanów oraz kształtowanie ich struktury gatunkowej i przestrzennej zgodnie z lokalnymi warunkami siedliskowymi.

Poza tym w gminie zlokalizowane są lasy o znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa państwa (np. kompleksy Leśnictwa Charzyno stanowiące strefę ochronną obiektów wojskowych zlokalizowanych na terenie gminy Kołobrzeg), a także lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego.

Do cennych fragmentów o wysokich walorach przyrodniczych należą m.in.:

- **oddział 212d** w Leśnictwie Trzynik – starodrzew bukowo-dębowy na siedlisku lasu świeżego,
- **oddział 223g** – również starodrzew bukowo-dębowy na siedlisku lasu świeżego, z bujną pokrywą roślin zielnych, wśród których występuje m.in. **wiciokrzew pomorski**, gatunek rzadki i chroniony.

Lasy gminy stanowią również **strefy ochrony stanowisk archeologicznych** wpisanych do rejestru zabytków województwa koszalińskiego. Obejmują one trzy grodziska i jedną osadę słowiańską, położone w oddziałach: **217g**, **292b** oraz **295a–f**. Ochrona tych obiektów wymaga zachowania dotychczasowego pokrycia leśnego i ograniczenia działań mogących naruszyć strukturę gleby lub relikty kulturowe.

Dodatkowe informacje o lasach zostały przedstawione w rozdziale 3.6. Szata roślinna.

3.9.4 Obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- 3) uznanie za pomnik historii;
- 4) utworzenie parku kulturowego;
- 5) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Określając ustalenia planów ogólnych gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów odbudowy (art. 19 ww. ustawy), uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych:

- 1) objętych formami ochrony, o których mowa w art. 7, wraz z ich otoczeniem;
- 2) ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków.

W granicach gminy Siemyśl nie utworzono parku kulturowego, nie znajdują się tu obiekty wpisane na Listę Skarbów Dziedzictwa, ani uznane za pomnik historii.

Obowiązuje gminna ewidencja zabytków. Szczegółowe informacje na temat zabytków, w tym gminnej ewidencji zabytków w gminie Manowo (GEZ Manowo) znajdujących się w ww. rejestrach i ewidencjach zostały zamieszczone w rozdziale 3.8 *Walory krajobrazowe*, w podrozdziale *Krajobraz kulturowy*).

3.10 Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym – również dla roślin. w zależności od wielkości i długości, można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych.

Funkcje i znaczenie korytarzy ekologicznych

Korytarze ekologiczne pełnią kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej i funkcjonowaniu ekosystemów. Do ich najważniejszych funkcji należą:

- **Redukcja izolacji siedlisk** – umożliwiają organizmom przemieszczanie się między rozdzielonymi obszarami naturalnymi, co przyczynia się do stabilności populacji.
- **Zwiększenie przepływu genów** – zapobiegają spadkowi różnorodności genetycznej poprzez umożliwienie migracji osobników między populacjami, co zmniejsza ryzyko chowu wsobnego.
- **Obniżenie śmiertelności** – szczególnie u młodych osobników, które w wyniku presji terytorialnej zostają zmuszone do poszukiwania nowych siedlisk.

Efektywność korytarza ekologicznego zależy od jego struktury, obejmującej rodzaj i liczbę siedlisk, szerokość oraz ukształtowanie terenu. Większe i bardziej mobilne gatunki wymagają szerszych oraz dłuższych korytarzy, zapewniających im możliwość swobodnej migracji. Korytarze te mogą mieć różne formy, takie jak:

- **ciągłe** – nieprzerwanie łączące siedliska,
- **przerywane** – składające się z serii oddzielonych od siebie fragmentów,
- **liniowe i pasowe** – tworzące wyraźne połączenia między obszarami,
- **sieciowe** – posiadające liczne rozgałęzienia,
- **"stepping stone habitats"** – łańcuchy siedlisk pomostowych, umożliwiające przemieszczanie się organizmów poprzez szereg niewielkich obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej.

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

Zgodnie z mapą korytarzy ekologicznych opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży pod kierunkiem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego, na terenie gminy Siemysł zidentyfikowano następujący korytarz: **KPn-21B - Pobrzeża Zachodniopomorskie.**

Te korytarze ekologiczne odgrywają fundamentalną rolę w zachowaniu spójności ekosystemów na obszarze gminy Siemysł, umożliwiając swobodną migrację organizmów i chroniąc przed fragmentacją siedlisk.

Korytarze o znaczeniu lokalnym i regionalnym

Na terenie gminy występują tereny spełniające funkcję lokalnych i regionalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu przyrodniczym dla danego gatunku.

Istniejące korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym, powinny podlegać ochronie. w powiązaniach przyrodniczych gminy z otoczeniem szczególną rolę odgrywają ekosystemy wodne w zintegrowanym układzie hydrosferycznym. Jest to współzależny system pod względem funkcjonalnym i ekologicznym, dotyczący zarówno struktur hydrogeologicznych jak i wód powierzchniowych.

Takim korytarzem mogą być korytarze rzek i jej dopływów wraz z zielenią je okalającą, jeziora, rowy melioracyjne, tereny lasów i zadrzewień, alei przydrożnych, tereny otwarte – zieleni nieurządzonej korytarze zieleni urządzonej (parki miejskie i wiejskie, skwery, aleje), ale również tereny ogrodów działkowych czy też przydomowych ogrodów towarzyszących budynkom mieszkalnym i gospodarczym i inne tereny aktywne biologiczne zapewniające zwierzętom możliwość migracji.

Na terenie gminy Siemyśl proponuje się powołanie 2 lokalnych korytarzy ekologicznych. Należą do nich:

- K1 - rzeka Błotnica i łąki wzdłuż koryta rzeki,
- K2 - rzeka Dębosznica i łąki wzdłuż koryta rzeki.

Szczególnie ważnym korytarzem jest dolina rzeki Błotnicy, która łączy dwa jeziora Kamienica i Resko Przymorskie w gminie Kołobrzeg. Stąd wytyczenie tego korytarza ekologicznego i jego ochrona należy do zadań priorytetowych. Dolina rzeki Dębosznicy przebiega przez znaczny obszar gminy, dlatego koryto rzeki i zadrzewienia wraz z zakrzaczeniami nadrzecznymi umożliwiają migrację fauny w zachodniej części gminy Siemyśl.

W odniesieniu do obu korytarzy ekologicznych należy przypisać zalecenia mające na celu zachowanie istniejącego stanu i poprawy w przyszłości:

- zakazać wycinania zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż brzegów obu cieków,
- uregulować gospodarkę wodno-ściekową, poprzez kanalizację miejscowości leżących wzdłuż cieków,
- wszelkie prace hydrotechniczne i inne mogące wpływać na oba cieki wodne muszą uzyskać akceptację Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i być poprzedzone stosowną prognozą oddziaływania na ich środowisko.

Wnioski i wytyczne:

W celu zachowania drożności lokalnych korytarzy ekologicznych i zapewnienia ich skutecznej funkcji migracyjnej dla fauny i flory, należy podjąć szereg działań

ochronnych i adaptacyjnych, obejmujących zarówno przestrzeń miejską, jak i obszary rolnicze oraz leśne.

– **Ochrona i odtwarzanie siedlisk przyrodniczych:**

- Zachowanie i renaturyzacja ekosystemów leśnych, rzecznych, jeziornych oraz mokradłowych, które stanowią kluczowe elementy struktury korytarzy ekologicznych.
- Utrzymanie odpowiednich proporcji terenów biologicznie czynnych w stosunku do obszarów przeznaczonych pod zabudowę, co pozwoli na zachowanie spójności sieci ekologicznej.
- Stymulowanie naturalnej sukcesji roślinnej na terenach zdegradowanych, szczególnie w dolinach rzecznych oraz na terenach porolnych, które mogą pełnić rolę korytarzy dla różnych gatunków.

– **Zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury:**

- Ochrona istniejących pasów zieleni izolacyjnej, zieleni przyulicznej oraz rowów melioracyjnych wraz z otaczającą je roślinnością, które pełnią istotną funkcję migracyjną i retencyjną.
- Tworzenie i utrzymywanie tzw. „zielonych korytarzy miejskich” – systemów zadrzewień i zakrzewień łączących parki, skwery oraz inne tereny zieleni z obszarami naturalnymi poza miastem.
- Wprowadzanie zielonych dachów i ścian na budynkach, szczególnie w obszarach silnie zurbanizowanych, co może stanowić substytut dla terenów zielonych oraz wspierać migrację owadów zapylających.

– **Minimalizowanie skutków barier ekologicznych:**

- Wprowadzenie rozwiązań zmniejszających wpływ dróg, torów kolejowych oraz zabudowy na ciągłość korytarzy ekologicznych, np. poprzez budowę:
 - przejść dla dzikich zwierząt (tuneli, estakad zielonych),
 - przepustów dla płazów wzdłuż tras migracyjnych,
 - ekranów dźwiękochłonnych uwzględniających potrzeby fauny (np. umożliwiających przeloty ptakom).
- Tymczasowe rozwiązania, takie jak monitoring w okresie migracji płazów i czasowe zamykanie dróg w kluczowych miejscach.
- W celu zminimalizowania wpływu farm wiatrowych na korytarze ekologiczne, należy:
 - Unikać lokalizacji farm wiatrowych w pobliżu głównych tras migracyjnych ptaków i korytarzy ekologicznych. Szczególnie istotne jest przeprowadzenie dokładnych analiz środowiskowych przed podjęciem decyzji o budowie.

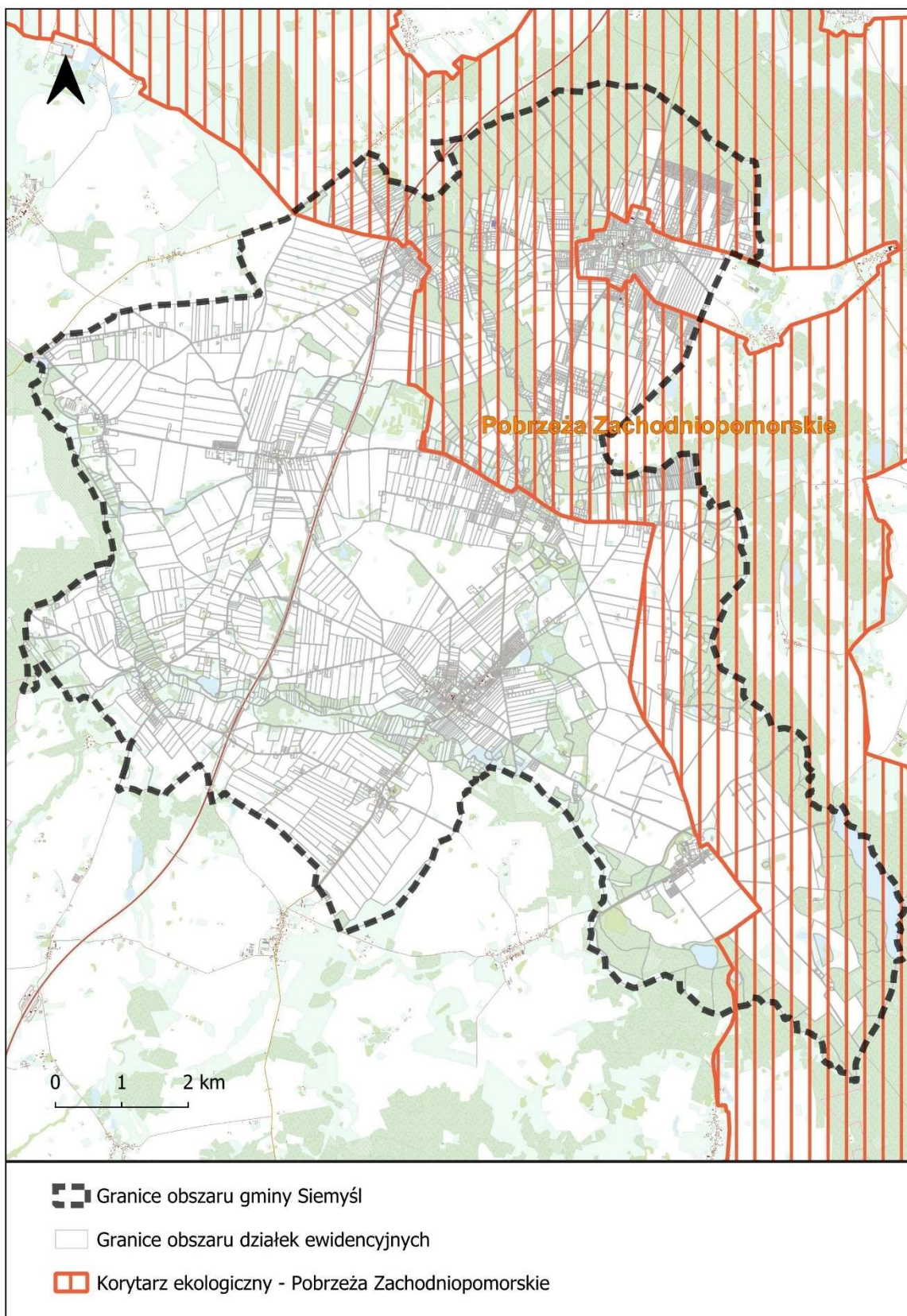
- Monitorować i dostosowywać pracę turbin – w okresach intensywnej migracji ptaków i nietoperzy należy stosować rozwiązania technologiczne pozwalające na tymczasowe wyłączenie turbin lub ich spowolnienie.
- Zastosować systemy odstraszenia – w wybranych lokalizacjach można wdrażać systemy akustyczne i wizualne ostrzegające ptaki przed obecnością turbin.
- Minimalizować efekt "pułapki ekologicznej" – wysokie konstrukcje farm wiatrowych mogą stanowić atrakcyjne miejsce odpoczynku dla ptaków, jednocześnie zwiększając ryzyko kolizji. Dlatego ważne jest, aby nie lokalizować turbin w miejscach, które mogą zachęcać ptaki do osiedlania się w ich pobliżu.
- Monitorować wpływ farm wiatrowych na populacje nietoperzy – należy prowadzić systematyczne badania w celu oceny liczby kolizji oraz wprowadzać strategie ograniczające śmiertelność (np. okresowe zatrzymywanie turbin przy niskiej prędkości wiatru, gdy nietoperze są najbardziej aktywne).

– **Ochrona gatunków wędrujących:**

- Oznakowanie linii energetycznych sylwetkami drapieżników (np. sokołów) w celu ograniczenia kolizji ptaków, szczególnie gęsi i żurawi, z przewodami wysokiego napięcia.
- Minimalizacja sztucznego oświetlenia w pobliżu terenów cennych przyrodniczo, co zmniejsza dezorientację ptaków oraz wpływ na aktywność nocnych owadów zapylających.
- Unikanie prac rolniczych i budowlanych w okresach kluczowych migracji zwierząt, szczególnie wiosną i jesienią.

3.11 Strefy ochronne uzdrowiska

Nie dotyczy. Obszar gminy Siemyśl nie stanowi uzdrowiska, w tym w jego granicach nie wyznaczono stref ochronnych uzdrowiska, w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

Rysunek 21 Położenie obszaru opracowania na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAN

3.12 Identyfikacja głównych zagrożeń

3.12.1 Zagrożenia naturalne

3.12.1.1 Zagrożenie powodziowe

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczona się na podstawie Map Zagrożenia Powodziowego opracowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustawą Prawo wodne to:

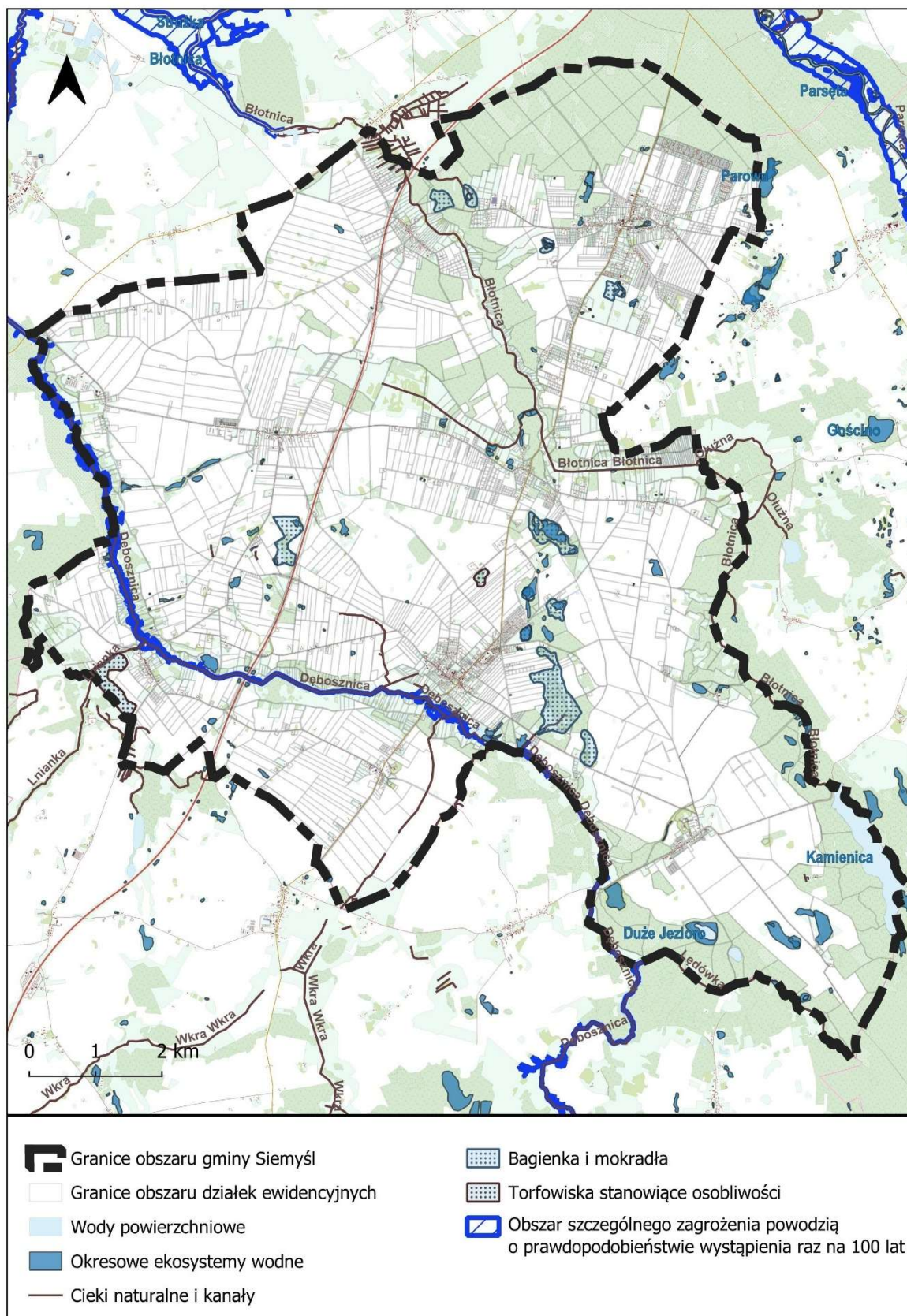
- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- c) obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na terenie gminy Siemyśl występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne, tj. tereny zalewane z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi raz na 100 lat ($p = 1\%$) oraz raz na 10 lat ($p = 10\%$), wskazywane na mapach zagrożenia powodziowego opracowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wzdłuż głównych cieków wodnych - rzeki Dębosznicy (zgodnie z rysunkiem 22).

Dodatkowo, oprócz formalnie wyznaczonych stref zagrożenia powodziowego, na obszarze gminy mogą okresowo występować lokalne podtopienia spowodowane intensywnymi opadami atmosferycznymi lub roztopami śniegu. Zjawiska te dotyczą głównie dolin rzecznych Błotnicy i Dębosznicy, a także obniżień terenowych o utrudnionym odpływie wód oraz obszarów z glebami torfowymi i mułowo-torfowymi.

Ryzyko wystąpienia lokalnych podtopień może być zwiększone w miejscach o nieuregulowanej sieci rowów melioracyjnych lub w rejonach przekształceń hydrologicznych związanych z działalnością rolniczą. z tego względu wskazane jest zachowanie drożności urządzeń melioracyjnych, unikanie zabudowy na terenach obniżonych oraz prowadzenie działań z zakresu małej retencji wodnej, sprzyjających ograniczaniu skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują ograniczenia, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy Prawo wodne oraz wymóg uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o którym mowa w art. 390 ww. ustawy Prawo wodne. Ze względu na ryzyko wystąpienia powodzi nie należy lokalizować nowej zabudowy w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią.

Rysunek 22 Położenie obszaru opracowania na tle obszarów zagrożenia powodziowego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie w Szczecinie

3.12.1.2 Zagrożenie osuwiskowe

Zgodnie z definicją Kleczkowskiego osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywołwana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spelzywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu. Ustawa o ochronie przyrody ruchy masowe ziem definiuje jako powstające naturalnie lub na skutek działalności człowieka osuwanie, spelzwanie lub obrywanie powierzchniowych warstw skał, zwietrzelin i gleby (art. 3 ust. 32a). Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek rozpoznania i wskazania obszarów zagrożonych osuwiskami - ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającej w skutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziem (art. 3 ust.1 pkt. 2 oraz art. 3 ust.2 pkt. 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (art. 110 a ust.1) posiada starosta.

W 2006 r. Państwowy Instytut Geologiczny rozpoczął realizację projektu Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO). Projekt, realizowany z inicjatywy Ministra Klimatu i Środowiska ma wspomóc starostów w skutecznym wypełnianiu obowiązków związanych z prowadzeniem rejestru osuwisk, nałożony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi. Zgodnie z Przeglądową mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych w rejonie gminy Siemyśl nie wskazano obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych.

Zgodnie z innymi źródłami zagrożenie osuwiskami i erozją występuje na zboczach wysoczyzny przylegającej do jeziora Kamienica, jednakże od strony gminy Gościno. Obszary te nie są przeznaczone pod zabudowę, a ich powierzchnia pozostaje zalesiona w celu zachowania stabilności terenu.

3.12.1.3 Zagrożenie osiadaniem

Nie dotyczy. Na obszarze gminy Siemyśl nie występuje podziemna eksploatacja złóż mineralnych.

3.12.1.4 Zagrożenie suszą

Na analizowanym obszarze susza występuje sporadycznie i zazwyczaj nie stanowi poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. w szczególnych przypadkach może jednak prowadzić do strat materialnych, zwłaszcza w sektorze rolniczym, bezpośrednio związanych z działalnością człowieka.

Coraz częstsze okresy suszy wynikają z długotrwałego braku opadów, co skutkuje zarówno obniżeniem wilgotności gleby na skutek intensywnego parowania, jak i zmniejszeniem przepływów w rzekach oraz poziomu wód podziemnych. z reguły ten drugi aspekt nie powoduje poważnych problemów z zaopatrzeniem w wodę do celów

komunalnych, gdyż większość ujęć wody jest bezpieczna. w takich sytuacjach często wprowadza się ograniczenia w jej zużyciu, jednak nie wpływają one na funkcjonowanie kluczowych systemów i produkcji.

Zmniejszenie wilgotności gleby odbija się natomiast na kondycji zieleni miejskiej, ograniczając jej zdolność do łagodzenia skutków wysokich temperatur. Adaptacja do niedoboru wody może przebiegać dwutorowo – poprzez ograniczenie jej zużycia lub zwiększenie podaży. Ze względu na ograniczone zasoby wodne regionu, znaczne zwiększenie dostępności wody na szeroką skalę jest niemożliwe. Dlatego poprawa sytuacji powinna koncentrować się na racjonalizacji zużycia, m.in. poprzez redukcję wodochłonności procesów produkcyjnych, wdrażanie mechanizmów finansowych zachęcających do oszczędzania wody oraz modernizację i uszczelnienie systemów wodociągowych w celu ograniczenia strat w sieci.

3.12.2 Zagrożenia wynikające z zagospodarowania terenu

3.12.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę obejmuje dziewięć miejscowości gminy Siemyśl i obsługuje około 76% ogólnej liczby mieszkańców. Łączna wydajność istniejących ujęć wód podziemnych wynosi około 1300 m³/d, natomiast rzeczywisty pobór kształtuje się na poziomie około 600 m³/d. Oznacza to istnienie rezerw ilościowych, jednak ich wykorzystanie jest ograniczone zarówno przez warunki hydrogeologiczne, jak i stan techniczny części infrastruktury.

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 8–10 ujęć i stacji wodociągowych (w zależności od przyjętej klasyfikacji), zlokalizowanych w miejscowościach: Nieżyn, Siemyśl, Niemierze, Charzyno, Trzynik, Kędrzyno, Byszewo oraz Białokury. Stacje uzdatniania wody w Nieżynie i Trzynieku wyposażone są w instalacje odżelaziania i odmanganiania, co wskazuje na podwyższone zawartości tych pierwiastków w wodach surowych.

Stan techniczny istniejących ujęć i stacji wodociągowych jest zróżnicowany, przy czym większość sieci oceniana jest jako będąca w stanie dobrym. Wyjątkiem pod względem zagrożeń sanitarnych jest ujęcie w Charzynie, w którego strefie ochronnej zlokalizowany jest zbiornik bezodpływowy typu „szambo”. Obiekt ten stanowi realne zagrożenie dla jakości ujmowanej wody i powinien zostać usunięty ze strefy ochrony ujęcia.

Największe wydajności ujęć notowane są w Siemyślu i Trzynieku (po około 300 m³/d), przy czym rzeczywisty pobór wody jest tam znacznie niższy i wynosi odpowiednio 120–160 m³/d oraz 80–90 m³/d. w Nieżynie–Unieradzu ujęcie o wydajności 200 m³/d zaopatruje niemal 92% odbiorców, a długość sieci wodociągowej wynosi 17,3 km. Wysoki stopień podłączenia do sieci (98–99%) charakteryzuje również miejscowości Niemierze i Trzynik.

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi obecnie około 48 km, przy czym w ujęciu statystycznym dla lat 2020–2024 długość sieci rozdzielczej i przesyłowej kształtowała się na poziomie 117–127 km. Sieć wyposażona jest w hydranty przeciwpożarowe DN 80, a gmina spełnia podstawowe wymogi w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Układ sieci wodociągowej ma w większości charakter rozgałęźny i nie posiada pełnych układów pierścieniowych, co ogranicza bezpieczeństwo dostaw wody w przypadku awarii. Sieci wodociągowe prowadzone są głównie wzdłuż dróg i ulic, w liniach rozgraniczających terenów komunikacyjnych.

Dwie miejscowości – Morowo i Paprocie wraz z oddalonymi koloniami – korzystają z indywidualnych ujęć zagrodowych. Jakość wody z tych ujęć w części przypadków jest niezadowalająca i nie spełnia wymagań dla wody pitnej. Dodatkowym zagrożeniem dla wód podziemnych i powierzchniowych jest niekontrolowane odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych do gruntu oraz cieków powierzchniowych.

Z lokalnych ujęć wód korzystają również niewielkie grupy mieszkańców oraz zakłady produkcyjne, takie jak Nord Fish, piekarnia, zakład „Rybak” czy gorzelnia. Eksploatacja ta, przy braku odpowiednich zabezpieczeń sanitarnych, może stanowić lokalne źródło presji na zasoby wodne.

W dokumentach planistycznych przewiduje się stopniowe łączenie lokalnych systemów wodociągowych oraz budowę nowych odcinków sieci, w tym domykanie ich w układy pierścieniowe. Zakłada się jednocześnie likwidację nadmiernej liczby ujęć i stacji uzdatniania wody oraz modernizację najbardziej wartościowych obiektów.

Docelowo podstawowym źródłem zaopatrzenia gminy Siemyśl w wodę będzie wodociąg kołobrzeski, zasilany z ujęcia w Rościęcinie (gmina Kołobrzeg). Przez teren gminy przebiegać będzie również wodociągowa sieć tranzytowa do gminy Gościno. Ujęcia w Siemyślu i Nieżynie pozostaną jako obiekty wspomagające, przy czym ujęcie w Nieżynie przewidziano do modernizacji.

Planowana jest likwidacja ujęć i stacji uzdatniania wody w miejscowościach: Niemierze, Charzyno, Byszewo, Kędrzyno, Białokury oraz Trzynik, a także przekształcenie części stacji w hydrofornie. w likwidowanych ujęciach istniejące odwierty powinny zostać trwale zabezpieczone przed możliwością wtórnego zanieczyszczenia.

Dla potrzeb bilansowych przyjęto scalony wskaźnik zapotrzebowania na wodę w wysokości 300 dm³/mieszkańca/dobę, obejmujący potrzeby bytowe, rolnicze, usługowe, instytucjonalne oraz własne potrzeby wodociągów wiejskich. w strukturze tego wskaźnika przyjęto 200 dm³/Md na cele bytowe wraz z usługami oraz 100 dm³/Md na cele gospodarcze.

Łączne docelowe zapotrzebowanie na wodę dla gminy Siemyśl oszacowano na poziomie około 1262 m³/d, przy przewidywanej liczbie 4207 mieszkańców. Największe zapotrzebowanie dotyczy miejscowości Siemyśl (320 m³/d) oraz

Charzyno (288 m³/d). w obliczeniach uwzględniono prognozowany wzrost liczby mieszkańców o 30% w pasie drogi Charzyno–Białokury oraz o 10% w pozostałych miejscowościach.

Analiza danych z lat 2014–2024 wskazuje na systematyczny wzrost liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej – z około 3383 osób w 2014 r. do około 3700 osób w 2024 r. Równocześnie obserwowany jest wzrost jednostkowego zużycia wody w gospodarstwach domowych, z poziomu około 21,6 m³ na mieszkańca rocznie w 2014 r. do 28,4 m³ w 2024 r.

Tendencje te świadczą o stopniowej poprawie dostępności wody oraz wzroście standardu życia mieszkańców, a jednocześnie wskazują na konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, zwłaszcza w kontekście ograniczonych lokalnych zasobów wód podziemnych.

W zasięgu lejów depresji poszczególnych ujęć oraz w obrębie zlewni cząstkowych, w tym na odcinku ujęć Bogucino i Rościęcino, obowiązują rygorystyczne zakazy działań mogących zagrażać jakości wód. Obejmują one m.in. zakaz wprowadzania ścieków do wód i gruntu, pojenia zwierząt gospodarskich, rolniczego wykorzystania ścieków, grzebania zwierząt, lokalizacji cmentarzy oraz zbiorników i rurociągów olejowych.

Zasady te mają kluczowe znaczenie dla zachowania dobrego stanu jakościowego wód podziemnych, które stanowią podstawowy element systemu przyrodniczego gminy oraz strategiczny zasób dla jej dalszego rozwoju.

Gospodarka ściekowa

System odprowadzania i oczyszczania ścieków stanowi jeden z kluczowych czynników kształtujących stan środowiska przyrodniczego gminy Siemyśl, w szczególności jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Stopień skanalizowania gminy jest niski i wynosi około 31–35% ludności, co powoduje istotną presję na komponent wodny środowiska.

Kanalizację sanitarną posiadają jedynie trzy miejscowości: Siemyśl, Trzynik oraz Białokury, przy czym także tam system obejmuje jedynie część zabudowy. Pozostałe obszary gminy funkcjonują w oparciu o zbiorniki bezodpływowe, rozwiązania prowizoryczne lub niekontrolowane odprowadzanie ścieków do gruntu i wód powierzchniowych.

Istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej ma charakter grawitacyjny oraz grawitacyjno-tłoczny. Długość czynnej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wahała się w latach 2014–2024 w granicach od około 95,6 km do 102,5 km, przy czym po 2021 r. odnotowano spadek długości do około 96,5 km. Długość stricte kanalizacji grawitacyjnej wynosi około 8,6 km, a kanalizacji tłocznej około 0,3 km.

Sieć wyposażona jest w trzy pompownie ścieków. Studnie kanalizacyjne wykonane są głównie z kręgów betonowych. Stan techniczny istniejącej kanalizacji oceniany

jest jako dobry, jednak jej zasięg przestrzenny jest niewystarczający w stosunku do potrzeb ochrony środowiska.

Liczba przyłączy kanalizacyjnych systematycznie wzrastała – z 603 w 2014 r. do 751 w 2024 r., podobnie jak liczba ludności korzystającej z sieci, która wzrosła z około 2936 osób do 3271 osób. Tendencja ta wskazuje na stopniową poprawę dostępności kanalizacji, lecz nie kompensuje w pełni presji generowanej przez obszary nieskanalizowane.

Na terenie gminy zlokalizowane są cztery oczyszczalnie ścieków, z czego trzy pełnią funkcję obsługi lokalnych systemów komunalnych, a jedna ma charakter przemysłowej podoczyszczalni:

- Siemyśl – mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia typu „rów cyrkulacyjny” ze stawem korzeniowym. Obiekt pracuje wadliwie, głównie z powodu dużego napływu wód podziemnych do systemu oraz niewystarczającej przepustowości stawu korzeniowego. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Dębosznica. Pozwolenie wodnoprawne obowiązywało do 2006 r., a strefa ochronna oczyszczalni wynosi 100 m.
- Trzynik – mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia typu „rów cyrkulacyjny” o przepustowości 100 m³/d. Obiekt funkcjonuje prawidłowo, a ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rzeki Dębosznicy.
- Kędrzyno – oczyszczalnia ze złożem zraszanym niskoobciążonym, odprowadzająca ścieki poprzez rowy melioracyjne do rzeki Dębosznicy. Stan techniczny obiektu oceniany jest jako zły.
- Unieradz – oczyszczalnia zlokalizowana na terenie zakładów przetwórstwa ryb „Rybak” i „Nordfish”, pełniąca funkcję podoczyszczalni ścieków przemysłowych do parametrów ścieków bytowych.

W oczyszczalniach w Unieradzu i Kędrzynie przeprowadzono w 2000 r. kapitalne remonty, jednak mimo tego ich oddziaływanie na środowisko wodne pozostaje istotne, zwłaszcza w kontekście wrażliwości zlewni Dębosznicy.

Niski stopień skanalizowania gminy ma bezpośrednie przełożenie na jakość wód powierzchniowych. Nieskanalizowane obszary stanowią istotne źródło ładunku biogenów, zwłaszcza związków azotu, trafiających do cieków.

Badania przeprowadzone w 1996 r. wykazały, że rzeka Dębosznica na odcinku 19,4 km prowadziła wody III klasy czystości, natomiast na dalszych 12,6 km wody miały charakter pozaklasowy. Rzeka Błotnica na całej długości prowadziła wody III klasy czystości. o tak niskiej jakości decydował przede wszystkim wysoki stopień eutrofizacji, związany z dopływem ścieków bytowych i rolniczych.

Gmina Siemyśl nie posiada zorganizowanego systemu kanalizacji deszczowej. Wody opadowe odprowadzane są lokalnie do rowów chłonnych lub infiltrują bezpośrednio do gruntu. Rozwiązanie to, przy braku separacji ścieków bytowych i wód opadowych,

sprzyja infiltracji zanieczyszczeń do wód podziemnych, szczególnie na obszarach o płytkim zwierciadle wód gruntowych.

W dokumentach planistycznych przewiduje się likwidację lokalnych oczyszczalni ścieków w Siemyślu i Trzyniku oraz włączenie systemu kanalizacji sanitarnej gminy do ponadlokalnego układu, z odprowadzeniem ścieków do modernizowanej oczyszczalni w Grzybowie (gmina Kołobrzeg). Planowany jest tranzyt ścieków z miejscowości Charzyno kolektorem tłocznym do istniejącej sieci kanalizacyjnej gminy Kołobrzeg.

Zakłada się sukcesywne podłączanie wszystkich większych miejscowości gminy do zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowę sieci w miejscowościach już skanalizowanych, wraz z budową nowych pompowni ścieków. Trasy kolektorów tłocznych powinny być prowadzone w sposób minimalizujący ingerencję w środowisko i długość przewodów.

Wsie oddalone od planowanych tras kanalizacji sanitarnej powinny zostać wyposażone w przydomowe oczyszczalnie ścieków, spełniające wymogi ochrony środowiska. Dotyczy to w szczególności miejscowości Helenówek i Paprocie. Lokalizacja takich obiektów powinna uwzględniać warunki hydrogeologiczne i wykluczać tereny alimentacji wód podziemnych.

Nie przewiduje się tworzenia wylewisk gnojowicy. Dopuszcza się jej rolnicze wykorzystanie w formie rozdeszczowania wyłącznie po przeprowadzeniu badań hydrogeologicznych i przy zapewnieniu odpowiedniego rozcieńczenia, z bezwzględnym zakazem stosowania na obszarach zasilania wód podziemnych.

W strefach lokalizacji przetwórstwa rolno-spożywczego zapotrzebowanie na wodę oraz charakter ścieków poprodukcyjnych mogą być silnie zróżnicowane. Dla nowych zakładów zaleca się stosowanie własnych ujęć wody oraz indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, zgodnych z wymogami ochrony wód i gleb. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych pozostaje rzeka Błotnica, natomiast woda do celów bytowych i sanitarnych powinna pochodzić z wodociągu komunalnego.

Niedostateczny stopień skanalizowania gminy Siemyśl stanowi jedną z głównych barier zachowania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Rozwój zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej, eliminacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych oraz ograniczenie lokalnych, nieefektywnych oczyszczalni ścieków są działaniami kluczowymi z punktu widzenia ochrony środowiska i zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego gminy.

3.12.2.2 Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w gminie Siemyśl prowadzona jest w sposób zorganizowany i systemowy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz lokalnymi dokumentami planistycznymi. W przeszłości na terenie gminy funkcjonowały dwa tymczasowe wysypiska odpadów w miejscowościach Charzyno i Białokury, które zostały zlikwidowane, a zajmowane przez nie tereny poddano rekultywacji. Obecnie

na obszarze gminy nie występują czynne składowiska odpadów, a wszystkie odpady komunalne są zagospodarowywane poza jej granicami. Podstawą funkcjonowania systemu jest Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Siemyśl.

W 2024 r. systemem odbioru odpadów komunalnych objęte były nieruchomości zamieszkałe, a liczba mieszkańców gminy wynosiła 3813 osób, z czego 3501 złożyło deklaracje dotyczące opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Część mieszkańców korzysta z ulg związanych z kompostowaniem bioodpadów w przydomowych kompostownikach, co stanowi istotny element ograniczania ilości odpadów kierowanych do dalszego zagospodarowania. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani są do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów, a przeprowadzone kontrole nie wykazały przypadków uchylania się od tego obowiązku.

Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych w 2024 r. wyniosła około 1368 Mg. Największy udział w strumieniu odpadów stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, których masa przekroczyła 780 Mg. Znaczący był również udział bioodpadów oraz frakcji selektywnie zbieranych, takich jak szkło, papier i odpady opakowaniowe. Dodatkowo, za pośrednictwem Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych odebrano blisko 70 Mg odpadów, w tym odpady wielkogabarytowe, zużyte opony oraz odpady budowlane i rozbiórkowe. Dane te wskazują na funkcjonowanie selektywnej zbiórki odpadów, choć nadal dominującą frakcją pozostają odpady zmieszane.

Na terenie gminy Siemyśl nie funkcjonują instalacje komunalne do przetwarzania odpadów. W związku z tym wszystkie odpady komunalne wytworzone na jej obszarze w 2024 r. były przekazywane do instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Korzyścienku. Odpady zmieszane poddawane były procesom sortowania, w wyniku których część frakcji surowcowych kierowano do odzysku, bioodpady do przetwarzania biologicznego, natomiast pozostałości po sortowaniu przekazywano do składowania lub do termicznego przekształcania. Znaczna część odpadów pochodzących z przetwarzania została wykorzystana jako paliwo alternatywne, co ogranicza ilość odpadów trafiających na składowiska.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w gminie Siemyśl w 2024 r. wyniósł 43,71%, co oznacza, że był nieznacznie niższy od minimalnego poziomu wymaganego przepisami prawa. Wskazuje to na konieczność dalszych działań ukierunkowanych na poprawę efektywności selektywnej zbiórki oraz zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów. Prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami ma istotne znaczenie nie tylko dla spełnienia wymogów formalnych, lecz także dla ochrony środowiska przyrodniczego, ograniczania presji na gleby i wody oraz poprawy estetyki i jakości życia na terenie gminy.

3.12.2.3 Ciepłownictwo

System ciepłowniczy gminy Siemyśl ma charakter rozproszony i indywidualny. Na obszarze gminy nie funkcjonuje zorganizowany system przesyłowy ciepła ani centralne źródła ciepła w postaci kotłowni komunalnych lub osiedlowych. Zaspokajanie potrzeb grzewczych mieszkańców oraz obiektów usługowych i produkcyjnych odbywa się przede wszystkim w oparciu o lokalne źródła ciepła, obsługujące pojedyncze budynki lub niewielkie zespoły zabudowy. Dominującą formą ogrzewania pozostaje ogrzewanie piecowe oraz indywidualne kotłownie, w których jako paliwo stosuje się głównie paliwa stałe, takie jak węgiel, koks i drewno.

Istotnym elementem infrastruktury energetycznej jest przebiegający przez północną część gminy gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 mm o znaczeniu regionalnym. Gazociąg ten nie zasilą jednak bezpośrednio odbiorców na terenie gminy, co powoduje, że dostęp do gazu ziemnego ma charakter ograniczony. w praktyce część mieszkańców korzysta z gazu płynnego w butlach, głównie do przygotowania posiłków, a w mniejszym stopniu do celów grzewczych. Brak powszechnej gazyfikacji stanowi jedną z głównych barier w modernizacji systemów ogrzewania i ograniczaniu niskiej emisji.

W dokumentach planistycznych oraz opracowaniach branżowych przewidziano możliwość gazyfikacji gminy w kilku wariantach, opracowanych przez firmę „Petrico” S.A. Koncepcja ta zakłada doprowadzenie gazu ziemnego wysokometanowego podgrupy GZ-30 do potencjalnych odbiorców na terenie gminy, zarówno w zakresie potrzeb komunalno-bytowych, jak i grzewczych oraz technologicznych. Analiza zapotrzebowania uwzględniała przygotowanie posiłków, podgrzewanie ciepłej wody użytkowej, ogrzewanie mieszkań z wykorzystaniem indywidualnych kotłów gazowych, a także zasilanie kotłowni zakładów produkcyjnych i przetwórczych. Przyjęto założenie zaspokojenia około 90% zapotrzebowania na gaz do celów grzewczych, przy wykorzystaniu gazu o wartości opałowej 19,92 MJ/m³.

Na obecnym etapie nie określono jednoznacznie przebiegu planowanych gazociągów, zakładając ich lokalizację na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Alternatywnym rozwiązaniem jest zasilanie gminy poprzez stację redukcyjną, bezpośrednio z gazociągu wysokiego ciśnienia. Zarówno dla istniejących, jak i projektowanych gazociągów konieczne jest wyznaczenie stref kontrolowanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami technicznymi.

Dane dotyczące infrastruktury gazowej wskazują na systematyczny rozwój sieci oraz wzrost liczby przyłączy w ostatniej dekadzie. Długość czynnej sieci zwiększyła się z około 31,8 km w 2014 r. do blisko 50,9 km w 2024 r., natomiast liczba czynnych przyłączy do budynków wzrosła z 185 do ponad 400. Towarzyszył temu wzrost zużycia gazu przez gospodarstwa domowe, który – pomimo wahań w poszczególnych latach – wykazuje wyraźną tendencję rosnącą w dłuższym okresie. Świadczy to o stopniowym zwiększaniu znaczenia gazu jako nośnika energii

oraz o potencjale dalszego ograniczania udziału paliw stałych w strukturze ogrzewania.

Z punktu widzenia środowiskowego i ekofizjograficznego dominacją indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych stanowi istotne źródło niskiej emisji i lokalnych uciążliwości powietrznych. Rozwój gazyfikacji oraz modernizacja systemów grzewczych, w połączeniu z poprawą efektywności energetycznej budynków, mogą w przyszłości odegrać kluczową rolę w poprawie jakości powietrza oraz warunków życia mieszkańców gminy Siemysł.

3.12.2.4 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem terenów zabudowy oraz infrastruktury stale wzrasta. Dopuszczalne normy hałasu reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (ze zmianami które uwzględnia tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Tabela 25. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N w odniesieniu do jednej doby (źródło: Tabela nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku)

rodzaj terenu	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska	50 dB	45 dB	45 dB	40 dB
b) Tereny szpitali poza miastem				
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	61 dB	56 dB	50 dB	40 dB
b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży)				
c) Tereny domów opieki społecznej				
d) Tereny szpitali w miastach				

a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego				
b) Tereny zabudowy zagrodowej	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB
c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾				
d) Tereny mieszkaniowo-usługowe				

Poziom hałas na danym terenie w dużej mierze zależy od rodzaju emitora, jego odległości od omawianego terenu oraz stopnia jego urbanizacji. Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na poziomie tego hałasu oraz zmniejszenie hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony. Działania te mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska. Na terenie gminy Siemyśl brak jest znaczących punktowych źródeł hałasu. Na klimat akustyczny gminy największy wpływ wywiera hałas komunikacyjny związanych z ruchem kołowym na drogach krajowych i wojewódzkich. w okresie letnim, sezonowo, pojawia się dodatkowe źródło hałasu związane z wykonywaniem prac polowych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

System energetyczny gminy Siemyśl opiera się na zasilaniu zewnętrznym poprzez sieć elektroenergetyczną średniego i niskiego napięcia. Na terenie gminy nie funkcjonują elektrownie ani elektrociepłownie, a wytwarzanie energii elektrycznej nie odbywa się lokalnie. Obszar gminy przecinają cztery linie średniego napięcia (SN 15 kV), w tym dwie linie magistralne i dwie rozdzielcze, których stan techniczny oceniany jest jako dobry. Infrastruktura elektroenergetyczna obejmuje łącznie 62 stacje transformatorowe, głównie typu słupowego i wieżowego, o zróżnicowanych mocach znamionowych, co pozwala na stosunkowo elastyczne dostosowanie zasilania do lokalnych potrzeb odbiorców.

Analiza stanu sieci wskazuje, że bez zasadniczej rozbudowy układu średniego napięcia możliwe jest zwiększenie poboru mocy na obszarze gminy poprzez modernizację istniejących stacji transformatorowych, w szczególności wymianę jednostek transformatorowych oraz rozbudowę rozdzielni niskiego napięcia. Szacuje się, że w ten sposób możliwe jest zwiększenie dostępnej mocy o około 3–4 MVA. w wybranych rejonach, zwłaszcza w strefie Charzyna oraz wzdłuż ciągu Charzyno–Białokury, dalszy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną wymagać będzie jednak budowy nowych odcinków linii średniego napięcia oraz dodatkowych stacji transformatorowych, co wiąże się z ingerencją przestrzenną i koniecznością uwzględnienia uwarunkowań środowiskowych.

Zgodnie z krajową polityką energetyczną i klimatyczną, w dokumentach planistycznych gminy dopuszcza się rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności energetyki wiatrowej. Potencjalne lokalizacje elektrowni wiatrowych

wskazano na terenach rolniczych, przy jednoczesnym wyznaczeniu stref ochronnych, w których obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi. Takie podejście ogranicza potencjalne oddziaływania akustyczne i krajobrazowe oraz wpływ na warunki życia mieszkańców. Na obecnym etapie nie wydano warunków przyłączenia farm wiatrowych do sieci elektroenergetycznej, jednak ewentualna realizacja tego typu inwestycji może w przyszłości wymagać rozwoju infrastruktury wysokiego (110 kV) lub najwyższego napięcia (400 kV), co stanowi istotne uwarunkowanie przestrzenne i środowiskowe.

Z punktu widzenia oddziaływań ekofizjograficznych istotnym zagadnieniem jest również promieniowanie elektromagnetyczne związane z funkcjonowaniem sieci elektroenergetycznych oraz infrastruktury telekomunikacyjnej. Na terenie gminy świadczone są powszechne usługi telekomunikacyjne, w tym telefonii komórkowej, a urządzenia nadawczo-odbiorcze zlokalizowane są m.in. w miejscowościach Charzyno, Siemyśl, Byszewo i Morowo. Skala i charakter istniejącej infrastruktury nie wskazują na ponadnormatywne obciążenie środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym, jednak lokalizacja nowych urządzeń wymaga każdorazowo zachowania obowiązujących norm i stref ochronnych.

Podsumowując, system energetyczny gminy Siemyśl charakteryzuje się brakiem lokalnych źródeł wytwarzania energii oraz umiarkowanymi możliwościami zwiększania mocy w oparciu o istniejącą infrastrukturę. Rozwój energetyki odnawialnej oraz rozbudowa sieci elektroenergetycznych stanowią potencjalny kierunek zmian, który powinien być realizowany z uwzględnieniem ograniczeń środowiskowych, ochrony krajobrazu oraz minimalizacji oddziaływań związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym.

Dla linii elektroenergetycznych obowiązują strefy, w których występują ograniczone możliwości zagospodarowania wynoszą one odpowiednio:

- linie napowietrzne WN – 14,5 m od skrajnych przewodów roboczych,
- linie napowietrzne SN – 6 m od skrajnych przewodów roboczych,
- linie napowietrzne nN – 2 m od skrajnych przewodów roboczych,
- linie kablowe SN i nN – 2 m,
- wzdłuż linii 110 kV obowiązywać będzie pas technologiczny o szerokości 40 metrów (po 20 metrów od osi linii w obu kierunkach).

3.12.2.5 Komunikacja

Chociaż przez gminę Siemyśl przebiega droga ekspresowa S6 nie ma obecnie węzła, który umożliwiłby wjazd na ww. drogę ekspresową w jej granicach. Gmina oficjalnie zabiega o budowę zjazdu-węzła w miejscowości Byszewo jako warunku poprawy dostępu komunikacyjnego i rozwoju gospodarczego. Podstawową osią komunikacji kołowej obsługującą gminę Siemyśl jest droga powiatowa o numerze 3309Z, łącząca miejscowości położone w osi Charzyno – Nieżyn – Siemyśl –

Białokury – Gorawino oraz zapewniająca powiązanie z drogą wojewódzką nr 162 w kierunku Kołobrzegu.

Drugim istotnym połączeniem jest droga łącząca Trzebiatów z Gościnem, przebiegająca przez Kędrzyno, Byszewo, Nieżyn i Unieradz, która pełni rolę ważnego ciągu łączącego gminę z kierunkami północno-wschodnimi (Trzebiatów) i południowo-zachodnimi (Gościno).

Przez obręb gminy, poza S6, nie przebiegają drogi krajowe ani wojewódzkie; najbliższe drogi wyższego rzędu to: droga wojewódzka nr 162 (przebieg w relacji Kołobrzeg – Drawsko Pomorskie) oraz droga wojewódzka nr 112 będąca odcinkiem po dawnej „szóstce” (połączenie z węzłem S6), a także dostępna w odległości powiązana sieć drogi ekspresowej S6 i nadmorskiej trasy DW102. Te powiązania zapewniają dostępność gminy do sieci krajowej i nadmorskich tras turystycznych oraz do węzłów drogi ekspresowej S6

Ze względu na charakter gminy i rozproszoną sieć osadniczą, obsługa transportowa mieszkańców opiera się w dużej mierze na ruchu indywidualnym (samochodowym) oraz na wybranych połączeniach autobusowych do większych ośrodków powiatowych, zwłaszcza Kołobrzegu.

Przez teren gminy Siemyśl nie przebiega obecnie żadna linia kolejowa. Najbliższe stacje znajdują się w Kołobrzegu, Trzebiatowie i Gościnie, co zapewnia mieszkańcom dostęp do regionalnych i krajowych połączeń kolejowych. Brak bezpośredniego dostępu do kolei sprawia, że głównym środkiem transportu w gminie pozostaje komunikacja drogowa.

Przez teren gminy Siemyśl w przeszłości przebiegała nieczynna już linia kolejowa Trzebiatów – Kołobrzeg, z przystankiem m.in. w Siemyślu.

Główne zanieczyszczenia, jakie generuje układ komunikacyjny na obszarze, to spaliny emitowane przez pojazdy oraz wywoływane ruchem pylenie. Ruch pojazdów jest niezorganizowanym źródłem emisji takich zanieczyszczeń gazowych jak tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, węglowodory aromatyczne i alifatyczne, a także pył.

Zanieczyszczenia komunikacyjne są dobowo i sezonowo zmienne. Emisja zanieczyszczeń z komunikacji jest problemem narastającym. Mimo prowadzonej, w sposób ciągły, modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwany jest w letnie, słoneczne dni, oprócz toksycznych spalin może tworzyć się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Hałas drogowy jest głównym źródłem zakłóceń środowiska akustycznego. Pewne zagrożenie może stanowić akumulacja zanieczyszczeń komunikacyjnych, szczególnie metali ciężkich w rosnących przydrożnie roślinach, w tym roślinach uprawnych.

3.12.2.6 Rolnictwo

Gmina Siemysł charakteryzuje się wyraźnie rolniczym profilem użytkowania terenu. Użytki rolne zajmują około 74% całkowitej powierzchni gminy, co stanowi wartość istotnie wyższą od średniej dla województwa zachodniopomorskiego. Ponad 65% tych gruntów stanowią gleby klasy III i IV, które zapewniają relatywnie dobre warunki dla prowadzenia produkcji rolniczej.

Przekształcenia ustrojowe zapoczątkowane po 1989 roku istotnie zmieniły strukturę agrarną oraz model gospodarowania. Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych, które wcześniej użytkowały ok. 50% gruntów rolnych, doprowadziła do rozdrobnienia struktury własności oraz przejęcia części areałów przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Obecnie grunty te są stopniowo zbywane lub oddawane w dzierżawę, co wpływa na dalsze zmiany w strukturze gospodarstw.

W gminie dominują małe gospodarstwa (do 20 ha), które cechuje ograniczona zdolność inwestycyjna i niski poziom reprodukcji środków trwałych. W ostatnich latach obserwuje się jednak tendencję do konsolidacji gruntów oraz powstawania większych gospodarstw prywatnych, ukierunkowanych na produkcję towarową zgodną z aktualnym popytem rynkowym.

Działalność rolnicza stanowi główny czynnik kształtujący krajobraz kulturowy i przyrodniczy gminy. Intensywne użytkowanie rolnicze, w szczególności w zakresie upraw polowych, może jednak powodować presję na środowisko poprzez degradację gleb, ograniczenie bioróżnorodności i lokalne obniżenie jakości wód powierzchniowych. W tym kontekście istotne jest promowanie praktyk zrównoważonego rolnictwa, racjonalnego nawożenia oraz działań ograniczających erozję gleb.

Pozostałe funkcje gospodarcze gminy mają charakter uzupełniający i są powiązane z sektorem rolnym – obejmują obsługę rolnictwa, przetwórstwo produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, przemysł drzewny oraz usługi lokalne.

Pomimo rolniczego charakteru, pozycja gospodarcza gminy pozostaje stosunkowo słaba. Niemniej jednak potencjał środowiska przyrodniczego oraz zasoby ludzkie stanowią podstawę do dalszego, zrównoważonego rozwoju funkcji rolniczych i pozarolniczych. Kluczowe znaczenie mają działania ukierunkowane na:

- poprawę struktury obszarowej gospodarstw i wzrost efektywności produkcji,
- rozwój specjalizacji rolniczej i ogrodniczej zgodnej z wymogami rynku i zasadami ochrony środowiska,
- ograniczenie presji na komponenty środowiska poprzez wdrażanie dobrych praktyk rolniczych,
- modernizację infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi zrównoważonego rolnictwa.

Właściwe ukierunkowanie rozwoju rolnictwa może przyczynić się do poprawy jakości środowiska, wzmocnienia lokalnej gospodarki oraz zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy Siemysł.

W związku z dominującym rolniczym wykorzystywaniem terenu zauważa się przekształcenia i zagrożenia środowiska. Erozja wietrzna charakteryzująca się wywiewaniem drobnych cząstek glebowych głównie w okresie wiosennym i jesiennym, w czasie gdy gleby, podlegające użytkowaniu rolniczemu, pozbawione są szaty roślinnej. Na erozję narażone są głównie przestrzenie gruntów ornych pozbawione zadrzewień śródpolnych. Zabiegi agrotechniczne mogą powodować przyspieszenie zachodzenia procesów erozyjnych, szczególnie w przypadku terenów położonych na terenach o dużym nachyleniu. Natomiast orka przyczynia się do przemieszczania się rozluźnionej warstwy gleby w dół do podnóża stoku, tym samym przyspieszając proces erozyjny.

Rozwój rolnictwa może przyczynić się do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego (poprzez nieprawidłowe użytkowanie i składowanie nawozów, rolnicze wykorzystywanie gnojowicy) oraz do degradacji gleb (poprzez monotoność upraw).

Ponadto obiekty hodowlane trzody i bydła, gdzie wykorzystywana jest technologia bezściółkowa, oraz tereny rolniczego wykorzystania gnojowicy, pochodzącej z tych obiektów, mogą być źródłem nieprzyjemnych zapachów i odorów.

3.12.2.7 Turystyka i rekreacja

Gmina Siemysł charakteryzuje się spokojnym, rolniczo-leśnym krajobrazem i brakiem intensywnej urbanizacji, co sprzyja rozwojowi form turystyki o niewielkiej skali.

Obszar nie posiada wybitnych walorów krajobrazowych ani naturalnych form sprzyjających turystyce masowej, takich jak wybrzeże morskie, duże jeziora czy wzniesienia terenu. Niemniej jednak cechuje się znacznymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi w postaci otwartego krajobrazu rolniczego, urozmaiconej rzeźby terenu, bogatej szaty roślinnej oraz zachowanej zabudowy wiejskiej o tradycyjnym charakterze.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania, gmina posiada potencjał do rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki, a także turystyki aktywnej, w szczególności rowerowej, pieszej i konnej. Czyste środowisko przyrodnicze, niewielkie natężenie ruchu drogowego oraz bliskość Kołobrzegu sprzyjają rozwojowi oferty weekendowej i wypoczynkowej.

Na terenie gminy nie występuje rozbudowana infrastruktura turystyczna. Brak jest oznakowanych szlaków pieszych, ścieżek przyrodniczych oraz pól namiotowych. Funkcjonują pojedyncze gospodarstwa agroturystyczne i obiekty noclegowe o charakterze sezonowym.

Istotnym elementem infrastruktury rekreacyjnej jest ścieżka rowerowa o długości około 57 km, wybudowana w 2012 roku przez Związek Miast i Gmin Dorzecza

Parsęty. Trasa przebiega przez gminy Gościno, Karlino, Kołobrzeg, Rymań i Siemyśl, w znacznej części po nasypie dawnej kolejki wąskotorowej. Ścieżka posiada nawierzchnię asfaltową, miejsca postojowe wyposażone w ławy, stoły i zadaszenia oraz bariery zabezpieczające w miejscach podwyższonych.

Do istotnych atrakcji turystycznych gminy zalicza się: Jezioro Kamica – o znaczeniu rekreacyjnym i wędkarskim, zabytkowe kościoły w Unieradzu i Niemierzu, zespół pałacowo-parkowy w Trzyniku, pomniki przyrody, w tym okazałe drzewa i głązy narzutowe, krajobraz wiejski o dużych walorach estetycznych i kulturowych.

Kierunkiem pożądanym jest zrównoważony rozwój turystyki o charakterze ekologicznym i agroturystycznym, z zachowaniem istniejących walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Wymaga to stopniowego rozbudowania infrastruktury turystycznej (ścieżki, punkty informacyjne, baza noclegowa) oraz promocji gminy jako miejsca spokojnego wypoczynku na wsi.

Do potencjalnych zagrożeń związanych z rozwojem turystyki należą: nadmierna presja na środowisko przyrodnicze, zaśmiecanie i degradacja terenów rekreacyjnych, niekontrolowana zabudowa letniskowa i pogorszenie jakości krajobrazu kulturowego.

Rzeczony rozwój turystyki powinien być prowadzony w sposób planowy, z poszanowaniem zasad ochrony środowiska oraz zachowaniem tradycyjnego charakteru gminy.

Presja turystyczna w gminie jest znikoma, przez co nie stanowi istotnego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego gminy Siemyśl.

3.12.2.8 Ograniczenie drożności korytarzy ekologicznych

Korytarze ekologiczne w gminie Siemyśl mają znaczenie lokalne i ponadlokalne – regionalne, krajowe. Charakterystyka korytarzy ekologicznych przedstawiona została w rozdziale 3.10.

Korytarze ekologiczne łączą europejską sieć Natura 2000 w Polsce (PAN), w tym za pomocą korytarza: KPn-21B - Pobreża Zachodniopomorskie. Korytarze te są stosunkowo szerokie i obejmują tereny objęte formami ochrony przyrody. Dzięki temu ich drożność nie jest zagrożona.

Lokalne i regionalne korytarze, które biegną wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wodnych, łączą ze sobą wielkoobszarowe formy ochrony przyrody, enklawy zieleni oraz węzły korytarzy ekologicznych. Układ ten na obszarze gminy Siemyśl wspomagany jest lokalnymi ciągami przyrodniczymi tworzonymi przez liczne mniejsze oczka śródpolne, zadrzewienia śródpolne, rowy melioracyjne oraz aleje przydrożne. Korytarze te są węższe, przebiegają też przez obszary zurbanizowane. Są przez to bardziej narażone na ograniczenie ich drożności poprzez zmianę zagospodarowania dolin rzecznych, rowów melioracyjnych czy brzegów jezior, oraz

przez likwidację śródpolnych oczek i zadrzewień (ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, zmianę gatunkową szaty roślinnej).

Najistotniejszą barierą dla korytarzy ekologicznych jest układ drogowy, (przede wszystkim drogi S6 i powiatowe), który stanowi barierę ekologiczną wpływającą na faunę i florę. Stanowi nie tylko barierę fizyczną, ale również czynnik odstrasżający zwierzęta – poprzez hałas, światło, dodatkowy ruch samochodowy.

3.12.2.9 Farmy wiatrowe

Na części terenów rolnych wyznaczono strefy możliwej lokalizacji zespołów elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Energetyka wiatrowa, jako jedna z najszybciej rozwijających się gałęzi produkcji energii odnawialnej, odgrywa istotną rolę w transformacji energetycznej kraju. w trosce o środowisko naturalne, a także w związku z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski wynikającymi z ratyfikacji Protokołu z Kioto oraz członkostwa w Unii Europejskiej, Minister Gospodarki zobowiązał zakłady energetyczne do stopniowego zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Docelowo, udział ten miał osiągnąć 15% do roku 2020.

Dokumentem, w którym wyznaczono ww. obszary było obowiązujące wówczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (studium zostało zastąpione planem ogólnym gminy). Wskazane lokalizacje elektrowni wiatrowych obejmują strefy potencjalnej uciążliwości związanej z ich funkcjonowaniem. w granicach tych stref dopuszcza się również umiejscowienie infrastruktury towarzyszącej, takiej jak stacje i sieci elektroenergetyczne oraz instalacje sterujące i komunikacyjne.

Dokładne obszary dopuszczalne pod lokalizację elektrowni wiatrowych zostaną określone w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska naturalnego, krajobrazu kulturowego oraz zabytków wraz z ich otoczeniem. Planowanie lokalizacji powinno również brać pod uwagę istniejącą infrastrukturę techniczną oraz drogi, przy zachowaniu wymaganych przepisami odległości.

Ze względu na znaczny zasięg wizualny turbin wiatrowych, ich lokalizacja powinna zostać poprzedzona analizą wpływu na krajobraz kulturowy gminy, wykonywaną na etapie opracowywania projektów miejscowych planów. Taka analiza pozwoli zidentyfikować i zminimalizować ewentualne konflikty przestrzenne jeszcze przed rozpoczęciem realizacji inwestycji.

Dodatkowo, lokalizacja elektrowni wiatrowych musi uwzględniać oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, w szczególności na obszary objęte siecią Natura 2000. Budowa elektrowni wiatrowych może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i zgody na realizację przedsięwzięcia.

Realizacja farm wiatrowych będzie wiązała się z koniecznością przeprowadzenia monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego. Monitoring ten powinien być wykonany zgodnie z dobrymi praktykami dotyczącymi oceny wpływu elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze, na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku budowy obiektów o wysokości równej lub przekraczającej 50 metrów, ich lokalizacja musi zostać uzgodniona z Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz Służbą Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP – zgodnie z obowiązującymi przepisami. Tego rodzaju obiekty, jako przeszkody lotnicze, wymagają odpowiedniego oznakowania, zgodnie z regulacjami prawnymi. Inwestorzy realizujący tego typu przedsięwzięcia są również zobowiązani do powiadomienia Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej o planowanym terminie zakończenia budowy i do przekazania wymaganych parametrów inwestycji, umożliwiających ich właściwą identyfikację jako przeszkód lotniczych.

3.12.3 Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych głównie w wyniku postępowania inwestycyjnego wpływającego na zmianę warunków siedliskowych lub zmianę sposobu użytkowania gruntów .

Obszar Natura 2000 PLH320012 Kemy Rymańskie

Zgodnie ze standardowym formularzem danych (SDF) dla obszaru PLH320012 Kemy Rymańskie w granicach Obszaru Natura 2000 zidentyfikowano następujące zagrożenia:

- zaniechanie / brak koszenia, poziom wysoki,
- niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, poziom średni,
- Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie, poziom średni,
- Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, poziom średni,
- Wędkarstwo, poziom niski,
- zmiana sposobu uprawy, poziom średni,
- usuwanie martwych i umierających drzew, poziom wysoki,
- wycinka lasu, poziom średni,
- zmiana składu gatunkowego (sukcesja), poziom wysoki,
- przerzedzenie warstwy drzew, poziom wysoki,
- susze i zmniejszenie opadów, poziom wysoki,

- pożary i gaszenie pożarów, poziom średni,
- spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych, poziom średni,
- intensyfikacja rolnictwa, poziom średni,
- odpadki i odpady stałe, poziom średni,
- Wyschnięcie , poziom średni,
- osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych, poziom średni,
- napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne, poziom niski,
- ręczne wycinanie torfu, poziom niski,

Pomniki przyrody

Zagrożeniem pomników przyrody, jest m. in.:

- 1) niszczenie, uszkodzanie lub przekształcanie obiektu;
- 2) wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 3) uszkodzanie i zanieczyszczanie gleby;
- 4) dokonywanie zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) wylewanie gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 6) umieszczanie tablic reklamowych.

W przypadku drzew, ważne jest utworzenie 15-metrowej strefy ochronnej wokół korony drzew (z tym, że nie mniejszej niż promień korony dojrzałego drzewa danego gatunku), w której nie można zmieniać warunków siedliskowych, lokalizować zabudowy i zanieczyszczać terenu,

Przy wykonywaniu zabiegów sanitarnych, cięć leczniczych oraz zabiegów związanych z bezpieczeństwem ludzi, obowiązuje współdziałanie z organem właściwym do spraw ochrony przyrody.

Dla wszystkich poczynąń inżynierskich, budowlanych i innych robót ziemnych, w tym ewentualnych prac związanych z realizacją infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w sąsiedztwie istniejących i projektowanych pomników przyrody, zasadne jest aby wprowadzić obowiązek współdziałania inwestora w zakresie zamierzeń inwestycyjnych z organem właściwym do spraw ochrony przyrody.

3.12.4 Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Do obiektów uciążliwych niewątpliwie należy zaliczyć zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzących do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska podaje dwie kategorie obiektów, dla których występuje ryzyko wystąpienia awarii: zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Zakwalifikowanie obiektu do jednej z wyżej wymienionych kategorii określa rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Rejestr zakładów, w których występuje ryzyko wystąpienia awarii, prowadzi Państwowa Wojewódzka Straż Pożarna, która też w przypadku wystąpienia awarii, wraz z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Szczecinie, jest zobowiązana do podjęcia wszelkich czynności w celu usunięcia skutków zdarzenia. Zgodnie z informacją zawartą na stronie internetowej Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie, w gminie Siemyśl brak jest zakładów o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska stanowią poważne ryzyko dla ekosystemów oraz zdrowia ludzkiego, a ich skutki mogą prowadzić do nieodwracalnych zmian w stanie środowiska naturalnego. Skala i intensywność skutków takich awarii mogą być ogromne, szczególnie gdy obejmują one rozległe obszary lub trwają przez długi czas. z definicji, nadzwyczajne zagrożenia środowiska obejmują wszelkie zdarzenia, które prowadzą do poważnego zanieczyszczenia elementów środowiska naturalnego, wynikającego z działalności człowieka.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Siemyśl mogą mieć swoje źródła w kilku głównych czynnikach:

- Poważne awarie infrastruktury technicznej, w tym awarie sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, energetycznych czy gazowych, które mogą prowadzić do wycieków niebezpiecznych substancji, takich jak chemikalia, paliwa czy substancje łatwopalne.
- Transport substancji niebezpiecznych, który odbywa się przez obszar gminy. Niewłaściwe zabezpieczenie, nieprzestrzeganie norm transportowych, a także wypadki komunikacyjne mogą prowadzić do wycieków substancji toksycznych, które mają poważny wpływ na środowisko.

- Nielegalne pozbywanie się substancji niebezpiecznych, które wiąże się z niezgodnym z przepisami składowaniem odpadów lub ich porzucaniem w miejscach nieprzeznaczonych do tego celu. Takie działania mogą prowadzić do długotrwałego zanieczyszczenia środowiska, a także stanowić poważne zagrożenie zdrowotne dla mieszkańców i zwierząt.

4 Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

4.1 Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności

Na terenie gminy Siemysł występują liczne zasoby przyrodnicze o zróżnicowanej wartości ekologicznej, krajobrazowej i kulturowej. System ochrony przyrody obejmuje zarówno formy ustanowione na podstawie obowiązujących przepisów, jak i obszary oraz obiekty wskazane do objęcia ochroną prawną, które łącznie tworzą spójny układ ekologiczny o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

W granicach gminy funkcjonują obszary objęte ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., w tym specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Kępy Rymańskie” (PLH320012) oraz pomniki przyrody w liczbie dziesięciu, obejmujące głównie okazałe drzewa oraz głazy narzutowe. Pomimo braku formalnie ustanowionego planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jego ochrona realizowana jest pośrednio poprzez zapisy innych dokumentów, w szczególności planów urządzenia lasu, uwzględniających wymogi ochrony siedlisk i gatunków.

Zgodnie z przeprowadzonymi opracowaniami przyrodniczymi, na obszarze gminy zidentyfikowano szereg terenów o wysokich walorach florystycznych, faunistycznych i fizjocenotycznych, które rekomenduje się objąć dodatkowymi formami ochrony przyrody. Kluczową propozycją jest utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jezioro Kamienica i Dolina Błotnicy”, obejmującego fragment doliny rzeki Błotnicy, Jezioro Kamienica oraz przyległe kompleksy leśne i tereny podmokłe. Obszar ten charakteryzuje się zachowanymi siedliskami leśnymi o cechach zbliżonych do naturalnych, występowaniem licznych gatunków chronionych roślin i zwierząt oraz pełni funkcję ponadlokalnego korytarza ekologicznego. Jego walory przyrodnicze i krajobrazowe, a także powiązania z obszarami chronionymi położonymi w gminie Gościno, uzasadniają objęcie go ochroną krajobrazową przy jednoczesnym dopuszczeniu zrównoważonego użytkowania.

Uzupełnieniem systemu ochrony są projektowane użytki ekologiczne, których ustanowienie pozwoli na zabezpieczenie najcenniejszych lokalnych ekosystemów wodno-błotnych, jeziornych i torfowiskowych. Na terenie gminy wskazano pięć obiektów proponowanych do tej formy ochrony: „Byszewskie Błota”, „Mszary Siemysłskie”, „Jeziora Trzynieć Duży i Mały”, „Jezioro Kamienica” oraz „Bagno pod Górą Białokurską”. Obszary te stanowią istotne siedliska lęgowe ptaków wodno-błotnych, miejsca rozrodu płazów i bezkręgowców oraz refugia cennych i chronionych gatunków. Do czasu ich formalnego ustanowienia obowiązuje zasada

zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów oraz ochrona przed degradacją i przekształceniami antropogenicznymi.

Istotnym elementem zasobów przyrodniczych gminy są także lasy, w tym lasy ochronne, które zajmują około 25% powierzchni leśnej gminy. Dominują wśród nich lasy wodochronne, pełniące ważne funkcje hydrologiczne, klimatyczne i biocenotyczne. Na szczególną uwagę zasługują fragmenty starodrzewów bukowo-dębowych w Leśnictwie Trzynie, wyróżniające się wysokim stopniem naturalności oraz występowaniem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Uzupełnieniem systemu leśnego są kompleksy o znaczeniu obronnym oraz tereny leśne o charakterze zbliżonym do naturalnego.

Podsumowując, stan ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych gminy Siemyśl należy ocenić jako zróżnicowany, lecz w dużej mierze korzystny. Ochrona bioróżnorodności realizowana jest zarówno poprzez istniejące formy ochrony prawnej, jak i działania planistyczne oraz rekomendacje dotyczące obszarów cennych przyrodniczo. Dalsze wzmocnianie systemu ochrony powinno koncentrować się na zachowaniu ciągłości siedlisk, ograniczaniu presji inwestycyjnej na tereny wrażliwe, wspieraniu tradycyjnych form użytkowania gruntów oraz utrzymaniu naturalnych procesów ekologicznych, warunkujących trwałość i odporność lokalnych ekosystemów.

4.2 Ocena stanu środowiska i jego zagrożeń

Zgodnie z definicjami przedstawionymi w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, poprzez „środowisko” rozumie się ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Natomiast poprzez ochronę środowiska rozumie się podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

- a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Ocena stanu środowiska

Środowisko przyrodnicze gminy Siemyśl charakteryzuje się wysokim stopniem naturalności i dużym zróżnicowaniem siedlisk. Dominują tu użytki rolnicze o wysokiej bonitacji gleb brunatnych, które stanowią podstawę gospodarki rolnej. Znaczny udział mają również gleby organiczne, związane z występowaniem wysokiego poziomu wód gruntowych, torfowisk i dolin rzecznych. Ich stan jest wrażliwy na zmiany hydrologiczne – odwodnienia prowadzą do mineralizacji i nieodwracalnej degradacji

profilu glebowego. w obszarach o większym nachyleniu terenu obserwuje się lokalną erozję, szczególnie na gruntach rolnych użytkowanych w sposób intensywny.

Korzystne warunki dla osadnictwa występują w obrębie całej gminy z wyjątkiem dolin rzecznych i podmokłych obniżen terenowych. Wszystkie istniejące jednostki osadnicze zlokalizowane są na terenach o korzystnych warunkach fizjograficznych. Wysoczyzna moreny dennej zbudowana z glin zwałowych i piasków zwałowych oraz równina sandrowa i wyższe tarasy akumulacyjne zbudowane z piasków i żwirów charakteryzują się bardzo korzystnymi warunkami geotechnicznymi dla zabudowy.

Niekorzystne warunki gruntowo-wodne (grunty słabonośne, torfy i namuły oraz towarzyszący wysoki poziom wody gruntowej od 0,0 do 1,0 m) i równocześnie niekorzystne warunki klimatyczno-zdrowotne (znaczna wilgotność powietrza, zaleganie mgieł, inwersja termiczna) posiadają dna dolin rzek Dębosznicy i Błotnicy, rozległa dolina o podmokłych łąkach pomiędzy Nieżynem i Byszewem, zespół podmokłych obniżen pomiędzy Siemysłem i Nieżynem oraz inne mniejsze rozrzucone po całym obszarze podmokłe zagłębienia terenowe.

Generalnie gmina Siemysł posiada korzystne warunki dla lokalizacji osadnictwa stałego, czasowego (turystyka), zabudowy gospodarczej i przemysłowej oraz infrastruktury technicznej. Zaleca się lokalizację zabudowy na glebach mniej żyznych, chroniąc gleby dobre dla produkcji rolnej.

Gmina Siemysł została zakwalifikowana do strefy zachodniopomorskiej (PL3203), w której Główny Inspektor Ochrony Środowiska przeprowadził ocenę jakości powietrza za 2023 r. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, analiza obejmowała zanieczyszczenia istotne z punktu widzenia ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin. Dla większości badanych substancji, w tym dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłów PM10 i PM2,5 oraz metali ciężkich i benzo(a)pirenu, strefa zachodniopomorska uzyskała klasę a (dla PM2,5 – klasę A1). w odniesieniu do ozonu spełnione zostały poziomy docelowe, natomiast poziom długoterminowy określono jako D2.

Wyniki te wskazują, że jakość powietrza na terenie gminy Siemysł jest dobra, a stężenia zanieczyszczeń – szczególnie pyłów – należą do jednych z niższych w skali kraju. Decydujący wpływ ma brak istotnych punktowych i liniowych źródeł emisji oraz rolniczy charakter gminy.

Gmina Siemysł położona jest głównie w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 9 (GW68009). Zgodnie z oceną Państwowego Instytutu Geologicznego z 2023 r., JCWPd nr 9 charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym i chemicznym, przy dostatecznej wiarygodności oceny. Jednolita część wód została zakwalifikowana jako niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej oraz wzrost liczby mieszkańców korzystających z wodociągu świadczą o poprawie dostępności wody i standardu życia. Jednocześnie obowiązujące strefy ochronne ujęć wód oraz rygorystyczne

zakazy działalności mogących pogorszyć ich jakość sprzyjają zachowaniu dobrego stanu zasobów wodnych.

Lasy na terenie gminy pełnią istotne funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i ochronne, w tym funkcję ochrony stanowisk archeologicznych. Zachowanie ciągłości pokrycia leśnego oraz ograniczenie ingerencji w glebę sprzyja stabilności środowiska.

Układ korytarzy ekologicznych, oparty głównie na dolinach cieków wodnych, oczkach śródpolnych, zadrzewieniach i alejach przydrożnych, zapewnia spójność systemu przyrodniczego i umożliwia migrację organizmów.

Na terenie gminy zlokalizowany jest obszar Natura 2000 PLH320012 Kemy Rymańskie, charakteryzujący się wysokimi walorami przyrodniczymi. Presja turystyczna na obszar gminy jest niewielka i nie stanowi istotnego zagrożenia dla środowiska.

Brak zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowych dodatkowo wpływa na korzystną ocenę stanu środowiska.

Zagrożenia środowiska

Zagrożenia na terenie gminy Siemyśl mają zróżnicowany charakter – obejmują zarówno czynniki naturalne, wynikające z procesów geologicznych i hydrologicznych, jak i te związane z działalnością człowieka oraz użytkowaniem przestrzeni.

Zagrożenia naturalne

Do najistotniejszych zagrożeń naturalnych na terenie gminy Siemyśl należą zagrożenia hydrologiczne. Wzdłuż rzeki Dębosznicy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obejmujące tereny zalewane z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi raz na 10 oraz raz na 100 lat. Choć skala zagrożenia powodziowego ma charakter lokalny, może ona okresowo wpływać na użytkowanie gruntów rolnych oraz infrastrukturę techniczną.

Poza formalnie wyznaczonymi strefami zagrożenia powodziowego obserwuje się możliwość występowania lokalnych podtopień, zwłaszcza w dolinach rzek Dębosznicy i Błotnicy, na obszarach obniżonych oraz na terenach z glebami torfowymi i mułowo-torfowymi. Zjawiska te są nasilane przez intensywne opady atmosferyczne oraz roztopy śniegu, a także przez ograniczoną drożność sieci melioracyjnej.

Zmiany klimatyczne stanowią czynnik wzmacniający zagrożenia naturalne. Coraz częściej występujące okresy suszy, zmniejszenie sum opadów oraz wzrost temperatur mogą prowadzić do obniżenia poziomu wód gruntowych, przesuszenia siedlisk wilgotnych oraz pogorszenia warunków siedliskowych dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie gminy nie stwierdzono obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych ziemi. Lokalnie zagrożenie erozją i osuwiskami występuje jedynie poza granicami gminy, na zboczach wysoczyzny w rejonie jeziora Kamienica, przy czym obszary te pozostają zalesione i nie są przeznaczone pod zabudowę.

Zagrożenia wynikające z zagospodarowania terenu

Do tej grupy należą zagrożenia związane z rozwojem infrastruktury i działalnością człowieka. Najważniejsze z nich to:

- **niepełne skanalizowanie terenów wiejskich** i ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych,
- **niewystarczający poziom segregacji i recyklingu odpadów**,
- **emisja z indywidualnych źródeł ciepła** i transportu drogowego,
- **presja inwestycyjna** związana z rozwojem energetyki wiatrowej i gazowej,
- **ingerencja w siedliska przy budowie dróg i sieci technicznych**,
- **degradacja gleb i eutrofizacja wód** na skutek intensywnego nawożenia,
- **zaburzenie korytarzy ekologicznych** i przekształcenia krajobrazu.

Elektrownie wiatrowe stanowią istotny element krajobrazu gminy – ograniczają emisję CO₂, lecz mogą powodować kolizje z ptakami i nietoperzami oraz wpływać na percepcję krajobrazu. Wymagają one prowadzenia stałego monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego.

Zagrożenia te mają **umiarkowaną skalę** i są możliwe do ograniczenia poprzez właściwe planowanie przestrzenne, modernizację infrastruktury technicznej oraz edukację ekologiczną.

Zagrożenia dotyczące obszarów chronionych

Szczególnie istotne zagrożenia środowiskowe odnoszą się do obszarów objętych ochroną prawną, w tym obszaru Natura 2000 PLH320012 Kęmy Rymańskie oraz pomników przyrody.

W przypadku obszaru Natura 2000 główne zagrożenia mają charakter pośredni i długofalowy. Należą do nich przede wszystkim zaniechanie tradycyjnego użytkowania łąk (brak koszenia), prowadzące do sukcesji roślinnej i zaniku siedlisk cennych przyrodniczo, a także usuwanie martwych i zamierających drzew, co negatywnie wpływa na gatunki związane z martwym drewnem. Istotnym zagrożeniem są również zmiany stosunków wodnych, zarówno wynikające z działalności człowieka, jak i z procesów klimatycznych, prowadzące do przesuszenia siedlisk.

Presja antropogeniczna, mimo że obecnie umiarkowana, może w przyszłości wzrosnąć wraz z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym potencjalną lokalizacją elektrowni wiatrowych. Inwestycje tego typu mogą oddziaływać na krajobraz kulturowy oraz stanowić zagrożenie dla ptaków i nietoperzy, co wymaga każdorazowo przeprowadzania szczegółowych analiz środowiskowych oraz monitoringu przyrodniczego.

Pomniki przyrody narażone są na zagrożenia związane z niewłaściwym użytkowaniem terenów sąsiednich, prowadzeniem robót ziemnych, zmianą

stosunków wodnych oraz zanieczyszczeniem gleby. Szczególne znaczenie ma zachowanie stref ochronnych wokół drzew pomnikowych, w których nie powinny być lokalizowane obiekty budowlane ani prowadzone działania mogące pogorszyć warunki siedliskowe.

Dodatkowym czynnikiem oddziałującym na ciągłość systemu przyrodniczego są bariery komunikacyjne, w szczególności droga ekspresowa S6 i drogi powiatowe. Infrastruktura ta ogranicza drożność korytarzy ekologicznych, zwiększa śmiertelność zwierząt oraz powoduje fragmentację siedlisk. Presje te nie zagrażają obecnie integralności obszarów chronionych, lecz wymagają **monitoringu, ograniczenia melioracji oraz utrzymania tradycyjnych form użytkowania gruntów** (koszenie, wypas).

Środowisko gminy Siemyśl cechuje się **dobrym stanem zachowania** i relatywnie niskim poziomem zagrożeń. Główne ryzyka mają charakter **lokalny i rozproszony**, a ich skutki można skutecznie minimalizować poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- utrzymanie i odtwarzanie stosunków wodnych,
- modernizację systemów grzewczych i kanalizacyjnych,
- kontynuację działań ochronnych w ramach obszarów Natura 2000.

Gmina dysponuje znacznym potencjałem przyrodniczym i krajobrazowym, a utrzymanie obecnych standardów ochrony środowiska pozwoli na zachowanie wysokiej jakości życia mieszkańców i walorów ekologicznych regionu.

5 Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku

Przeprowadzona analiza uwarunkowań przyrodniczych, rolniczej przestrzeni produkcyjnej, struktury osadniczej oraz kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Siemyśl pozwala na sformułowanie wstępnych prognoz dotyczących przyszłych zmian w środowisku przyrodniczym oraz identyfikację potencjalnych presji i konfliktów środowiskowych. Prognozy te odnoszą się do przewidywanych procesów przestrzennych, demograficznych i funkcjonalnych, które będą determinować zakres i charakter oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

Gmina Siemyśl należy do obszarów słabo zaludnionych, o niskiej intensywności zagospodarowania oraz dominującym użytkowaniu rolniczym. Tereny rolnicze, które mimo intensywnego użytkowania zachowały elementy sprzyjające utrzymaniu bioróżnorodności, takie jak miedze, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne oraz pasy zieleni wzdłuż cieków. Elementy te pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, siedlisk dla owadów zapylających i drobnych zwierząt oraz stabilizują krajobraz rolniczy. Pomimo obserwowanego w ostatnich latach nieznacznego wzrostu liczby mieszkańców, wynikającego głównie z dodatniego salda migracji i postępujących procesów suburbanizacji w strefie oddziaływania Kołobrzegu, nie przewiduje się

gwałtownego przyrostu ludności stałej. Prognozowany rozwój osadnictwa będzie miał charakter umiarkowany i skoncentrowany przede wszystkim w miejscowościach Charzyno, Nieżyn, Siemyśl i Białokury, stanowiących optymalną strefę rozwoju osadniczego. w kontekście środowiskowym oznacza to, że presja urbanizacyjna będzie miała charakter punktowy i rozproszony, a jej oddziaływanie na środowisko przyrodnicze zależeć będzie w dużej mierze od sposobu lokalizacji nowych terenów zabudowy. Kluczowe znaczenie będzie miało respektowanie wyznaczonych obszarów wyłączonych z zabudowy, obejmujących m.in. doliny rzek i cieków, tereny podmokłe, korytarze ekologiczne, lasy, trwałe użytki zielone, obszary Natura 2000, pomniki przyrody oraz tereny o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Zachowanie ciągłości tych obszarów pozwoli na utrzymanie podstawowych funkcji ekologicznych, w tym migracji organizmów, retencji wód oraz stabilności krajobrazu.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej, realizowanej głównie w formie zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej o niskiej intensywności, będzie generował umiarkowany wzrost zapotrzebowania na wodę, energię oraz usługi komunalne. Przy utrzymującym się niskim stopniu skanalizowania gminy oraz funkcjonowaniu indywidualnych systemów odprowadzania ścieków, brak równoległego rozwoju infrastruktury technicznej może prowadzić do wzrostu presji na wody podziemne i powierzchniowe. w szczególności zagrożeniem pozostaje możliwość lokalnego pogorszenia jakości wód w zlewniach Błotnicy i Dębosznicy, zwłaszcza na obszarach o płytkim zwierciadle wód gruntowych i słabonośnych gruntach organicznych.

W perspektywie dalszego rozwoju gminy istotne znaczenie będzie miało stopniowe porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, w tym likwidacja rozproszonych ujęć wody, rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz ograniczanie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu. Działania te będą sprzyjały utrzymaniu dobrego stanu jednolitej części wód podziemnych nr 9, która obecnie charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym i chemicznym, przy jednoczesnym występowaniu zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozwój infrastruktury technicznej – sieci kanalizacyjnej, gazowej, drogowej czy telekomunikacyjnej – będzie następował stopniowo, głównie w obrębie istniejących terenów zabudowanych. Nowe inwestycje mogą powodować przejściowe zaburzenia środowiskowe, lecz ich długofalowy wpływ zostanie zminimalizowany poprzez stosowanie analiz środowiskowych i kompensacji przyrodniczych.

Prognozuje się również stopniowe zmiany w strukturze energetycznej gminy. Rozwój sieci gazowej oraz modernizacja indywidualnych systemów grzewczych mogą przyczynić się do ograniczenia niskiej emisji związanej z wykorzystaniem paliw stałych, co w dłuższej perspektywie będzie sprzyjać utrzymaniu dobrej jakości powietrza atmosferycznego.

Jednocześnie potencjalny rozwój energetyki wiatrowej, rozpatrywany w dokumentach planistycznych, może generować nowe oddziaływania przestrzenne i krajobrazowe, wymagające szczegółowych analiz środowiskowych, zwłaszcza w sąsiedztwie obszarów Natura 2000, korytarzy ekologicznych oraz obszarów o wysokich walorach kulturowych. Farmy wiatrowe podlegają monitoringowi środowiskowemu, który pozwala ocenić ich wpływ na awifaunę i chiropterofaunę. w przypadku planowania kolejnych inwestycji konieczne będzie utrzymanie tego standardu. Można przypuszczać, że liczba turbin wiatrowych wzrośnie, lecz będą to inwestycje punktowe, nieprowadzące do istotnej fragmentacji krajobrazu.

W zakresie użytkowania rolniczego przewiduje się utrzymanie dominującej roli rolnictwa, przy jednoczesnym stopniowym ograniczaniu zatrudnienia w tym sektorze. Niewłaściwie prowadzona intensyfikacja produkcji rolnej może w przyszłości prowadzić do nasilenia procesów erozyjnych, degradacji gleb oraz zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego związkami biogennymi. z drugiej strony rozwój rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i działań prośrodowiskowych może przyczynić się do poprawy jakości środowiska oraz zachowania walorów krajobrazowych gminy.

Tereny leśne gminy są stabilne i stosunkowo odporne na przekształcenia. Prowadzona gospodarka leśna opiera się na planach urządzenia lasu, a część obszarów posiada status lasów ochronnych. Lasy w dużej mierze wchodzą w skład istniejących i planowanych form ochrony przyrody.

Na terenie gminy występują zarówno udokumentowane, jak i potencjalne złoża surowców mineralnych. Część z nich nie posiada jednak statusu obszaru górniczego, co sprzyja nielegalnej eksploatacji i powstawaniu dzikich wyrobisk. w dłuższej perspektywie należy oczekiwać stopniowego rozpoznania i ewidencjonowania kolejnych złóż oraz objęcia ich ochroną prawną. Wskazane jest również uchwalenie planów miejscowych regulujących zasady korzystania z tych terenów.

Torfowiska występujące w gminie, głównie typu niskiego, wymagają szczególnej ochrony przed odwodnieniem i zanieczyszczeniem. Ich zachowanie ma kluczowe znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale także klimatyczne, ze względu na funkcję retencyjną i zdolność magazynowania węgla.

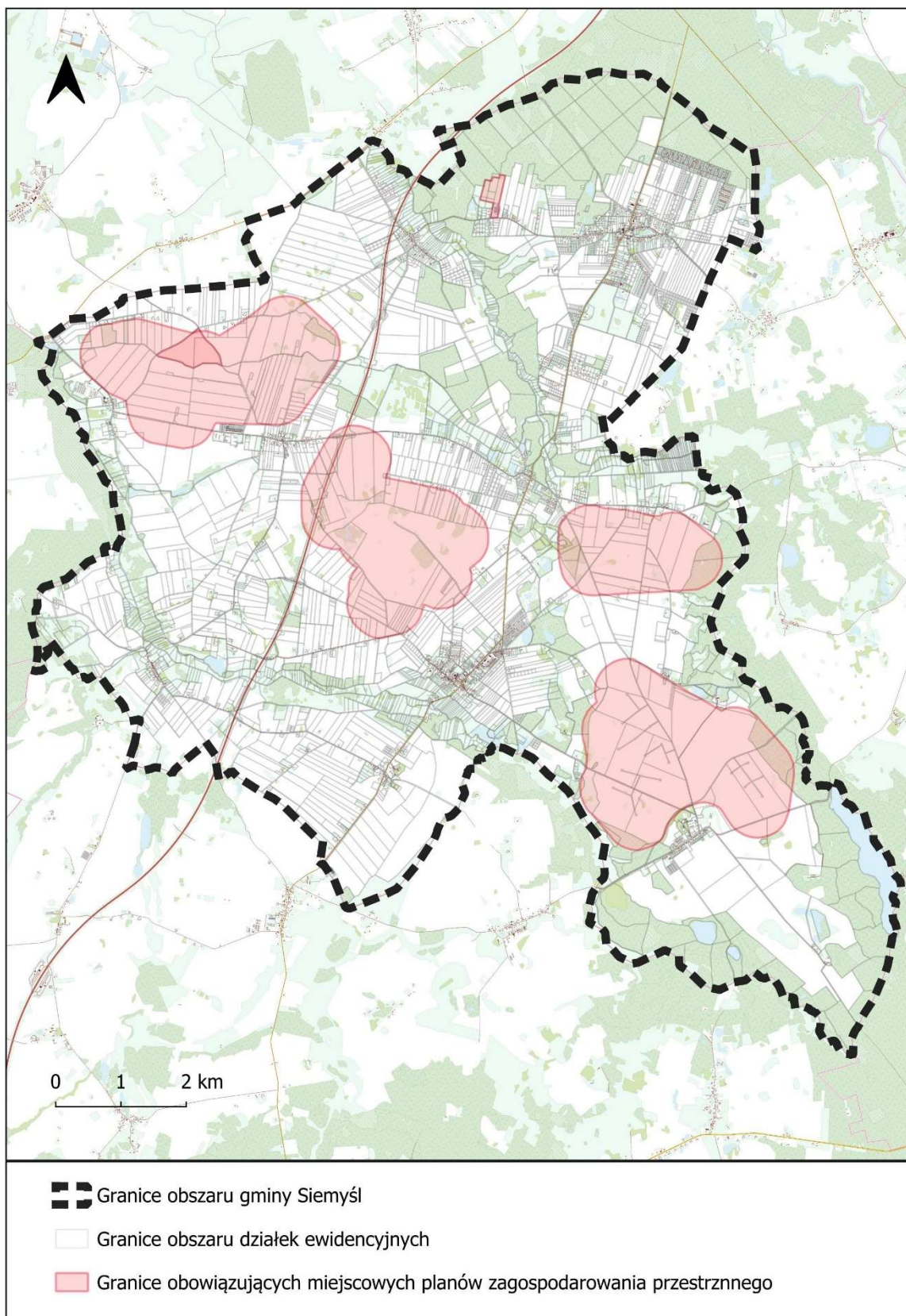
Podobnie jak w skali kraju, w gminie Siemysł można oczekiwać wzrostu udziału gatunków obcych i inwazyjnych. Zjawisko to będzie postępować, jeśli nie zostaną podjęte aktywne działania eliminacyjne. Najbardziej narażone na degradację pozostaną ekosystemy wodne – rzeki, jeziora i oczka wodne – które obok zanieczyszczeń rolniczych, podlegają także presji turystycznej i rekreacyjnej.

Prognozowane zmiany klimatyczne, w tym zwiększona częstotliwość okresów suszy oraz intensywnych opadów, mogą w przyszłości potęgować zagrożenia naturalne, takie jak lokalne podtopienia, obniżanie się poziomu wód gruntowych oraz pogorszenie warunków siedliskowych na terenach podmokłych. Szczególnie

wrażliwe pozostają doliny rzeczne oraz obszary torfowe, które wymagają zachowania naturalnych funkcji retencyjnych i ograniczenia zabudowy.

Podsumowując, przewidywane zmiany w środowisku gminy Siemyśl będą miały charakter stopniowy i w dużej mierze zależny od sposobu realizacji polityki przestrzennej oraz skali ingerencji antropogenicznej. Przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, ochrony kluczowych struktur przyrodniczych oraz koncentracji nowych inwestycji na terenach już przekształconych, możliwe jest utrzymanie dobrego stanu środowiska przyrodniczego gminy i ograniczenie potencjalnych konfliktów środowiskowych w perspektywie długoterminowej.

Gwarancją utrzymania kierunku kształtowania się zagospodarowania terenu są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które posiadają status prawa lokalnego.

Rysunek 23 Położenie obszaru opracowania na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne, ortofotomapa: SIP gminy Siemyśl

6 Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego

6.1 Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Analizy środowiskowe stanowią rozpoznanie wymagań dotyczących ochrony cennych zasobów przyrodniczych i wynikających stąd ograniczeń oraz ewentualnie możliwości rozwoju poszczególnych funkcji zabudowy.

Określenie ekofizjograficznych uwarunkowań dla zagospodarowania przestrzennego opiera się głównie na określeniu predyspozycji przestrzennych dla sytuowania zabudowy, oraz określeniu ewentualnych ograniczeń lub wykluczenia możliwości zabudowy terenów. Pomimo tego, że istotne ograniczenia dla sytuowania zabudowy wskazuje się dla znacznej części gminy (z drugiej strony pozostawienie części terenów jako niezabudowanych podnosi walory mieszkalne również pod względem funkcjonalnym [przewietrzanie zabudowy, korzystniejszy mikroklimat] i estetycznym [obecność zieleni], część terenów gminy Siemyśl charakteryzuje się następującymi predyspozycjami przyrodniczymi, pozwalającymi na kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych:

- położenie w obszarach o dobrych cechach predysponujących do pełnienia funkcji rolniczej, mieszkaniowej i turystycznej (walory krajobrazowe, klimatyczne),
- położenie w obszarach o walorach krajobrazowych i klimatycznych sprzyjających rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi mieszkańców (jeziora, rzeki, lasy, parki podworskie, zabytki),
- istnienie przestrzeni umożliwiającej dalszy rozwój gminy (w tym funkcji mieszkaniowych, usługowych, komunikacyjnych, infrastrukturalnych) bez konieczności uszczuplenia obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- dobrze rozwijająca się sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa.

Elementami związanymi z obecnym zagospodarowaniem, ograniczającymi niektóre formy zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Siemyśl są m.in.:

- droga S6 oraz drogi wojewódzkie wraz ze strefami ograniczenia zagospodarowania,
- obszary na których możliwa jest realizacja farm wiatrowych;
- miejscowy brak infrastruktury wodociągowej /kanalizacyjnej/ gazowej;
- przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia wraz ze strefami ochronnymi oraz stacja kontroli i redukcji gazu;
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia wraz ze strefami ochronnymi;
- strefy WI, WII ochrony stanowisk archeologicznych,
- obiekty wpisane do GEZ oraz do rejestru zabytków,
- tereny czynnych cmentarzy wraz ze strefami sanitarnymi.

Tabela 26 Wykluczenia i ograniczenia zabudowy (źródło: opracowanie własne)

UWARUNKOWANIE	WYKLUCZENIA ZABUDOWY	OGRANICZENIA ROZWOJU
obszary na których możliwa jest realizacja farm wiatrowych	w przypadku lokalizowania lub budowy budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, na podstawie decyzji WZ albo decyzji LICP, albo lokalizowania takiego budynku na podstawie planu miejscowego odległość tego budynku od elektrowni wiatrowej wynosi nie mniej niż 700 metrów ;	obecnie obowiązuje ustawa, która znosi zasadę 10H (ustawa odległościowa) i przewiduje minimalną odległość 700 metrów od zabudowań . Nowelizacja ta ma znacząco przyspieszyć rozwój lądowych farm wiatrowych; budowa elektrowni wiatrowych jest zakazana na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000. Odległość od obszarów Natura 2000 ustanowionych w celu ochrony ptaków i nietoperzy musi wynosić co najmniej 500 metrów, a od parków narodowych 1500 metrów; nadal obowiązują wymogi wynikające z przepisów budowlanych i środowiskowych, w tym konieczność uzyskania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych; na etapie pozwolenia na budowę może być wymagane sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko, które określi jednoznacznie strefy zakazu budowy poszczególnych wież elektrowni wiatrowych;
Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych: - piaski i żwiry, terenów i obszarów górniczych występowanie perspektywicznych obszarów występowania surowców mineralnych, w tym torfu, piasków i żwirów, piasków	Wykluczeniem z zabudowy powinien być objęty cały obszar występowania udokumentowanych złóż surowców mineralnych, do momentu wyeksploatowania złóża i zakończenia rekultywacji terenów wyrobniczych;	tam gdzie to zasadne ze względu na ochronę złoża podatnego na zanieczyszczenia lub zmianę poziomu wód gruntowych (np. torfu), warto zachować strefy buforowe wokół złóża , która wg potrzeb powinna podlegać ograniczeniom w kształtowaniu zabudowy i zagospodarowaniu terenu; należy przed rozpoczęciem inwestycji wykonać badania geotechniczne , celem określenia możliwości zabudowy; ograniczenia mogą dotyczyć rozwiązań technologicznych posadowienia budynków, możliwości

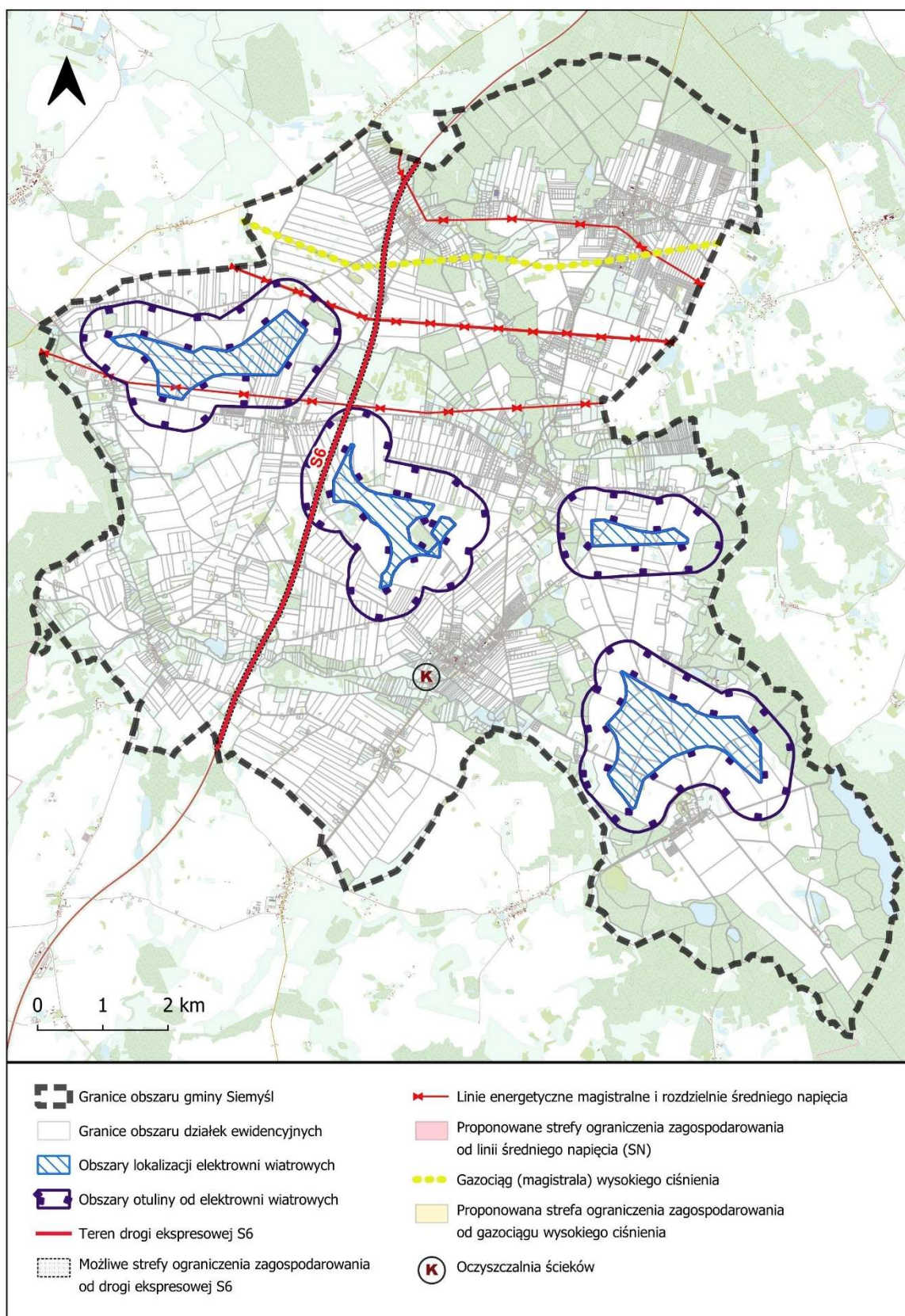
		stosowania nawozów, poboru wody, rozwiązań technologicznych związanych z ograniczeniem zanieczyszczenia z dróg i parkingów, itp.
cmentarze	z terenów zabudowy wyklucza się również czynny cmentarz komunalny oraz cmentarze zabytkowe;	obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu czynnego cmentarza w odległości 50 i 150 m od jego granic zgodnie z przepisami odrębnymi – nie wyklucza się zabudowy w tej strefie, a jedynie wprowadza pewne ograniczenia odnośnie jej kształtowania;
ogrody działkowe	Nie wszystkie ogrody podlegają ustawie o ROD - tylko Rodzinne Ogrody Działkowe (ROD) wykluczone są z zabudowy innej, niż przewiduje ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych; ogrody działkowe w gminie Siemyśl nie podlegają pod ustawę o ROD;	ze względu korzyści z utrzymania terenów zieleni oraz powierzchni biologicznie czynnej, warto zachować wszelką zieleń urządzoną na terenie gminy;
lasy ochronne, lasy państwowe	na terenach lasów ochronnych i lasów państwowych nie dopuszcza się innej zabudowy niż obiektów, które są związane z prowadzeniem gospodarki leśnej i ochronie środowiska;	w zależności od typu budynku, należy zachować minimalną odległość od lasu 8 lub 12 m , co może ograniczać zagospodarowanie terenu wokół lasu (przepisy odrębne – rozporządzenie o warunkach technicznych); lasy należy użytkować zgodnie z ich wiodącą funkcją – lasy gospodarcze, lasy ochronne. <u>w obrębie lasu nie dopuszczać do zainwestowania niezwiązanego z ochroną i powiększaniem zasobów leśnych oraz spełnianiem funkcji społecznych lasu;</u>
proponowane użytki ekologiczne UE-1 – UE-5	zgodnie z uchwałą rady gminy;	użytek ekologiczny może oddziaływać na najbliższe sąsiedztwo - wówczas zagospodarowanie terenów sąsiednich nie będzie mogło negatywnie oddziaływać na przedmiot ochrony użytku ekologicznego;
Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk	całkowitemu wykluczeniu z zabudowy podlegają siedliska	pozostałe tereny, poza siedliskami, podlegają ograniczeniom

PLH320012 Kemy Rymańskie	będące przedmiotem ochrony obszarów;	w zagospodarowaniu zgodnie z przepisami odrębnymi; Zgodnie z obowiązującym planem zadań ochronnych dla Kemy Rymańskie - nie został jeszcze formalnie ustanowiony; dokumenty planistyczne są jednak w przygotowaniu (projekt PZO). Na części gruntów (np. nadleśnictwo) mogą być stosowane zapisy ochronne w innych dokumentach (np. plan urządzenia lasu z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody).
proponowany Obszar Chronionego Krajobrazu	-	tereny będą podlegać ograniczeniom w zagospodarowaniu zgodnie z przepisami odrębnymi;
Istniejące (10) i proponowane pomniki przyrody (8)	wykluczeniu podlega zabudowa punktowa w miejscu występowania pomnika/ stanowiska, strefy ochronnej;	ograniczeniu w zagospodarowaniu może podlegać teren wokół pomnika przyrody/stanowiska itp. Zgodnie z przepisami odrębnymi;
tereny parków	ze względu na korzyści z utrzymania terenów zieleni oraz powierzchni biologicznie czynnej, a także ze względu na to, że parki są wpisane do rejestru zabytków/GEZ, należy bezwzględnie zachować wszelką zieleń urządzoną na terenie gminy, w parkach dopuszczać wyłączne zabudowę związaną z funkcją rekreacyjną;	-
korytarze ekologiczne, tereny otwarte	-	ze względu na funkcje związane z migracją zwierząt i roślin, przewietrzanie gminy, mikroklimat a także znaczenie społeczne i ekonomiczne, powinno się ograniczać zabudowywanie korytarzy ekologicznych i terenów otwartych o wysokich walorach przyrodniczych;
Droga S6 (bez możliwości zjazdu w granicach gminy Siemysł), drogi powiatowe	-	obowiązują ograniczenia w zabudowie wynikające z przepisów odrębnych; Przykładowo: odległości, które powinny dzielić obiekty budowlane przy drogach

		względem zewnętrznej krawędzi jezdni powinny wynosić co najmniej: w przypadku drogi powiatowej – 8 m (w terenie zabudowy) i 20 m (poza terenem zabudowy);
pozostała infrastruktura: przepompownie ścieków, strefy ochronne linii wysokiego napięcia, strefy od istniejących i projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia, rozdzielnie, itp.	-	ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych oraz z innych uciążliwości (np. zapach, promieniowanie elektromagnetyczne); Przykładowo: Strefy ochronne sieci elektroenergetycznych: 5 m - dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1 kV, lecz nieprzekraczającym 15 kV; 10 m - dla linii o napięciu znamionowym powyżej 15 kV, lecz nieprzekraczającym 30 kV; 15 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 30 kV, lecz nieprzekraczającym 110 kV; 30 m - dla linii o napięciu znamionowym powyżej 110 kV.

6.1 Ocena przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

Obszar gminy Siemyśl charakteryzuje się zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych oraz zróżnicowaniem przydatności funkcjonalnej poszczególnych obszarów. Podstawą rozwoju gospodarczego są użytki rolne, wody powierzchniowe i tereny podmokłe z obszarami kanałów i rowów melioracyjnych oraz enklawy leśne. Gmina Siemyśl, mimo położenia poza bezpośrednim oddziaływaniem dużych ośrodków administracyjnych, znajduje się w strefie wpływów gospodarczych Kołobrzegu oddalonego o około 20 km. Może pełnić funkcję jego zaplecza osadniczego i rekreacyjnego, oferując czyste środowisko, krajobraz wiejski oraz warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, agroturystyki i wypoczynku. Dalszy rozwój powyższych funkcji, jak i innych, w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego nowych terenów musi uwzględniać obszary i obiekty prawnie chronione (w tym obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną), cechy fizjograficzne obszaru oraz rolę poszczególnych ekosystemów w prawidłowym funkcjonowaniu środowiska z zachowaniem bioróżnorodności.

Rysunek 24 Położenie obszaru opracowania na tle ograniczeń rozwoju funkcji użytkowych

Źródło: opracowanie własne

Elementami przyrodniczymi ograniczającymi niektóre formy zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Siemyśl są m.in.:

- obszary ustawowo chronione (Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomniki przyrody);
- obszar predysponowany do wystąpienia ruchów masowych - na zboczach wysoczyzny przylegającej do jeziora Kamienica. Obszary te nie są przeznaczane pod zabudowę, a ich powierzchnia pozostaje zalesiona w celu zachowania stabilności terenu;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- obszary proponowane do objęcia formami ochrony przyrody oraz tereny wokół proponowanych obiektów ochrony przyrody (1 obszar chronionego krajobrazu (OChK), 5 użytków ekologicznych, 8 pomników przyrody);
- obszary leśne (w tym lasy ochronne);
- cenne grunty orne najwyższych klas bonitacyjnych– sprzyjające funkcji rolniczej, ograniczające możliwość pojawienia się na nich zabudowy;
- tereny jezior, tereny podmokłe, oczka śródpolne, rzeki i kanały melioracyjne;
- strefy ochronne ujęć wód;
- obszary cenne przyrodniczo;
- tereny udokumentowanych złóż surowców mineralnych wraz z (o ile jest to zasadne) strefą ochronną (np. złoża torfów i kredy wymagają zapewnienia odpowiedniego nawodnienia oraz ochrony przed zanieczyszczeniami);
- obszary perspektywiczne występowania złóż;
- mikroklimat lokalny - warunki radiacyjno-termiczne form wklęsłych;
- korytarze ekologiczne PAN.

Ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych została przedstawiona poniżej oraz na załączniku nr 3.

Określenie przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

I. FUNKCJA MIESZKANIOWA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) korzystne warunki krajobrazowe;
- b) korzystne warunki klimatyczne (dobre przewietrzanie gminy);
- c) mało urozmaicona rzeźba terenu;
- d) dobry stan jakości środowiska (niewielki stopień zanieczyszczenia);
- e) duży udział zieleni;

- f) duże zróżnicowanie mikroklimatu – tereny nad jeziorem, nadrzeczne, leśne, użytki zielone;
- g) tylko jeden obszar potencjalnych osuwisk;
- h) brak ryzyka wystąpienia poważnych awarii;
- i) rozwinięta infrastruktura wodociągowa, rozwijająca się infrastruktura kanalizacyjna i gazowa;

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- b) zanieczyszczenia wód;
- c) obszary udokumentowanych surowców mineralnych, oraz inne złoża np. torfu;
- d) położenie w granicach prawnych form ochrony przyrody – istniejących Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomniki przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszar chronionego krajobrazu (OChK), 5 użytków ekologicznych. 8 pomników przyrody;
- e) występowanie wartych zachowania powierzchni zadrzewionych;
- f) występowanie koniecznych do zachowania oczek wodnych i zadrzewień śródpolnych;
- g) występowanie trwałych użytków zielonych, wśród których występują stanowiska chronionej flory i siedliska będące przedmiotem obszaru Natura 2000;
- h) sąsiedztwo obiektów prowadzenia rolniczej działalności gospodarczej;
- i) wykluczenie z zabudowy gleb najwyższych klas I-III;
- j) część obszaru wykluczona z możliwości zabudowy przez oddziaływanie farm wiatrowych;

II. FUNKCJA WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) funkcja turystyczna jest jedną z gałęzi działalności gospodarczej;
- b) możliwość rozwoju turystyki, oraz rekreacji w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe:
 - lasy, jeziora, rzekę, parki, zabytki,
 - szlaki pieszej turystyki krajoznawczej i rowerowej;
- c) korzystny klimat, głównie z uwagi na obecność lasów;
- d) dobry stan jakości środowiska (niewielki stopień zanieczyszczenia);

- e) możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej (np. agroturystyka);
- f) położenie w granicach prawnych form ochrony przyrody – istniejących Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomniki przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszar chronionego krajobrazu (OChK), 5 użytków ekologicznych. 8 pomników przyrody;
- g) rozwinięta infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa;

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) presja turystyczna;
- b) słabe skomunikowanie (brak zjazdu w gminie z drogi ekspresowej S6, zlikwidowany dojazd drogą kolejową);
- c) presja chaotycznego budownictwa letniskowego;
- d) sezonowość, zróżnicowane warunki pogodowe;

III. FUNKCJA ROLNICZA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) korzystne warunki topoklimatyczne;
- b) W strukturze klas bonitacyjnych gruntów ornych przeważają gleby średniej jakości. Udział gleb dobrych i bardzo dobrych (klasy III i IV) w ogólnej powierzchni gruntów rolnych jest znaczny, co stanowi podstawę wysokiej przydatności rolniczej terenów gminy.
- c) część gminy wykluczona jest z zabudowy (obszar oddziaływania farm wiatrowych - wyznaczone strefy OZE obejmujące znaczną część gminy);
- d) mało zróżnicowana rzeźba terenu;
- e) duża bioróżnorodność – zachowanie śródpolnych oczek wodnych śródpolnych zadrzewień, zieleni wzdłuż miedzy, rowów melioracyjnych;

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) presja urbanistyczna, antropogeniczna, zapotrzebowanie na tereny pod zabudowę;
- b) rozdrobnienie gospodarstw rolnych;

IV. FUNKCJA LEŚNA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) funkcja leśna uzupełnia się z funkcją rekreacyjną i rolniczą;
- b) zalesianie wodo- i glebochronne;
- c) lasy pełnią funkcje ochronne;
- d) lasy wpływają na zwiększenie walorów krajobrazowych;

- e) lasy są siedliskiem dla wielu chronionych roślin i zwierząt;
- f) lasy stanowią cenne siedliska i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000;

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) rozwój infrastruktury i budownictwa;
- b) część lasów stanowi własność prywatną;
- c) nielegalny wyrąb, kłusownictwo;
- d) presja turystyczna;
- e) wyznaczone strefy OZE obejmujące znaczną część gminy, na których dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych;

V. FUNKCJA USŁUGOWA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) W gminie Siemyśl funkcjonują głównie usługi o charakterze podstawowym, obsługujące bieżące potrzeby mieszkańców, typowe dla gminy wiejskiej;
- b) brak rozwiniętej sieci konkurencyjnych usług;
- c) rozwinięta infrastruktura wodociągowa, rozwijająca się infrastruktura kanalizacyjna, gazowa;

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) Usługi wyższego rzędu (ponadpodstawowe) dostępne są przede wszystkim w Kołobrzegu i Koszalinie;
- b) położenie w granicach prawnych form ochrony przyrody – istniejących Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomniki przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszar chronionego krajobrazu (OChK), 5 użytków ekologicznych. 8 pomników przyrody;
- c) występowanie chronionej fauny, flory i siedlisk będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000;
- d) słabe skomunikowanie (brak zjazdu w gminie z drogi ekspresowej S6);
- e) wyznaczone strefy OZE obejmujące znaczną część gminy, na których dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych;

VI. FUNKCJA PRZEMYSŁOWA

1. MOCNE STRONY / SZANSE

- a) dobra jakość powietrza, dobre przewietrzanie gminy;
- b) rozwinięta infrastruktura wodociągowa, dynamicznie rozwijająca się sieć kanalizacyjna i gazowa;
- c) duży udział gruntów dotychczas niezabudowanych;

- d) rozwijająca się turystyczna i wypoczynkowa funkcja gminy jest dobrą podstawą do rozwoju drobnego wytwórstwa różnych produktów (np. regionalnych);
- e) dostęp do surowców mineralnych (piasków, żwirów, torfów);

2. SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA

- a) słabe skomunikowanie (brak zjazdu w gminie z drogi ekspresowej S6);
- b) sąsiedztwo budynków mieszkalnych, dla którego przemysł mógłby generować uciążliwości (hałas, zapach, zwiększony ruch samochodowy);
- c) wyznaczone strefy OZE obejmujące znaczną część gminy, na których dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych;
- d) położenie w granicach prawnych form ochrony przyrody – istniejących Obszary Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomniki przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszar chronionego krajobrazu (OChK), 5 użytków ekologicznych. 8 pomników przyrody;
- e) występowanie chronionej fauny, flory i siedlisk będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000;
- f) obiekty przemysłowe mogłyby wpłynąć na pojawienie się ryzyka wystąpienia poważnych awarii;

7 Wnioski i wytyczne do planu ogólnego gminy

Wytyczne stanowią podstawę do ochrony środowiska, krajobrazu, zasobów wodnych, gleb oraz zdrowia mieszkańców w procesie planowania przestrzennego. Zastosowanie tych zasad w planach ogólnych gminy zapewni zrównoważony rozwój gminy oraz utrzymanie wysokiej jakości życia i środowiska naturalnego.

Wytyczne te ujęte są głównie w kontekście intencyjnym, nie zaś jako propozycja ustaleń, które należy przenieść bezpośrednio do dokumentów, ponieważ nie zawsze będzie to możliwe. Najważniejsze jest odwzorowanie przedstawionych tutaj założeń, w sposób dedykowany do danego typu opracowania planistycznego i za pomocą dobranych przez projektanta narzędzi. Wynika to z tego, że niniejsze opracowanie stanowi dokument przeddecyzyjny w procesie sporządzania planu ogólnego gminy, którego sposób redagowania podlega ściśle określonym zasadom.

W przypadku planu ogólnego gminy (POG), są to dane przestrzenne o których mowa w art. 67a ust. 3 i 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Sposób stosowania oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposób prezentacji graficznej danych przestrzennych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Zgodnie z art. 13b ust. 2, w którym określone zostały

elementy uwzględniane przy ustalaniu POG, w trakcie tworzenia opracowania należy uwzględniać m. in.

1) znajdujące się na obszarze gminy:

- formy ochrony przyrody oraz ich ewentualne otuliny,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
- obszary gruntów zmeliorowanych,
- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
- strefy ochronne ujęć wody,
- obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
- tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
- udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
- obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
- zabytki objęte formami ochrony lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
- obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
- tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
- obszary ograniczonego użytkowania,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
- obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
- grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne,
- zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;

2) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;

3) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;

W planie ogólnym określa się obligatoryjnie:

- strefy planistyczne,
- gminne standardy urbanistyczne;

oraz fakultatywnie można określić:

- obszary uzupełnienia zabudowy,
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

Strefy planistyczne określa się w sposób rozłączny. Dopuszcza się wyznaczenie następujących stref planistycznych: strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, strefa usługowa, strefa handlu wielkopowierzchniowego, strefa gospodarcza, strefa produkcji rolniczej, strefa infrastrukturalna, strefa zieleni i rekreacji, strefa cmentarzy, strefa górnictwa, strefa otwarta, strefa komunikacyjna.

W strefach można wskazać wyłącznie profil podstawowy i dodatkowy, wybrane z zamkniętego ogólnego katalogu.

Za pomocą gminnych standardów planistycznych dotyczących dostępności infrastruktury społecznej, w kwestiach przyrodniczych można doprecyzować zapewnienie dostępu do obszarów zieleni publicznej w odległości nie większej niż 1500 m od obszarów zieleni publicznej o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 3,0 ha oraz 3000 m od obszaru zieleni publicznej o powierzchni nie mniejszej niż 20 ha.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej, które nie jest już tak sformalizowane. Część graficzna uzasadnienia może zawierać odwzorowanie graficzne danych przestrzennych, natomiast część tekstowa uzasadnienia planu ogólnego zawiera wyjaśnienie m. in. przyczyn wyznaczenia stref planistycznych w granicach określonych w planie ogólnym, przyczyn ustalenia gminnych standardów urbanistycznych oraz, co w tym przypadku najistotniejsze - sposobu uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, o których mowa w art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W związku z powyższym, zalecenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych można wprowadzać z poziomu stref planistycznych – np. poprzez dopilnowanie, aby wszystkie cenne przyrodniczo obszary znalazły się w strefie terenów otwartych. Kolejną kwestią jest zawarcie tych informacji w uzasadnieniu, które przedstawi celowość utworzenia takiej strefy i uszczegółowi uwarunkowania przestrzenne, nadając pewien kierunek na etapie przekładania tych ustaleń na poziom planów miejscowych.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY i KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Aby osiągnąć postawiony cel nadrzędny należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego w terenach o najwyższym stopniu rozwoju procesów urbanizacyjnych. Natomiast w terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. w tym celu przyjmuje się główne wskazania ochrony środowiska przyrodniczego:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych, w tym zachowanie luk w zabudowie, umożliwiających migrację gatunków, a w przypadku konieczności ich przerwania (inwestycje liniowe - drogi, tory kolejowe, linie napowietrzne) należy zastosować stosowne środki minimalizujące (oznakowanie napowietrznych linii, przejścia i przepusty dla zwierząt, płotki dla płazów);
- zadrzewienia wraz ze zbiorowiskami łąkowymi powinny tworzyć sieć korytarzy ekologicznych, którą należy rozbudowywać nawet w mikroskali;
- wzbogacanie bioróżnorodności w krajobrazie poprzez zachowanie i odtwarzanie grup drzew i krzewów wzdłuż rowów melioracyjnych, zachowanie tych rowów wraz z pasami istniejącej wzdłuż nich roślinności naturalnej;
- zachowanie istniejącej zieleni urządzonej, oraz zwiększanie ilości zieleni urządzonej dostępnej dla mieszkańców w ramach standardów urbanistycznych;
- zachowanie stanowisk fauny i flory;
- zachowanie siedlisk będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000; w zakresie zasad użytkowania obszarów objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, obowiązują zasady zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym aktami je powołującymi oraz planami ochronnymi;
- użytkowanie obszarów objętych ochroną prawną dopuszcza się tylko w ograniczonym zakresie, warunkującym zachowanie walorów przyrodniczych, dla ochrony których zostały one wyznaczone; zagospodarowanie i użytkowanie ich otoczenia należy kształtować w sposób nienaruszający równowagi przyrodniczej w obrębie terenów chronionych;
- zakazem lub (jeśli nie ma zakazu) ograniczeniem zabudowy powinny być objęte tereny Obszaru Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomników przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszaru chronionego krajobrazu, 5 użytków ekologicznych, 8 pomników przyrody. Do czasu podjęcia decyzji dotyczącej objęcia tych terenów formą ochrony przyrody przewidzianą w ustawie

o ochronie przyrody, powinno się objąć te tereny ochroną w planach miejscowych; dla zaproponowanych obszarów chronionych należy sporządzić szczegółową dokumentację przyrodniczą, a następnie w aktach powołujących określić zakazy i wskazania konserwatorskie;

- ograniczanie do tymczasowego zagospodarowania terenów wykorzystywanych okresowo przez faunę np. tereny otwarte (pola, łąki, nieużytki) nie zawsze stanowią miejsca istotne do rozrodu cennych gatunków zwierząt. Są one jednak dla wielu zwierząt, w tym lęgowych na terenach wyłączonych z zagospodarowania, ważnym miejscem żerowiskowym zarówno podczas lęgów, migracji wiosennej i jesiennej oraz zimowania;
- ochrona walorów krajobrazowych, wykształcenie punktów i ciągów widokowych; w przypadku lokalizacji obiektów mogących stanowić dominanty w krajobrazie, zalecenie przeprowadzenia analiz krajobrazowych, celem weryfikacji wpływu takich obiektów na krajobraz, osie widokowe,
- zmniejszenie antropopresji poprzez rozbudowę zbiorczego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, zapewnienie dostępu do paliw niskoemisyjnych, zmniejszenie wodochłonności, energochłonności, materiałochłonności gospodarki oraz sektora komunalnego;
- dążenie do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, zapewnienie dodatkowej ochrony złożom;
- zachowanie układu urbanistycznego ruralistycznego umożliwiającego przewietrzanie miasta/wsi;
- uwzględnieniu w zagospodarowaniu zagrożeń naturalnych;
- zachowanie w kształtowaniu zabudowy wynikających z przepisów odrębnych ograniczeń – odległości od lasów, dróg, cmentarzy, ujęć wód, ekspozycji zabytków, stref buforowych, chronionych układów przestrzennych, itp.;
- uwzględnienie wskazanych na załączniku graficznym do opracowania ekofizjograficznego wynikających z przeprowadzonej waloryzacji ograniczeń zabudowy, w tym wykluczenia z zabudowy pewnych obszarów.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, najcenniejsze obszary przyrodnicze powinny znaleźć się w strefie otwartej (SO), która ma szczególne znaczenie dla ochrony terenów przed ekspansją zabudowy. Powinny być to przede wszystkim tereny wód, tereny zieleni naturalnej, tereny zieleni urządzonej, tereny lasów. Należy mieć dodatkowo na uwadze, że tereny wód, tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. przyrodnicze funkcje terenów, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

Na terenach zabudowy w takich strefach jak: Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ), należy dążyć do uzyskania jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej. w zależności od potrzeb (zapewnienie przewietrzania terenów zabudowy, wytworzenie osi widokowych czy stref ekspozycji), powinno się zapewnić w planie ogólnym odpowiednią ochronę poprzez wskazanie dla zabudowy, wg możliwości: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY KRAJOBRAZU

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Zagrożeniem dla walorów krajobrazowych jest mieszanie się różnych funkcji zabudowy. Prowadzi to do chaosu wizualnego. Dlatego też istotne jest dążenie do wyraźnego strefowania obszaru opracowania poprzez odseparowanie funkcji mieszkalnej od usługowo-produkcyjnej poprzez np. zieleni izolacyjną, albo uzupełnianie budynków w pojedynczych kwartałach zabudowy w oparciu o funkcję wiodącą w danej strefie planistycznej. Powinno się dążyć do zachowania i eksponowania walorów zabytków kulturowych. Zagrożeniem walorów krajobrazowych jest również łączenie się nowoczesnej oraz zabytkowej zabudowy mieszkaniowej bez odniesienia do wzajemnych relacji w przestrzeni, istniejącej kubatury, itp.

Warto również zwrócić uwagę na pewne przekształcenia lub zaniedbania, które mogą wpłynąć na zmianę warunków siedliskowych obszarów objętych ochroną.

Część terenów dotychczas niezainwestowanych, powinna pozostać wyłączona z możliwości zabudowy nie tylko ze względu na wartość przyrodniczą, ale i krajobrazową. w celu ochrony krajobrazu wskazuje się na:

- ochronę terenów otwartych przed zainwestowaniem oraz zahamowanie rozwoju zabudowy rozproszonej;
- zachowanie możliwie wysokiej powierzchni biologicznie czynnej, zachowanie istniejącej zieleni urządzonej, oraz zwiększanie ilości zieleni urządzonej dostępnej dla mieszkańców w ramach standardów urbanistycznych;
- ochrona walorów krajobrazowych, wykształcenie punktów i ciągów widokowych; w przypadku lokalizacji obiektów mogących stanowić dominanty w krajobrazie, zalecenie przeprowadzenia analiz krajobrazowych, celem weryfikacji wpływu takich obiektów na krajobraz, osie widokowe,

- wyeksponowanie obiektów zabytkowych;
- zachowanie pasów zieleni wzdłuż rowów melioracyjnych, ciągów komunikacyjnych;
- dla terenów w granicach obszarów chronionego krajobrazu obowiązują zasady zgodnie z przepisami odrębnymi;
- uwzględnienie wskazanych na załączniku graficznym do opracowania ekofizjograficznego wynikających z przeprowadzonej waloryzacji ograniczeń zabudowy, w tym wykluczenia z zabudowy pewnych obszarów.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, nie jest możliwe dokładne wskazanie lokalizacji osi widokowych, stref ekspozycji, czy oznaczenie dominant. Natomiast strefy ekspozycji oraz ogólny ład przestrzenny można osiągnąć poprzez rozdzielanie funkcji w odpowiednich strefach planistycznych dopuszczających możliwość zabudowy, a kolejno poprzez odpowiednie wskazanie dla zabudowy, wg możliwości: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Na ochronę krajobrazu pozytywny wpływ będzie miała jak największa ilość stref otwartych (SO) z zakazem zabudowy lub stref zieleni i rekreacji (SN).

Należy mieć dodatkowo na uwadze, że tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. tereny zieleni pozytywnie wpływające na odbiór krajobrazu, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Wskazuje się następujące zasady w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych,
- zmniejszanie energochłonności sektora komunalnego i przemysłowo-usługowego;
- należy tak kształtować zagospodarowanie terenu, aby sposób jego użytkowania nie generował przekroczeń norm przyjętych dla określania jakości powietrza atmosferycznego;
- stosowanie technik i technologii zapobiegających i ograniczających emisję pyłów;
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza oraz zachowanie korytarza przewietrzającego wzdłuż rzek;

- poprawa struktury biocenotycznej obszaru i zdolności pochłaniania dwutlenku węgla przez zbiorowiska roślinne, szczególnie tereny zadrzewione, zwiększenie udziału terenów biologicznie aktywnych;
- utrzymywanie pokrywy roślinnej na glebie – w trakcie prac budowlanych lub polowych, kiedy gleba jest odkryta, dochodzi do przesuszenia jej wierzchniej warstwy, co prowadzi do pylenia i do lokalnego zanieczyszczania powietrza.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, nie jest możliwe dokładne wskazanie lokalizacji instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych na pojedynczych budynkach. Natomiast duże przedsięwzięcia dedykowane produkcji energii odnawialnej, takie jak np. farmy wiatrowe, powinny być wskazane w planach ogólnych w strefie produkcji rolniczej (SR) w dodatkowym profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej (można w ten sposób wskazać teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej). Ww. tereny, ze względu na swoje interakcje z otaczającymi terenami, w tym ze względu na wpływ na możliwości zagospodarowania terenów sąsiednich, powinny być stosownie wydzielone.

Przewietrzanie powinno się zapewnić w planie ogólnym poprzez wskazanie dla zabudowy, wg możliwości: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Na ochronę jakości powietrza pozytywny wpływ będzie miała jak największa ilość stref otwartych (SO) z zakazem zabudowy lub stref zieleni i rekreacji (SN).

Należy mieć dodatkowo na uwadze, że tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. tereny zieleni oczyszczające powietrze i zapewniające przewietrzanie, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU AKUSTYCZNEGO i OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMGNETYCZNYM

- budowa i rozbudowa telekomunikacyjnych linii i sieci radiowych, wraz z niezbędnymi obiektami i antenami linii radiowych, stacji bazowych telefonii komórkowej i linii radiowych łączących te stacje, zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska, w tym szczególnie w zakresie ochrony ludności przed wpływami magnetycznego promieniowania niejonizującego;
- wskazanie wytycznych w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczących standardów akustycznych terenu oraz zachowanie minimalnych odległości linii zabudowy od dróg poszczególnych kategorii, oddzielnie dla obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi

(mieszkalne, użyteczności publicznej), jednokondygnacyjnych, wielokondygnacyjnych, wymagających specjalnej ochrony oraz pozostałych obiektów budowlanych;

- należy tak kształtować zagospodarowanie terenu, aby sposób jego użytkowania nie generował przekroczeń norm akustycznych;
- kształtowanie stref buforowych wokół obszarów wrażliwych pod kątem akustycznym w postaci strefowania zabudowy w zależności od odległości od emitora hałasu, a także za pomocą naturalnych barier w postaci terenów zieleni (najlepiej wysokiej);
- klimat akustyczny jest istotny również dla fauny, szczególnie w obszarach chronionych i o dużym znaczeniu przyrodniczym.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, nie jest możliwe dokładne wskazanie lokalizacji lub przebiegów infrastruktury telekomunikacyjnej. Jednakże zastosowanie może mieć tutaj wydzielanie stref, których wzajemne sąsiedztwo nie będzie stwarzać uciążliwości akustycznych. Jako strefy buforowe odgradzające strefy zabudowy generujące uciążliwości akustyczne mogą posłużyć: Strefa zieleni i rekreacji (SN), Strefa cmentarzy (SC), Strefa otwarta (SO). Należy mieć jednak na uwadze, że tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. strefy buforowe, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY WÓD PODZIEMNYCH i POWIERZCHNIOWYCH

Ochrona wód (w tym szczególnie głównych warstw użytkowych) musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać:

- zmniejszenie antropopresji poprzez rozbudowę zbiorczego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, zapewnienie dostępu do paliw niskoemisyjnych, zmniejszenie wodochłonności, energochłonności, materiałochłonności gospodarki oraz sektora komunalnego; objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni;
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- wykluczenie składowania nawozów (w tym nawozów naturalnych) i innych środków chemicznych bezpośrednio na powierzchni ziemi;

- likwidacja ewentualnych dzikich składowisk odpadów, mogilników;
- prawidłową ochronę ziemi przed odpadami;
- uwzględnienie w zagospodarowaniu zagrożeń naturalnych;
- nie dopuszczać do powstawania nowych źródeł zagrożeń dla jakości wód podziemnych;
- należy zwrócić szczególną uwagę na tereny zmeliorowane – aby nie dopuścić do rozpowszechniania się nimi zanieczyszczeń, aby utrzymać ich drożność i zapewnić prawidłowe funkcjonowanie, przez wzgląd np. na gleby organiczne,
- dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;
- należy przestrzegać stref ochrony ujęć wody;
- Ze względu na przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomników przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszaru chronionego krajobrazu, 5 użytków ekologicznych, 8 pomników przyrody, część wód będzie chroniona przy okazji ochrony cennej roślinności, ukształtowania terenu lub ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu. Do czasu jednoznacznego rozstrzygnięcia kwestii związanych z proponowanym utworzeniem nowych form ochrony przyrody, należy przyjmować dla tych terenów warunki ochrony zapobiegające pogorszeniu się ich stanu.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, duże obszary wód powierzchniowych – jeziora wraz z otoczeniem, naturalne doliny rzeczne, powinna znaleźć się w strefie otwartej (SO), która ma szczególne znaczenie dla ochrony terenów przed ekspansją zabudowy. Powinny być to przede wszystkim tereny wód, a jako strefa buforowa tereny zieleni naturalnej, czy obszary lasów, ewentualnie w strefie zieleni i rekreacji (SN).

Należy mieć dodatkowo na uwadze, że tereny wód, tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej (które sprzyjają ochronie wód podziemnych i powierzchniowych) są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. tereny zieleni które mogłyby chronić wody powierzchniowe i podziemne, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

W przypadku przeznaczenia terenów sąsiadujących z wodami powierzchniowymi pod zabudowę i znalezienia się w takich strefach jak: Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ), należy dążyć do uzyskania jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

WSKAZANIA w ZAKRESIE OCHRONY GLEB

Tereny dla których określono klasy kompleksów gleb rolniczych wskazuje się jako tereny odpowiednie do pełnienia funkcji rolnej. Szczególną ochroną powinny zostać objęte gleby najwyższych klas: I, II, IIIa i IIIb.

Ze względu na przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk PLH320012 Kemy Rymańskie, pomników przyrody, oraz proponowanych form ochrony przyrody: 1 obszaru chronionego krajobrazu, 5 użytków ekologicznych, 8 pomników przyrody, część gleb będzie chroniona przy okazji ochrony cennej roślinności, dla której jest ona istotnym elementem warunkującym jej występowanie na danym obszarze.

Do czasu jednoznacznego rozstrzygnięcia kwestii związanych z proponowanym utworzeniem nowych form ochrony przyrody, należy przyjmować dla tych terenów warunki ochrony zapobiegające pogorszeniu się ich stanu.

Z punktu widzenia ustaleń planu ogólnego gminy, najbardziej wartościowa gleba, dla której określono klasy kompleksów gleb rolniczych, powinna znaleźć się w strefie otwartej (SO), która ma szczególne znaczenie dla ochrony terenów przed ekspansją zabudowy. Powinny być to wyłącznie tereny rolnicze.

Natomiast pozostałe cenne gleby, nieodpowiednie do pełnienia funkcji rolnej, również mogłyby się znaleźć w strefie otwartej (SO), w zależności od tego, jaka roślinność je porasta jako obszary lasów, czy tereny zieleni naturalnej, ewentualnie w strefie zieleni i rekreacji (SN).

Należy mieć dodatkowo na uwadze, że tereny lasu, tereny zieleni urządzonej i tereny zieleni naturalnej są dopuszczone w dodatkowym (czasem również w podstawowym) profilu funkcjonalnym każdej strefy planistycznej – stąd ww. tereny zieleni które mogłyby chronić glebę, w zależności od skali, mogą być też realizowane bez konieczności wydzielania osobnej strefy.

W przypadku przeznaczenia terenów pod zabudowę i znalezienia się ww. gleb w takich strefach jak: Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ), należy dążyć do uzyskania jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Poza tym, w kolejnych etapach (poza procedurą POG) należy ograniczyć wykonywanie prac ziemnych jedynie do terenu lokalizacji poszczególnych budynków, dróg dojazdowych do nich oraz realizacji obiektów infrastruktury technicznej, aby nie wpływać na wahania stosunków wodnych oraz nie przemieszać warstw gleb, co może przyspieszać proces mineralizacji. w przypadku gleb powiązanych z utrzymaniem wysokiego poziomu wód gruntowych, mogą być one narażone na przesuszanie i utratę zdolności akumulacji wody. w przypadku realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, żyzniejsze gleby będą mogły być wykorzystywane w ogrodach przydomowych. Dlatego też na terenach przeznaczonych pod zabudowę przy wykonywaniu robót budowlanych należy zebrać wierzchnią warstwę gruntu

w celu jej ponownego wykorzystania oraz zagospodarowania zieleni urządzonej.
Istotne jest również:

- zachowanie oraz zakładanie pasów zadrzewień i zakrzewień na liniach spływu wód;
- stosowanie kompleksowej gospodarki związanej z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych (również w skali lokalnej w przypadku ogrodów towarzyszących zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej);
- likwidacja „dzikich” składowisk odpadów oraz zabezpieczenie lub przeniesienie istniejących składowisk;
- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych.
- należy zwrócić szczególną uwagę na tereny zmeliorowane – aby nie dopuścić do rozpowszechniania się nimi zanieczyszczeń, aby utrzymać ich drożność i zapewnić prawidłowe funkcjonowanie, przez wzgląd np. na gleby organiczne, w tym złoża borowiny.

8 Spis rysunków i tabel

Rysunki:

Rysunek 1 Położenie obszaru opracowania na tle granic gmin powiatu kołobrzeskiego.....	13
Rysunek 2 Położenie obszaru opracowania na tle mezoregionów wg Solona	14
Rysunek 3 Położenie obszaru opracowania na tle budowy geologicznej.....	18
Rysunek 4 Położenie obszaru opracowania na tle udokumentowanych złóż surowców, obszarów górniczych oraz terenów górniczych.....	25
Rysunek 5 Położenie obszaru opracowania na tle jednolitych części wód powierzchniowych (rzecznych i jeziornych).....	36
Rysunek 6 Położenie obszaru opracowania na tle wód powierzchniowych	37
Rysunek 7 Ocena stanu chemicznego JCWPd - stan na 2022 r.....	41
Rysunek 8 Położenie obszaru opracowania na tle jednolitych części wód podziemnych.....	43
Rysunek 9 Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych.....	44
Rysunek 10 Położenie obszaru opracowania na tle roślinności potencjalnej.....	52
Rysunek 11 Położenie obszaru opracowania na tle lasów państwowych, lasów ochronnych i typów siedliskowych lasu	56
Rysunek 12 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000	80
Rysunek 13 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część A).....	81
Rysunek 14 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część B).....	82
Rysunek 15 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część C)	83
Rysunek 16 Położenie obszaru opracowania na tle siedlisk Natura 2000 (zbliżenie na część D)	84
Rysunek 17 Położenie obszaru opracowania na tle stanowisk roślin chronionych	85
Rysunek 18 Położenie obszaru opracowania na tle zabytków.....	122
Rysunek 19 Położenie obszaru opracowania na tle form ochrony przyrody	136
Rysunek 20 Położenie obszaru opracowania na tle proponowanych form ochrony przyrody	143
Rysunek 21 Położenie obszaru opracowania na tle korytarzy ekologicznych.....	155
Rysunek 22 Położenie obszaru opracowania na tle obszarów zagrożenia powodziowego.	157
Rysunek 23 Położenie obszaru opracowania na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	186

Rysunek 24 Położenie obszaru opracowania na tle ograniczeń rozwoju funkcji użytkowych	192
---	-----

Tabele:

Tabela 1 Złoża w gminie Siemyśl - wg systemu MIDAS (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CBDG).....	19
Tabela 2 Ocena jednolitych części wód powierzchniowych w granicach opracowania w 2022-2024 (źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2030 (v. 1.3).....	38
Tabela 3 Ujęcia wody w gminie Siemyśl (źródło: <i>Program ochrony środowiska gminy Siemyśl</i>)	42
Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dla strefy zachodniopomorskiej (źródło: <i>Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ</i>)	48
Tabela 5 Gatunki objęte ochroną ścisłą w gminie Siemyśl (źródło: <i>Waloryzacja Gminy Siemyśl</i>)	61
Tabela 6 Gatunki objęte ochroną ścisłą w gminie Siemyśl (źródło: <i>Waloryzacja Gminy Siemyśl</i>)	61
Tabela 7 Zestawienie obiektów zieleni przykościelnej, cmentarnej i pocmentarnej (źródło: <i>Waloryzacja Gminy Siemyśl</i>).....	89
Tabela 8 Wykaz bezkręgowców wraz z podaniem statusu ochronnego wraz z wykazem stanowisk (źródło: <i>Waloryzacja gminy Siemyśl</i>).....	94
Tabela 9 Wykaz płazów w gminie Siemyśl wraz z lokalizacją stanowisk (źródło: <i>Waloryzacja gminy Siemyśl</i>).....	96
Tabela 10 Wykaz gadów w gminie Siemyśl wraz z lokalizacją stanowisk (źródło: <i>Waloryzacja gminy Siemyśl</i>).....	97
Tabela 11 Wykaz najcenniejszych gatunków ptaków w gminie Siemyśl (źródło: <i>Waloryzacja gminy Siemyśl</i>).....	98
Tabela 12 Wykaz gatunków ssaków najcenniejszych, skrajnie zagrożonych i ginących stwierdzonych w gminie Siemyśl (źródło: <i>Waloryzacja gminy Siemyśl</i>).....	101
Tabela 13 Zestawienie zabytków w rejestrze zabytków (źródło: <i>Gmina Siemyśl, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemyśl Na Lata 2016 – 2019</i>).....	104
Tabela 14 Zestawienie zabytków w gminnej ewidencji zabytków (źródło: <i>Gmina Siemyśl, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemyśl Na Lata 2016 – 2019</i>).....	106
Tabela 15 Wykaz stanowisk archeologicznych (źródło: <i>Gmina Siemyśl, Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Siemyśl Na Lata 2016 – 2019</i>)	110
Tabela 16 Zagrożenia dla krajobrazu priorytetowego 32-313.33-67 (źródło: <i>Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego</i>)	131
Tabela 17 Wykaz istniejących pomników przyrody (źródło: <i>RDOŚ</i>).....	138

Tabela 18 Charakterystyka OChK „Jezioro Kamienica i Dolina Błotnicy” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>)	140
Tabela 19 Charakterystyka projektowanego UE-1 „Byszewskie Błota” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>)	141
Tabela 20 Charakterystyka projektowanego UE-2 „Mszary Siemyślskie” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>)	142
Tabela 21 Charakterystyka projektowanego UE-3 „Jeziora Trzynik Duży i Mały” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>).....	144
Tabela 22 Charakterystyka projektowanego UE-4 „Jezioro Kamienica” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>)	144
Tabela 23 Charakterystyka projektowanego UE-5 „Bagno pod Górą Białokurską” (źródło: <i>Waloryzacja przyrodnicza dla Gminy Siemyśl</i>).....	146
Tabela 24 Wykaz proponowanych pomników przyrody (źródło: <i>SUiKZP, obowiązujące MPZP</i>)	147
Tabela 25. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N w odniesieniu do jednej doby (źródło: <i>Tabela nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku</i>)	166
Tabela 26 Wykluczenia i ograniczenia zabudowy (źródło: <i>opracowanie własne</i>)	188